

**STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A
COMUNEI MĂLINI, JUDEȚUL SUCEAVA
2021 – 2027**

CUPRINS

CAPITOLUL I – CONTEXTUL ELABORĂRII SDL MĂLINI – ORIZONT 2027	11
CAPITOLUL II – DEZVOLTAREA LA NIVEL EUROPEAN, NAȚIONAL, REGIONAL ȘI LOCAL	15
CAPITOLUL III – CONTEXTUL ISTORIC	33
CAPITOLUL IV – CONTEXTUL CULTURAL	37
CAPITOLUL V – CONTEXTUL ADMINISTRATIV	41
CAPITOLUL VI – SISTEMUL DE EDUCAȚIE	49
CAPITOLUL VII – CONTEXTUL GEOGRAFIC	57
CAPITOLUL VIII – PROFILUL SOCIO – DEMOGRAFIC	65
CAPITOLUL IX – PROFILUL SOCIO – ECONOMIC	71
CAPITOLUL X – TURISMUL	77
CAPITOLUL XI – TENDINȚE INTERNAȚIONALE – DEZVOLTAREA RURALĂ ÎN CONTEXT EUROPEAN	95
CAPITOLUL XII – CALITATEA VIEȚII LA NIVEL NAȚIONAL ȘI EUROPEAN	123
CAPITOLUL XIII – CADRUL PARTENERIAL PENTRU ELABORAREA SDL COMUNA MĂLINI – ORIZONT 2027	139
CAPITOLUL XIV – ANALIZA TOWS A DOMENIILOR STRATEGICE PENTRU DEZVOLTAREA COMUNEI MĂLINI ...	167
ANEXE	203

Lista tabelelor

Tabel 1.1: Resurse de muncă pe sexe, la nivelul Regiunii Nord – Est, în perioada 2010 – 2019 (mii persoane) (Sursa: INSSE)	13
Tabel 1.2: Rata șomajului pe sexe, la nivelul Regiunii Nord – Est, în perioada 2010 – 2019 (%) (Sursa: INSSE)	13
Tabel 1.3: Rata sărăciei relative, pe regiuni de dezvoltare și macroregiuni (%) (Sursa: INSSE).....	14
Tabel 2.1: Obiectivele și măsurile aferente priorității 1	16
Tabel 2.2: Obiectivele și măsurile aferente priorității 2.....	24
Tabel 2.3: Obiectivele și măsurile aferente priorității 3.....	25
Tabel 2.4: Sumele aferente pentru fiecare capitol de buget.....	29
Tabel 5.1: Suprafața zonelor funcționale în Mălini	41
Tabel 5.2: Numărul locuințelor existente în comuna Mălini (Sursa: INSSE)	44
Tabel 5.3: Lungimea totală simplă a conductelor de canalizare (Sursa:INSSE).....	44
Tabel 5.4: Sufrăța fondului funciar (ha) (Sursa: INSSE).....	45
Tabel 5.5: Numărul șomerilor înregistrați în comuna Mălini (Sursa: INSSE)	48
Tabel 6.1: Personal didactic pe niveluri de instruire în comuna Mălini, în perioada 2010 – 2019 (Sursa: INSSE)	51
Tabel 6.2: Ponderea gospodăriilor care au acces la un computer acasă – pe medii de rezidență (%) (Sursa: INSSE)	52
Tabel 8.1: Născuți vii în perioada 2010 – 2019 în comuna Mălini (Sursa: INSSE)	65
Tabel 8.2: Populația după domiciliu pe grupe de vârstă, perioada 2010 -2020 (Sursa: INSSE).....	66
Tabel 8.3: Sporul natural al populației la nivelul comunei Mălini, în perioada 2010 – 2019.....	66
Tabel 8.4: Numărul căsătoriilor în comuna Mălini, perioada 2010 – 2019 (Sursa: INSSE).....	67
Tabel 8.5: Numărul divorțurilor în comuna Mălini, perioada 2010 – 2019 (Sursa: INSSE).....	67
Tabel 8.6: Divorțuri după numărul copiilor minori rămași după desfacerea căsătoriei, la nivelul județului Suceava, perioada 2010 – 2019	68
Tabel 9.1: Firme înființate în Comuna Malini, în perioada 1990 - 2019.....	71
Tabel 9.2: Firme active pe domenii de activitate – la nivleul anului 2019 ..	71

Tabel 9.3: Primele 10 firme (domeniul de activitate) din comuna Mălini, după cifra de afaceri:.....	73
Tabelul 9.4: Evoluția principalelor firme din comuna Mălini	75
Tabel 10.1: Capacitatea de cazare turistică la nivelul comunei Mălini (Sursa: INSSE)	84
Tabel 10.2: Sosiri ale turiștilor în structuri de primire turistică la nivelul comunei Mălini (Sursa: INSSE)	84
Tabel 10.3: Înnoptări în structuri de primire turistică la nivelul comunei Mălini (Sursa: INSSE)	84
Tabel 11.1: Ritmul de înnoire la nivelul regiunii Nord – Est, perioada 1990 - 2017	101

Lista figurilor

Figura 1.1: Regiunea Nord – Est în context național	11
Figura 1.2: Populația Regiunii Nord – Est pe medii de rezidență, în perioada 2000 – 2020.....	12
Figura 3.1: Mărturii scrise.....	35
Figura 5.1: Ierarhizarea niveluri de conducere în cadrul primăriei.....	47
Figura 5.2: Evoluția numărului mediu al salariaților în comuna Mălini, perioada 2010 – 2019 (Sursa: INSSE)	48
Figura 6.1: Evoluția populației cuprinse între 0 -14 ani comparativ cu populația școlară în comuna Mălini (Sursa: INSSE)	53
Figura 7.1: Localizarea comnei Mălini, în județul Suceava.....	58
Figura 8.1: Evoluția demografică comunei Mălini, perioada 2010 – 2019 (Sursa: INSSE).....	65
Figura 8.2: Evoluția sosirilor cu domiciliul și plecărilor cu domiciliul în comuna Mălini, perioada 2010 – 2019.....	69
Figura 9.1: Produsul intern brut la nivelul regiunii Nord - Est, pe județe, perioada 2010 - 2018 (milioane lei) (Sursa: INSSE)	72
Figura 9.2: Cifra de afaceri la nivelul județului Suceava.....	74
Figura 12.1: Satisfacția generală a vieții	123
Figura 12.2: Satisfacția finanțelor și venitul mediu anual.....	123
Figura 12.3: Satisfacția finanțelor și venitul mediu anual.....	124
Figura 12.4: Satisfacția privind condițiile de locuință și coeficientul de supraaglomerare	125
Figura 12.5: Satisfacția privind condițiile de locuință și coeficientul de supraaglomerare	126
Figura 12.6: Satisfacția privind locul de muncă și rata angajării	127
Figura 12.7: Satisfacția privind locul de muncă și rata angajării	128
Figura 12.8: Satisfacția timpului utilizat și media orelor de lucru săptămânale.....	129
Figura 12.9: Satisfacția timpului utilizat și media orelor de lucru săptămânale.....	129
Figura 12.10: Nivelul de educație și diferența satisfacției generale.....	130
Figura 12.11: Nivelul de educație și diferența satisfacției generale.....	131
Figura 12.12: Autoevaluarea sănătății și speranța de viață	131
Figura 12.13: Autoevaluarea sănătății și speranța de viață.....	132
Figura 12.14: Satisfacția relațiilor personale	133
Figura 12.15: Satisfacția relațiilor personale	133

Figura 12.16: Nivelul de siguranță.....	134
Figura 12.17: Nivelul de siguranță.....	135
Figura 12.18: Încrederea în sistemul juridic	136
Figura 12.19: Încrederea în sistemul juridic	136
Figura 12.20: Satisfacția cu mediul înconjurător și nivelul de poluare.....	137
Figura 12.21: Satisfacția cu mediul înconjurător și nivelul de poluare.....	138
Figura 13.1: Structura respondenților pe genuri	140
Figura 13.2: Structura respondenților pe grupe de vârstă	141
Figura 13.3: Structura respondenților în funcție de ultimele studii absolvite	141
Figura 13.4: Satisfacția generală a vieții respondenților	142
Figura 13.5: Satisfacție financiară a respondenților.....	142
Figura 13.6: Venitul mediu anual al gospodăriilor respondenților	143
Figura 13.7: Satisfacția față de propria locuință a respondenților.....	144
Figura 13.8: Nivelul de supraaglomerare a gospodăriilor.....	144
Figura 13.9: Satisfacția privind locul de muncă.....	145
Figura 13.10: Situația angajaților.....	146
Figura 13.11: Satisfacția respondenților privind utilizarea timpului	146
Figura 13.12: Situația media aorelor lucrate pe săptămână	147
Figura 13.13: Perceperea propriei sănăți de către respondenți.....	148
Figura 13.14: Speranța medie de viață prevăzută de respondenți	148
Figura 13.15: Satisfacția respondenților privind relațiile personale	149
Figura 13.16: Bazarea pe o persoană apropiată în caz de urgență	150
Figura 13.17: Siguranța respondenților plimbându-se pe timp de noapte..	150
Figura 13.18: Încrederea în sistemul juridic	151
Figura 13.19: Satisfacția respondenților privind mediul de viață	152
Figura 13.20: Nivelul de satisfacție privind serviciile de transport	152
Figura 13.21: Nivelul de satisfacție privind serviciile de poștă și curierat	153
Figura 13.22: Nivelul de satisfacție privind rețeaua de apă potabilă	153
Figura 13.23: Nivelul de satisfacție privind rețeaua de canalizare	153
Figura 13.24: Nivelul de satisfacție privind serviciile de salubritate.....	154
Figura 13.25: Nivelul de satisfacție privind iluminatul public	154
Figura 13.26: Nivelul de satisfacție privind starea drumurilor	154
Figura 13.27: Opinia față de nivelul de dezvoltare a sectorului comerț	155
Figura 13.28: Opinia față de nivelul de dezvoltare a sectorului agricol	155
Figura 13.29: Opinia față de nivelul de dezvoltare a sectorului turism	156
Figura 13.30: Opinia față de nivelul de dezvoltare a sectorului zootehnic	156

Figura 13.31: Opinia față de nivelul de dezvoltare a sectorului industrial	156
Figura 13.32: Oportunitatea de investiție.....	157
Figura 13.33: Satisfacția față de dotarea școlilor.....	157
Figura 13.34: Satisfacția față de dotarea bibliotecilor	158
Figura 13.35: Satisfacția față de dotarea grădinițelor	158
Figura 13.36: Satisfacția față de dotarea bazei sportive.....	158
Figura 13.37: Satisfacția față de performanțele cadrelor didactice.....	159
Figura 13.38: Satisfacția privind numărul medicilor	159
Figura 13.39: Satisfacția privind competența medicilor	160
Figura 13.40: Satisfacția privind numărul farmaciilor	160
Figura 13.41: Satisfacția privind aprovizionarea farmaciilor	161
Figura 13.42: Satisfacția privind numărul cabinetelor medicale	161
Figura 13.43: Satisfacția privind condițiile cabinetelor medicale.....	162
Figura 13.44: Satisfacția privind serviciile medicale veterinare.....	162
Figura 13.45: Satisfacția privind serviciile de asistență socială.....	163

CAPITOLUL I – CONTEXTUL ELABORĂRII SDL MĂLINI – ORIZONT 2027

Comuna Mălini face parte din județul Suceava, Regiunea de Dezvoltare Nord – Est.

Județul Suceava cuprinde 5 municipii (Suceava, Fălticeni, Rădăuți, Câmpulung Moldovenesc, Vatra Dornei), 11 orașe și 97 comune.

Comuna Mălini este formată din satele Mălini (reședința), Iesle, Pâraie, Poiana Mărului și Văleni – Stânișoara.

Conform Nomenclatorului Unităților Teritoriale Statistice (NUTS) structura teritorială a României, asimilabilă NUTS, este:

NUTS I: România;

NUTS II: 8 regiuni de dezvoltare, cu o populație medie de 2,67 mil. locuitori pe regiune;

NUTS III: 42 județe, care reflectă structura administrativ-teritorială a țării;

NUTS IV: nu se folosește, deoarece încă nu s-au realizat asocieri de unități teritoriale;

NUTS V: 319 municipii și orașe, 2.862 comune cu 12.959 de sate (Anuarul statistic, 2019).

Regiunea Nord – Est are în componență următoarele județe: Suceava, Botoșani, Neamț, Bacău, Iași și Vaslui.

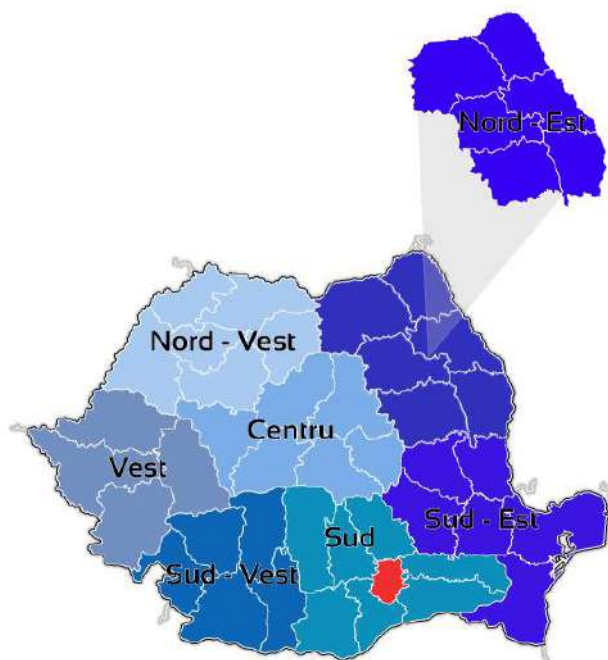

Figura 1.1: Regiunea Nord – Est în context național

Populație: 3.994.475 locuitori;
Suprafață: 36.850 km²;
Sediul agenției de dezvoltare regională: Piatra-Neamț;
Densitate: 108 locuitori/km².

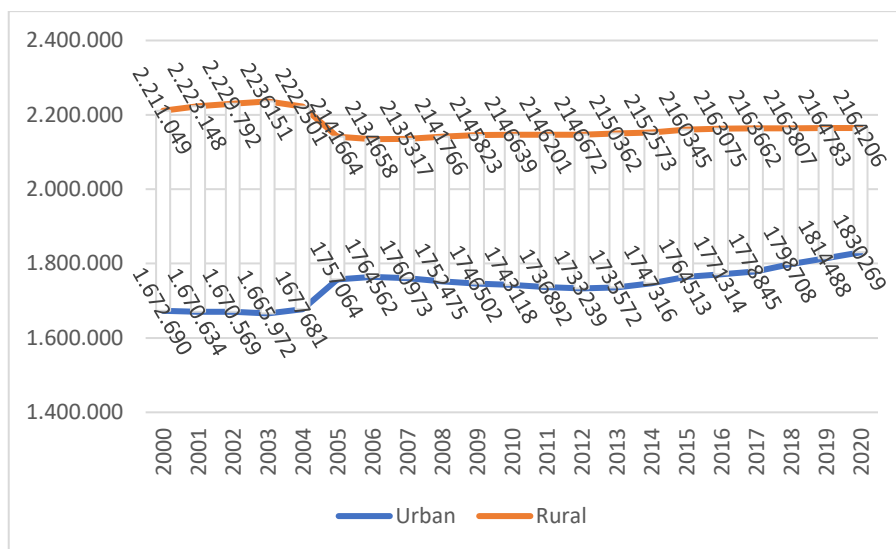

Figura 1.2: Populația Regiunii Nord – Est pe medii de rezidență, în perioada 2000 – 2020

Analizând graficul de mai sus (figura 1.2) constatăm faptul că la nivelul Regiunii Nord – Est, populația din mediul rural depășește populația din mediul urban. Se observă faptul că în perioada analizată (2000 – 2020) s-a păstrat un trend relativ asemănător, astfel: în perioada 2000 – 2004 din punct de vedere numeric populația din cele două medii de rezidență nu a înregistrat fluctuații semnificative. O diferențiere semnificativă între cele două medii de rezidență se observă în perioada 2004 – 2005 când populația din mediul urban a înregistrat o creștere semnificativă, în timp ce populația din mediul rural a înregistrat o scădere bruscă. Din anul 2005 și până în prezent se observă următorul aspect: în mediul rural se menține o linie constantă, în timp ce în mediul urban se înregistrează o tendință ascendentă a populației.

Analizând datele existente la nivelul platformei INSSE rezultă faptul că în ultimii ani s-a înregistrat o scădere a numărului de persoane care constituie resursa de muncă, la nivelul regiunii Nord – Est. În anul 2019 comparativ cu 2010 resursa de muncă a scăzut cu 430,6 mii persoane.

În perioada analizată, se constată o diferență între cele două sexe, la nivelul fiecărui an. Valorile maxime ale ratelor analizate s-au înregistrat la nivelul anului 2012 pentru femei, respectiv anul 2013 pentru bărbați.

Tabel 1.1: Resurse de muncă pe sexe, la nivelul Regiunii Nord – Est, în perioada 2010 – 2019 (mii persoane) (Sursa: INSSE)

Sexe	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Masculin	1239,9	1250,2	1258,7	1270,4	1071,6	1064,1	1068,2	1062	1037,3	1043,8
Feminin	1145,4	1149,1	1152,2	1158,3	937,5	931,2	942,1	931,7	928,2	910,9

În ceea ce privește rata șomajului, la nivelul regiunii Nord – Est, s-a constatat faptul că aceasta a înregistrat o scădere mai evidentă în rândul femeilor, față de scăderea înregistrată în rândul bărbaților.

Analizând tabelul de mai jos se observă o tendință de scădere a ratei șomajului la nivelul ultimilor doi ani analizați în rândul ambelor sexe.

Tabel 1.2: Rata șomajului pe sexe, la nivelul Regiunii Nord – Est, în perioada 2010 – 2019 (%) (Sursa: INSSE)

Sexe	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Masculin	8,9	6,4	7	7,7	7,6	7,2	7,4	6,2	5,2	4,6
Feminin	6,5	5,1	5	5,4	5,4	5,4	5,5	4,9	4,4	3,9

Conform INSSE, rata sărăciei relative se definește ca fiind ponderea persoanelor sărace (după metoda relativă de estimare) în totalul populației. Se consideră sărace persoanele din gospodăriile care au un venit disponibil pe adult-echivalent (inclusiv sau exclusiv contravaloarea consumului din resurse proprii) mai mic decât nivelul pragului de sărăcie. În mod curent, acest indicator se determină pentru pragul de 60% din mediana veniturilor disponibile pe adult-echivalent. Indicatorul este întâlnit uneori sub denumirea de “rata riscului de sărăcie”. Valori ridicate se regăsesc la nivelul regiunilor Nord – Est și Sud – Vest Oltenia.

Tabel 1.3: Rata sărăciei relative, pe regiuni de dezvoltare și macroregiuni (%) (Sursa: INSSE)

Nivel de agregare a datelor	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
MACROREGIUNEA UNU	18	19,7	17,7	17,6	20,4	18,5	18,8	18,2	18,4	17,8
Regiunea NORD-VEST	15,8	20,6	17,4	17,1	20,4	19,2	17,1	19	17,5	14,7
Regiunea CENTRU	20,5	18,7	18	18,2	20,4	17,8	20,8	17,3	19,4	21,2
MACROREGIUNEA DOI	29,5	30,8	31,8	33,5	35,2	34,4	34	31,8	33,7	36,8
Regiunea NORD-EST	30,8	32,1	31,7	34,5	36,1	35,9	36,1	33,4	35,6	41,1
Regiunea SUD-EST	27,8	29,2	31,9	32,2	34	32,4	31,2	29,6	31,2	31,1
MACROREGIUNEA TREI	13,8	13,7	13,9	14,8	16,7	20,7	18,5	16,8	16,3	15,8
Regiunea SUD-MUNTENIA	21,2	21,1	22,1	22,7	25,5	30,6	24,8	24,9	25,7	26
Regiunea BUCURESTI – ILFOV	3,4	3,5	2,6	4,1	4,8	5,9	10,2	6,1	4,1	2,9
MACROREGIUNEA PATRU	24,9	24,6	28,7	25,6	27,9	26,7	29,9	27,7	25	23,5
Regiunea SUD-VEST	29,1	28,1	31,2	28,2	28,3	32,1	34,2	33,4	34,3	31,6
OLTENIA	20,3	20,5	25,8	22,7	27,5	19,8	25,1	21,4	14,9	14,7
Regiunea VEST										

La nivelul regiunii Nord – Est se constată faptul că valoarea minimă a fost înregistrată la nivelul primului an analizat, urmând apoi să crească treptat. Valoarea maximă s-a înregistrat la nivelul anului 2019, rata sărăciei relative fiind de 41,1%.

Comuna Mălini la data de 1 iulie 2020, avea o populație de 7.801 locuitori conform statisticilor INSSE, punând comuna Mălini pe locul 7 în topul comunelor din județul Suceava după numărul de locuitori.

Comuna Mălini are un potențial cultural și turistic ridicat datorită suprafețelor vaste de pădure și relief montan. Prin legea din 1864, Mălini împreună cu satele văii: Suha Mare, Suha Mică și Săscuța formează o singură comună. În perioada interbelică, Mălini a fost reședința unei plăși a județului Baia. Mălini se remarcă și prin faptul că este locul unde a locuit poetul Nicolae Labiș.

CAPITOLUL II – DEZVOLTAREA LA NIVEL EUROPEAN, NAȚIONAL, REGIONAL ȘI LOCAL

Politica agricolă comună

Pentru atingerea obiectivelor comunitare specifice pentru zonele rurale, există politici complementare de dezvoltare, cum sunt Politica Agricolă Comună a Uniunii Europene (PAC) și Politica Comună de Pescuit (PCP).

Regiunile rurale întâmpină și în prezent dificultăți specifice în ceea ce privește creșterea, ocuparea și dezvoltarea durabilă. Actuala perioadă de programare oferă în acest sens o oportunitate de a orienta sprijinul din partea noului fond de dezvoltare rurală către aceste obiective, în concordanță cu liniile directoare pentru dezvoltare durabilă și Agenda Lisabona relansată.

Pentru a face față acestor provocări, sunt necesare măsuri de asistență structurală și teritorială. Astfel a fost creat cadrul legal unic pentru finanțarea cheltuielilor aferente politicii agricole comune. Acest regulament instituie două fonduri: Fondul European de Garantare Agricolă (FEGA) și Fondul European pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală (FEADR). FEGA intervine pentru susținerea piețelor agricole, iar FEADR finanțează programele de dezvoltare rurală. FEADR finanțează, exclusiv în sistem de co-gestiune, programele de dezvoltare rurală. Corespunzător, există două domenii (așa-numiții „piloni”) ai PAC:

- Pilonul 1 - Politica de piață, urmărește realizarea obiectivelor PAC definite în Tratatul de la Roma, ca un sistem complex de reguli și mecanisme care reglementează producția, comerțul și prelucrarea produselor agricole, grupate sintetic sub denumirea de organizații comune de piață. Pentru implementarea măsurilor comune de reglementare a piețelor, Comunitatea are la dispoziție următoarele instrumente: prețurile, intervenția pe piață, ajutoarele financiare, cotele de producție, protecția vamală comună.

- Pilonul 2, al dezvoltării rurale, cuprinde măsuri structurale, care ținesc dezvoltarea armonioasă a zonelor rurale, sub câteva aspecte: social, al diversității activităților, al calității produselor, al protejării mediului și are drept obiectiv creșterea dinamismului economic al zonelor rurale, prin menținerea dinamismului social, agriculturii durabile și asigurarea conservării și îmbunătățirii resurselor naturale, privind în mod exclusiv zonele rurale și periurbane.

Noua generație de strategii și programe de dezvoltare rurală vor fi construite în jurul a patru axe prioritare, după cum urmează:

- axa 1, privind îmbunătățirea competitivității sectoarelor agricol și forestier;
- axa 2, privind îmbunătățirea mediului în zonele rurale;

- axa 3, privind calitatea vieții în zonele rurale și diversificarea economiei rurale;
- axa 4, privind Leader.

Resursele destinate priorităților comunitare de dezvoltare rurală vor depinde de situația specifică, de punctele tari, punctele slabe și oportunitățile specifice fiecărei zone de programare.

Prioritățile tematice ale strategiei de dezvoltare regională Nord – Est
Prioritatea 1 – Îmbunătățirea capitalului uman

Tabel 2.1: Obiectivele și măsurile aferente priorității 1

Obiectivul specific	Măsuri asociate
1.1. Creșterea ocupării în rândul tinerilor și a grupurilor vulnerabile	1.1.1. Acțiuni pentru sprijinirea integrării pe piața muncii a tinerilor care nu sunt incluși într-o formă de învățământ, formare profesională sau nu au un loc de muncă 1.1.2. Acțiuni preventive și active de integrare pe piața muncii (inclusiv personalizate) pentru grupurile vulnerabile
1.2. Îmbunătățirea accesului și participării la educație și instruire de calitate	1.2.1. Reducerea ratei de părăsire timpurie a școlii, în special pentru tinerii din zonele rurale și comunitățile defavorizate 1.2.2. Îmbunătățirea calității și eficienței învățământului prin adaptarea ofertei educaționale la cerințele pieței muncii 1.2.3. Creșterea accesului la formare profesională continuă 1.2.4. Crearea, modernizarea și extinderea infrastructurii de educație
1.3. Creșterea accesului la servicii de sănătate de calitate	1.3.1. Extinderea și diversificarea serviciilor de sănătate, inclusiv prin modernizarea infrastructurii aferente
1.4. Promovarea incluziunii sociale prin regenerarea zonelor rurale și urbane aflate în declin	1.4.1. Extinderea, diversificarea și îmbunătățirea accesului grupurilor vulnerabile și comunităților izolate la educație, sănătate, servicii sociale, ocupare și locuire, inclusiv prin modernizarea infrastructurii aferente

Obiectivul specific 1.1: Creșterea ocupării în rândul tinerilor și a grupurilor vulnerabile

Măsura 1.1.1: Acțiuni pentru sprijinirea integrării pe piața muncii a tinerilor care nu sunt incluși într-o formă de învățământ, formare profesională sau nu au un loc de muncă

Ținte 2022:

1) rata șomajului în rândul tinerilor (15-24 ani) va fi de maxim 8% la nivel regional și de maxim 15% în mediul urban

2) ponderea tinerilor care nu au loc de muncă, nu sunt înscriși într-o unitate de învățământ și nu urmează un curs de formare profesională - 8% (grupa de vârstă 15-24 ani) și 10% (grupa de vârstă 18-24 ani)

Această măsură este dedicată tinerilor cu vârsta cuprinsă între 15-24 de ani, care se află într-una din următoarele situații:

- nu au un loc de muncă;
- nu urmează cursurile unei instituții de învățământ;
- nu urmează cursuri de formare profesională.

În cadrul acestei măsuri, acțiunile vizează dobândirea de către tinerii vizați de cunostințe, abilități, deprinderi pentru ocupații cerute pe piața muncii, care să le permită fie să ocupe un loc de muncă, fie să își deschidă propria afacere.

- Sprijinirea participării tinerilor din grupul țintă vizat la programe de formare profesională, care vizează dobândirea competențelor pentru ocupații cerute de către piața muncii (inclusiv de competențe digitale);

- Sprijinirea participării tinerilor din grupul țintă vizat la programe de formare profesională care vizează dobândirea competențelor antreprenoriale;

- Dezvoltarea unei scheme de grant pentru înființarea de start-up-uri de către tinerii din grupul țintă vizat, care au urmat în prealabil un program de formare profesională pentru dezvoltarea antreprenoriatului;

- Dezvoltarea de programe integrate pentru tineri, care să asigure tranziția către piața muncii: furnizarea de informații, orientare profesională, asistare în găsirea unui loc de muncă, dezvoltarea de planuri personalizate de orientare și formare, dobândirea de experiență prin participarea la programe de ucenicie și internship-uri;

- Dezvoltarea de scheme de grant dedicate programelor de internship, coaching, ucenicie, practica asistată pentru tineri în cadrul firmelor și Organizațiilor Neguvernamentale ONG-urilor în vederea dobândirii de competențe și experiență pentru inserția pe piața muncii;

- Sprijinirea angajatorilor prin subvenționarea cheltuielilor (perioada maxim 6 luni) pentru a facilita sprijinirea participării tinerilor la programe de formare.

1.1.2. Acțiuni preventive și active de integrare pe piața muncii (inclusiv personalizate) pentru grupurile vulnerabile

Ținte 2022:

1) ponderea populației ocupate din agricultură în total populație ocupată – maxim 35%

2) ponderea salariaților în agricultură în total salariați – 7%

3) ponderea șomerilor pe termen lung în total șomeri – maxim

35%

1.2. Îmbunătățirea accesului și participării la educație și instruire de calitate

1.2.1. Reducerea ratei de părăsire timpurie a școlii, în special pentru tinerii din zonele rurale și comunitățile defavorizate

Ținte 2022:

- 1) rata de părăsire timpurie a școlii - maxim 12%
- 2) rata abandonului școlar în învățământul profesional și tehnic – maxim 10%

În cadrul acestei măsuri acțiunile vizează pe de o parte să se adreseze cauzelor de ordin educațional astfel încât să se prevină/combata părăsirea timpurie a școlii, iar pe de altă parte să permită reintegrarea în procesul educațional a tinerilor care deja au părăsit școala:

- Elaborarea și implementarea la nivel local/regional a unui sistem de monitorizare a fenomenului de părăsire timpurie a școlii (urmărire pe baza unui identificator unic, identificarea cauzelor și motivelor);
- Elaborarea, actualizarea de strategii locale/ regionale de prevenire și combatere a acestui fenomen;
- Derularea de programe de consiliere psihologică pentru elevii care au unul sau ambii părinți plecați în străinătate;
- Derularea de programe care să încurajeze participarea activă a elevilor și părinților în luarea deciziilor la nivelul unității de învățământ;
- Elaborarea și implementarea de programe personalizate de reintegrare în procesul educațional a tinerilor care doresc să își continue studiile – extinderea și creșterea flexibilității (din punctul de vedere a curriculei) pentru programele de tipul „A doua șansă”;
- Asigurarea transportului gratuit al elevilor spre/ dinspre școală, inclusiv transport dotat cu accesibilități pentru copiii cu nevoi speciale ;
- Dezvoltarea de programe care vizează sprijinirea elevilor cu cerințe educaționale speciale (cadre didactice de sprijin, itinerante);
- Derularea unei scheme de grant pentru ONG-uri, școli, grădinițe în vederea derulării de programe tip „Școala de spital” pentru copiii cu boli cronice sau alte categorii de boli care necesită o perioadă de spitalizare mai mare de patru săptămâni;
- Acțiuni proactive care să reducă discrepanțele dintre copiii din mediul rural și urban privind accesul la procesul educațional post-gimnazial (facilități mobilitate educațional, perfecționare cadre didactice din mediul rural, programe pilot de învățare în licee), dezvoltarea de programe de susținere a copiilor supradotați.

1.2.2. Îmbunătățirea calității și eficienței învățământului prin adaptarea ofertei educaționale la cerințele pieței muncii

Ținta 2022:

Rata somajului în rândul tinerilor (15-24 ani) va fi de maxim 8% la nivel regional și de maxim 15% în mediul urban.

În cadrul acestei măsuri acțiunile vizează identificarea competențelor cerute pe piața muncii, previzionarea acestora, precum și adaptarea planurilor de acțiune pentru învățământ la nivel regional, județean și a planurilor de școlarizare în raport cu rezultatele obținute.

- Elaborarea de studii la nivel regional, județean, local privind identificarea nevoilor de competențe și calificări cerute pe piața forței de muncă, precum și previzionarea acestora pe termen mediu;

- Realizarea, actualizarea, implementarea și monitorizarea (dupa caz) planului regional de acțiune pentru învățământ, planurilor locale de acțiune pentru învățământ și planurilor de școlarizare în conformitate cu rezultatele studiilor realizate;

- Crearea, dezvoltarea parteneriatelor între agenții economici și unitățile școlare;

- Realizarea observatorului regional pentru educație;

- Monitorizarea inserției pe piața muncii a absolvenților unităților de învățământ;

- Sprijin pentru crearea de parteneriate între patronate, camerele de comerț și industrie, furnizorii de formare inițială și continuă, universități, ONG-uri în vederea corelării programelor educaționale cu necesarul de forță de muncă existent, respectiv cu tendințele de dezvoltare a mediului economic;

- Creșterea gradului de asociere între universități, administrația publică și sectorul privat – parteneriate pentru realizarea stagiilor de practică, furnizarea de inovație și implementarea în mediul economic a rezultatelor cercetării, derularea de proiecte comune de dezvoltare;

- Promovarea de măsuri directe și stimulative pentru calificarea la locul de muncă;

- Monitorizarea rezultatelor programelor de practică, atât pentru învățământul liceal cât și cel superior;

- Dezvoltarea resurselor umane din unitățile de învățământ, prin derularea de programe de formare (inclusiv pentru personalul auxiliar).

1.2.3. Creșterea accesului la formare profesională continuă

Ținta 2022:

Rata de participare la programe de educație și instruire 5%.

În cadrul acestei măsuri acțiunile vor viza:

Dezvoltarea parteneriatelor între furnizorii de formare profesională publici, privați și partenerii sociali (sindicate, asociații patronale, ONG-uri) cu scopul de a culege cerințele curente de instruire, de a oferi informații asupra ofertei de formare existente;

- Crearea, respectiv dezvoltarea de parteneriate între Camerele de Comerț și Industrie, patronate, ONG-uri și furnizorii de formare inițială și continuă în vederea corelării programelor educaționale cu necesarul de forță de muncă existent și tendințele de dezvoltare a mediului economic;
- Dezvoltarea de programe de formare profesională pentru angajați, și în special a celor care vizează instruirea la locul de muncă și cele de tip online;
- Dezvoltarea unei scheme de grant pentru sprijinirea centrelor comunitare de învățare permanentă - Crearea de noi instrumente on-line și dezvoltarea celor existente cu scopul de a promova/prezența ofertele de formare profesională existente;
- Derularea de campanii de conștientizare privind beneficiile aduse de formarea profesională a adulților - Dezvoltarea de instrumente care să permită schimbul de experiențe și prezentarea de exemple de bună practică privind formarea profesională a adulților - organizarea de conferințe, seminarii, mese rotunde, derularea de vizite de studiu;
- Consolidarea capacității administrative a autorităților locale în vederea accesării fondurilor comunitare (realizarea de planuri de dezvoltare, strategii, proiecte, studii și analize, implementarea și monitorizarea acestora);
- Promovarea programelor care conduc la creșterea spiritului civic – implicarea cetățenilor în realizarea și implementarea de strategii, planuri și proiecte de dezvoltare locală.

1.2.4. Crearea, modernizarea și extinderea infrastructurii de educație

Ținta 2022:

Minim 60% din totalul unităților de învățământ din regiune dețin autorizație de funcționare la începerea anului școlar.

În cadrul acestei măsuri acțiunile vor viza după caz, lucrări de investiții, dotări cu echipamente, achiziționarea de mijloace de transport pentru elevi:

- Finalizarea lucrărilor de investiții privind crearea/ reabilitarea/ modernizarea infrastructurii educaționale demarate în cadrul Programului Național de Dezvoltarea a Infrastructurii și care sunt în prezent sistate/abandonate;
- Construirea, reabilitarea, modernizarea, extinderea și dotarea creșelor;
- Construcția de noi grădinițe (în special în zonele rurale, zonele izolate, zonele urbane dezavantajate sau marginalizate), modernizarea, extinderea și dotarea grădinițelor existente;
- Reabilitarea, modernizarea, accesibilizarea, extinderea unităților de învățământ aflate într-o stare avansată de degradare (inclusiv săli de sport);

- Asigurarea sistemului de canalizare și de aducțiune a apei potabile în unitățile școlare;
- Construirea, modernizarea grupurilor sanitare în interiorul unităților școlare/grădinițelor;
- Modernizarea sistemelor de încălzire proprii pentru unitățile școlare din mediul rural - Construirea, reabilitarea, modernizarea, accesibilizarea și dotarea internatelor și cantinelor școlare;
- Amenajarea de baze sportive pentru școlile din mediul rural și urban, cât și pentru sportul de performanță;
- Dotarea unităților de învățământ cu mobilier, elemente de birotică, calculatoare;
- Dotarea laboratoarelor și atelierelor cu echipamente de specialitate;
- Dotarea atelierelor și spațiilor unde se efectuează practică productivă (licee tehnologice, școli profesionale, colegii economice);
- Achiziționarea de mijloacele de transport pentru transportul elevilor ce domiciliază în mediul rural și zonele izolate;
- Accesibilizarea spațiilor publice pentru persoanele cu dizabilități;
- Construirea de spații modulare destinate activităților de școlarizare din penitenciare.

1.3. Creșterea accesului la servicii de sănătate de calitate

1.3.1. Extinderea și diversificarea serviciilor de sănătate, inclusiv prin modernizarea infrastructurii aferente

Ținte 2022:

- 1) rata mortalității infantile în mediul urban 5‰
- 2) rata mortalității infantile în mediul rural 8‰

În cadrul acestei măsuri acțiunile vor viza:

- Crearea, reabilitarea, modernizarea, accesibilizarea, extinderea infrastructurii de sănătate, dotarea cu aparatură de specialitate, echipamente informatice, care asigura bună funcționare (bucătării, spălătorii);
- Modernizarea centrelor de primire urgențe, a stațiilor de ambulanță, achiziționarea de ambulanțe;
- Derularea de programe pentru creșterea nivelului de educație în rândul populației pentru menținerea și îngrijirea sănătății, cât și adoptarea unor comportamente sănătoase în scopul prevenirii îmbolnăvirilor;
- Sprijin pentru extinderea și diversificarea serviciilor preventive de sănătate;
- Sprijin pentru extinderea și diversificarea serviciilor medicale destinate prevenirii și controlului bolilor cu impact major asupra stării de sănătate a populației;

- Derularea de programe pentru prevenirea complicațiilor, decesului prematur și creșterea calității vieții la pacienții cu afecțiuni cronice prin accesul la servicii medicale de calitate;
 - Creșterea accesului la servicii de îngrijire medicală de calitate a persoanelor vulnerabile sau dezavantajate social;
 - Sprijinirea creșterii rolului medicului de familie ca și consilier de sănătate;
 - Dezvoltarea resurselor umane implicate în managementul unităților spitalicești, a personalului medical, a personalului auxiliar prin derularea de programe de formare, inclusiv metode specifice de abordare a copiilor/tinerilor cu dizabilități intelectuale, cu tulburări din spectrul autist;
 - Diversificarea și creșterea calității serviciilor medicale destinate mamei și copilului;
 - Sprijinirea dezvoltării și implementării de sisteme informatice integrate de tip e-sănătate având ca scop accesul populației la o paleta largă de informații din domeniul medical;
 - Creșterea performanței sistemului de sănătate la nivel regional și local prin întărirea capacității instituționale;
 - Formarea personalului medical pentru a putea interacționa cu persoanele cu dizabilități;
 - Dezvoltarea de programe de prevenire/screening/monitorizare socio-medicală în mediul rural.

1.4. Promovarea incluziunii sociale prin regenerarea zonelor rurale și urbane aflate în declin

1.4.1. Extinderea, diversificarea și îmbunătățirea accesului grupurilor vulnerabile și comunităților izolate la educație, sănătate, servicii sociale, ocupare și locuire, inclusiv prin modernizarea infrastructurii aferente

Ținta 2022:

Reducerea numărului de persoane aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială cu 127.000 față de anul 2012

În cadrul acestei măsuri acțiunile vor viza după caz:

- Crearea, reabilitarea, accesibilizarea, modernizarea centrelor comunitare care acordă servicii sociale integrate (educație, sănătate, ocupare și dezvoltare comunitară);
- Crearea, reabilitarea, modernizarea, accesibilizarea, extinderea infrastructurii de servicii sociale, dotarea cu echipamente de specialitate, echipamente informatice, echipamente care asigură bună funcționare a unităților (cantine, spălătorii etc.);
- Crearea de centre de îngrijire și de asistență socială pentru persoanele cu handicap, vârstnici, pacienți cu boli psihice;
- Crearea, reabilitarea, modernizarea căminelor pentru bătrâni;
- Transformarea (după caz) unităților medicale închise în centre de servicii multifuncționale;

- Crearea de servicii specializate pentru îngrijirea la domiciliu;
- Construcția de locuințe sociale, reabilitarea, accesibilizarea, modernizarea celor existente (inclusiv racordarea la utilități) pentru grupurile dezavantajate (inclusiv comunitatea roma) care locuiesc în condiții improprii – nu au alimentare cu apă potabilă, canalizare, posibilități de încălzire a locuinței pe perioada iernii;
- Derularea de programe orientate către asigurarea accesului gratuit și universal al copiilor/tinerilor aparținând minorității romilor la educație;
- Derularea de programe pentru promovarea educației incluzive prin eliminarea segregării și combaterea discriminării (programe tip „școală după școală”, „a doua șansă”);
- Organizarea și derularea de cursuri de formare pentru mediatorii școlari, mediatorii sanitari, cadrele didactice din domeniul educației incluzive, educației interculturale care susține principiile non-discriminării;
- Sprijinirea facilitării accesului persoanelor dezavantajate (inclusiv de etnie romă) la servicii de informare, consiliere, formare profesională și mediere pe piața muncii (inclusiv organizarea de campanii de informare, consiliere, orientare profesională);
- Sprijinirea inițiativelor locale pentru dezvoltarea capacității antreprenoriale a persoanelor ce aparțin grupurilor dezavantajate (inclusiv etnia romă);
- Crearea, reabilitarea, modernizarea, extinderea infrastructurii de educație, dotarea cu echipamente de specialitate, cu echipamente informatice, cu echipamente ce asigură bună funcționare a unităților (inclusiv construcția de noi grădinițe);
- Construirea, reabilitarea, modernizarea, accesibilizarea și dotarea internatelor și cantinelor școlare;
- Derularea de programe pentru creșterea nivelului de educație privind menținerea și îngrijirea sănătății, cât și adoptarea unor comportamente sănătoase în scopul prevenirii îmbolnăvirilor;
- Sprijin pentru extinderea și diversificarea serviciilor medicale destinate prevenirii și controlului bolilor cu impact major asupra stării de sănătate a populației (derularea de campanii de evaluare a stării de sănătate);
- Crearea, reabilitarea, modernizarea, extinderea infrastructurii de sănătate, dotarea cu echipamente medicale de specialitate, cu echipamente informatice, cu echipamente ce asigură bună funcționare a unităților (spălătorii, cantine);
- Crearea de servicii medicale mobile, care să asigure consultații la domiciliu;
- Participarea personalului implicat în domeniul acordării de servicii sociale la cursuri de specializare și perfecționare;

- Derularea de scheme de grant care vizează crearea și dezvoltarea întreprinderilor sociale;
- Promovarea conceptului de economie socială, derularea de campanii de promovare a produselor realizate în întreprinderile sociale.

Prioritatea 2 – Dezvoltarea unei infrastructuri moderne

Tabel 2.2: Obiectivele și măsurile aferente priorității 2

Obiectivul specific	Măsuri asociate
2.1. Creșterea accesibilității, conectivității și mobilității prin realizarea de investiții în infrastructura de transport	2.1.1. Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii aeroportuare 2.1.2. Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii feroviare 2.1.3. Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii rutiere 2.1.4. Dezvoltarea de sisteme de transport urban durabile
2.2. Stimularea atractivității și economiei locale prin creșterea accesului la infrastructura de calitate	2.2.1. Extinderea infrastructurii de internet, în special în zonele rurale și comunitățile izolate 2.2.2. Dezvoltarea TIC prin crearea și dezvoltarea de produse și servicii tip e-„servicii”

2.1. Creșterea accesibilității, conectivității și mobilității prin realizarea de investiții în infrastructura de transport

2.1.1. Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii aeroportuare

Ținta 2022:

Numărul total de pasageri deserviți de către cele trei aeroporturi regionale - 800.000

În ultima perioada de timp, au fost întreprinse demersuri de către administrația publică locală pentru modernizarea celor trei aeroporturi regionale.

Întrucât nevoile de dezvoltare nu au putut fi acoperite în totalitate prin investițiile realizate prin proiectele din perioada de programare 2007-2013, este necesară continuarea acestora prin realizarea de lucrări ce să vizeze:

- Extinderea/modernizarea pistelor de decolare/aterizare și a pistelor de rulaj;
- Extinderea/modernizarea terminalelor de pasageri;
- Modernizarea platformelor de îmbarcare/debarcare;
- Modernizarea și dotarea cu echipamente de navigație aferente turnurilor de control;
- Instalarea de sisteme de navigație instrumentală;
- Extinderea platformelor în vederea asigurării spațiilor de parcare și operare la sol a aeronavelor;
- Amenajarea de parcări;

- Extinderea/modernizarea drumurilor de acces spre/dinspre aeroport.

2.1.2. Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii feroviare

Ținta 2022:

Număr de gări modernizate - 6 stații feroviare

Măsura va consta în acțiuni de:

- Modernizare a gărilor, inclusiv a utilităților aferente, dotarea cu automate de eliberare a legitimațiilor de călătorie (inclusiv sistem informatic aferent), elemente de semnalizare a mijloacelor de transport în comun și a variantelor de acces către obiectivele turistice;
- Modernizare și extindere (după caz) a rețelei feroviare, inclusiv consolidări pe traseele afectate de fenomene de pantă (alunecări de teren, fenomene de eroziune, inundații etc.).

Prioritatea 3 – Sprijinirea unei economii competitive și a dezvoltării locale

Tabel 2.3: Obiectivele și măsurile aferente priorității 3

Obiectivul specific	Măsuri asociate
3.1. Sprijinirea inovării și competitivității mediului economic, promovarea rezultatelor obținute	3.1.1. Dezvoltarea inovării și transferului tehnologic, inclusiv prin crearea și dezvoltarea clusterelor 3.1.2. Sprijin pentru domenii competitive și sisteme productive integrate, inclusiv pentru dezvoltarea de produse, servicii și procese tehnologice noi, cu valoare adăugată crescută, „verzi”
3.2. Impulsionarea sectorului de cercetare-dezvoltare, în special a cercetării aplicate	3.2.1. Sprijinirea cercetării publice și private, în vederea dezvoltării și fructificării soluțiilor integrate
3.3. Îmbunătățirea accesului firmelor la servicii de afaceri de calitate	3.3.1. Sprijin pentru accesarea serviciilor dedicate firmelor și tinerilor antreprenori
3.4. Sprijinirea exporturilor și competitivității produselor locale la export	3.4.1. Dezvoltarea de rețele și platforme pentru sprijinirea exportatorilor locali
3.5. Sprijinirea dezvoltării zonelor urbane	3.5.1. Asigurarea condițiilor de dezvoltare mediului urban, prin realizarea de investiții în infrastructura locală
3.6. Sprijinirea dezvoltării zonelor rurale	3.6.1. Asigurarea condițiilor de dezvoltare în mediul rural, prin realizarea de investiții în infrastructura locală

	3.6.2. Dezvoltarea de activități economice alternative în mediul rural, inclusiv dezvoltarea capacității antreprenoriale a tinerilor
3.7. Sprijinirea valorificării potențialului turistic existent	3.7.1. Dezvoltarea infrastructurii de turism și de agrement aferentă, promovarea potențialului turistic

3.1. Sprijinirea inovării și competitivității mediului economic, promovarea rezultatelor obținute

3.1.2. Sprijin pentru domenii competitive și sisteme productive integrate, inclusiv pentru dezvoltarea de produse, servicii și procese tehnologice noi, cu valoare adăugată crescută, „verzi”

Ținte 2022:

- 1) nivelul productivității muncii la nivel regional față de nivelul mediu național – 85%
- 2) număr de întreprinderi active la mia de locuitori – 20/1000
- 3) numărul total de salariați din unitățile locale – 495.000

În cadrul acestei măsuri acțiunile vor viza:

- Dezvoltarea de scheme de grant pentru achiziționarea de linii de producție, echipamente și tehnologii moderne, care să permită obținerea de produse noi, servicii noi sau care să dezvolte un proces tehnologic nou;
- Dezvoltarea unei scheme de grant pentru achiziționarea și valorificarea echipamentelor IT de către firme;
- Sprijin pentru achiziționarea de linii tehnologice și tehnologii care folosesc și energiile regenerabile;
- Sprijin pentru întreprinderile care dezvoltă produse favorabile mediului, cât și a celor care pot fi utilizate pentru creșterea eficienței energetice: produse obținute prin reciclarea deșeurilor, realizarea de panouri solare, materiale hidro-izolatoare, produse destinate monitorizării calității aerului și apei;
- Investiții în implementarea și certificarea sistemelor de management al calității conform standardelor ISO 9001:2008 și implementarea și certificarea sistemelor de management integrate calitate-mediu;
- Investiții care vizează obținerea de energie din sursele regenerabile existente;
- Sprijin pentru crearea unui mediu local atractiv investițiilor străine directe.

Vor fi sprijinite în special firmele care folosesc resursele umane și materiale existente la nivel local și regional și/sau care introduc în sistemul de fabricație rezultatele sectorului de cercetaredezvoltare-inovare din regiune.

3.2. Impulsionarea sectorului de cercetare-dezvoltare, în special a cercetării aplicate

3.2.1. Sprijinirea cercetării publice și private, în vederea dezvoltării și fructificării soluțiilor integrate

Ținte 2022:

1) ponderea cheltuielilor din cercetare-dezvoltare în produsul intern brut regional - 2%

2) numărul total de salariați din cercetare-dezvoltare - 5.000 persoane

În cadrul acestei măsuri acțiunile vor viza atât impulsionarea sectorului de cercetare-dezvoltare, cât și un transfer efectiv al rezultatelor cercetării către mediul economic:

- Sprijin pentru reabilitarea/modernizarea/extinderea infrastructurii de cercetare-dezvoltare;

- Sprijin pentru crearea de noi centre de cercetare, laboratoare în unitățile de cercetaredezvoltare existente;

- Sprijin pentru achiziționarea de aparatură, echipamente și instrumente de specialitate necesare derulării activităților de cercetare și dezvoltare, dotarea laboratoarelor, inclusiv cu echipamente IT;

- Servicii de consultanță aferente activităților de cercetare-dezvoltare-inovare, inclusiv pentru valorificarea rezultatelor obținute;

- Servicii suport pentru activitatea de cercetare-dezvoltare;

- Sprijin pentru participarea la programe comunitare a instituțiilor, centrelor, unităților de cercetare-dezvoltare existente;

- Dezvoltarea resurselor umane din instituțiile, centrele, departamentele de cercetare, prin participarea personalului la programe doctorale și post doctorale;

- Crearea de centre de transfer tehnologic la nivelul universităților și instituțiilor de cercetare care să asigure interfață dintre mediul de afaceri și cel academic¹²⁷, crearea rețelei regionale a centrelor de transfer tehnologic;

- Derularea de conferințe, seminarii, mese rotunde și alte acțiuni partenoriale între mediul de afaceri, unitățile de cercetare, universități, clusterelor constituite cu scopul de schimbă informații, exemple de bune practică;

- Dezvoltarea de rețele și platforme de colaborare cu instituții/firme de profil din alte state membre.

3.3. Îmbunătățirea accesului firmelor la servicii de afaceri de calitate

3.3.1. Sprijin pentru accesarea serviciilor dedicate firmelor și tinerilor antreprenori

Ținte 2022:

- 1) rata anuală de creare de noi întreprinderi 6 %
- 2) indicele nivelului productivității muncii nivel regional față de nivel național – 85%

În cadrul acestei măsuri acțiunile vor viza îmbunătățirea competențelor de afaceri și marketing ale firmelor existente în vederea creșterii competitivității și implicit a vânzărilor pe piața internă și piețele externe. Sprijinul acordat va fi personalizat în funcție de grupul țintă vizat (de exemplu pentru tinerii antreprenori și persoanele ce domiciliază în mediul rural care își deschid o afacere).

- Sprijin acordat pentru modernizarea, dezvoltarea, extinderea structurilor de sprijin a afacerilor existente ;
- Crearea de noi structuri de sprijin a afacerilor: parcuri industriale, parcuri tehnologice, parcuri științifice, incubatoare de afaceri care contribuie la dezvoltarea economiei locale și creșterea competitivității, de preferat prin utilizarea siturilor industriale existente (acolo unde este cazul);
- Servicii de consultanță pentru înființarea de start-up-uri, în special pentru tinerii antreprenori, persoane care intenționează să dezvolte o afacere în mediul rural, persoane care aparțin grupurilor dezavantajate;
- Furnizarea de servicii de consultanță pentru realizarea de studii de fezabilitate, analize economice și financiare, documentații tehnice, studii de piață, planuri de afaceri, planuri de marketing;
- Derularea de campanii de promovare a identității firmei și produselor, respectiv pachetelor de servicii și a brandurilor locale/regionale (de.ex „ Fabricat în Nord-Est”)
- Sprijin pentru internaționalizare, participare la târguri, evenimente de profil, interne și internaționale;
- Sprijin acordat firmelor în accesarea contractelor de export din domeniile industriale cu valoare adăugată ridicată;
- Dezvoltarea serviciilor de consultanță, proiectare și auditare ce vizează creșterea eficienței energetice;
- Dezvoltarea serviciilor de consultanță pentru activități de cercetare, dezvoltare, inovare, inclusiv pentru valorificarea rezultatelor obținute.

3.4. Sprijinirea exporturilor și competitivității produselor locale la export

3.4.1. Dezvoltarea de rețele și platforme pentru sprijinirea exportatorilor locali

Ținte 2022:

Aportul adus de regiune la valoarea totală a exporturilor la nivel național – minim 8%

Acțiunile indicative prevăzute în cadrul acestei măsuri vor viza:

- Elaborarea strategiilor sectoriale și regionale de export;
- Organizarea de evenimente de promovare a producătorilor locali: expoziții, târguri, congrese, forumuri;
- Stimularea participării grupurilor de exportatori la evenimentele externe: conferințe, târguri, expoziții de profil.

Cadrul financiar multianual (CFM) 2021 – 2027

Ca urmare a acordului Parlamentului European din 16 decembrie 2020, Consiliul UE a adoptat la 17 decembrie 2020 regulamentul privind noul Cadru Financiar Multianual (CFM) 2021-2027 și pachetul de relansare economică Next Generation EU (NGEU).

Regulamentul prevede un buget pe termen lung de 1 074,3 miliarde EUR pentru UE27 (cele 27 de state membre rămăse ca urmare a Brexit-ului) în prețurile din 2018, inclusiv integrarea Fondului european de dezvoltare. Împreună cu NGEU, în valoare de 750 de miliarde EUR, va permite UE să furnizeze o finanțare fără precedent de 1,8 trilioane EUR în următorii ani pentru a sprijini recuperarea din pandemia COVID-19 și prioritățile UE pe termen lung în diferite politici/zona.

Cele 1.074,3 miliarde euro aferente Cadrului financiar 2021-2027 vor fi împărțite între 7 capitole de buget:

Tabel 2.4: Sumele aferente pentru fiecare capitol de buget

Capitole de buget	CFM	NextGenerationEU	TOTAL
1. Piața unică, inovare și sectorul digital	132,8 miliarde EUR	10,6 miliarde EUR	143,4 miliarde EUR
2. Coeziune, reziliență și valori	377,8 miliarde EUR	721,9 miliarde EUR	1 099,7 miliarde EUR
3. Resurse naturale și mediu	356,4 miliarde EUR	17,5 miliarde EUR	373,9 miliarde EUR
4. Migrație și gestionarea frontierelor	22,7 miliarde EUR	-	22,7 miliarde EUR
5. Securitate și apărare	13,2 miliarde EUR	-	13,2 miliarde EUR
6. Vecinătate și întreaga lume	98,4 miliarde EUR	-	98,4 miliarde EUR
7. Administrația publică europeană	73,1 miliarde EUR	-	73,1 miliarde EUR
TOTAL CFM	1 074,3 miliarde EUR	750 miliarde euro	1 824,3 miliarde EUR

În cadrul următorului buget pe termen lung al UE pentru 2021-2027, Comisia propune modernizarea politicii de coeziune, principala politică de investiții a UE.

Cinci priorități investiționale:

Investițiile în dezvoltare regională se vor axa mai ales pe obiectivele 1 și 2. Acestor priorități li se vor aloca 65% - 85% din resursele FEDR și ale Fondului de coeziune, în funcție de prosperitatea relativă a statelor membre.

O Europă mai inteligentă, prin inovare, digitalizare, transformare economică și sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii

O Europă mai verde, fără emisii de carbon, punerea în aplicare a Acordului de la Paris și investiții în tranziția energetică, energia din surse regenerabile și combaterea schimbărilor climatice

O Europă conectată, cu rețele strategice de transport și digitale

O Europă mai socială, pentru realizarea pilonului european al drepturilor sociale și sprijinirea calității locurilor de muncă, a învățământului, a competențelor, a incluziunii sociale și a accesului egal la sistemul de sănătate

O Europă mai apropiată de cetățenii săi, prin sprijinirea strategiilor de dezvoltare conduse la nivel local și a dezvoltării urbane durabile în UE.

O abordare mai personalizată a dezvoltării regionale

Politica de coeziune continuă investițiile în toate regiunile, pe baza a 3 categorii (mai puțin dezvoltate, în tranziție, mai dezvoltate). Metoda de alocare a fondurilor se bazează încă, în mare măsură, pe PIB-ul pe cap de locuitor. Se introduc noi criterii (șomajul în rândul tinerilor, nivel scăzut de educație, schimbări climatice și primirea și integrarea migranților), pentru a reflecta mai bine realitatea de pe teren. Regiunile ultraperiferice vor beneficia în continuare de sprijin special de la UE. Politica de coeziune continuă să sprijine strategiile de dezvoltare conduse la nivel local și să autonomizeze gestionarea fondurilor de către autoritățile locale. Crește și dimensiunea urbană a politicii de coeziune, prin alocarea a 6% din FEDR dezvoltării urbane durabile și printr-un nou program de colaborare în rețea și de consolidare a capacităților dedicat autorităților urbane, sub denumirea Inițiativa urbană europeană.

Simplificare: reguli mai scurte, mai puține și mai clare

Conform Comisiei Europene, pentru întreprinderile și antreprenorii care beneficiază de sprijinul UE, noul cadru oferă mai puțină birocrație și modalități mai simple de solicitare a plăților, prin utilizarea opțiunilor simplificate în materie de costuri. Pentru facilitarea sinergiilor, un cadru unic de reglementare acoperă în prezent 7 fonduri UE implementate în parteneriat cu statele membre („gestionare partajată”). Comisia propune, de asemenea, controale mai relaxate la programele cu istoric bun, o mai mare încredere în

sistemele naționale și extinderea principiului „auditului unic”, pentru a evita suprapunerea verificărilor.

Un cadru mai flexibil

Noul cadru reunește stabilitatea necesară planificării investițiilor cu nivelul corespunzător de flexibilitate bugetară, pentru a face față unor evenimente neprevăzute. O evaluare intermediară va determina dacă este nevoie de modificarea programelor pentru ultimii doi ani ai perioadei de finanțare, pe baza priorităților emergente, a executării programelor și a celor mai recente recomandări specifice fiecărei țări.

În anumite limite, se vor permite transferuri de resurse în cadrul programelor fără a fi necesară o aprobare oficială a Comisiei. O dispoziție specifică facilitează mobilizarea de fonduri UE începând din prima zi, în caz de dezastru natural.

O legătură mai strânsă cu Semestrul European și cu guvernanta economică a Uniunii

Politica de coeziune sprijină reformele pentru crearea unui mediu favorabil investițiilor, în care întreprinderile pot să prospere. Se va asigura deplina complementaritate și coordonare cu Programul de sprijin al reformei, în forma sa nouă și consolidată. În perioada bugetară, recomandările specifice fiecărei țări (RST) formulate în contextul semestrului european vor fi luate în considerare de două ori: la început, pentru conceperea programelor din cadrul politicii de coeziune, și apoi în cadrul evaluării intermediare. Pentru a stabili condițiile propice creșterii economice și creării de locuri de muncă, noile condiții favorizante vor contribui la înlăturarea obstacolelor din calea investițiilor. Aplicarea lor va fi monitorizată pe întreaga perioadă financiară.

Mai multe oportunități pentru sinergii în setul UE de instrumente bugetare

Cadrul de reglementare unic care acoperă fondurile politicii de coeziune și Fondul pentru azil și migrație vor facilita crearea de strategii de integrare a migranților la nivel local sprijinite prin resurse UE utilizate în sinergie; Fondul pentru azil și migrație se va concentra pe nevoile pe termen scurt ale migranților în momentul sosirii, în timp ce politica de coeziune va sprijini integrarea lor socială și profesională. În afara cadrului unic de reglementare, vor fi facilitate sinergii cu alte instrumente UE, cum ar fi **politica agricolă comună, Orizont Europa, programul LIFE sau Erasmus +.**

Interreg: eliminarea obstacolelor transfrontaliere și sprijinirea proiectelor interregionale pentru inovare

Cooperarea interregională și transfrontalieră va fi facilitată de noua posibilitate ca o regiune să utilizeze părți din propria alocare pentru a finanța proiecte în altă parte a Europei, împreună cu alte regiuni.

Noua generație a programelor de cooperare interregională și transfrontalieră („Interreg”) va ajuta statele membre să

depășească obstacolele transfrontaliere și să dezvolte servicii comune. Comisia propune un nou instrument pentru regiunile de frontieră și pentru țările dornice să-și armonizeze cadrele juridice, denumit Mecanismul transfrontalier european.

Pornind de la succesul acțiunii pilot din 2014-2020, Comisia propune crearea Investițiilor interregionale pentru inovare. Regiunile cu active corespunzătoare de „specializare inteligentă” vor fi sprijinite mai mult pentru alcătuirea clusterelor paneuropene în sectoare prioritare precum datele masive (big data), economia circulară, sistemele avansate de fabricație sau securitatea cibernetică.

Norme consolidate pentru investițiile UE cele mai performante

Toate programele își vor menține cadrul de performanță cu obiective cuantificabile (numărul de locuri de muncă create sau accesul suplimentar la rețele în bandă largă). Noul cadru instituie un bilanț anual al performanței, sub forma unui dialog politic între autoritățile programului și Comisie. Performanța programelor va fi evaluată și cu ocazia evaluării intermediare. Din motive de transparență și pentru ca cetățenii să poată urmări progresele înregistrate, statele membre vor trebui să raporteze toate datele de implementare o dată la două luni, iar platforma de date deschise privind coeziunea va fi actualizată automat.

Utilizarea mai intensă a instrumentelor financiare

Conform Comisiei Europene, granturile pot fi eficient completate de instrumentele financiare, care au efect potențator și sunt mai apropiate de piață. În mod voluntar, statele membre vor putea să transfere o parte din resursele politicii lor de coeziune către noul fond InvestEU gestionat la nivel central, ca să acceseze garanția furnizată de bugetul UE. Va fi mai ușor să se combine granturile și instrumentele financiare. Noul cadru include și dispoziții speciale pentru a atrage mai mult capital privat.

CAPITOLUL III – CONTEXTUL ISTORIC

Teritoriul orașului Suceava și împrejurimile sale au fost locuite, așa cum atestă cercetările arheologice, din timpuri străvechi, începând chiar din paleolitic. În secolele II-III e.n. exista, în așezarea de pe malul stâng al pârâului Șcheia, pe marginea vestică a Sucevei, o așezare a dacilor liberi, descoperirile arheologice relevând și puternice influențe romane.

Multe alte descoperiri arheologice din Suceava, descifrează evoluția și continuitatea așezărilor omenești, în perioada migrației popoarelor, perioadă de peste o mie de ani. Din această vreme datează vechile așezări sătești stabile din partea estică a actualului oraș, așezări care în secolul al XIV-lea vor constitui primul și cel mai vechi nucleu al viitorului oraș medieval ce se va numi Suceava.

Prima menționare sigură a Sucevei, în strictă ordine cronologică și cea mai veche mențiune datată a numelui său, este cea din 10 februarie 1388, din actul dat de Petru I Mușatinul în Cetatea Sucevei, în legătură cu împrumutul pe care i-l ceruse regele Poloniei.

Tot în 1388 este menționat și orașul Suceava, nu ca loc de emiteră a unui document, ci ca așezare urbană. Este vorba de un act emis de catolicosul armenilor, Teodoros II, la 18 august, în care armenii din mai multe orașe, între care și cei din Suceava (Ciciov) sunt supuși jurisdicției scaunului episcopal de Liov.

Geneza Sucevei ca oraș se poate identifica în mijlocul secolului al XIV-lea, clima, relieful și poziția geografică prezentând condițiile principale care au concurat la transformarea așezării rurale în așezare urbană. Procesul evolutiv către oraș se intensifică mai ales în a doua jumătate a secolului al XIV-lea, fapt ce l-a determinat pe Petru I Mușat (1375 - 1391) să-și schimbe reședința sa domnească de la Siret la Suceava, în ultimul sfert al aceluiași secol. Această mutare a impus o serie de măsuri administrative, militare, edilitare, care au fost succedate de o creștere a interesului meșteșugarilor și negustorilor locali și străini pentru noul centru administrativ și politic al țării. Astfel, în preajma palatului domnesc din oraș s-au ridicat cartiere noi (al olarilor și fierarilor, negustorilor).

Primul document care atestă existența localității Mălini este un hrisov, de la 15 septembrie 1499, prin care voevodul Moldovei, Ștefan cel Mare și Sfânt, consacră proprietatea panului Giurgiu Gumelnic : „, a treia parte de sat din Băeșești, din cât este partea lui Oană Băeșescul, și de asemenea cea a treia parte din sat din Mălini, ce este peste Moldova, din cât este partea lui Oană Băeșescul, și moara de pe Toplița, la Vadul Todereștilor”...

Iată, în zarea timpurilor, Mălini intră în istorie sub sceptrul celui mai de seamă domnitor al Moldovei – fapt ce pare să fi fost de bun augur.

Mai târziu, în jurul anului 1538 un alt domn al Moldovei înnobilează istoria zonei. Se presupune că după ce a fost învins în confruntarea cu Soliman Magnificul, Petru Rareș a folosit deschiderea făcută între munți de apa Suhei pentru a ajunge în culmea Stânișoarei, iar de acolo să treacă spre Transilvania, spre cetatea Ciceiului – locul său de refugiu. Există numeroase semne-povestiri ale bătrânilor, denumirile unor locuri- care ar confirma trecerea lui Petru Rareș prin aceste frumoase locuri.

Nu este exclus ca același drum, adică valea pârâului Suha - culmea Stânișoarei, să fi fost folosit și de Matei Corvin, regele Ungariei, pentru a se retrage spre Transilvania după ce a pierdut bătălia de la Baia (1467) cu Ștefan cel Mare.

La 1821, zona devine perimetrul unei confruntări armate între o formațiune de eteriști (90 de oameni conduși de căpitanii Năstase și Dimitrie) și o alta de militari turci (1200 de oameni conduși de un important comandant al lor –Deli-Pașa). Luptele au avut loc în două episoade și s-au consumat la mănăstirea Slatina, oamenii locului fiind afectați mai degrabă de grozăvia înțeleștării: au pierit atunci 400 de turci - inclusiv comandantul Deli-Pașa, 16 eteriști, câțiva călugări, iar biserica mănăstirii a fost în bună măsură mistuită de focul pus de militarii turci.

După mai bine de 120 de ani, în august 1944, aceste locuri sunt teatrul unor confruntări pe viața și pe moarte între grănicerii români și trupele germane care se retrăgeau pe aceeași cunoscută direcție: valea Suhei - culmea Stânișoarei.

Curgerea implacabilă a timpului a găsit și lăsat în acest spațiu – de la apa Moldovei, pe valea Suhei și până în Stânișoara - comunități de oameni vrednici, care dincolo de interesele lor imediate, individuale sau de grup, au răspuns comandamentelor mari ale țării. Dovadă stă participarea bărbaților din Mălini și localitățile adiacente – Văleni - Stânișoara, Poiana Mărului, Suha și Pâraie – în 1877-1878, la Războiul de Independență, în 1916-1917, la Marele Război pentru Întregirea Neamului, ca și, în intervalul 1941-1945, la cel de al doilea Război Mondial.

Lunga listă a celor ce și-au pierdut viața în aceste mari confruntări militare stă mărturie pentru curajul și spiritul de sacrificiu ale oamenilor locului care s-au jertfit pentru cauzele înalte ale României.

Se poate spune, așadar, cu drept cuvânt, că istoria acestor locuri și a oamenilor care au viețuit aici este parte nedesprinsă din istoria cea mare a neamului, din istoria României, încă din negura cea îndepărtată a veacurilor.

În Comuna Mălini regăsim Casa Memorială „Nicolae Labiș”, casă în care a trăit poetul; anual în cadrul concursul de poezie „Nicolae Labiș” de la Suceava sunt decernate premiile câștigătorilor.

Casa memorială este situată în centrul satului Mălini și a fost inaugurată în anul 1975, în fosta locuință a familiei de învățători Profira și Eugen Labiș, părinții poetului, locul unde a trăit un timp din scurta și

fulgerătoare a sa viață Nicolae Labiș, scriind o parte din opera sa. Expoziția memorială, desfășurată în patru încăperi, reconstituie tulburător, grație obiectelor autentice (mobilier, cărți și caiete, piese vestimentare, un clopoțel cu „sunet argintiu“, o galenă cu care poetul păstra contactul cu zvonurile lumii, documente, fotografii, afișe etc.), climatul de viață și de creație al genialului poet, sugerându-se coordonatele esențiale ale operei sale și aportul extraordinar al acesteia la evoluția liricii românești contemporane.

Figura 3.1: Mărturii scrise

CAPITOLUL IV – CONTEXTUL CULTURAL

Casa memorială “Nicolae Labiș”

În centrul comunei se află casa - muzeu Nicolae-Labiș. Nicolae Labiș (1935-1956), poet incandescent dar, în același timp, incredibil de matur pentru tinerețea sa, ne-a dăruit prin Moartea căprioarei (paradoxal jocul de cuvinte, ca și scurta sa existență), o operă fără de moarte, alături de un scriitor, Grigore Ilisei care a fost decorat la 16 ianuarie 2002 cu Ordinul Național Pentru Merit în grad de Cavaler, „pentru meritele avute în creația artistică și promovarea culturii românești în țară și peste hotare, pentru abnegația deosebită în slujirea instituțiilor culturale din Moldova”. Și nu în ultimul rând sculptorul Gheorghe SAFTIU (născut la 1946, martie 2) și episcopul Epifanie NOROCEL (născut la 1932, decembrie 14).

Casa - muzeu Nicolae-Labiș

Casa - muzeu “Nicolae Labiș”

Casa memorială Nicolae Labiș de la Mălini este un muzeu memorial înființat în casa în care a trăit poetul Nicolae Labiș (1935-1956) în satul Malini din județul Suceava. Casa în care a locuit poetul Nicolae Labiș a fost construită de învățătorii Eugen și Profira Labiș în anul 1954 și se află în centrul satului Mălini. Casa este compusă din cinci încăperi și hol. În această casă, tânărul poet a trăit un timp din scurta și fulgerătoare sa viață, zămisbind aici poate cea mai semnificativă parte a creației sale poetice. Casa a fost restaurată înainte de organizarea ei ca muzeu, în 1973. În anul 1975, în această casă a fost amenajată o casa memorială, sub administrarea Complexului Muzeal Bucovina din Suceava. În anul 2001 au fost executate o serie de

reparații curente (interioare și exterioare) ale locuinței. În cele cinci încăperi ale locuinței au fost reconstituite, grație exponatelor autentice, încărcate cu o multitudine de conotații evocatoare (cărți, caiete, rechizite școlare, piese vestimentare, un clopoțel cu “sunet argintiu“, o galenă cu care poetul păstra contactul cu zvonurile lumii, documente, fotografii, afișe etc.), climatul de viață și creație al poetului de la Malini, sugerându-se coordonatele esențiale ale operei sale și aportul acesteia la evoluția liricii românești contemporane.

În cinstea scriitorului s-a creat un festival de poezie și creație. Festival – concurs național de poezie, cu participarea internațională a vorbitorilor de limba română, are ca scop valorificarea, promovarea și popularizarea patrimoniului muzeal memorial și al personalității scriitorului Nicolae Labiș. Concursul își propune să descopere, să sprijine și să promoveze noi și autentice talente dintre creatorii de literatură – poezie.

Căminul cultural din comuna Mălini

Cămin cultural

Comuna dispune de un camin cultural în care s-au executat lucrări prin obiectivul de investiții, în valoare de 1.118.027 lei cu TVA, a fost realizat în cadrul Subprogramului Așezăminte culturale, din cadrul Programului Național de Construcții de Interes Public sau Social, realizat prin intermediul CNI care au vizat refacerea acoperișului, amenajare grupuri sanitare diferențiate pe sexe și un grup sanitar destinat persoanelor cu handicap, înlocuirea tâmplăriei exterioare cu tâmplărie PVC cu geam termopan, montarea unei centrale în vederea asigurării necesarului de încălzire precum și montarea unei instalații de producere a apei calde menajere. Au fost executate și lucrări privind finisajele interioare. În urma modernizării clădirea beneficiază de o sală de spectacole cu o capacitate de 260 de locuri, vestiare,

bibliotecă și spații pentru birouri. Prin modernizarea și extinderea acestui obiectiv de investiții s-a urmărit crearea unui spațiu care să permită, printre altele, atragerea copiilor către activități culturale, informarea și pregătirea tinerilor pentru meseriile specifice zonei, asigurarea unui cadru propriu de manifestare și emancipare artistică și culturală în vederea promovării valorilor culturale din zonă.

Crucea Talienilor

Un reper istoric important pentru comuna Mălini îl reprezintă Drumul Talienilor. Este vorba de șoseaua construită de Regele Carol I pentru a face legătura dintre valea râului Moldova și valea râului Bistrița. Șoseaua a fost construită de drumari aduși din Italia, de unde și denumirea „Drumul Talienilor”. Drumul a fost realizat între anii 1902 și 1914, iar la final drumarii au ridicat pe culmea Stânișoarei o impunătoare cruce de piatră. Din păcate, în timpul dramaticelor lupte dintre ostașii români și trupele germane aflate în retragere, luptele care au avut loc în august 1944, Crucea Talienilor a fost distrusă.

În prezent, pe hărți, Drumul Talienilor este configurat ca drumul județean 209B și reprezintă o reală atracție pentru persoanele care practică ciclo turism.

Monumentul dedicat eroilor din Războiul de Independență

Ca aproape fiecare palmă de pământ din spațiul românesc, zona de la poalele munților Stânișoarei, comuna Mălini, a fost marcată de marile evenimente prin care a trecut neamul nostru.

În amintirea eroilor din partea locului, care s-au jertfit în Războiul de Independență, în centrul localității Mălini a fost ridicat un impunător monument.

Monumentul Ostașilor Români care s-au jertfit în luptele din august 1944

De asemenea, dincolo de satul Iesle, a fost construit un monument dedicat ostașilor români care au căzut eroic în luptele duse împotriva trupelor germane în zilele de 23-28 august 1944. Monumentul a fost inaugurat la 23 august 1964 și a fost refăcut, i s-a dat o nouă înfățișare prin grija administrației comunei Mălini, în toamna anului 2013.

CAPITOLUL V – CONTEXTUL ADMINISTRATIV

Conform datelor oficiale, suprafața totală a intravilanului propus este de 1.002,45 hectare, această suprafață curpinzând pe lângă comuna de bază și trupurile de intravilan dispersate în cadrul teritoriului administrativ.

Tabel 5.1: Suprafața zonelor funcționale în Mălini

Nr. crt.	ZONIFICARE FUNCȚIONALĂ		MĂLINI		
			Suprafața (ha)	TOTAL (ha)	%
A.	LOCUIȚE ȘI FUNCȚIUNI COMPLEMENTARE		130.25	130.25	12.97
B.	INSTITUTII SI SERVICII PUBLICE	Invatamant	1.56	1.56	0.15
		Sanatate si asistenta sociala	2.21	2.21	0.22
		Administratie	0.36	0.36	0.03
		Cultura	0.07	0.07	0.01
		Culte	1.77	1.77	0.17
		Spatii comerciale	0.62	0.62	0.06
		Servicii	1.67	1.67	0.16
C.	UNITATI INDUSTRIALE, DEPOZITE		3.15	3.15	0.31
D.	UNITATI AGRO-ZOOTEHNICE		-	-	-
E.	ZONA CONSTRUCTII TEHNICO-EDILITARE		2.00	2.00	0.20
F.	ZONA AGREMENT SI SPORT		0.35	0.35	0.03
G.	GOSPODARIE COMUNALA, CIMITIRE		2.15	2.15	0.21
TOTAL CURTI CONSTRUCTII				114.34	11.38
H.	CAI DE COMUNICATIE SI TRANSPORT din care:			38.71	3.85
	Transport rutier				
			Lungime (km)	Suprafata (ha)	
		Drum asfalt	19.36	20.32	
		Drum piatra	15.65	16.49	
	Drum pamant	1.20	1.90		
I.	SPATII VERZI SI APE			1.32	0.13
J.	PADURI			0.78	0.07
K.	TERENURI NEPRODUCTIVE			5.87	0.58
TOTAL NEAGRICOL				176.15	17.54
L.	ZONA TEREN AGRICOL				
		Arabil		258.00	25.69
		Fanete		16.98	1.69
		Pasuni		-	-

	Livada	0.64	0.06
TOTAL AGRICOL		275.62	27.45
TOTAL INTRAVILAN PROPUS MALINI		451.77	44.99
TOTAL TERITORIU INTRAVILAN PROPUS COMUNA MALINI		1002.45	100%

Zona centrală își menține limitele actuale de-a lungul drumului județean DJ 209 A. Din punct de vedere funcțional zona are un caracter mixt în care predomină subzonele pentru instituții publice și servicii de interes general, locuințe individuale și colective cu regim mic de înălțime (P, P+1) completate cu subzone funcționale complementare: spații verzi și de agrement, etc.

Zona pentru locuințe cu regim mic de înălțime (P, P+1, P+1+M) de tip rural existente și propuse este predominantă. Este o zonă care s-a dezvoltat cu precădere de-a lungul căilor de circulație în intravilan și adesea în extravilan. Funcțiunea rezidențială de densitate mică (locuințe unifamiliale) predomină fiind complementată de anexe și suprafețe agricole. Parcelarul este unul omogen de tip rural, iar regimul de construire este dictat de tipologia tradițională de ocupare a terenului. Locuințele propuse vor fi sistematizate la străzile existente sau la cele propuse (unde este cazul) astfel încât să poată fi racordate la rețelele edilitare existente și propuse în zonă. Repartiția locuințelor se va face în ansambluri rezidențiale cu loturi cuprinse între 500 mp și 1000 mp cu deschiderea la drum de 14-20 m. Locuințele vor avea regim de înălțime P, P+M, P+1, P+1+M, o suprafața construită (Sc) cuprinsă între 80 mp și 100 mp, iar suprafața desfășurată (Sd) va fi cuprinsă între 150 și 200 mp. Gospodăriile amplasate pe loturi vor fi alcătuite din locuință și anexe (grajd Sc=20.00 mp și șură (garaj) Sc=40.00 mp). Suprafețele construite ale locuințelor cu anexe vor fi cuprinse între 140 mp și 160 mp, iar suprafețele desfășurate între 210 mp și 260 mp.

Zonele de locuințe propuse vor fi racordate la sistemul edilitar al comunei: rețeaua electrică, rețeaua de alimentare cu apă și cea de canalizare, serviciile de telecomunicații. Rețeaua stradală care deservește zona de locuit trebuie să sigure o bună circulație (pietonală și rutieră), spații de parcare, spații care să permită intervențiile P.S.I. dimensionate corespunzător.

Zona instituții publice și servicii

Această zonă este situată în intravilanul trupurilor principale ale localităților comunei. Există posibilitatea realizării unor construcții din categoria instituțiilor publice (în principal din cea a serviciilor), în zonele de locuit sau în alte subzone funcționale, cu condiția ca acestea să fie compatibile cu funcțiunea dominantă a zonei respective și să respecte prevederile Regulamentului General de Urbanism aferent Planului Urbanistic General. La calculul suprafețelor aferente acestei zone funcționale au fost incluse și serviciile (comerciale, etc.) care funcționează în clădiri de locuit. Extinderea

acestei zone funcționale se va realiza prin îndesiri în zona existentă sau prin reamenajarea spațiilor cu alte funcțiuni.

Zona unități agro-industriale și industriale

Suprafața acestei zone nu se modifică față de situația din bilanțul teritorial existent. În cazul apariției unor solicitări pentru realizarea unor noi unități industriale și/sau depozitare, se va solicita prin Certificatul de Urbanism întocmirea unei documentații de urbanism (PUZ) în vederea schimbării de destinație sau pentru introducerea terenului în intravilan (în funcție de amplasament). Documentația va fi întocmită și avizată în conformitate cu prevederile legislației în vigoare și va conține studiu de impact asupra mediului. Este interzisă schimbarea de destinație a unor zone dacă se creează premisa apariției de riscuri pentru sănătatea populației din zona locuită.

Zona căi de comunicații include suprafețele căilor de comunicație rutieră și construcțiile aferente (existente și propuse orientativ) în zonele de dezvoltare.

Modernizarea străzilor existente și realizarea de străzi noi în zonele de dezvoltare sau în zonele în care se solicită parcelare, se va realiza în conformitate cu categoria acestora, stabilită în funcție de traficul de perspectivă și care determină profilul transversal al străzii, în conformitate cu normele în vigoare. Modernizarea drumurilor este realizată în principal prin înlocuirea îmbrăcămînții existente.

Zona gospodărie comunală-cimitire

Subzona aferentă cimitirelor nu a suferit modificări întrucât nu s-a considerat necesară extinderea acesteia. Extinderea în caz de necesitate se va face prin îndesiri în zonele existente.

Zona construcții tehnico-edilitare

Se prevede echiparea localităților comunei cu rețele de distribuție a apei potabile și canalizare. Nu sunt prevăzute lucrări de alimentare cu gaz a localităților din comuna Mălini în următoarea decadă.

Zona terenuri agricole

Această zonă continuă să aibă o pondere mare în intravilan și cuprinde suprafețele de teren ocupate de grădini, livezi, fânețe și pășuni, terenuri proprietate privată a autorităților locale sau terenuri proprietate publică de interes local situate în intravilan.

Pe terenurile agricole din intravilan pot fi autorizate orice fel de construcții și/sau amenajări cu condiția respectării prevederilor din Regulamentul General de Urbanism aferent Planului Urbanistic General. Prin includerea terenurilor cu destinație agricolă în intravilanul localității și prin solicitarea autorizației de construire pentru realizarea imobilelor pe aceste terenuri este avută în vedere obținerea unor noi venituri în bugetul local care sunt la dispoziția administrației locale pentru susținerea programelor de dezvoltare locală.

Zona terenuri neproductive

Suprafața terenurilor neproductive din intravilanul propus se păstrează într-o proporție aproximativ egală cu cea din intravilanul existent.

Locuința este construcția formată din una sau mai multe camere de locuit situate la același nivel al clădirii sau la niveluri diferite, prevăzută în general cu dependențe (bucătărie, baie etc.) sau alte spații de deservire, independentă din punct de vedere funcțional, având intrare separată din casa scării, curte sau stradă și care a fost construită, transformată sau amenajată în scopul de a fi folosită, în principiu, de o singură gospodărie.

Tabel 5.2: Numărul locuințelor existente în comuna Mălini (Sursa: INSSE)

Anul	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Numărul locuințelor	2.773	2.795	2.815	2.844	2.879	2.904	2.936

În ceea ce privește numărul de locuințe existente în comuna Mălini, constatăm faptul că în perioada 2013 – 2019 a fost înregistrat un trend ascendent. Astfel, în anul 2019 s-au înregistrat cu 163 locuințe mai mult față de anul 2010.

Tabel 5.3: Lungimea totală simplă a conductelor de canalizare (Sursa:INSSE)

Anul	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Kilometri	30	30	30	30	30	30

Lungimea totală simplă a conductelor de canalizare reprezintă lungimea canalelor (tuburilor) prin care se colectează și se evacuează apele reziduale (menajere, industriale, etc.) și a celor provenite din precipitații de pe teritoriul localității cu canalizare publică, începând de la caminele de racordare a clădirilor cu instalații de canalizare și până la punctul de deversare a apelor reziduale într-un emisar natural. Se includ atât rețelele de canalizare (de serviciu) cât și canalele colectoare principale și secundare. În cazul când conductele sunt așezate în mai multe rânduri pe aceeași stradă, se consideră lungimea lor totală. Nu se includ racordurile la clădiri. – INSSE

La nivelul comunei Mălini se constată faptul că lungimea totală a conductelor de canalizare nu s-a schimbat pe întreaga perioadă analizată, rămânând să fie de 30 km în anul 2019.

Tabel 5.4: Sufrăța fondului funciar (ha) (Sursa: INSSE)

Modul de folosință pentru suprafața agricolă	2010	2011	2012	2013	2014
Agricolă	4.042	4.042	4.042	4.042	4.042
Arabilă	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
Pașuni	1.158	1.158	1.158	1.158	1.158
Fânețe	882	882	882	882	882
Livezi și pepiniere pomicole	2	2	2	2	2
Terenuri neagricole total	11.111	11.111	11.111	11.111	11.111
Păduri și altă vegetație forestieră	10.597	10.597	10.597	10.597	10.597
Ocupată cu ape, bălți	163	163	163	163	163
Ocupată cu construcții	178	178	178	178	178
Căi de comunicații și căi ferate	52	52	52	52	52
Terenuri degradate și neproductive	121	121	121	121	121

În ceea ce privește suprafața fondului funciar după moduri de folosință pentru suprafața agricolă, se constată faptul că cea mai mare suprafață este ocupată de păduri și altă vegetație forestieră, urmând terenurile arabile și pășunile. În perioada analizată (2010-2014) fondul funciar nu s-a modificat.

În Uniunea Europeană - spațiul rural este definit prin recomandarea 1296 din anul 1926, în care un teritoriu de interior sau de coastă (continental sau litoral) caracterizat prin sate și orașe mici, principalele activități sunt agricole și silvice, activități de agro-cultură și pescuit, activități de agrement și petrecere a timpului liber, activități de mică industrie.

La nivelul Uniunii Europene, spațiul rural ocupă aproximativ 90% din suprafață și 27% din populație.

Există țări care nu au populație rurală și țări în care ponderea populației rurale este de 45% (România, Slovenia, Slovacia, Polonia, etc)

a) Din punct de vedere economic, există;

Spațiul rural intermediar este amplasat într-o zonă în care forța de atracție a urbanului este foarte scăzută (15 - 50 km). Se caracterizează prin:

- Spațiul rural periurban;
- Spațiul rural intermediar;
- Spațiul rural periferic marginalizat sau defavorizat.

Spațiul rural periurban sau preorășănesc

Geografic este amplasat în imediata vecinătate a centrelor urbane și se întinde pe o distanță egală cu forța de atracție sau de contaminare a centrului urban (1-5 km).

Aceste spații se caracterizează prin:

- veniturile populației sunt preponderent non-agricole;
- arhitectura este dominată de volumetria urbană;
- economia este dezvoltată și dominată de infrastructura comercială și industrială a urbanului;
- aici sunt amplasate centrele comerciale mari și majoritatea industriilor; migrația este pozitivă;
- aceste spații au scop rezidențial pentru locuitorii din urban.

Spațiul rural intermediar

Aceste spații sunt principalul atractor al investițiilor din economie pentru că prețul factorilor de producție este redus (prețul muncii, prețul pământului, prețul timpului).

- economia este dominată de agricultură;
- veniturile populației sunt agricole;
- arhitectura este specifică ruralului național;
- sâmburii de dezvoltare economică sunt dați de industriile de depozitare și procesare a materiilor prime agricole;
- migrația este negativă;
- populația se caracterizează prin îmbătrânire.

Spațiul rural periferic sau defavorizat

Economia este dominată de serviciile publice (învățământ, sănătate, securitate personală, susținere socială).

Resursele economice sunt puține și greu de pus în valoare (altitudini mari, zone secetoase sau cu inundații, zone cu terenuri degradate, zone fără infrastructură tehnică).

Procesul de depopulare este accentuat în lipsa activităților economice. Veniturile populației sunt mai mici cu peste 25 % față de media națională. Infrastructura din spațiul urban acționează ca un magnet pentru populația din spațiul rural. Aici sunt atrase principalele resurse: forță de muncă; personal calificat; tineri; resurse naturale, ș.a.

Ca urmare a posibilităților limitate din spațiul rural, populația își alocă principalele resurse în mediul urban:

- efectuează cumpărături – produse de alimentație, produse de întreținere, îmbrăcăminte, ș.a.;
- frecventează unități de alimentație publică;
- utilizează servicii din mediul urban, ș.a.

Prin posibilitatea accesării unei game vaste de servicii și produse, populația din mediul rural este atrasă de spațiul urban, contribuind la creșterea economiei locale.

Principala resursă atrasă către mediul urban este resursa umană.

Infrastructura de drumuri și transport

Comuna Mălini este traversată de drumurile județene 209A care asigură legătura cu comuna Slatina și 209B care asigură legătura cu comuna Borca din Județul Neamț. Comuna Mălini se află la aproximativ 20 km de Fălticeni, 12 km de Baia , prima capitală a Moldovei și 45 km de municipiul Suceava. Lungimea drumurilor comunale este de 64 km. Există 2 linii de transport cu 12 stații de autobuz.

Încălzirea rezidențială și non-rezidențială

Fondul locativ al comunei Mălini numără în prezent peste 3000 de locuințe, dintre care majoritatea aflându-se în proprietate privată. Locuințele din comuna Mălini beneficiază de sisteme de încălzire în regim propriu prin intermediul centralelor termice folosind combustibil solizi (peste 90% din locuințe se încălzesc cu ajutorul lemnelor) și un procent foarte mic ocupat de cei care se încălzesc prin intermediul combustibililor gazoși.

La nivelul comunei nu există în prezent rețea de distribuție a gazelor. Sursa de utilizarea a gazului fiind butelia și folosit adesea pentru uzul casnic (prepararea hranei).

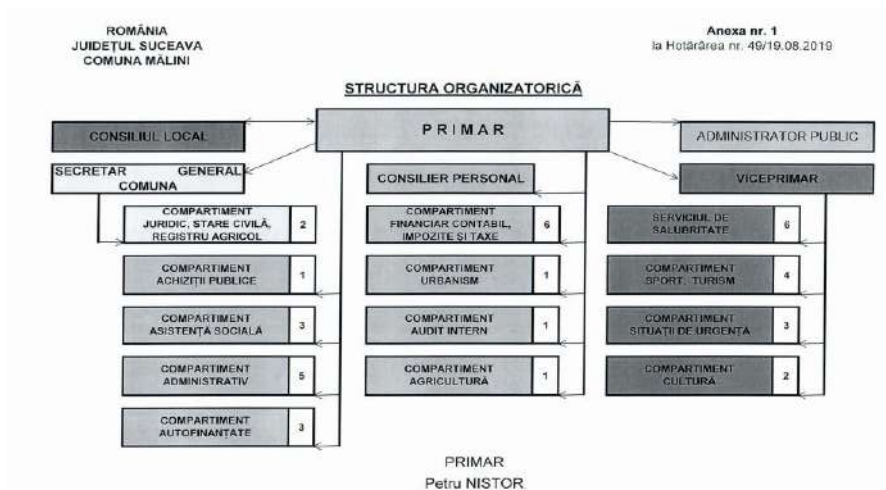

Figura 5.1: Ierarhizarea niveluri de conducere în cadrul primăriei

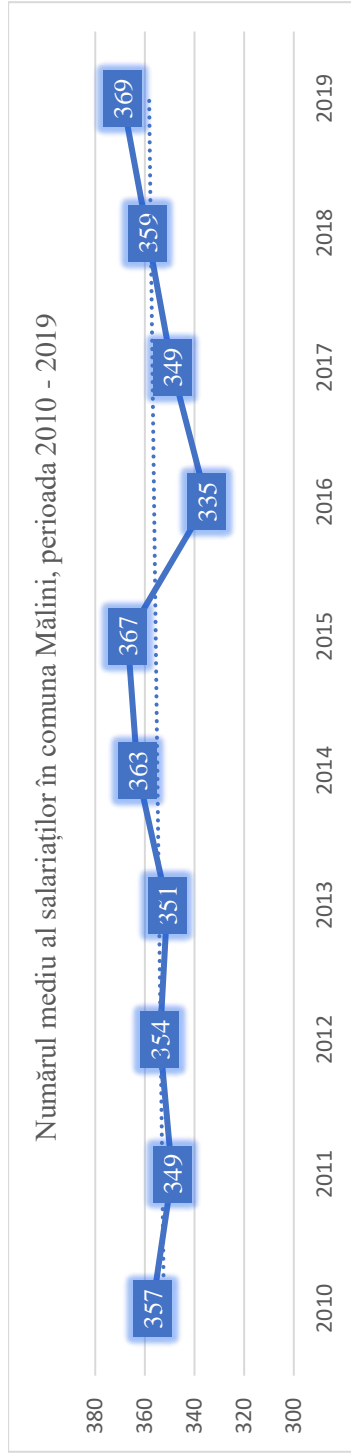

Figura 5.2: Evoluția numărului mediu al salariiților în comuna Mălini, perioada 2010 – 2019 (Sursa: INSSE)

Numărul mediu al salariiților în comuna Mălini a suferit o scădere bruscă în anul 2016 ajungând la 335 salariați de la 367 în anul 2015. După această scădere a urmat o creștere graduală până în ultimul an analizat înregistrându-se și cea mai mare valoare din ultimii 10 ani, media fiind de 369 salariați.

Tabel 5.5: Numărul șomerilor înregistrați în comuna Mălini (Sursa: INSSE)

Sexe	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Masculin	158	50	39	60	44	33	42	54	40	53
Feminin	101	46	49	47	53	45	38	41	49	50

Numărul șomerilor înregistrați a scăzut puternic în anul 2011 față de anul precedent atât pentru bărbați cât și pentru femei, reducându-se numărul cu 108, respectiv 55 persoane. În perioada 2011 – 2019 valorile au avut fluctuații ușoare ajungând ca în anul 2019 să fie 53 de șomeri înregistrați de sex masculin și 50 de sex feminin.

CAPITOLUL VI – SISTEMUL DE EDUCAȚIE

În continuare, vor fi descrise principalele caracteristici ale sistemului de învățământ.

Sistemul de educație este administrat:

- **la nivel național** de Ministerul Educației Naționale (MEN);
- **la nivel central**, în cooperare, cu alte ministere (de ex. Ministerul Finanțelor Publice pentru finanțarea instituțiilor școlare) și structuri instituționale subordonate Guvernului;
- **la nivel local**, de către inspectoratele școlare județene, ca instituții locale subordonate.

Ministerul Educației Naționale organizează și conduce sistemul național de educație, învățământ, cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și inovare având ca parteneri atât instituțiile subordonate, cât și instituțiile aflate în coordonare.

Ministerul Educației Naționale asigură **relația cu Parlamentul, Consiliul Economic și Social și exponenți ai societății civile** în probleme specifice domeniului său de activitate.

Legislație

Cadrul legal general pentru organizarea, administrarea și funcționarea educației în România este stabilit prin:

- Constituție (cap.2, art.32)
- Legea Educației Naționale - lege organică
- legi ordinare și ordonanțe de guvern.

Procedurile și regulamentele specifice sunt stabilite prin hotărâri ale guvernului și ordine ale Ministerul Educației Naționale.

Sistemul de educație național

- **Are un caracter deschis**, permițând mobilitatea elevilor, prin transfer de la o unitate școlară la alta, de la o clasă la alta, de la un profil la altul și de la o filieră la alta.

- **Are un caracter pluralist** (școli publice sau private, în sistem de alternativă educațională) și asigură modalități de școlarizare în limba oficială a statului (limba română), în limbile materne ale elevilor aparținând minorităților naționale sau în limbi de circulație internațională.

În România învățământul constituie prioritate națională.

Sistemul educativ național cuprinde unități de învățământ de stat, particulare și confesionale, autorizate sau acreditate. Instituțiile de învățământ sunt administrate de autoritățile locale.

Statul asigură cetățenilor României, precum și cetățenilor celorlalte state membre ale Uniunii Europene, ai statelor aparținând Spațiului Economic European și ai Confederației Elvețiene, drepturi egale de acces la toate nivelurile și formele de învățământ preuniversitar și superior, precum și la învățarea pe tot parcursul vieții, fără nicio formă de discriminare.

În România sunt valabile numai diplomele recunoscute de statul român, conform legislației în vigoare.

Învățământul general obligatoriu este de 11 clase și cuprinde învățământul primar, învățământul secundar inferior și primii 2 ani ai învățământului secundar superior.

Învățământul de stat este gratuit.

Formele de organizare a învățământului preuniversitar sunt: învățământ cu frecvență și învățământ cu frecvență redusă. Învățământul obligatoriu este învățământ cu frecvență.

Nivelurile sistemului de educație

Sistemul național de învățământ cuprinde următoarele niveluri:

Educația timpurie (0—6 ani)

Educația timpurie formată din

- **nivelul antepreșcolar (0—3 ani)**
- **învățământul preșcolar (3—6 ani)**, care cuprinde grupa mică, grupa mijlocie și grupa mare. În instituțiile de stat educația timpurie este gratuită.

Invățământul primar (ISCED 1)

Învățământul primar cuprinde

- **clasa pregătitoare**
- **clasele I—IV.**

Invățământul secundar

Invățământul secundar inferior sau gimnazial (ISCED 2)

Învățământul secundar inferior sau gimnazial, care **cuprinde clasele V—VIII**. Accesul al nivelului superior se realizează prin examen de evaluare națională și de repartizare în unități de învățământ secundar superior.

Invățământul secundar superior (ISCED 3)

Învățământul secundar superior poate fi:

- **învățământ liceal**, care **cuprinde clasele de liceu IX—XII/XIII**, cu următoarele filiere: teoretică, vocațională și tehnologică
- **învățământ profesional** cu durata de minimum 3 ani.

Absolvenții învățământului profesional care promovează examenul de certificare a calificării profesionale pot urma cursurile învățământului liceal.

Invățământul terțiar nonuniversitar (ISCED 4)

Învățământul terțiar nonuniversitar **cuprinde învățământul postliceal.**

Învățământul profesional și tehnic

Învățământul profesional și tehnic este format din:

- învățământ profesional
- învățământ tehnic
- învățământ postliceal.

Invățământul superior (ISCED 5-8)

Învățământul superior este organizat în universități, academii de studii, institute, școli de studii superioare, denumite instituții de învățământ superior sau universități, autorizate provizorii sau acreditate. Pot să se înscrie în învățământul superior absolvenții de liceu cu diplomă de bacalaureat. Condițiile de admitere sunt diferite de la o instituție la alta.

Structura învățământului superior reflectă principiile procesului Bologna:

- studii de licență
- studii de master
- doctorat.

Educația adulților cuprinde programe de formare la toate nivelurile de calificare, organizate în sectorul public sau privat.

La nivel public, Institutul de Științe ale Educației oferă cursuri de formare prin care promovează reformele din educație.

Tabel 6.1: Personal didactic pe niveluri de instruire în comuna Mălini, în perioada 2010 – 2019 (Sursa: INSSE)

Nivel de instruire	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Total	84	66	65	66	61	66	66	71	65	66	66
Învățământ preșcolar	11	11	11	11	11	11	11	11	11	12	11
Învățământ primar și gimnazial (inclusiv învățământul special)	41	55	54	55	50	55	55	60	54	54	55
Învățământ primar (inclusiv învățământul special)	13	21	22	22	18	23	22	26	25	25	25
Învățământ gimnazial (inclusiv învățământul special)	28	34	32	33	32	32	33	34	29	29	30
Învățământ liceal	32	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Conform datelor existente la nivelul INSSE se constată faptul că s-a înregistrat o tendință de creștere a numărului persoanelor care activează ca personal didactic, la nivelul tuturor nivelurilor de instruire, cu excepția învățământului liceal din

cauza faptului că învățământul liceal nu este valabil în comuna Mălini, elevii fiind nevoiți să facă naveta către municipiul Fălticeni, respectiv Suceava.

Tabel 6.2: Ponderea gospodăriilor care au acces la un computer acasă – pe medii de rezidență (%) (Sursa: INSSE)

Medii de rezidență	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2015	2017
Urban	46	49,4	56,2	59,2	61,7	66,4	69,8	72,2	75,9
Rural	11,9	16,1	23	23,7	26,6	31,7	37,5	48,4	51,9

Conform tabelului 6.2 privind gospodăriile cu acces la un computer, la nivel național, încă există discrepanțe majore între cele două medii de rezidență, tinerii din mediul urban având avantaj comparativ cu cei din mediul rural. Analizând datele dispuse de platforma INSSE, se constată faptul că s-a înregistrat un trend pozitiv la nivelul ambelor medii. În mediul rural creșterea a fost mai puternică comparativ cu mediul urban, fiind o creștere de 40% din anul 2007 până în anul 2017 în mediul rural, deși mediul urban este în avantaj cu 24% față de cel rural în anul 2017.

Conform datelor INSSE în anul 2017 56,9% din gospodăriile din mediul rural aveau conexiune la internet, ceea ce reprezintă faptul că deși un procent de 5% nu au un computer acasă, au totuși conexiune la internet, iar în anul 2019 procentul gospodăriilor conectate la internet a ajuns la 66,7%.

Investițiile în educație reprezintă expresia conștientizării importanței pe care o au tinerii în dezvoltarea comunei Mălini. Tinerii educați vor determina dezvoltarea generală prin abilitățile și competențele dobândite în stagiile de formare profesională, prin desfășurarea de activități creative și productive în comuna Mălini.

În comuna Mălini funcționează următoarele instituții de învățământ

- S.G. "Nicolae Labiș" Mălini;
- Grădinița cu Program Normal nr.1 Mălini;
- Școala Gimnazială nr. 2 Mălini (Suha);
- Grădinița cu Program Normal nr.2 Mălini;
- Școala Gimnazială Piraie;

- Grădinița cu Program Normal Pîraie;
- Școala Gimnazială Poiana Mărului;
- Grădinița cu Program Normal Poiana Mărului;
- Școala Primară Văleni;
- Grădinița cu Program Normal nr.1 Văleni.

Dotarea tehnică a școlilor: în urma achizițiilor derulate în ultima perioadă (prilejuate de desfășurarea orelor de curs în sistem on-line și hibrid) s-a reușit dotarea tuturor sălilor de clasă cu calculatoare / laptopuri / sisteme all in one, video proiectoare sau smartTV-uri; toate cele 10 unități sunt conectate la internet iar activitatea de învățare on-line se desfășoară pe platforma proprie a școlii.

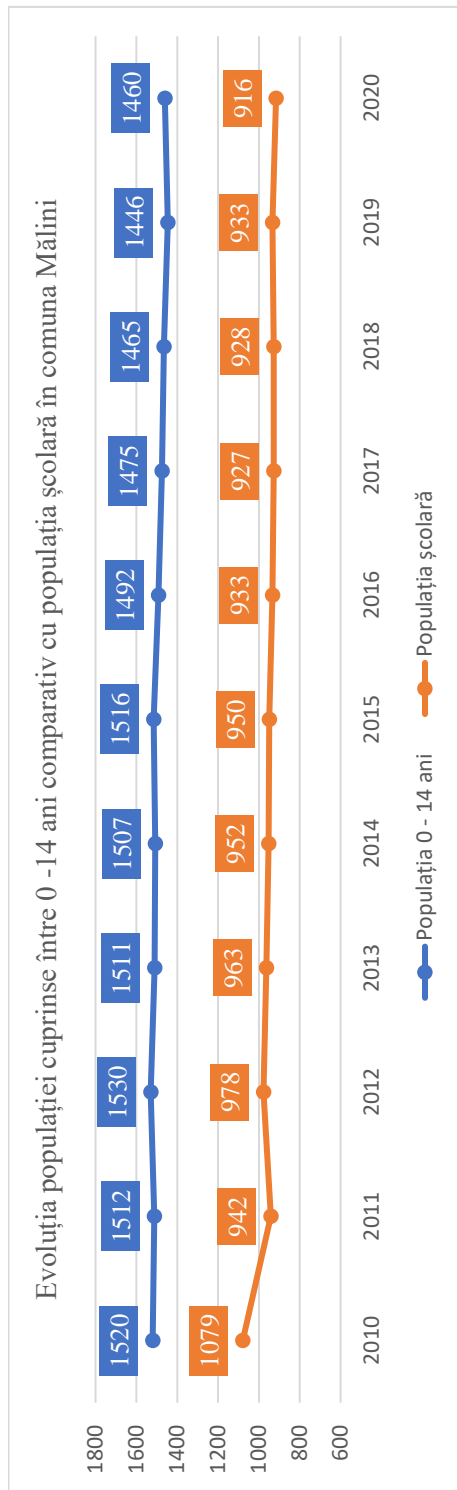

Figura 6.1: Evoluția populației cuprinse între 0 -14 ani comparativ cu populația școlară în comuna Mălini (Sursa: INSSE)

Conform INSSE, analizând populația după domiciliu, la nivelul comunei Mălini, se constată că populația cu vârsta cuprinsă între 0 – 14 ani reprezintă 18,71% din populația totală la data de 1 iulie 2020. Populația școlară a suferit un declin puternic după anul 2010 deoarece nu s-au mai înregistrat elevi înscriși pentru învățământul liceal, ajungându-se în anul 2020 la o populație școlară de 916 persoane, cu 163 mai puțin decât în 2010, acest lucru fiind afectat și de trendul ușor descendent al populației cuprinse între 0 -14 ani.

Considerând faptul că populația școlară (preșcolari, ciclul primar și gimnazial) au până în vârsta de 14 ani, în anul 2020, 62,74% dintre aceștia dispun de educație.

Rata abandonului școlar reprezintă diferența între numărul elevilor înscriși la începutul anului școlar și cel aflat în evidență la sfârșitul aceluiași an școlar, exprimată ca raport procentual față de numărul elevilor înscriși la începutul anului școlar.

Conform INSSE rata abandonului școlar în județul Suceava (tabelul 15) înregistrează valori mai reduse decât ratele înregistrate și nivelul regiunii Nord – Est precum și nivel național pentru fiecare nivel de instruire analizat. Cea mai mare rată a abandonului s-a înregistrat în învățământul postliceal și de maiștri.

Tabel 6.3: Rata abandonamentului școlar în învățământul preuniversitar, pe niveluri de educație (în procente) (Sursa: INSSE)

Nivel de instruire	Nivel de agregare a datelor	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Învățământ primar și gimnazial	TOTAL	1,8	1,8	1,4	1,5	2	1,8	1,6	1,7	1,6
	Regiunea NORD-EST	1,5	1,3	1,3	1,2	1,5	1,4	1,3	1,3	1,4
	Suceava	0,9	1	1	0,9	1,4	1,1	1	0,5	0,9
Învățământul primar	TOTAL	1,6	1,6	1,1	1,3	1,8	1,7	1,5	1,6	1,6
	Regiunea NORD-EST	1,3	1	0,9	1	1,3	1,2	1,1	1,2	1,2
	Suceava	0,9	0,8	0,7	0,7	1,1	1,1	0,8	0,7	0,7
Învățământ gimnazial	TOTAL	2	1,9	1,7	1,9	2,1	2	1,8	1,8	1,7
	Regiunea NORD-EST	1,7	1,5	1,7	1,5	1,8	1,7	1,5	1,5	1,7
	Suceava	0,9	1,3	1,3	1,1	1,7	1,1	1,2	0,3	1,3
Învățământul secundar ciclul 2 (liceal și profesional)	TOTAL	-	4,2	2,9	2,9	3,5	3,6	2,6	2,6	2,6
	Regiunea NORD-EST	-	4,8	3,1	3,2	3,7	3,3	2,4	2,7	2,5
	Suceava	-	5,3	1,2	2,8	3,2	2,3	1,7	2,4	1,9
Învățământ postliceal și de maștri	TOTAL	6,3	6,1	8,9	7,9	10,7	9,7	10	9,2	9,7
	Regiunea NORD-EST	7,1	6,2	7,8	7,4	11,6	9,6	10,7	8,5	11,2
	Suceava	6,1	4,9	6,2	6,8	9,4	7,3	9,2	5,3	9,7

CAPITOLUL VII – CONTEXTUL GEOGRAFIC

Așezarea geografică:

Comuna Mălini este așezată în sud-estul județului Suceava, având o suprafață de 154 km², de-a lungul râului Suha Mare, de la vărsarea acestuia în Râul Moldova până pe Culmea Munților Stânișoara. Acces pe DJ 207 A și DJ 209B.

Comuna Mălini este dispusă, din punct de vedere geografic, în partea central-sudică a județului Suceava, la hotarul cu județul Neamț, ocupând în întregime bazinul Suha Mare ce aparține bazinului hidrografic al râului Moldova situat pe partea dreaptă în cursul mijlociu al acestuia.

Față de Municipiul Suceava, centrul administrativ al județului, teritoriul de referință, se află la cca. 45 km sud-vest iar de orașul Fălticeni, vechea reședință de județ, la 20 km sud-vest. Cele două centre sunt legate de DN 2/E 85. În comuna Mălini se poate ajunge pe drumul județean 209B, ce asigură legătura peste Pasul Stânișoara (1250m) cu comuna Borca (50 km), iar prin DJ 209A cu comuna Slatina.

Comuna are următoarele vecinătăți: la nord comunele Slatina și Valea Moldovei; la est comunele Cornu Luncii și Râșca; la sud comuna Pipirig (jud. Neamț); la sud-vest comuna Borca (jud. Neamț); la vest comuna Stulpicani.

În acest perimetru, comuna Mălini ocupă o suprafață de 154 km². Așezarea are o formă alungită pe direcția est-vest, de aproximativ 30 km iar lățimea oscilează între 5 km pe extrema vestică și 3 km pe extrema estică. Valea Suha-Mare, tot mai largă spre confluența cu râul Moldova este mărginită de culmi mai domoale și mai rotunjite în aval, care devin din ce în ce mai semețe în amonte, formând două “obcini” ce însoțesc deoparte și de alta valea râului Suha- Mare.

Pe terasele dispuse în evantai și mai dezvoltate pe cursul mijlociu și inferior al Suhei, se înșiruie unul după altul satele Mălini, Poiana Mărului, și Văleni-Stânișoara. Satul Pâraie este situat în cea mai mare parte pe interfluviul Suha-Mare – Suha-Mică și pe terasele mijlocii ale râului Moldova. Altitudinea maximă este situată în vârful Piatra lui Iepure (1447 m), iar cea minimă la confluența Suhei - Mari cu Moldova (420 m).

Localitatea se înscrie în rândul așezărilor de munte, alungite, de tip vale. Comuna Mălini se suprapune peste zona de contact a Podișului Moldovei cu Munții Stânișoarei, respectiv Subcarpații Moldovei.

Datorită acestei așezări, amintite anterior, schimburile în produse specifice zonei, au favorizat într-o mare măsură dezvoltarea economică a comunei. Astfel Subcarpații au furnizat materialul lemnos și produsele alimentare, pe când podișul a participat cu produsele cerealiere, și legumicole.

Situată la zona de contact deal-munte, comuna Mălini dispune de un cadru natural deosebit de bogat și variat, propice pentru dezvoltarea localității cât și pentru desfășurarea unor activități economico-sociale și chiar turistice.

Figura 7.1: Localizarea comnei Mălini, în județul Suceava

Date geofizice

Teritoriul comunei este situat în zona de contact a celor două mari unități de relief. Carpații Orientali și Podișul Moldovei.

Sub aspectul geologic comuna Mălini se dezvoltă în cea mai mare parte pe orogenul carpatic, respectiv Culmea Munților Stânișoarei, molasa pericarpatică și limita vestică a Platformei Moldovenești acoperită cu depozite cuaternare.

Sub acest aspect se poate vorbi de două formațiuni distincte:

1. Formațiunea cutată a flișului extern carpatic și a Miocenului subcarpatic ce ocupă sectorul superior și mijlociu;
2. Formațiunea sarmatică, necutată, de platformă, cu structură monoclinală, acoperită de molasa pericarpatică și de depozitele cuaternare de terasă, situată în sectorul estic la confluența dintre râul Suha Mare cu râul Moldova.

Principala bogăție minerală o constituie piatra de construcție (gresii, prundișuri, nisipuri, argile) exploatare local.

Comuna este situată din punct de vedere geografic în bazinul hidrografic Suha Mare ce aparține munților Stânișoarei, munți joși aflați la zona de contact cu Podișul Sucevei, între care se interpune sectorul subcarpatic.

Pornind din partea mediană, de sub vârful Piatra lui Iepure (1447 m) râul Suha Mare taie transversal versantul estic al acestor munți, formând

împreună cu bazinele vecine (Suha Bucovineană Suha Mică și Râșca), două culmi aproape paralele denumite „Obcine” și care descresc deasemenea ca altitudine cu cât ne apropiem de confluența cu râul Moldova.

Eroziunea fluvială precum și structura litologică pun în evidență forme mai semețe, în ansamblu, denumite „măgură”, „bâtcă” care devin tot mai domoale în aval și mai ușor accesibile și cărora localnicii le spun: „plai ” sau „picior”.

Acolo unde roca din substrat apare la zi, formele de relief sunt mai semețe. Astfel se disting prin altitudini mari: Piatra lui Iepure – 1447 m, Poiana Lungă - 1340m, Muncelu – 1308 m, Măgura – 1208 m, Dohotaru – 1190 m, Bursunaru – 1010 m, Baicu – 967 m, Răchitiș – 711 m.

Altitudinea minimă este de 420 m și se află la confluența râului Suha Mare cu râul Moldova. Altitudinea medie a reliefului este în jur de 700 m.

Înclinarea medie a versanților este în jur de 15 grade, mai mare în vest și tot mai redusă în partea de est.

Eroziunea torențială și fluvială, favorizată de roca moale a creat văi adânci, dispuse perpendicular față de axul principal al râului, cu versanți puternic înclinați, unde pe alocuri și datorită defrișării au accelerat procesele de versant. (ex. Pârâul Humăriei, pârâul Dohotarul, Dealul Luna, Plaiu Bătrân, Coasta Suhei, etc.

Sectorul piemontan al Mălinilor este considerat ca făcând parte din zona subcarpatică pus în evidență de pârâul Răchitiș și de Bâta Răchitișului (711 m) dezvoltat pe două planuri – unul superior, văluit, deluros, ca o tivitură a munților și altul inferior, plat, etajat de terase și lunca respectiv,culuarul Moldovei.

Pe suprafața comunei Mălini distingem din punct de vedere genetic mai multe tipuri de relief:

1. relief structural, care este dat de litologie, dar și de structura în pânze de șariaj. Acolo unde roca e mai dură (stradele de Audia) formele de relief sunt mai semețe;
2. relief sculptural – creat de fluvio-denudație, este mai bine pus în evidență: interfluviile, versanții și văile;
3. relieful de acumulare este reprezentat prin șesuri aluvionare, terase, glacișerie și conuri de dejecție.

Condițiile climatice

Din punct de vedere climatic comuna Mălini se încadrează sectorului cu influențe baltice, specific Obcinilor Bucovinei și părții de nord a Munților Stănișoarei.

Factorii care determină climatul în această zonă sunt: poziția geografică, relieful și circulația maselor de aer.

Relieful influențează prin altitudine și expunerea versanților. In partea de Nord –Est, la confluența râului Suha Mare cu râul Moldova

temperaturile medii sunt mai ridicate, iar cu cât ne apropiem de culmea Stânișoarei ele scad. Orientarea văii de-a lungul căreia se întinde comuna pe direcția NE-SV favorizează pătrunderea curenților de aer.

În general, clima se caracterizează prin ierni lungi și reci, primăveri ploioase și veri răcoroase. Temperatura aerului în cadrul suprafeței comunei este cuprinsă între izotermele de 6 – 8 grade C. Temperatura medie a lunii ianuarie variază între -7 grade C pe culmea Stânișoarei și -4 grade C în Lunca Moldovei, iar a lunii iulie de +17 - +19 grade C.

Umezeala relativă a aerului este mai mare iarna și primăvara și mai scăzută vara. Media anuală a umidității aerului este -80%.

Nebulozitatea medie anuală este în jur de 6 zecimi; înregistrându-se variații diurne și anuale. Numărul zilelor senine este în medie de 40 pe an, cele cu cer acoperit fiind de 120. În timpul anului nebulozitatea atinge valoarea maximă în lunile decembrie și aprilie, iar valoarea minimă în august și septembrie.

Cantitatea medie de precipitații pe suprafața comunei este în jurul valorii de 800 mm/an. Valoarea medie a precipitațiilor crește de la confluența Suhei Mari cu Moldova, spre izvoare pe culmea Stânișoarei ele depășind 900 mm/an.

Regimul precipitațiilor cunoaște un maxim în luna iunie și două minime: unul în octombrie și unul în februarie.

Vara se produc ploi torențiale însoțite de grindină care pot provoca pagube culturilor.

Primile zăpezi apar deseori destul de timpuriu în lunile octombrie-noiembrie, urmate de înghețuri temporare, în timp ce ultimele zăpezi pot cădea chiar și în luna mai (1976, 1991).

Vânturile dominante cu cea mai mare frecvență în cursul anului aparțin sectorului nordic. Favorizate prin orientarea văii Suha Mare, aceste vânturi se canalizează pe direcția V-E. Vitezele medii ale vânturilor sunt relativ reduse, datorită obstacolelor reprezentate de culmile muntoase și de pădure, atingând valori de până la 4 m/sec. Viteza maximă a fost înregistrată în anul 1969 de peste 30 m/sec. când vântul a doborât pădurea ce acoperea versanții nordici a masivului Răchitiș, Ciungi etc., aflați mai expuși vântului.

În timpul iernii se înregistrează și fenomenul de viscol ca urmare a pătrunderilor maselor de aer din sectorul NE. Primăvara se simte efectul fohn iar vara apare briza de vale.

Hidrografia zonei

Teritoriul comunei Mălini este brăzdat de la vest la est de râul Suha Mare ce izvorăște din culmea principală a Munților Stânișoarei. Acesta ia naștere la confluența pâraielor Nemțișor cu Valea Colibeii având o lungime de 29 km cu o diferență de nivel de aproximativ 300 m. și suprafața bazinului hidrografic de 128 km².

Principalii afluenți ai acestui râu sunt: pârâul Pădureț ce asigură o trecere relativ ușoară spre comuna Pipirig din județul Neamț, pârâul Pojorâta, pârâul Primataru, pârâul Bursunaru, pârâul Pietroasa, pârâul Slătioara, pârâul Mălăiu, aflate pe partea dreaptă și pârâul Dohotaru, pârâul Petronca, pârâul Frasin, pârâul Celaru, pârâul Plai Bătrân, pârâul Fântânele, pârâul Boicu și pârâul Răchitiș situate pe partea stângă.

Sursa principală de alimentație este superficială (pluvionivală), cea subterană fiind moderată, ceea ce conferă majorității pâraielor un caracter torențial. Însăși Suha Mare în perioadele secetoase de vară își pierde apele în cursul inferior, în propriile aluviuni. De aici și denumirea de Suha = râu sec. În anii ploioși și la topirea bruscă a zăpezii se produc creșteri mari de debit, provocând inundații.

Debitul mediu este de 0,30 m.c./sec. Lățimea albiei minime este de 3-4 m în timp ce albia majoră mai îngustă în dreptul conurilor de dejecție poate atinge 300 - 400 m și chiar mai mult în cursul inferior, formând o luncă tapițată de pietrișuri cărăia localnicii spun „prund”.

Potențialul energetic al acestui râu a permis încă din trecut să fie amplasate mai multe mori, pive și herăstraie. În prezent funcționează patru hidrocentrale, iar albia râului a fost regularizată, diminuându-se substanțial inundațiile.

Datorită precipitațiilor relativ bogate și a permeabilităților rocilor din sectorul traversat de râul Suha Mare, apele subterane asigură necesarul de apă a locuitorilor și chiar un oarecare surplus pentru consumul agricol sau industrial.

Sursele de apă sunt utilizate în prezent numai pentru alimentarea cu apă potabilă și menajeră a gospodăriilor populației și a animalelor, cât și la punerea în funcțiune a celor 4 microhidrocentrale situate pe cursul râului.

Vegetația și fauna

Sub aspectul biogeografic comuna Mălini este încadrată în bazinul Suha Mare din provincia est-carpatică; sub provincia Carpații Orientali, districtul Obcinile Bucovinei și a Munților Stânișoarei ce se caracterizează prin pădurile de amestec (molid, brad, fag, stejar).

Suprafața comunei este ocupată în cea mai mare parte de pădure, ușor etajată de-a lungul văii și pe versanți: păduri de plop (plantații pentru protejarea luncii Moldovei), păduri de stejar, păduri amestecate de brad și fag, urmează pădurile de molid, iar pe culmea Stânișoarei vegetația subalpină.

Se poate observa că versantul stâng al văii, cu expunere sudică este ocupat în mai mare măsură de fag, element termofil, pe când versantul drept este dominat de conifere.

Foioasele, reprezentate prin *Fagus silvatica*, *Carpinus betulis*, *Fraxinus*, mesteacăn, paltinul de munte, ulmul, arinul, popul și salcia, apar sub formă de păduri compacte și omogene, precum și în amestec cu rășinoasele

dominate de brad (*Abies alba*), molid (*Picea excelsa*) și pin (*Pinus silvatica*). Cu totul accidental apare tisa.

În zona dealului Mielușoia, spre confluența râului Suha Mare cu râul Moldova se dezvoltă o pădure de stejar.

Speciile de arbuști sunt variate : alunul (*Corillus arvellorea*), sângerul (*Cornus sanguinea*), măceșul (*Rosa canina*), lemnul câinesc (*Ligustrum vulgare*), păducelul (*Crategus monogonia*) ș.a. ce ocupă suprafețe restrânse de-a lungul văii Suhei Mari sau pe unii versanți.

Pajiștile ocupă cca 30% din suprafața comunei fiind formate din numeroase specii de ierburi și graminee. Valoarea furajeră a pajiștilor este bună datorită procentului mare de graminee și leguminoase, ceea ce explică și existența unui sector zootehnic bine dezvoltat

Fănețele și pajiștile de pe raza comunei Mălini cuprind și un mare număr de plante medicinale insuficient valorificate însă, iar dintre ciupercile de pădure menționăm: ghebele (*Amillaria mellea*), hribii (*Boletus aereus*) și gălbiorii (*Catharellus cibarius*).

Dintre speciile rare apare tisa (*Taxus bacata*) și papucul doamnei (*Cypripedium calceolus*). În covorul subalpin apare afinul, merișorul precum și jneapănul, iar în parchetele forestiere, zmeurul și murul. Fauna este variată și destul de bogată. Cele mai reprezentative specii de mamifere sunt: ursul brun (*Ursus arctos*), lupul (*Canis lupus*), râsul (*Canis Linx*), jderul (*Martes martes*), vulpea (*Canis vulpes*), mistrețul (*Sus scrofa*), cerbul carpatin (*Cervus elaphus*), căpriorul (*Capreola capreola*), iepurele. Dintre păsări amintim: uliul, păsărarul, bufnița, cioara, vrabia, sticlețul, ciocănitoarea, gaița, precum și păsările călătoare.

Fauna piscicolă, tot mai rar în ultima vreme ca urmare a braconajului, a exploatărilor forestiere și a poluării lucrărilor de foraj petrolier, este alcătuită din păstrăvul de munte (*Salmo trutta fario*), mreana (*barbus*), cleanul (*Leuciscus cephalus*), boișteanul (*Phoxinus Phoxinus*), racul – mai izolat, porcușorul, iar la “apele mari” de la începutul verii, din râul Moldova urcă scobaru (*Chondostroma nasus*).

Încercarea organizării unei păstrăvării în cursul superior al bazinului nu a dat rezultatele scontate fiind abandonată. Dintre speciile mai rare amintim: cocoșul de munte (*Tetrao urogalus*) și solomâzdra carpatică (*Titurus montandoni*).

Fondul de vânătoare este destul de dezvoltat atât ca întindere cât și ca efective de animale. Pentru ocrotirea vânatului s-au instalat hrănituri, alimentate iarna cu fân recoltat din pajiștile forestiere

Solurile și valorificarea lor

Din punct de vedere pedogeografic comuna Mălini este încadrată în domeniul cambisolurilor, spadosolurilor și umbrisolurilor etajate pe verticală,

sub domeniul sol brum, acid, brune ferii aviale asociate cu soluri brune eumezubahazice caracteristice munților mijlocii Districtul Ob. Bucovinei. La acestea adăugându-se și argiluvisolurilor (sol. Brune luvice și luvisoluri albice). Solurile peste care se întinde comuna Mălini au în general o fertilitate situată la limita inferioară a culturilor agricole fiind în general favorabile culturile cartofului, plantelor de nutreț, sfeclă furajeră dar mai ales fânețelor pășunelor precum și pentru dezvoltarea vegetației forestiere. Sub acest aspect sectorul zootehnic și forestier întrunește condiții pedologice favorabile.

Pentru fertilizarea solurilor arabile și nu numai, sunt necesare administrarea de îngrășăminte chimice și minerale, precum și de amendamente calcaroase, în vederea neutralizării reacției acide a solurilor.

Pe raza comunei Mălini se află ROSCI0365 - Râul Moldova între Păltinoasa și Ruși, arie protejată de interes comunitar N2000. Are următoarele caracteristici fizico-geografice:

Suprafața : 5.303 ha

Altitudine :

- min : 7 m
- max : 17 m
- med : 83 m

Obiectivele de conservare ale sitului sunt 7 specii de faună:

- Specii de mamifere : 1.355 *Lutra lutra*;
- Specii de amfibieni și reptile: 1.188 *Bombina bombina*, 1.193 *Bombina veriegata*, 1.166 *Triturus cristatus*;
- Specii de pești : 1.138 *Barbus meridionalis* , 1.146 *Sabanejewia aurata*;
- Zona umedă din regiunea biogeografică continentală reprezentând habitat specific pentru patru specii de vertebrate, patru specii de amfibieni și trei specii de pești de interes conservativ;
- Fauna specifică habitatelor este caracteristică pajistilor naturale din luncile râurilor.

CAPITOLUL VIII – PROFILUL SOCIO – DEMOGRAFIC

În intervalul 2010 – 2019 populația comunei Mălini s-a situat în intervalul 7.755 – 7.855 persoane, cu cea mai mică valoare înregistrată în anul 2010 și cu un maxim înregistrat în anul 2017. Trendul populației este unul ușor ascendent.

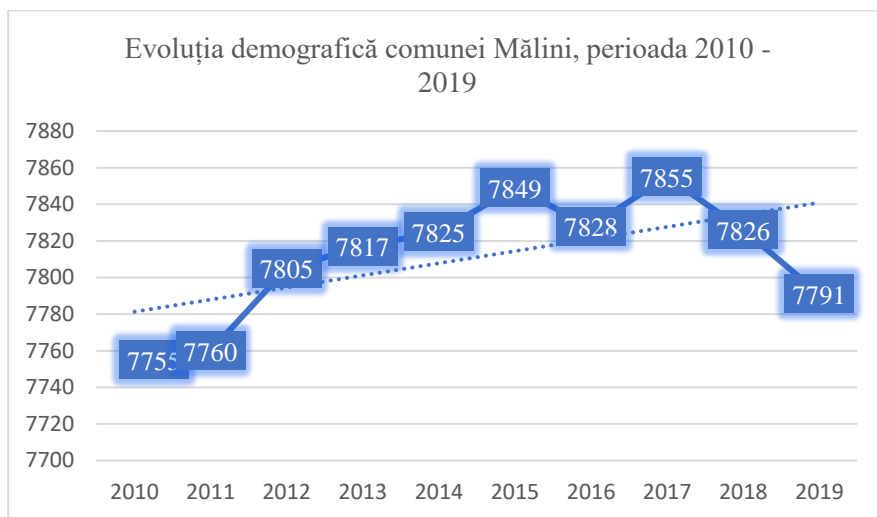

Figura 8.1: Evoluția demografică comunei Mălini, perioada 2010 – 2019 (Sursa: INSSE)

În ceea ce privește numărul de nașcuți vii în perioada 2010 – 2019, putem observa faptul că s-au înregistrat valori oscilante de la an la an. În anul 2013 s-a înregistrat cel mai ridicat număr de nou nașcuți vii (123), iar în anul 2016 se observă cea mai mică valoare de 76 nou nașcuți vii.

Tabel 8.1: Nașcuți vii în perioada 2010 – 2019 în comuna Mălini (Sursa: INSSE)

Anul	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Nașcuți vii	90	96	100	123	99	113	76	102	96	93

La nivelul strategiei, se impune gruparea populației pe vârste pentru a identifica direcțiile de acțiune. Comuna Mălini își propune să răspundă nevoilor populației, indiferent de grupa de vârstă și să le asigure facilități în mod egal.

Tabel 8.2: Populația după domiciliu pe grupe de vârstă, perioada 2010 -2020 (Sursa: INSSE)

Vârsta	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
0 - 9 ani	995	988	989	990	988	998	1004	1005	999	995	1002
10 - 19 ani	1162	1132	1117	1060	1065	1027	1001	1001	981	952	955
20 - 29 ani	1211	1188	1208	1235	1228	1224	1214	1201	1162	1142	1113
30 - 39 ani	1205	1229	1227	1219	1210	1223	1209	1191	1177	1151	1148
40 - 49 ani	943	976	996	1040	1073	1106	1125	1160	1171	1183	1189
50 - 59 ani	729	726	758	748	750	760	760	789	849	890	927
60 - 69 ani	582	600	607	621	628	651	674	686	695	682	665
70 - 79 ani	647	643	590	581	543	508	491	462	431	437	447
80 ani și peste	281	278	313	323	340	352	350	360	361	357	355
Total	7755	7760	7805	7817	7825	7849	7828	7855	7826	7791	7801

Un aspect foarte important de care trebuie să se țină cont este reprezentat de necesitatea găsirii unor mijloace de obținere a unui răspuns din partea populației. Aflându-ne într-o intensă și continuă evoluție informațională, percepția populației asupra unui anumit produs sau serviciu se schimbă în mod constant. Astfel, este necesară actualizarea continuă a facilităților, pe care comuna Mălimi le acordă populației.

S-a analizat structura populației pe grupe de vârstă în perioada 2010 – 2020, rezultatele au scos în evidență faptul că cele mai ridicate ponderi sunt deținute de următoarele grupe de vârstă: 20 – 29 ani, 30 – 39 ani, respectiv 40 – 49 ani, urmate de către grupele persoanelor sub 20 de ani ceea ce denotă o populație tânără a comunei.

Tabel 8.3: Sporul natural al populației la nivelul comunei Mălimi, în perioada 2010 – 2019

Anul	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Sporul natural	8	25	2	42	0	26	-9	20	-18	-4

Sporul natural reprezintă diferența dintre numărul născuților vii și numărul persoanelor decedate, în anul de referință. – INSSE

După cum se observă în tabelul 22 sporul natural cu cea mai ridicată valoare pozitivă s-a înregistrat în anul 2013 datorită numărului mare de nou născuți, în anul 2014 valoarea sporului natural a fost 0 reprezentând faptul că numărul născuților vii a fost egal cu cel al decedaților, iar anul 2018 fiind anul cu cele mai multe decese a rezultat o valoare a sporului negativ record pentru perioada analizată.

Tabel 8.4: Numărul căsătoriilor în comuna Mălini, perioada 2010 – 2019 (Sursa: INSSE)

Anul	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Căsătorii	62	57	35	56	56	36	54	55	56	70

Numărul căsătoriilor reprezintă valori apropiate între ele exceptând două perioade, anii 2012 și 2015 când numărul căsătoriilor a scăzut considerabil la 35, respectiv 36 căsătorii. Tendința este una pozitivă crescând treptat după anul 2015, ajungând astfel în anul 2019 cu 70 de căsătorii.

Tabel 8.5: Numărul divorțurilor în comuna Mălini, perioada 2010 – 2019 (Sursa: INSSE)

Anul	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Divorțuri	14	4	12	6	8	4	8	8	6	9

Analizând datele publice existente pe platforma online a Institutului Național de Statistică, constatăm faptul că în perioada 2010 – 2015 valorile sunt oscilante, înregistrând numărul cel mai ridicat de divorțuri în anul 2010. În anul 2011, respectiv anul 2015 s-au înregistrat cele mai mici valori ale divorțurilor. În intervalul 2016 – 2019, numărul divorțurilor relativ constant cu o medie de 8 divorțuri pentru anii 2016 – 2019.

Tabel 8.6: Divorțuri după numărul copiilor minori rămași după desfacerea căsătoriei, la nivelul județului Suceava, perioada 2010 – 2019

Județul Suceava	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Total	1173	1076	1272	971	960	1084	1028	1029	957	1020
Fără copii	629	559	646	505	505	531	503	490	465	563
Cu 1 copil	355	376	428	317	299	354	332	336	307	278
Cu 2 copii	149	108	161	108	124	159	164	158	143	145
Cu 3 copii	29	25	29	29	20	26	23	34	21	22
Cu 4 copii	4	4	3	7	6	11	5	7	10	5
Cu 5 copii și peste	7	4	5	5	6	3	1	4	11	7

La nivel județean se constată faptul că numărul divorțurilor totale a scăzut față de anul de referință 2010. Cele mai multe divorțuri se întâmplă înainte ca, cuplurile să conceapă un copil, această categorie fiind responsabilă pentru aproximativ 55% din numărul total de divorțuri, urmate de divorțurile efectuate după conceperea unui copil, reprezentând aproximativ 25% din totalul divorțurilor.

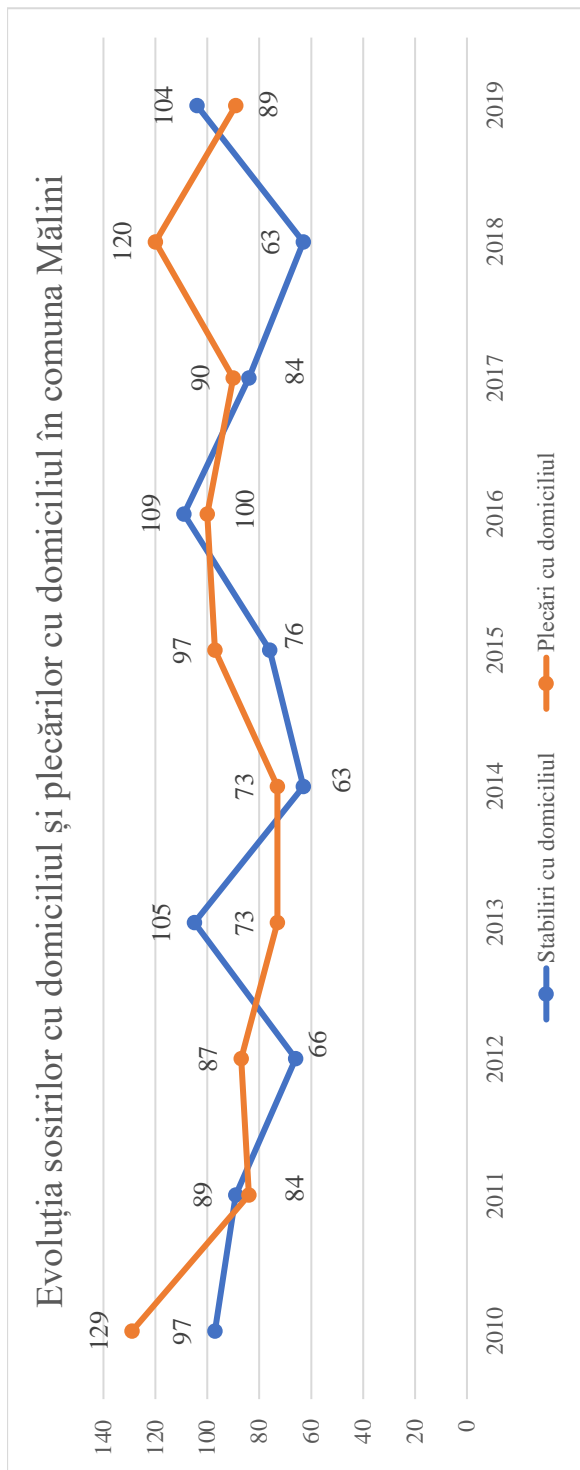

Figura 8.2: Evoluția sosirilor cu domiciliul și plecărilor cu domiciliul în comuna Mălini, perioada 2010 – 2019

După cum se poate observa numărul de sosiri cu domiciliul atinge cea mai ridicată valoare în anul 2016. Numărul plecărilor cu domiciliul a atins valoarea maximă în anul 2010. Numărul sosirilor cu domiciliul și plecărilor cu domiciliul oscilează de la an la an, suma plecărilor cu domiciliul din perioada 2010 – 2019 fiind mai ridicată față de cea a sosirilor cu domiciliul, rezultând un excedent de 86 emigranți din comuna Mălini.

CAPITOLUL IX – PROFILUL SOCIO – ECONOMIC

La nivelul comunei Mălini înclinația către antreprenoriat s-a făcut remarcată după anul 2005, când a avut loc un val crescător de înființare a întreprinderilor, crescând până în 2019 față de 1990 cu 62 %. Cumulat, în toată perioada analizată, la nivelul comunei Mălini au fost înființate 63 firme, care sunt active și astăzi.

Tabel 9.1: Firme înființate în Comuna Malini, în perioada 1990 - 2019

Anul	Nr. De firme înființate
1990-1995	9
1995-2000	1
2000-2005	8
2005-2010	14
2010-2015	9
2015-2019	24

Tabel 9.2: Firme active pe domenii de activitate – la nivleul anului 2019

Domenii	Nr. firme active
Agricultură silvicultură și pescuit	9
Industria prelucrătoare	10
Construcții	8
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor	16
Transport și depozitare	5
Hoteluri și restaurante	7
Activități profesionale științifice și tehnice	3
Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	1
Sănătate și asistență socială	2
Activități de spectacole culturale și recreative	1

Agricultura nu implică numai producția de alimente. Ea înglobează și comunitățile rurale, mediul rural și resursele sale naturale neprețuite. În toate statele membre UE, agricultorii mențin vitalitatea zonelor rurale și păstrează stilul de viață specific acestora. Dacă nu ar exista exploatații agricole și agricultori, cătunele, satele și târgurile noastre ar fi profund afectate.

Spațiul nostru rural nu și-a păstrat caracteristicile inițiale, ci a fost modificat de practicarea agriculturii de-a lungul secolelor. Agricultura a creat mediul diversificat în care trăim și peisajele sale variate. Zonele rurale

europene reprezintă habitatul unei mari diversități de faună și floră. Această biodiversitate este esențială pentru dezvoltarea durabilă a zonelor rurale.

Agricultorii gestionează zonele rurale în beneficiul nostru, al tuturor. Ei furnizează servicii de interes public – dintre care cele mai importante sunt buna îngrijire și întreținere a solurilor, a peisajelor și a biodiversității noastre. Deoarece piața nu îi remunerează pentru aceste servicii aduse societății, UE le oferă ajutor pentru venit.

Gestionarea durabilă a pădurilor duce la un echilibru între impactul economic și social al silviculturii și obiectivele de mediu care îmbunătățesc starea pădurilor și cresc capacitatea lor de adaptare la condițiile climatice în schimbare. Pădurile reprezintă un sector economic ecologic promițător, care are potențialul de a crea între 10 și 16 milioane de locuri de muncă noi și durabile în sectorul silviculturii la nivel mondial.

La nivelul comunei Mălini, în anul 2019, erau active 9 firme care își desfășurau activitatea în domeniul agriculturii, silviculturii și pescuitului din totalul de 330 de agenți economici.

Având în vedere ponderea ridicată a suprafeței ocupată cu pădure, hidrografia cât și terenul arabil, activitatea silvică și agricolă va fi întotdeauna de interes pentru entitățile economice. Comuna deținând 10.597 ha de păduri și altă vegetație forestieră și 163 ha de teren ocupat cu apă și bălți.

Având în vedere ponderea ridicată a activității populației, se poate observa o suprafață constantă a teritoriului utilizat în domeniile de bază.

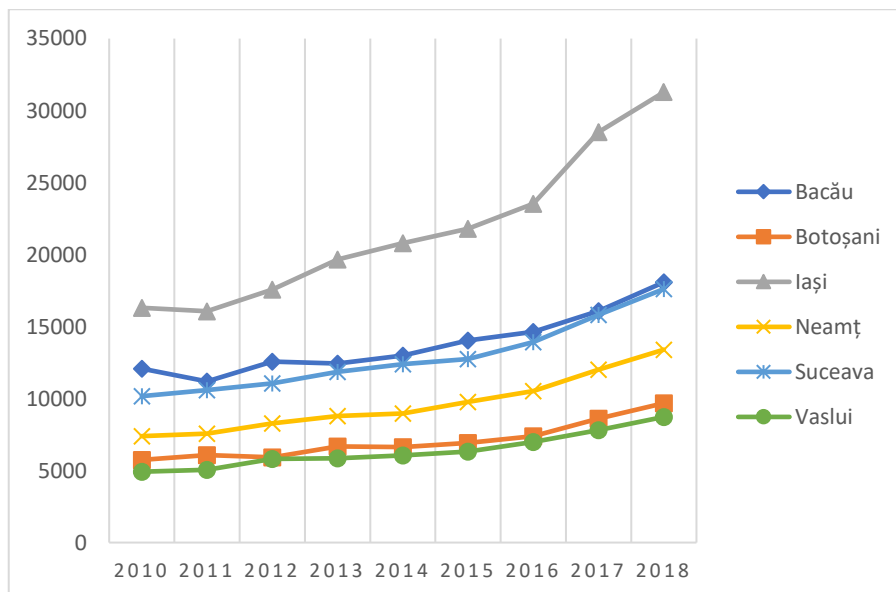

Figura 9.1: Produsul intern brut la nivelul regiunii Nord - Est, pe județe, perioada 2010 - 2018 (milioane lei) (Sursa: INSSE)

Produsul intern brut al județului Suceava se situează pe locul 3 din regiunea Nord – Est, după județele Bacău și Iași. În anul 2018 PIB-ul județului Suceava a crescut cu 73,19% față de anul 2010. În anul 2018 PIB-ul total al regiunii Nord – Est a ajuns la 98.762,8 milioane lei, județul Suceava reprezentând 17,83% din acesta.

Tabel 9.3: Primele 10 firme (domeniul de activitate) din comuna Mălini, după cifra de afaceri:

Nr. Crt.	Domeniu	Cifra de afaceri în lei (media perioadei 2015 - 2019)
1	Tăierea și rinduirea lemnului	13.366.916
2	Activități de contractare, pe baze temporare, a personalului	7.025.903
3	Transporturi rutiere de mărfuri	8.635.332,6
4	Taierea și rinduirea lemnului	9.721.537,6
5	Taierea și rinduirea lemnului	7.450.347,8
6	Fabricarea produselor lactate și a brânzeturilor	5.497.847
7	Comerț cu ridicata al materialului lemnos și al materialelor de construcții și echipamentelor sanitare	5.667.963
8	Exploatare forestieră	2.816.285
9	Exploatare forestieră	2.532.203,3
10	Exploatare forestieră	3.645.597

În primele 10 firme, după cifra de afaceri din perioada 2015 – 2019 la nivelul comunei Mălini, au fost înregistrate:

- 3 firme care activează în taierea și rinduirea lemnului;
- o firmă care prestează activități de contractare, pe baze temporare, a personalului;
- o firmă care prestează transporturi rutiere de mărfuri;
- o firmă care fabrică produse lactate și a brânzeturi;
- o firmă care prestează comerț cu ridicata al materialului lemnos și al materialelor de construcții și echipamentelor sanitare;
- 3 firme ce activează în exploatare forestieră.

Firma cu cea mai mare cifră de afaceri (media perioadei 2015 - 2019) activează în domeniul tăierea și rinduirea lemnului.

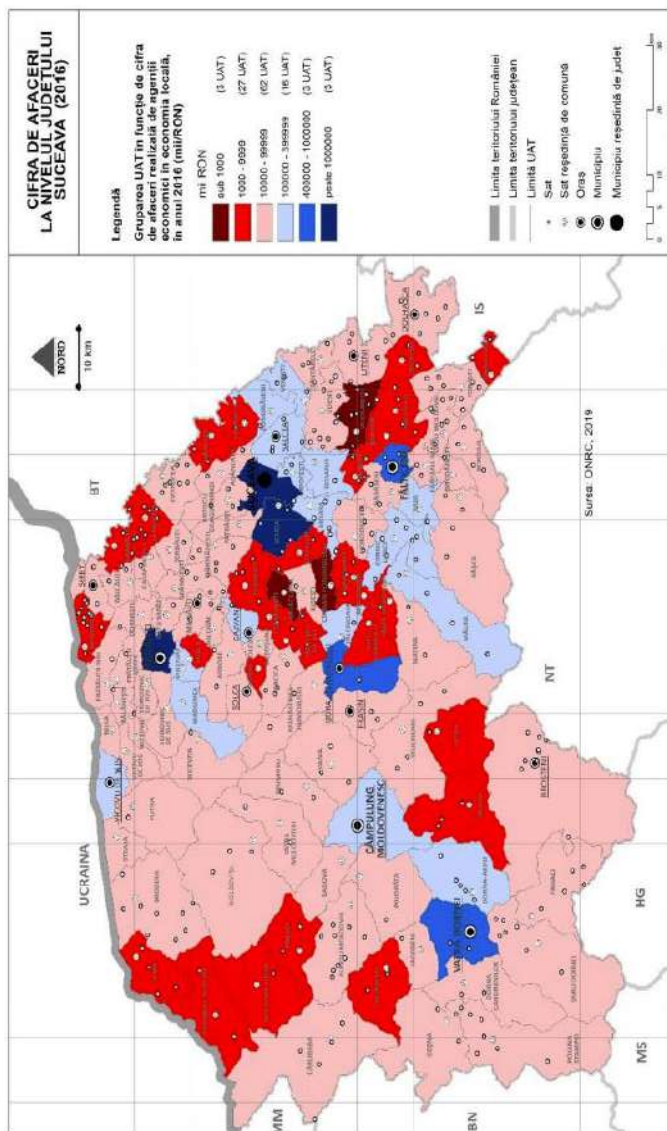

Figura 9.2: Cifra de afaceri la nivelul județului Suceava

Conform figurii 10, cifra de afaceri de la nivelul comunei Mălini se situează între 100.000 – 399.999 mii lei. Tot între aceste valori se situează 16 unități administrativ teritoriale, cum ar fi: Vicovu de Sus, Marginea, Dumbrăveni, Cajvana, Salcea, Ipotești, Moara, Cornu Luncii. Se observă că acestea sunt amplasate teritorial în vecinătatea UAT-urilor cu performanțe mari, UAT-uri unde cifra de afaceri este de peste 400.000 mii lei.

Tabelul 9.4: Evoluția principalelor firme din comuna Mălini

Nr. Crt.	Nume firmă	Înființare	CAEN	Cifra de afaceri		Re		Număr angajați		Re		Productivitatea muncii		Re	
				2015 lei	2019 lei	%	%	2015 Număr	2019 Număr	%	%	2015 lei	2019 lei	%	%
1	S.C. TRANSILIS FOREST S.R.L.	2014	1610	5.227.497	15.308.159	292,84	133,3	18	24	290.417	637.840	219,62			
2	S.C. OPUS TEMPORAR S.R.L.	2015	7820	80.000	12.531.658	15664,57	2.550	4	102	20.000	122.859	614,29			
3	S.C. ȘTEF TRANS S.R.L.	2006	4941	6.347.885	10.089.543	158,94	-	5	0	1.269.577	-	-			
4	S.C. LACUSTA PRODCOM S.R.L.	1994	1610	9.027.358	10.066.484	111,51	87,5	32	28	282.105	359.517	127,44			
5	S.C. COSMARI S.R.L.	2005	1610	3.692.535	9.349.172	253,19	146,66	15	22	246.169	424.962	172,63			
6	S.C. MALINUL S.R.L.	1991	1051	3.040.540	7.300.492	240,11	111,53	26	29	116.943	251.741	215,26			
7	S.C. CONTACT-CONSTRUCT S.R.L.	2008	4673	4.129.338	6.693.403	162,09	162,5	8	13	516.167	514.877	99,75			
8	S.C. ENTAGRI S.R.L.	2008	220	466.743	5.338.003	1143,67	-	0	6	-	889.667	-			
9	S.C. BAZIK FOREST S.R.L.	2018	220	-	825.021	-	-	0	7	-	117.860	-			
10	S.C. ANDRICIP S.R.L.	2009	220	2.570.133	4.200.683	163,44	105,88	17	18	151.184	233.371	153,36			

Pentru a evidenția tendința mediului economic din comuna Mălini s-a realizat o analiză a evoluției principalelor firme din comuna Mălini, ierarhizate după cifra de afaceri. La nivelul comunei Mălini există 35 firme cu cifra de afaceri peste 1.000.000 lei, ceea ce reprezintă 10,6% din totalul firmelor existente în acest areal.

La nivelul celor 10 firme analizate se poate observa ca au o tendința de creștere în ceea ce privește cifra de afaceri. Societatea S.C. OPUS TEMPORAR S.R.L prezintă cea mai mare creștere în cei trei factori analizați, având cel mai mare număr de angajați dintre firmele analizate. S.C. TRANSILIS FOREST S.R.L. deține cea mai mare cifră de afaceri iar cea mai ridicată productivitate a muncii este obținută de S.C. ENTAGRI S.R.L.

CAPITOLUL X – TURISMUL

Poposind la intrare, Maliniul se înfățișează vizitatorilor ca o comună bine gospodărită dintr-o zonă de deal. Pe măsură ce turistul înaintează pe drumurile din localitate, dealurile fac loc munților împăduriți ai Stânișoarei, veritabile atracții în orice sezon al anului. Cea mai mare înălțime o are Vârful Bivolu, de 1.530 de metri, vom fi primiți duios și cu brațele deschise în locații ce-ți absorb privirea iar aceștia te vor caza ca un om de-al casei, în locații precum:

1. Pensiunea „La Filuță” ***

Localizare: sat Văleni-Stânișoara, str. Frasinului, Mălini, Suceava

Contact: 0744 769 240

Pensiunea pune la dispoziția turiștilor 22 de camere luminoase, aerisite, cu baie proprie și toate lucrurile necesare pentru ca șederea turiștilor să fie lipsită de griji.

Pensiunea „La Filuță” nu este o simplă pensiune ci un întreg complex de distracție și relaxare în care se identifică: o clădire cu 4 apartamente și 6 camere matrimoniale; o clădire cu 1 apartament și 7 camere matrimoniale; o clădire cu 4 camere matrimoniale; un restaurant tradițional cu separeu denumit „Casă Țărănească”; o stână turistică unde se prepară brânzeturi; o afumătoare cu proțap; un salon de evenimente modern, cu terasă și etaj; teren de fotbal/tenis de câmp, cu nocturnă; cadă în aer liber, cu apă caldă; un iaz ca o oază de liniște și o curte largă cu spațiu de joacă pentru copii, iarbă deasă și bănci cu mese numai bune pentru a sta în grup cu prietenii.

Alte facilități: saună, șezlonguri de plajă, umbrele de plajă, machiaj profesional – la cerere, călărie, ciclism, pescuit, închirieri biciclete, închirieri auto, transfer de la/a aeroport, parcare păzită, săli de conferință, business centre, fax/copiator.

Pensiunea “La Filuță”

2. Pensiunea Davideea ****

Localizare: sat Văleni-Stînișoara, str. Pojorâta, Mălini, Suceava

Contact: 0788 366 111, davideeasv@gmail.com

Pensiunea Davideea – cazare 4 margarete, o locație care dorește să ofere confortul total al oaspeților și să simtă că a avut loc o evadare urbană într-o zonă deosebită. Aceasta este localizată la 100 m de pârtia de schi și vine în întâmpinarea turiștilor cu 10 camere dotate cu baie proprie și 2 apartamente.

Camerele pensiunii includ zonă de relaxare, TV cu ecran plat, baie privată dotată cu cele necesare pentru un sejur liniștit și balcon.

Pensiunea Davideea dispune, de asemeni, de restaurant cu bucătărie internațională deschis pentru mic dejun, brunch, prânz și cină cu meniu bufet și a la carte, piscină interioară, saună, loc de joacă pentru copii, wi-fi gratuit, facilități de karaoke, terasă acoperită, proțap și grădină.

Alte facilități: închirieri ATV, biciclete și auto, spațiu depozitare bagaje, transfer de la/la aeroport, șezlonguri de plajă, excursii montane, foc de tabără, parcare.

Pensiunea “Davideea”

Pensiunea Davideea

3. Pensiunea Nedeia *****

Localizare: sat Văleni-Stînișoara, str. Pojorâta, Mălini, Suceava

Contact: 0759 095 515

Pensiunea Nedeia pune la dispoziția turiștilor o unitate de cazare formată din 2 corpuri, respectiv Corp A format din 8 camere cu pat matrimonial + baie proprie și 2 camere cu pat matrimonial + baie pe hol și Corp B format din 4 camere cu pat matrimonial + baie proprie, 2 apartamente cu pat matrimonial + living + baie proprie complet utilate.

De asemenea, vă mai pune la dispoziție o Casă Țărănească care are în componența sa un minirestaurant rustic cu 12 locuri la masă.

Restaurantul pensiunii dispune de o terasă acoperită (140 locuri) și 70 locuri în interior.

Turiștii se pot bucura de următoarele facilități: teren sport cu nocturnă dotat cu mingi fotbal, palete badminton, rachete tenis de câmp; proțap/grătar,

parcare auto, biciclete, internet wi-fi, apă izvor filtrată, minibucătărie în aer liber.

Pensiunea Nedeia

4. Pensiunea Bucovina ****

Localizare: sat Văleni-Stînișoara, str. Pojorâta, Mălini, Suceava

Contact: 0744 639 530

Pensiunea Bucovina din Mălini este așezată la baza pârtiei de schi Pojorâta, în satul Văleni-Stînișoara.

Demisolul Pensiunii Bucovina pune la dispoziția turiștilor o cramă unde aceștia se pot relaxa în compania prietenilor în timp ce degustă un vin de calitate. Tot aici au acces la sala de jocuri (rummy, biliard, tenis de masă, sah, scrable, etc).

În sala de conferințe se pot organiza sedințe și prezentări de afaceri. Aici au la dispoziție acces la telefonie fixă și mobilă, fax, internet, etc. La cerere se poate pune la dispoziție laptop, retroproiector, flipchart sau alte instrumente utile în cadrul unei prezentări. Câteva minute de relaxare în sauna pensiunii vor fi întotdeauna binevenite după o prezentare sau ședință organizată în sala de conferințe. La parter turiștii vor găsi lângă recepție, restaurantul cu o capacitate de 70 persoane, pe 2 compartimente – fumători și nefumători, bucătăria și terasa. La primul etaj turiștii se pot caza într-un apartament, 2 camere twin și 4 camere duble – fiecare cameră având baie și balcon propriu. Mai sus, la etajul 2 turiștii vor regăsi aceeași configurație: 1 apartament, 2 camere twin și 4 camere duble, la fel fiecare cameră având baie și balcon propriu. Alte facilități la cerere: excursii organizate la mănăstiri cu mașina pensiunii, biciclete pentru rutele montane, excursii cu sania pe perioada sezonului de iarnă, jocuri de masă, excursii la alte obiective turistice, Cetatea de Scaun a Sucevei, acces la pârtia de schi Pojorata – Mălini.

5. Cabana Măgura ***

Localizare: sat Văleni-Stânișoara, str. Măgura, Mălini, Suceava

Contact: 0755 641 215

La 30 de kilometri de Fălticeni și la 16 kilometri de Mălini, la poalele munților Stânișoarei turiștii vor găsi o cabana nouă și complet utilată pentru confortul oaspetilor. Dotată cu 12 camere duble cu baie proprie, toate cu televizor, sală de training, cabana poate reprezenta o alegere foarte bună.

Înconjurată de tradiții și de un peisaj care te lasă fără cuvinte, zona oferă o multitudine de atracții turistice și de posibilități de distracție: foc de tabără, parc de agrement, pârtie de schi, casa memorială Nicolae Labiș, mănăstirile Bucovinei, festivalurile tradiționale locale, precum și utilitățile cabanei de petrecere a timpului liber.

Alte facilități: acces bucătărie, foișor, grătar, loc de joacă pentru copii, masă de ping-pong, șemineu, terasă, internet, parcare.

6. Cabana Nemțișoru **

Localizare: sat Iele, str. Principală, Mălini, Suceava

Contact: 0748 135 493

Cabana de vânătoare a fost construită în anul 1959, fiind o vreme sediul O.S. Mălini, apoi transformată în cabană de vânătoare. Începând cu anul 2011 cabana a fost renovată și pune la dispoziția turiștilor 5 camere duble, zonă de servit masa, zonă de relaxare și o curte mare unde se pot desfășura diferite activități în aer liber.

7. Cabana Vitoria Lipan ***

Localizare: sat Văleni-Stânișoara, str. Principală, Mălini, Suceava

Contact: 0744 644 401, office@vitorialipan.ro

Cabana Vitoria Lipan este așezată într-un cadru natural splendid, înconjurată de păduri de amestec și pajiști. Pe lângă cabană se revarsă râul Suha, iar la distanța de 100 m se află amplasată pârtia de schi Pojorâta, unde iarna se pot practica sporturile specifice anotimpului rece.

Se pot organiza diferite activități sau evenimente cum ar fi: nunți, botezuri, reuniuni, colocvii.

Pentru acestea, cabana dispune de: servicii de cazare, restaurant și terasă de 100 locuri, sală de nunți/petreckeri de 300 locuri, saună, parcare proprie, deasemeni, cabana mai deține o sală în care se pot practica sporturi de masă, precum tenis și biliard.

Cabana Vitoria Lipan vă pune la dispoziție 2 apartamente și 8 camere duble, cu design rustic, tipic unei cabane montane moderne. Toate camerele și apartamentele dețin: baie proprie cu duș, TV LCD, balcon/terasă, loc de parcare.

8. Pensiunea Stânișoara ***

Localizare: sat Văleni-Stânișoara, str. Principală, Mălini, Suceava

Contact: 0752 065 365

Această locație de vacanță poate oferi clipe de relaxare și încântare în cele 11 camere duble având o capacitate de 22 de locuri.

La cererea turiștilor se pot organiza excursii la mănăstirile din Bucovina.

Pensiunea Stânișoara îți așteaptă turiștii în camere primitoare, cu bucătărie specifică zonei, preparate culinare tradiționale și băuturi naturale, o grădină imensă și teren de joacă pentru copii. Aici se îmbină savoea pădurii cu confortul.

Pensiunea Stânișoara dispune de 11 camere duble, cu câte 2 locuri, fiecare dotată cu baie și duș. Restaurantul are o capacitate de 40 locuri și poate fi rezervat pentru diferite ocazii: reuniuni, simpozioane, mese festive.

9. Pensiunea Drumul Baltagului **

Localizare: sat Văleni-Stânișoara, str. Principală, Mălini, Suceava

Contact: 0740 644 056

Pensiunea Drumul Baltagului dispune de 5 camere cu baie proprie, un salon cu 24 de locuri, bucătărie dotată cu toate cele necesare la un standard modern fără cusur. Camerele sunt încăpătoare, cu un mobilier elegant, cu ferestre care se deschid spre peisaje încântătoare.

Pensiunea este amplasată într-o zonă deosebită, cu deschidere amplă spre valea Suhei Mari și a pădurilor din împrejur. Este construită în mare parte din lemn, ceea ce îi conferă o eleganță caldă și primitoare.

Facilități: parcare, internet, grătar, loc de joacă pentru copii.

10. Păstrăvăria Poiana ***

Localizare: sat Pîraie, str. Bîrgăoanu, Mălini, Suceava

Contact: 0756 025 572

Păstrăvăria Poiana întâmpină clienții încă de la intrare cu o grădină foarte bine îngrijită cu o multitudine de plante, flori și arbuști. De asemeni, în curtea grandioasă este amenajat un loc de joacă pentru copii cu tobogane, leagăne și alte atracții atât pentru cei mici, dar și pentru cei mai mari.

Clienții pot admira bazinele pline cu păstrăv în timp ce se relaxează la foisoarele din curte realizate din lemn masiv înconjurate de flori și arbuști ornamentali. Unul dintre foisoare este dotat cu grătare, ceaune, proțap și altele pentru a se putea realiza o petrecere cu bucate tradiționale ca la carte.

Păstrăvăria dispune și de un salon pentru nunți, petreceri sau orice alt fel de evenimente importante.

Păstrăvăria Poiana

11. Hanul Drumul Talienilor

Localizare: sat Iesle, str. Principală, Mălini, Suceava

Contact: 0747 030 767

Hanul Drumul Talienilor vine în întâmpinarea tuturor clienților cu preparate tradiționale de calitate și cu spații de relaxare atât pentru copii cât și pentru adulți. Aici turiștii pot servi preparate din păstrăv crescut în iazul propriu, dar și alte bucate tradiționale. Este un spațiu perfect pentru a servi o masă copioasă și pentru a se reîncărca cu energia oferită de aerul proaspăt de la munte.

Hanul dispune de un salon unde se pot organiza petreceri și evenimente cu teme diferite, terasă spațioasă cu priveliște deosebită, loc de joacă pentru copii, curte amenajată cu flori și arbuși ornamentali, proțap.

Caracteristica cea mai importantă este dată de amplasare în mijlocul naturii și liniștea încântătoare care este în zonă.

Hanul Drumul Talienilor

12. Casa Nistor

Localizare: sat Iesle, str. Principală, Mălini, Suceava

Contact: 0749 121 440

Casa Nistor este amplasată într-un loc minunat fiind înconjurată de păduri, într-un spațiu cu o priveliște montană deosebită.

Aceasta pune la dispoziția turiștilor 5 camere duble și un apartament cu baie proprie, bucătărie, zonă de servit masa și o curte largă amenajată modern.

Facilități: internet, parcare, grătar, proțap.

Tabel 10.1: Capacitatea de cazare turistică la nivelul comunei Mălini (Sursa: INSSE)

Anul	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Capacitate de cazare	20	20	20	44	92	92	134	173	173

Conform datelor statistice, se poate observa o creștere a numărului de camere disponibile a fi închiriate la nivelul comunei, ca excident a dezvoltării turismului local, astfel în 2019 s-au înregistrat cu 81 de spații mai multe față de anul 2015, fiind anul care a dat startul dezvoltării turismului, ceea ce le permite turiștilor să se poată conecta cu natura mai ușor prin șederea lor de-a lungul unei vacanțe.

Tabel 10.2: Sosiri ale turiștilor în structuri de primire turistică la nivelul comunei Mălini (Sursa: INSSE)

Anul	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Număr sosiri	106	88	52	204	1445	2159	2479	3712	5964

Conform INSSE, “În numărul turiștilor cazați în unitățile de cazare turistică se cuprind toate persoanele (români și străini) care călătoresc în afara localităților în care își au domiciliul stabil, pentru o perioadă mai mică de 12 luni și stau cel puțin o noapte într-o unitate de cazare turistică în zone vizitate din țară; motivul principal al călătoriei este altul decât acela de a desfășura o activitate remunerată în locurile vizitate.”

Se constată faptul că numărul turiștilor crește exponențial cu locurile de cazare, aceștia prezentând un interes mai mare față de toate obiectivele zonei, procentul crescând față de anul 2011 cu 5.526,41% în anul 2019, rezultând un venit semnificativ pentru comuna Mălini datorită acestei creșteri.

Tabel 10.3: Înnoptări în structuri de primire turistică la nivelul comunei Mălini (Sursa: INSSE)

Anul	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Înnoptări	752	404	207	1749	3745	3466	4523	7806	13573

Numărul de înnoptari la nivelul complexelor turistice din comuna Mălini a înregistrat un o creștere substanțială la nivelul anului 2019 din perioada analizată, numărul acestora mai mare față de anii 2017-2018 adunați, considerând numărul de sosiri tragem concluzia că turiștii au petrecut în medie 2 nopți în complexele turistice ale comunei Mălini în anul 2019. Această creștere arată faptul că turiștii sunt mulțumiti de condițiile zonale și folosesc “word of mouth” pentru a atrage mai mulți turiști revenind anual pentru a-și petrece vacanțele în comuna Mălini și împrejurimile ei.

În această categorie, a infrastructurii de agrement, intră sala de sport, stadionul de fotbal din satul Suha dar și baza de hidroterapie cu apă sărată, această lucrare a fost începută în anul 2014 ca o anexă a sălii de sport. Baza de tratament este pusă la dispoziția doritorilor, cuprinde două vestiare cu toalete și dușuri, două saune – una umedă și una uscată și un bazin cu apă sărată. Bazinul cu apă sărată are o lungime de 7,8 metri, lățime 3,6 metri, adâncime variabilă 1,45- 1,56 metri și temperatura apei de 35 grade celsius.

Saună

Bazin cu apă sărată

Dar sunt prezente și localuri cu specific tradițional în care vedeta principală este păstrăvul, crescut bio chiar în locații cum ar fi Hanul Drumul Talienilor cât și Păstrăvăria Poiana.

În ultima perioadă dezvoltarea turistică a luat amploare, după ce în satul Văleni-Stănișoara au fost construite mai multe pensiuni precum Pensiunea Magura, Pensiunea Davideea.

Atracții montane:

Comuna Mălini beneficiază de un cadru natural deosebit de frumos: pârtia de schi și teleschiul amplasate în partea de sud a comunei, în satul Văleni, la ieșirea spre pasul Stănișoara, oferă principalul punct de atracție pentru turiști cât și noua tiroliană.

Pârtia de schi Pojorâta are două secțiuni. Prima dintre acestea este cunoscută și sub denumirea de pârtia Mălini, cu o suprafață de 2 hectare și o

lungime de 105 m. Referitor la această pârtie panta de înclinare este de 19%, iar gradul de dificultate crește odată cu zona dâmburilor ce sunt amplasate pe a doua secțiune a acesteia.

Pârtia Pojorâta este prevăzută cu instalație de transport cu ajutorul cablului tip teleschi cu o lungime de 520 de metri și o capacitate de 1000 de persoane pe durata unei ore. A doua secțiune a pârtiei Pojorâta este paralelă cu prima, și are ca mod de urcare aceeași instalație și are o lungime de 600 metri. Mai putem spune despre pârtia de schi Pojorâta că beneficiază de instalație de nocturnă, și de un ramtrac ce poate asigura nivelarea pârtiilor.

Tiroliana traversează o zonă de pădure, după care poartă turiștii la câțiva zeci de metri deasupra Drumului Județean 209 A, pâraul Suha și peste spații verzi, Un element aparte este faptul că tiroliana din comuna Mălini este cea mai rapidă din Moldova. După unii, ar fi cea mai rapidă din țară. Din acest motiv, persoanele cu o greutate corporală peste 75-80 kilograme, pornesc în călătoria pe sârmă cu o parașută care reduce viteza de deplasare. Parașuta este atașată de ham, iar în dreptul unui reper, pe care instructorul îl comunică fiecărui turist, este deschisă manual.

Plimbarea începe de la altitudinea de 650 metri, de pe un vârf al munților Stânișoarei și se încheie la 600 metri altitudine, la baza pârtiei de schi.

Tiroliană

Pârtia de schi Pojorâta

Turismul activ întrunește acele activități ce solicită efortul fizic și psihic. Numit și turismul de aventură și sportiv, acesta poate fi practicat prin alpinism, escaladă, cicloturism, ciclismul montan sau mountain biking-ul, sporturi pe apă. Din toate acestea mountain biking-ul poate fi practicat în comuna Mălini. Astfel comuna este inclusă în rețeaua națională de trasee de cicloturism, mai exact mountain biking (conform www.batesaua.ro). Spre deosebire de cicloturism care se practică pe drumurile amenajate fie județene, naționale și ce poate fi practicat de orice persoană indiferent de vârstă, mountain biking-ul este solicitant din punct de vedere fizic și necesită echipament de protecție. Cei captivați de acest sport preferă deplasările în grup restrâns sau mai mare, pentru a evita sau rezolva evenimentele

neprevăzute. Din lipsa informațiilor pe teren, acest sport poate fi întreprins și practic de grupurile de turiști profesioniști, experimentați.

Tradiții de Crăciun:

Spectacolul de tradiții și obiceiuri de iarnă a continuat cu formații și ansambluri cunoscute în țară și străinătate Grupul folcloric "Obcina Stânișoarei", condus de fluierașul Vasile Ungurean, un veritabil tezaur uman viu, Grupul vocal instrumental "Flori de Mălini", coordonat de Maria Crețu, profesoară de limba și literatura română, și Neculai Crețu, profesor de flaut și nai la Colegiul de Artă „Ciprian Porumbescu” Suceava, și care au prezentat, împreună cu Angelica Galea.

Zonă renumită pentru numeroasele biserici și mănăstiri , comuna Malini nu a omis să se facă prezentă și cu acest aspect, deținând 7 biserici ortodoxe pe stil nou și o biserică ortodoxă pe stil vechi. Cea mai semnificativă fiind Biserica din lemn cu hramul "Sf. Ilie Tesviteanul" este construită în stil maramureșean, având turla foarte înaltă fiind deschisă în anul 2018. Alături de aceasta se remarcă Biserica veche de la Vălenii-Stânișoara și Bisericuța dedicată eroilor (Mălini).

Biserica din lemn cu hramul “Sf. Ilie Tesviteanul”

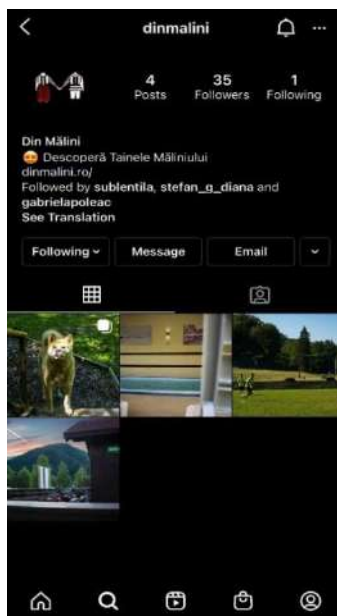
Comuna Mălini - devenire brand național Facebook

The image shows a screenshot of the Facebook page for 'Din Mălini'. The page header includes the profile picture (a logo with two figures), the name 'Din Mălini', and the handle '@dinmalini.ro · Comunitate'. A blue button for 'Trmite mesaj' is visible. Below the header, there are navigation tabs: 'Acasă', 'Evenimente', 'Recenzii', 'Clipuri video', and 'Mai multe'. A search bar and a 'Trmite mesaj' button are also present. The main content area features a 'Despre' section with information about the community, including the number of likes (878) and followers (1,009). A post from 'Din Mălini' dated 7 decembrie 2020 is visible, discussing the local development strategy and inviting community input. The post text reads: 'Vă mulțumim pentru implicare, împreună elaborăm Strategia de Dezvoltare Locală a Comunei Mălini!! 🙏🙏🙏 Așteptăm cu interes părerea dumneavoastră referitoare la situația locală a Comunei Mălini!! 📄📄 Transmiteți formularul către toți prietenii dumneavoastră, astfel încât toată comunitatea din Mălini să își exprime punctul de vedere!!! 🗣️... Vezi mai mult'. Below the post, there is a link to 'DOCS.GOOGLE.COM' and the text 'ALEGE PENTRU MĂLINI !'.

<https://www.facebook.com/dinmalini.ro>

Pagina de Facebook a fost creată pentru a promova comuna Mălini și pentru a mări accesul persoanelor la informații legate de aceasta prin publicarea ultimelor noutăți și evenimente ce vor avea loc pentru a atrage un număr cât mai mare de turiști. Persoanele ce aleg să viziteze comuna Mălini se vor putea eticheta împreună cu pagina “Din Mălini” pentru a crea un flux de trafic mai ridicat al paginii. Turiștii pot lăsa recenzii și își pot împărtăși momentele petrecute în Mălini prin postări comunicând astfel cu alți turiști sau localnici, creându-se o comunitate virtuală.

Instagram

<https://www.instagram.com/dinmalini/>

Precum pagina de Facebook, pagina de Instagram a fost creată pentru a promova comuna Mălini prin postări foto-video despre evenimentele, activitățile și obiectivele turistice, peisajele specifice montane cu scopul de a atrage cât mai multă lume. Turiștii se pot eticheta împreună cu pagina “dinmalini” pentru a crea o prezență virtuală mai ridicată.

Site

Despre Mălini

[Obiective turistice](#) [Activitati](#) [Cazari](#) [Institutiile](#) [Evenimente](#) [Contact](#)

Ți-ai găsit un loc în care să-ți odihnești? Alături de doar câțiva kilometri depărtare de Fălcișeni, la poalele munților Stănișoarei, Măliniul este încălzit cu o energie cum rar mai găsești în zilele noastre. Aventura se împletește cu liniștea, iar peisajele superbe de care s-a îndrăgostit Nicolae Labiș au rămas nepătate de grijile vremii.

Pădurea povestește printr-un calm nemăvăzută întâmplările râurilor care au întâlnit carbi și urși dormici de pacea de aici, iar aerul curat și armonia pură șoptesc secretele universului în tihnă. Nu degeaba poetul scria cu atâta pasiune despre dragostea lui față de natura locului natal:

„Azi sunt îndrăgostit.

E-un curcubeu

Deasupra lumii sufletului meu.

Izvoarele s-au luminat și sună...” (Nicolae Labiș, *Primate kubir*)

<https://dinmalini.ro/>

Site-ul comunei Mălini oferă tuturor informații despre obiectivele turistice, activități, cazări, instituțiile ce se află în comună, evenimentele și datele de contact.

Casa memorială Labiș

☰☲☱☴☵☶☷

Afi unde s-a născut inspirația cunoscutului poet, Nicolae Labiș. Vizitează cele 5 încăperi încărcate de istorie, talent și literatură. Inspiră-te din climatul de viață și creațiile poetului. Nu vei regreta!

Pe site se pot găsi toate obiectivele turistice însoțite de poze sau videoclipuri pentru a le ușura cautarea și de a le crea viitorilor turiști dorința de a fi în persoană pentru a admira fiecare obiectiv în parte.

Bull Karting

☰☲☱☴☵☶☷

Ai fost vreodată într-o cursă de bull karting? Bucură-te de o experiență cum nu ai mai avut și pregătește-te să te îndrăgostesti de peisajul montan superb, de cerul colorat și pădurea deasă. Lasă-te purtat de adrenalină și încearcă aventura fără frică!

Toate activitățile sunt expuse pe site pentru ca turiștii doritori de aventură să știe ce activități se pot parcurge în funcție de sezon, de la drumeții și camping până la bull karting și ski.

Cazări

Unde să stai pentru un sejur lin? Alege cazarea perfectă pentru o experiență relaxantă. Aruncă o privire asupra cabanelor și pensiunilor disponibile și alege cea mai potrivită pentru tine!

Pensiunea Măgura

Solicită rezervare

Telefon: 0756641215

Casa Zimbru

Solicită rezervare

Telefon: 0744840561

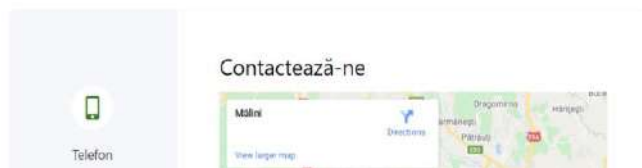
La categoria “Cazări” se pot găsi diferite pensiuni însoțite de poze și videoclipuri pentru a le ușura decizia turiștilor de cazare, datorită faptului că structurile de primire turistică se află direct pe site-ul comunei, turiștii petrec mai puțin timp căutând cazare și pot lua legătura direct de pe site cu locul unde doresc să se cazeze.

Momentan nu sunt evenimente programate în Mălini dar pot fi desfășurate numeroase activități.

[Vezi obiectivele turistice](#)

La categoria “Evenimente” se va adăuga fiecare eveniment al comunei Mălini cu perioada de desfășurare, turiștii aflând în ce perioade să-

și stabilească sejurul pentru a se bucura și de aceste evenimente pe lângă restul activităților ce le vor desfășura.

Prin intermediul site-ului se poate lua legătura cu persoanele competente pentru adresarea întrebărilor, se găsesc datele despre rețele de socializare și o hartă cu locația comunei Mălini pentru ca vizitatorii să poată vedea unde este situată și care sunt împrejurimile comunei.

CAPITOLUL XI – TENDINȚE INTERNAȚIONALE – DEZVOLTAREA RURALĂ ÎN CONTEXT EUROPEAN

Contextul European și național

Importanța economică și politică a problematicii dezvoltării spațiului rural decurge din faptul că atât în România cât și în Uniunea Europeană zonele rurale ocupă aproape 90% din teritoriu și dețin circa 50% din totalul populației (în unele regiuni ponderea populației rurale depășește acest prag). Agricultură și silvicultură sunt cele două activități determinate pentru gestionarea terenurilor și a resurselor naturale din zonele rurale, oferind în același timp posibilități de diversificare economică a comunităților rurale.

Dacă într-o primă etapă de evoluție a UE spațiul rural a fost abordat din perspectiva dezvoltării agricole în cadrul Politicii Agricole Comune, treptat ca rezultat al experienței acumulate de-a lungul anilor, politica de dezvoltare rurală a devenit o problemă distinctă, strâns legată de politica agricolă modernă. Inițial politica europeană de dezvoltare rurală a fost orientată, cu preponderență spre zonele defavorizate din UE, însă după 1990 aceasta a devenit „o politică autonomă abordată într-un concept de dezvoltare globală integrată, care cuprinde toate componentele vieții economice și sociale din aceste spații”.

Dezvoltarea rurală exprimă ansamblul activităților destinate îmbunătățirii calității vieții în spațiul rural, bazată pe o creștere economică durabilă care trebuie să aibă ca obiectiv principal menținerea peisajului natural, cultura materială și spirituală a comunităților sătești. Astfel, procesul dezvoltării rurale durabile se desfășoară pe fondul dezvoltării durabile și complexe a agriculturii, ținându-se seama de faptul că agricultura și spațiul rural sunt două laturi interdependente, specifice ruralului.

Potrivit noii abordări strategice și integrate a dezvoltării spațiului rural, aceasta are ca fundament trei obiective prioritare: creșterea competitivității sectoarelor agricol și silvic, buna gestionare a terenurilor-obiective agroambientale, și dezvoltarea zonelor rurale în sens larg creșterea calității vieții și diversificarea economică.

Județul Suceava în context european și transfrontalier

La nivelul continentului european, Județul Suceava poate fi considerat, din punct de vedere geo-politic ca fiind situat în zona de graniță a Uniunii Europene (UE). Nivelul continental poate cuprinde:

- Bazinul hidrografic al râului Siret, bazinul Dunării, bazinul Mării Negre, bazinul Mării Adriatice;
- Spațiul de graniță extremă al UE cu spațiul ex-sovietic;
- Spațiul balcanic/mediteranean;
- Spațiul galițian – austro-ungar - rus;

- Rețeaua trans-europeană de transport (TEN-T) a Uniunii Europene
- Rețelele de infrastructuri și conexiunile de transport transeuropene.

Pornind de la necesitatea afirmării și menținerii continentului european în cadrul procesului de globalizare și având în vedere procesele în curs de desfășurare în Europa (cum ar fi, de exemplu, fenomenul migrației) Consiliul Europei a cerut Comitetului de Miniștri, să definească o strategie socială care să vizeze răspunsuri la problemele societății. Dezvoltarea spațială poate contribui la realizarea acestui deziderat și, din acest motiv, au fost elaborate o serie de documente, dintre care amintim pe cele mai recente: “Perspective ale dezvoltării spațiale în Europa” și “Principii directoare privind dezvoltarea teritorială durabilă a continentului european”.

Trecând de la nivelul continentului la nivelul unor mari regiuni europene, putem spune că sunt prezente preocupări de natură asemănătoare, inclusiv privind modalitatea de a aplica principiile directoare și politicile prioritare la particularitățile regiunilor respective. În același timp, fiecare țară, pornind de la trăsături caracteristice specifice, își conduce propriile politici în materie, prin elaborarea unor documente cu caracter strategic.

Cooperarea între orașe și regiuni peste granițele externe ale UE asigură o oportunitate importantă pentru întărirea relațiilor politice și economice, în același timp permițând cooperarea pe perioade de importanță strategică în domeniul infrastructurii și mediului.

Opțiuni de politici:

- Întărirea unui număr de zone largi de integrare economică globală în UE, echipate cu servicii și funcțiuni globale și de înaltă calitate, care să includă și zonele periferice, prin utilizarea de strategii de dezvoltare spațială transnațională;
- Întărirea unui sistem policentric și echilibrat al regiunilor metropolitane, clustere și rețele de orașe, printr-o strânsă cooperare între politicile structurale și politicile speciale TEN și îmbunătățirea legăturilor între rețelele de transport la nivel internațional/ național și cele de nivel regional/ local;
- Promovarea de strategii de dezvoltare spațială integrată pentru clusterelor de orașe mari din statele membre, în cadrul cooperării transnaționale și transfrontaliere, incluzând zonele rurale și orașele mici și mijlocii adiacente;
- Întărirea cooperării pe teme specifice în domeniul dezvoltării spațiale, prin dezvoltarea de rețele transfrontaliere și transnaționale;
- Promovarea cooperării la nivel regional, transfrontalier și transnațional, cu orașe din statele nord, central și est europene și din regiunea Mediteranei; întărirea legăturilor nord-sud în Europa Centrală și de Est și a legăturilor vest-est în Europa de Nord.

Este necesară o nouă strategie de dezvoltare spațială. Anterior, măsurile de dezvoltare spațială se concentrau în primul rând pe îmbunătățirea legăturilor dintre periferii și zona centrală, prin proiecte de infrastructură. În prezent este nevoie de o nouă abordare: crearea câtorva zone dinamice de integrare în economia globală, bine distribuite pe întreg teritoriul UE, care să cuprindă o rețea de regiuni metropolitane internațional accesibile și teritoriul înconjurător lor (orașe și zone rurale de diferite mărimi).

Un alt obiectiv este realizarea treptată a unei rețele structurate pe tipuri de orașe (categorii). Politici potrivite pentru asigurarea unei infrastructuri eficiente la nivel transnațional, național și regional trebuie să sprijine și să completeze dezvoltarea respectivelor zone dinamice de integrare economică. Trebuie identificate căi și proceduri care să permită orașelor și regiunilor să se completeze unele pe altele și să coopereze. Cooperarea trebuie să funcționeze în rețelele de orașe la toate nivelele: regional, interregional, transnațional și continental.

Promovarea complementarității între orașe înseamnă exploatarea avantajelor și depășirea dezavantajelor competitivității dintre ele, în același timp. Această complementaritate nu trebuie urmărită numai în domeniul economic dar și în ceea ce privește toate funcțiunile urbane, cum ar fi cultura, educația, infrastructura socială. Cooperarea trebuie să aibă un caracter voluntar (neimpus) și să aibă la bază drepturile egale ale partenerilor.

Orașele mari – așa cum este și cazul municipiului Suceava și chiar al municipiilor Rădăuți, Câmpulung Moldovenesc și Vatra – Dornei – trebuie să-și crească interdependența funcțională cu teritoriile înconjurătoare. Această interdependență cere cooperarea voluntară peste granițele administrative între autoritățile locale, întărirea regiunii ca un tot în ceea ce privește competitivitatea. Domenii posibile de cooperare sunt: transportul local, valorificarea turismului, managementul deșeurilor și desemnarea (planificarea) zonelor industriale și rezidențiale comune.

În zonele de graniță, rețele de cooperare transfrontalieră între orașe pot asigura modalități de depășire a dezavantajelor de dezvoltare. Cazul Județului Suceava este unul aparte deoarece poate fi considerat ca fiind o poartă de intrare în România dinspre spațiul non-UE. Zona de cooperare transfrontalieră poate constitui un important motor al dezvoltării atât pentru județ, cât și pentru teritoriul național.

Competitivitatea acestor orașe de graniță poate depinde deci de aplicarea politicilor de diversificare a bazei lor economice. În același timp, perspectivele zonelor rurale înconjurătoare se bazează pe competitivitatea orașelor. Bunăstarea materială și socială a orașelor este, de aceea, un factor important pentru dezvoltarea socială, de mediu și economică. Politicile de dezvoltare trebuie să se plieze pe condițiile locale.

Atât Carta de la Leipzig cât și Declarația de la Toledo subliniază necesitatea acordării unei atenții sporite tendințelor mărite de excludere

socială și segregare spațială ce vor afecta un număr din ce în ce mai mare de regiuni și orașe, afectând abordarea clasică a dezvoltării urbane și generând noi provocări pentru autoritățile locale. Procesul de segregare spațială este puternic accentuat și de polarizarea socială care îngreunează din ce în ce mai mult accesul persoanelor cu venituri mici sau care fac parte din grupuri marginalizate la locuințe decente la prețuri accesibile.

Având în vedere numeroasele provocări cu care se confruntă orașele, un rol important pentru susținerea dezvoltării policentrice echilibrate îl are și eficientizarea procesului de planificare spațială. Utilizarea planificării spațiale ca instrument strategic generează efecte pozitive nu numai la nivelul orașelor, dar și o dezvoltare echilibrată la nivel regional.

În țara noastră, prin Strategia Națională pentru dezvoltare durabilă - Orizonturi 2013 – 2020 - 2030 aprobată prin HG nr. 1460/2008 se subliniază faptul că din perspectiva principiilor și obiectivelor dezvoltării durabile, evoluțiile la nivel regional prezintă o importanță crucială, accentuată în condițiile specifice ale României de tendința de creștere a disparităților teritoriale în ceea ce privește dezvoltarea economică și socială, utilizarea rațională a resurselor și calitatea infrastructurii de mediu.

În ceea ce privește politica de dezvoltare regională a României în cadrul aceleiași strategii se mai precizează ca în perspectiva anului 2020, obiectivul național urmărește sprijinirea dezvoltării economice și sociale echilibrate teritorial și durabile a regiunilor României corespunzător nevoilor și resurselor lor specifice prin concentrarea asupra poliilor urbane de creștere. Îmbunătățirea condițiilor infrastructurale și a mediului de afaceri sunt doar două din prioritățile pentru a face din regiunile României, în special cele rămase în urmă, locuri mai atractive pentru a locui, a le vizita, a investi și a munci.

În acest scop, intervențiile sectoriale la nivel național vor fi completate prin acțiuni cu specific regional, subregional și local pentru a sprijini aplicarea principiilor dezvoltării durabile. Dezvoltarea echilibrată a tuturor regiunilor se va realiza printr-o abordare integrată, bazată pe combinarea investițiilor publice în infrastructura locală cu politici active de stimulare a activităților de afaceri și sprijinirea valorificării resurselor locale axându-se printre altele pe sprijinirea dezvoltării durabile a orașelor ca poli urbane de creștere.

Unul dintre principiile directe pentru dezvoltarea durabilă a continentului european este acela de a promova îmbunătățirea relațiilor dintre mediul urban și cel rural. Parteneriatele urban - rural tind să joace un rol din ce în ce mai important în procesul de echilibrare a structurii urbane, al dezvoltării rețelelor de transporturi publice, al revitalizării și diversificării economiei zonelor rurale, al creșterii productivității infrastructurilor, al dezvoltării spațiilor de agrement pentru populațiile urbane, al protecției și valorificării patrimoniului natural și cultural.

Un alt aspect al tendințelor actuale ale planificării spațiului este promovarea dezvoltării policentrice a rețelei de localități. În cazul de față, aceasta dezvoltare, ar presupune o întărire a rolului municipiului Suceava, la nivel european, regional și național, precum și la nivel local printr-o creștere în importanță a anumitor localități cu rol de echilibru, care pot prelua din funcțiile municipiului diminuând astfel, presiunea asupra sa. Aceasta se poate realiza în contextul în care în principalele municipii (Fălticeni, Rădăuți, Câmpulung Moldovenesc și Vatra – Dornei) și zonele lor limitrofe, pe lângă rolul de centre regionale, politice și administrative, ar putea reprezenta și o zonă predilectă pentru amplasamente preferate de centre de turism și afaceri, cercetare/ inovare și sedii de mari companii. De regulă, planificarea și dezvoltarea lor trebuie să facă față consecințelor unor densități ridicate, schimbărilor economice și sociale rapide, cererilor tot mai mari de transport, folosirii ineficiente a resurselor energetice, presiunii din spațiile suburbane, infrastructurii ineficiente și a migrației internaționale.

Strategiile pentru implementarea proiectelor realizate pentru regiunile din Europa pot fi legate de următoarele cinci obiective majore ale dezvoltării regionale durabile:

- echilibrarea structurii spațiale urbane;
- îmbunătățirea calității vieții la nivel urban;
- menținerea identității regionale: renașterea moștenirii culturale;
- administrarea integrării: cooperarea dintre rețelele de infrastructura regională;
- noi parteneriate în planificare și implementare.

Regiunile din Europa Centrală și de Est au rolul de conducere a proceselor de restructurare economică națională, iar aglomerațiile urbane tind să profite de beneficiile economice provenite din dezvoltarea regională durabilă.

„Principiile directoare privind dezvoltarea teritorială durabilă a continentului european” – document CEMAT, Hanovra 2000 – definește următoarele 10 principii:

- Promovarea coeziunii teritoriale prin intermediul unei dezvoltări socio-economice echilibrate și prin creșterea competitivității;
- Promovarea dezvoltării funcțiilor urbane și dezvoltarea relațiilor urban-rural;
- Promovarea unor condiții de accesibilitate mai echilibrate;
- Dezvoltarea accesului la informație și cunoaștere;
- Reducerea agresiunii asupra mediului;
- Valorificarea și protejarea resurselor și a patrimoniului natural;
- Valorificarea patrimoniului construit ca factor al dezvoltării;

- Dezvoltarea resurselor energetice, concomitent cu asigurarea securității;
- Promovarea unui turism de calitate și durabil;
- Limitarea preventivă a efectelor catastrofelor naturale.

Aceste principii și direcții de dezvoltare trebuie să guverneze activitatea amenajării teritoriului pe continentul european, iar România prin recunoașterea și aplicarea acestor principii, se va integra cu adevărat în spațiul regional-european, mai cu seamă având teritorii la granița UE.

În ceea ce privește echiparea localităților cu dotări de sănătate se poate observa că toate municipiile județului, împreună cu orașele Broșteni, Gura Humorului, Siret, Vicovu de Sus și comunele Dumbrăveni, Mălini, Sucevița și Zvoriștea dispun de cel puțin o dotare de sănătate cu rol teritorial: spital sau unitate medico-socială. Localitățile urbane care nu au astfel de dotări sunt orașele Cajvana, Dolhasca, Frasin, Liteni, Milișăuți, Salcea și Solca.

Din punctul de vedere al formelor de proprietate, la nivelul unităților sanitare cu rol teritorial avem o dominantă a proprietății publice, având însă și câte un spital privat în Municipiul Suceava, Comunele Ilișești și Sucevița. Situația se schimbă însă când privim la categoria unităților sanitare cu rol local: cabinete medicale de specialitate (483 private din 483), cabinete medicale de medicină generală (12 private din 12), cabinete medicale de familie (305 private din 305), cabinete stomatologice (415 private din 415) și laboratoare de tehnică dentară (93 private din 93). Punctele farmaceutice (56 private din 56), depozitele farmaceutice (5 private din 5) și farmaciile (254 private din 263) sunt de asemenea dominate de sectorul privat.

Ritmul de înnoire

În ceea ce privește ritmul de înnoire în Regiunea Nord-Est, se remarcă un ritm alert pentru mediul rural, unde numărul de locuințe (noi) terminate este mai mare ca valoarea înregistrată pentru mediul urban, atât în 2017 cât și în 2010, tendință menținută și pentru județul Suceava.

Tabel 11.1: Ritmul de înnoire la nivelul regiunii Nord – Est, perioada 1990 - 2017

Macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe	Ani			Ani			Ani				
	Anul 1990	Anul 2000	Anul 2010	Anul 1990	Anul 2010	Anul 2017	Anul 1990	Anul 2000	Anul 2010	Anul 2017	
TOTAL	48599	26376	48862	53347	41511	9222	22786	29312	17154	26076	24035
Regiunea NORD-EST	7282	6265	9584	8082	5494	1083	3104	2652	5182	6480	5430
Bacău	1571	1151	1201	863	1236	274	287	257	877	914	606
Botoșani	1217	865	728	596	997	145	273	172	720	455	424
Iași	1670	1215	1888	3363	1322	267	646	1342	948	1242	2021
Neamț	992	832	1588	890	543	101	332	166	731	1256	724
Suceava	1181	1492	3668	1956	866	185	1347	561	1307	2321	1395
Vaslui	651	710	511	414	530	111	219	154	599	292	360
UM: Număr total											

Comuna Mălini – stațiune turistică

Turismul, fenomen sensibil la mutațiile social-economice înregistrează în evoluția sa o serie de fluctuații; unele au caracter continuu, structural, fiind provocate de dinamica unor factori de tendință sau de schimbări rapide și spectaculoase în domeniul tehnicii, iar altele au caracter alternativ, datorându-se unor condiții naturale, specificului cercetării sau influenței unor situații conjuncturale.

Astfel, în concordanță cu cerințele turistului, agrementul vizează destinderea și recomfortarea fizică a acestuia, divertismentul și dezvoltarea capacităților sale. În cazul acoperirii nevoilor fizice, activitățile sportive, cele care pun în mișcare organismul – de la simpla plimbare până la realizarea unor performanțe – dețin un loc important. În ceea ce privește latura psihică, activităților cultural – distractive și celor instructiv-educative le revine un rol hotărâtor: ele au ca obiectiv crearea unei atmosfere de destindere, amuzament și comunicare, contribuind la îmbogățirea bagajului de cunoștințe ale turistului.

Ca tendință generală, piața turistică înregistrează o creștere, în ritmuri superioare celor ale dinamicii economiei mondiale, chiar și în condițiile unor evenimente cum ar fi crizele financiare din țările asiatice sau Brazilia sau situația tensionată din Golf, Kosovo etc., acest lucru demonstrând o oarecare detașare a turismului față de problemele economico-sociale.

Potrivit Strategiei de Dezvoltare din Planul Național de Dezvoltare 2007-2013, marele avantaj al României pentru dezvoltarea turismului este oferit de prezența resurselor naturale și culturale de o mare diversitate și armonios repartizate în teritoriu, care dau posibilitatea practicării întregii game de forme de turism.

Toate acestea conferă României potențial pentru dezvoltarea produselor turistice complexe și creșterea numărului total de turiști. De asemenea, oportunitățile pentru atragerea turiștilor străini în special sunt din ce în ce mai diverse: oferta stațiilor turistice balneare, diferite forme ale turismului de afaceri generate de congrese, simpozioane și expoziții, acțiuni cu caracter diplomatic.

Guvernul României, la inițiativa Ministerului Economiei, Energiei și Mediului de Afaceri, a adoptat Hotărârea pentru aprobarea atestării unor localități sau părți din localități, ca stațiuni turistice de interes național, respectiv local și pentru modificarea anexei nr. 1 și anexei nr. 5 la Hotărârea Guvernului nr. 852/2008 pentru aprobarea normelor și criteriilor de atestare a stațiilor turistice.

Privită din punct de vedere al amenajării turistice a teritoriului:

- stațiunea reprezintă nucleul desfășurării efective a activității de turism. Prin activitatea desfășurată în stațiuni, turismul contribuie la sistematizarea teritoriului și la creșterea economică, într-un cadru economic, juridic, fiscal și urbanistic specific.

Din punct de vedere economic:

- stațiunea turistică reprezintă un sistem teritorial de producție și distribuție de bunuri și servicii turistice, "o unitate spațială organizată, cu echipamente care oferă un ansamblu diversificat de prestații, asimilată unei localități sau a unui centru de vânzare de servicii, regroupând diferiți agenți economici.

Privită din punct de vedere social și cultural:

- stațiunea turistică oferă o gamă de activități, bazate pe valorificarea unor resurse naturale și antropice locale și care permit ca persoanele ce aparțin unor populații diferite, să se întâlnească și să comunice.

Pentru a fi atestată ca stațiune de interes național sau local, localitatea sau parte a unei localități, trebuie să aibă funcții turistice specifice, în care activitățile economice susțin exclusiv realizarea produsului turistic, care dispun de resurse naturale și antropice, delimitată pe baza documentațiilor de amenajare a teritoriului și de urbanism conform legii și care îndeplinesc o serie de categorii minimale:

- cadrul natural, factorii naturali de cură și calitatea mediului;
- accesul și drumul spre stațiune;
- utilități urbane edilitare;
- structuri de primire.

În urma verificării îndeplinirii criteriilor legale, la solicitarea autorităților administrației publice locale, localitățile prezentate în continuare, au fost atestate ca stațiuni turistice de interes național.:

- Tășnad (jud. Satu Mare)
- Lacu Sărat (jud. Brăila)
- Zona Turistică Centrul Istoric – Coridorul Crișul Repede (Municipiul Oradea, jud. Bihor)
- Zona Turistică Borlova – Muntele Mic (Comuna Turnu Ruieni, jud. Caraș-Severin)

Totodată, având în vedere potențialul turistic, dar și resursele naturale și antropice, localitățile prezentate în continuare, au fost atestate ca stațiuni turistice de interes local:

- Tăuții Măgherauș (jud. Maramureș)
- Vama (jud. Satu Mare)
- Ocnele Mari (jud. Vâlcea)
- Peștișani (jud. Gorj)
- Jucu (jud. Cluj)

Pe termen lung și mediu, atestarea localităților mai sus menționate ca stațiuni turistice de interes național, respectiv local, va crea un impact socio-economic pozitiv. Acestea vor putea fi promovate cu noul statut și astfel vor avea șanse mai mari în atragerea de finanțări nerambursabile.

Spre exemplu, investitorii ar putea accesa finanțări structurale europene pentru construirea de structuri de primire turistică, fapt ce va contribui la creșterea numărului turiștilor de pe piața internă și externă.

De asemenea, având în vedere efectul multiplicator al turismului în sectoarele economice conexe, precum transporturile, construcțiile, agricultura, artizanatul și comerțul cu amănuntul, realizarea unor proiecte de dezvoltare a turismului în localitățile atestate ca stațiuni turistice vor genera efecte benefice pentru dezvoltarea economică și creșterea calității vieții a rezidenților acestor zone.

Impactul pozitiv este determinat de creșterea circulației turistice în localitățile atestate ca stațiuni turistice și totodată creșterea cifrei de afaceri a investitorilor din turism. Investitorii din domeniul turismului pot accesa finanțări structurale europene pentru construirea de structuri de primire turistice.

Totodată, pentru a sprijini dezvoltarea localităților care au potențial turistic ridicat și dispun de resurse turistice, dar sunt situate în zone montane cu relief neuniform sau cuprind arii protejate în care nu se poate interveni, au fost completate criteriile de atestare a stațiilor turistice prevăzute în Anexa nr. 1 la Hotărârea Guvernului nr. 852/2008, în sensul permiterii sistemelor individuale de colectare și epurare, care asigură același nivel de protecție ca și sistemele centralizate de canalizare și epurare.

Conform datelor, printre avantajele atestării ca stațiune turistică de interes național sunt prioritatea în cadrul programelor speciale de investiții cu finanțare de la bugetul de stat și din fonduri europene, includerea în catalogul anual editat de Ministerul Turismului, prezentarea pe site-ul ministerului, includerea în toate materialele de promovare, serviciile de promovare organizate de minister prin târguri, burse, manifestări expoziționale, cursuri de formare profesională în domeniul turismului pentru personalul din hoteluri, finanțarea de către minister a programelor de acreditare a sistemului de management a calității pentru administrarea stațiunii turistice de interes național.

Până la acest moment, în România sunt atestate 51 de stațiuni turistice de interes național și 77 de interes local.

Turism in Regiunea Nord-Est

Regiunea Nord-Est are un mare potențial ca centru european de turism. Separată de Vestul Europei prin impresionantul lanț Carpatic, o mare parte a Regiunii este încă neexplorată și necunoscută pentru turiștii străini.

Județele Suceava, Neamț și Bacău sunt recunoscute pentru maiestruozitatea masivilor muntoși și farmecul aparte al celebrelor mănăstiri.

Zona de Est – județele Botoșani, Iași și Vaslui – își impresionează vizitatorii cu variate atracții turistice, dintre care se remarcă localitățile rurale

tradiționale, neatrinse de poluare, cu biserici străvechi și multe alte locații interesante, încărcate de cultură și istorie, ce merită să fie vizitate.

Prin modul de viață simplu, apropiat de natură și păstrarea tradițiilor strămoșești, prin ospitalitatea lor, locuitorii acestei zone completează tabloul pitoresc oferit turiștilor dornici de inedit.

Prezentarea tipurilor de turism care se pot practica la nivelul județului Suceava:

a) Turismul Montan

Practicarea turismului montan în județul Suceava este favorizată de potențialul oferit de versantul estic al Carpaților Orientali. Astfel, relieful munților Călimani cu complexul vulcanic aferent, stâncile cu aspect ruiniform “12 Apostoli”, relieful carstic și rezidual al masivului Rarău, pădurea seculară de la Giumulău, gruparea cea mai întinsă de munți cristalini – Munții Bistriței Aurii și Munții Bistriței Mijlocii – precum și Masivul Suhard și Obcinele Bucovinei oferă condiții pentru practicarea de drumeții montane, escaladă, alpinism, echitație, vânatoare, pecsuit, mountain bike, via –ferrata, river rafting, zbor cu parapanta, sporturi de iarnă.

b) Turismul Balnear

Fiind cea parte a turismului în care motivația destinației este păstrarea sau redobândirea sănătății, turismul balnear este folosit de o largă categorie de turiști, în mod regulat.

Județul Suceava dispune de un potențial natural ridicat pentru tratamentul balnear al diferitelor boli, dat fiind fondul de resurse disponibile, apele minerale carbogazoase, hipotone, atermale, bicarbonatate sodice, calcice și feruginoase.

c) Turismul Cultural

Județul Suceava deține un patrimoniu cultural-istoric și etnofolcloric de mare valoare și atractivitate turistică: obiective cu caracter istoric-militar, construcții civile, precum și peste 25 de unități muzeale.

d) Turismul Religios (turism de pelerinaj)

Componentă a turismului cultural, turismul religios se cuvine a fi tratat în mod distinct, ca urmare a priorității pe care acesta o ocupă în rândul vizitatorilor județului Suceava. Formă de turism care există de secole și care mai păstrează încă unele trăsături în privința pelerinajului propriu-zis, turismul religios este astăzi un fenomen complex care se află în continuă transformare și diversificare, păstrându-și însă elementul de bază care l-a consacrat: religia.

Existența celor opt mănăstiri și biserici incluse pe lista patrimoniului UNESCO, precum și a celorlalte lăcașe de cult.

e) Ecoturismul

Ecoturismul este cea formă de turism în care principala motivație a turistului este observarea și aprecierea naturii. Acțiunile turistice conduc în

mod obligatoriu la conservarea și protejarea naturii și au un impact negativ minim asupra mediului natural și socio-cultural.

f) Turismul Rural și Agroturismul

Din ce în ce mai mulți turiști autohtoni și străini vin să se cazeze în casele localnicilor, atrași de posibilitatea descoperirii mediului, de schimbarea modului de viață, precum și de activitățile sportive din natură.

Oferta de agrement în turismul rural este reprezentată de echitație , drumeții pedestre, cicloturism, pescuit și vânătoare, vizite la stâne, degustarea unor produse specifice bucătăriei țărănești.

g) Turismul de afaceri și evenimente

Turismul de afaceri este considerat principala sursă de venituri pentru industria hotelieră autohtonă. Unitățile hoteliere sunt dotate cu facilități pentru organizarea de conferințe, simpozioane și training-uri. Pe lângă organizarea congresului sau a conferinței, beneficiarii au parte de un întreg pachet de servicii: cazare, transferuri de la aeroport la hotel, bilete de avion, servicii de secretariat, servicii de traducere simultană, vizite pentru participanți, programe de divertisment și mese festive.

Se poate afirma cu tărie faptul că foarte multe localități din cadrul județului Suceava pot deveni stațiuni turistice prin specificul zonal, amplasare, tradiții, cultură, puncte de vizitat, oaze de liniște, relaxare și tratare.

Smart Village

Mulți actori europeni, naționali și regionali dezvoltă și implementează inițiative politice care contribuie la Satele Inteligente chiar și atunci când nu folosesc exact același nume.

Analiza rurală a UE privind satele inteligente arată că aceste inițiative sunt adesea determinate de îngrijorarea crescândă pentru provocările majore care afectează zonele rurale, cum ar fi depopularea și accesul la servicii.

În același timp, există o recunoaștere din ce în ce mai mare a necesității de a permite comunităților rurale să profite la maximum de noile oportunități oferite de o transformare digitală, tranziția către o economie redusă de carbon și circulară, noi forme de legături urban-rurale, valoare emergentă lanțuri și altele.

Domeniul de aplicare și creșterea acestor inițiative au fost documentate într-o analiză la nivelul UE efectuată de Punctul de Contact ENRD în 2017 și într-o altă lucrare de definire în 2018.

O inițiativă importantă a UE privind satele inteligente este Acțiunea pregătitoare privind zonele rurale inteligente din secolul XXI, sprijinită de Comisia Europeană pentru perioada 2020-2023. Scopul acestei acțiuni este de a promova și inspira satele să dezvolte și să implementeze abordări și strategii pentru satele inteligente în întreaga Europă și să sprijine viitoarele intervenții ale PAC în satele inteligente.

Astfel, un sat inteligent utilizează TIC pentru creșterea competitivității și în vederea asigurării unei dezvoltări durabile în cadrul rețelelor de persoane, întreprinderi, infrastructuri, consum de energie, spații, etc.

- Mobilitate smart;
- Economie smart;
- Guvernanță smart;
- Mediu smart;
- Populație smart;
- Nivel de trai smart.

Politica de dezvoltare rurală a UE are o inițiativă relativ nouă care are potențial și stimulează diverselor forme de inovare, ca răspuns la astfel de provocări și oportunități s-a dezvoltat acest concept de „Sate inteligente”. Astfel de comunități sunt formate din oameni din mediul rural care iau inițiativa de a se mobiliza și de a explora soluții practice pentru provocările de zi cu zi cu care se confruntă, precum și de a profita de noi oportunități pentru îmbunătățirea calității lor de viață și a nivelului de trai. Și, desigur, există mii de comunități rurale din UE care fac acest lucru în diferite moduri.

Abordarea ”Sate Inteligente” trebuie să se concentreze asupra oricăror încercări de a găsi soluții privind depopularea, încurajarea și sprijinirea serviciilor și folosirea oportunităților de creștere în zonele rurale. Satele inteligente includ o abordare transversală funcțională, conectând instrumentele de dezvoltare existente și viitoare.

Se referă la condițiile de trai ale locuitorilor din mediul rural și se adresează unui public larg, în afara locuitorilor din rural și anume actorilor din sfera dezvoltării rurale, legiuitorilor, politicienilor, antreprenorilor, ONG-urilor și mediului academic, *“satele inteligente au potențialul de a crește coeziunea economică și socială, de a îmbunătăți egalitatea socială în special dintre zonele rurale și cele urbane”*.

Comisia Europeană a lansat o acțiune a UE pentru satele inteligente în primăvara anului 2017, atrăgând ca un magnet un interes larg, de la instituțiile UE, guvernele naționale și regionale până la părțile interesate din teren. Satele inteligente au mai fost evidențiate în Comunicarea Comisiei privind viitorul alimentelor și agriculturii (noiembrie 2017) ca o prioritate pentru a ajuta *„comunitățile locale să abordeze problemele legate de conectivitatea în bandă largă inadecvată, oportunități de angajare și furnizarea de servicii într-un mod clar și cuprinzător”*.

Conceptul de „Sate inteligente” este inclus în proiectul de legislație pentru politica agricolă comună post-2020 (PAC), iar statele membre vor avea oportunitatea de a pune la dispoziție sprijinul în planurile strategice ale PAC pentru comunitățile rurale care doresc să dezvolte sate inteligente.

Unele cadre strategice existente la nivel superior pentru satele inteligente există deja în unele state membre și oferă inspirație în acest sens.

”Satele Inteligente” necesită autorități naționale / regionale inteligente să le sprijine – și în special să programeze și să țină strategic fondurile UE care sunt puse la dispoziție.

CINCI FACTORI CHEIE AI SATELOR INTELIGENTE

1. Acțiuni privind depopularea și schimbările demografice;
2. Identificarea soluțiilor locale privind reducerile de fonduri publice și centralizarea serviciilor publice;
3. Explorarea legăturilor cu orașele și orașele mici;
4. Maximizarea rolului zonelor rurale în procesul de tranziție spre o economie circulară, bazată pe emisii de carbon reduse;
5. Promovarea transformării digitale a zonelor rurale.

PATRU EXEMPLE DE BUNE PRACTICI DE SATE INTELIGENTE

1. Strategia Locală Internă în Italia –răspunde depopulării rurale;
2. Contractele de reciprocitate în Franța – crearea legăturilor rural-urban;
3. Inițiativa ‘Zona rurală inteligentă’ în Finlanda – adresarea depopulării și tranziției digitale;
4. Inițiativa ‘Satele Digitale’ în Germania – valorificarea tranziției către digital.

Grupurile de Lucru Tematice (GLT) analizează abordări privind revitalizarea serviciilor rurale prin inovare digitală și socială și cum Programele de Dezvoltare Rurală (PDR)-urile pot fi mai bine folosite pentru a sprijini satele inteligente.

Munca GLT a scos la iveală cum serviciile rurale importante – precum sănătatea, serviciile sociale, educația, energia, transportul, comerțul cu amănuntul – sunt îmbunătățite pentru a fi mai durabile prin implementarea instrumentelor privind tehnologia informației (TIC) și prin acțiuni și proiecte ale comunității. Mai jos sunt regăsite exemple despre cum se dezvoltă durabilitatea și atractivitatea zonelor rurale.

1.STRATEGIE LOCALĂ INTERNĂ ÎN ITALIA

În perioada de programare 2014 - 2020, Italia a elaborat o nouă politică publică integrată, intitulată Strategie Națională Locală Internă (NSIA). Zonele interioare ale Italiei sunt zone rurale caracterizate prin depărtarea față de principalele centre de servicii.

Aceste zone sunt casa a 23% din populația țării (13,5 milioane de locuitori) și acoperă 60% din teritoriul național (4261 municipalități).

NSIA se concentrează pe zonele interioare cele mai periferice și ultraperiferice, unde declinul demografic și populația îmbătrânită sunt mai evidente. Scopul este crearea de locuri de muncă, incluziunea socială și inversarea declinului demografic.

Strategia se bazează pe patru inovații principale:

- investiții simultane în îmbunătățirea serviciilor (mai ales prin politici naționale) și dezvoltare economică (implicând fondurile UE);
- o dimensiune națională și administrare multi-nivel (național, regional, municipal și inter-municipal);
- o abordare multi-fond (FEADR, FEDR, FES combinate cu fonduri naționale);
- o abordare participatorie a dezvoltării locale.

La sfârșitul lunii aprilie 2017, au fost selectate un număr de 71 zone pilot, respectiv 1066 municipalități. Zonele selectate sunt, în medie, destul de mici, având în jur de 29.000 locuitori. Bugetul mediu este de 17,4 milioane Euro per zonă, adică mai mare decât bugetul unui Grup de Acțiune Locală (GAL) în Italia. Zonele Interioare și GAL-urile se suprapun adesea.

Lecții cheie:

- PDR-urile pot contribui la Strategia Zonelor Interioare, folosind LEADER sau alte măsuri, sau o combinație între cele două.
- Consolidarea capacității preexistente a GAL-urilor este un aspect esențial în structurarea unei strategii de calitate.
- Sinergiile sunt mai bune atunci când GAL-urile participă direct la elaborarea și implementarea strategiei.
- Un impact mai larg și mai inovator poate fi obținut prin integrarea strategiei și Strategiilor de Dezvoltare Locală (SDL) LEADER, cu parteneriate, zonele interioare concentrate pe accesul la servicii, iar GAL-urile pe dezvoltare locală.
- Regulile diferite pentru fonduri europene și naționale diferite pot complica integrarea LEADER și a strategiilor zonelor interioare

2. CONTRACTELE DE RECIPROCIȚATE ÎN FRANȚA

În 2015, Franța a lansat schema experimentală pentru promovarea cooperării inter - municipale, numită ‘contract de reciprocitate oraș-sate’ (contrat de réciprocité villecampagne). Scopul este de a reduce diferențele dintre zonele urbane și rurale prin promovarea parteneriatelor avantajoase de ambele părți, în domenii de interes comun.

Patru parteneriate teritoriale au fost selectate în prima etapă a schemei, primele care au semnat contractul fiind zona metropolitană Brest și Pays du Centre Ouest Bretagne. Brest dorește să stimuleze competitivitatea pe termen mediu și lung, în timp ce Pays Centre Ouest Bretagne se concentrează pe furnizarea serviciilor de sănătate și identificarea de noi piețe pentru sectorul lemnos aflat în dezvoltare.

Cele două zone lucrează acum împreună pentru a sprijini proiecte inovatoare din domenii ca: dezvoltare economică, incluziune socială, sănătate, cultură și servicii, mediu și tranziție energetică. Pentru fiecare domeniu, oficialii guvernamentali locali și localnicii au contribuit la dezvoltarea unui traseu comun, adoptat oficial în noiembrie 2016. Ulterior, în cadrul contractului-cadru multi anual au fost prevăzute 2 milioane de Euro, agreate cu statul și autoritatea regională a Brittany până în 2020.

La un an de la semnarea contractului, cooperarea deja a început să aibă rezultate tangibile, fiind raportate 30 proiecte în derulare. Exemplele includ un cluster audio-vizual, inițiative privind sănătatea și bioenergia(10).

Leccióni cheie:

- Pentru asigurarea reușitei a fost necesară o structura administrativă corectă. Agenția de planificare urbană din Brest și-a asumat această responsabilitate.

- Agreerea surselor/mecanismelor de finanțare a fost de asemenea un aspect cheie și a inclus contribuții financiare regionale, naționale și europene.

- Echipa inițială a fost un factor de succes esențial, fiind necesară depășirea alianțelor politice pentru a include implicarea activă a comunităților locale în elaborarea unei viziuni comune și a unei strategii de dezvoltare pe termen lung.

3. INIȚIATIVA ZONA RURALĂ INTELIGENTĂ ÎN FINLANDA

Digitalizarea este un subiect important pe agenda guvernului finlandez.

În 2016, a fost derulat studiul „Zona rurală inteligentă”, pentru analizarea provocărilor întâmpinate de zonele rurale și oportunitățile oferite de digitalizare. Scopul a fost explorarea posibilităților de dezvoltare și diversificarea serviciilor rurale prin digitalizare și experimentare. Studiul a indicat că localnicii și afacerile rurale sunt pregătiți să folosească serviciile digitale.

Digitalizarea poate aduce serviciile mai aproape de consumatori, reduce costurile și are un impact major asupra mediului rural – unde schimbările structurale sunt rapide, iar distanțele spre serviciile fizice sunt în creștere.

Cu toate acestea, nu toți cetățenii sau companiile doresc sau dețin aptitudinile necesare pentru a beneficia de oportunitățile prezentate de digitalizare. Astfel, este importantă familiarizarea persoanelor cu instrumentele digitale și investiții în capacitate și dorința de a folosi servicii digitale.

Studiul a oferit o serie de recomandări pentru îmbunătățirea inovării digitale a serviciilor rurale, care sunt acum folosite pentru a informa asupra programelor existente și noi, cum ar fi, de exemplu, adaptarea sprijinului prin măsurile 7 (servicii de bază) și 19 (LEADER/CLLD), strategia națională

pentru broadband și decizia guvernamentală din 2017 privind Digitalizarea Rurală.

De exemplu, GAL-ul Pohjoisin Lappi din Lapland, Finlanda, a realizat un studiu preliminar pentru analizarea furnizării de servicii medicale digitale în zone îndepărtate – printr-un serviciu de sănătate tip kiosk cu echipament de diagnosticare (ex. teste de laborator și monitorizare a tensiunii arteriale) pe care pacienții să le poată folosi independent. Kioskul are de asemenea o conexiune video către o asistentă sau un doctor. Rezultatele au fost pozitive, însă este clar că este necesar un serviciu mai divers și complex pentru a sprijini utilizarea serviciilor digitale.

„Abilități pentru a face saltul digital” (Valmiudet digiloikkaan) este un proiect cu durata de un an, finanțat de GAL Jokivarsikumppanit. Scopul este consolidarea capacității afacerilor locale, ONG-urilor și localnicilor pentru folosirea serviciilor digitale. Proiectul combină instruirea, informarea și acțiunile demonstrative. Subiectele includ conferințe video privind afacerile, marketing pe social media, optimizarea motoarelor de căutare, siguranța informațiilor, folosirea serviciilor digitale de către persoanele în vârstă, cât și realitatea virtuală ca mijloc de îmbunătățire a muncii la distanță.

Lecții cheie:

- Reducerea riscului excluziunii digitale (prin zonă, vârstă, educație, venit etc.), sprijin pentru funcționarea conexiunilor de date (broadband) și instruirea persoanelor cu nivel scăzut de aptitudini digitale.

- În elaborarea serviciilor digitale pentru zonele rurale, soluțiile ar trebui bazate pe cunoștințe și nevoi locale. Sectorul public are un rol crucial în crearea platformelor și oferirea accesului la informații și bune practici.

- Măsurarea beneficiilor economice ale digitalizării este importantă pentru a încuraja cât mai multe afaceri să își digitalizeze serviciile și să se asigure de culegerea roadelor.

- Consultările cu localnicii vor duce la descoperirea soluțiilor inovatoare (mobilitate, sănătate etc.).

4. INIȚIATIVA SATE DIGITALE ÎN GERMANIA

Proiectul Sate Digitale din regiunea Rhineland-Palatinate - Germania testează o abordare holistică a digitalizării serviciilor rurale în trei zone pilot: asociații ale comunităților din Eisenberg, Göllheimand și BetzdorfGebhardshain.

Proiectul a fost inițiat de Ministerul Afacerilor Interne și Sportului Rhineland-Palatinate și Institutul Fraunhofer de Inginerie Software Experimentală (IESE) în 2015, funcțional până în 2019, cu un buget total de aproximativ 4,5 milioane Euro. Crearea unei platforme digitale comune are ca scop dezvoltarea și testarea de noi soluții pentru furnizarea bunurilor locale, comunicare, mobilitate și e-guvernare. Proiectul are cinci obiective principale:

- Inovare într-un ecosistem rural inteligent;

- Dezvoltarea unor soluții transsectoriale;
- Crearea unei culturi a colaborării între localnici;
- Integrarea soluțiilor durabile;
- Elaborarea soluțiilor digitale și accesibile.

Implementarea proiectului Sate Digitale se bazează pe abordarea laboratorului viu ('living lab'). În prima etapă, conceptele și soluțiile concrete sunt discutate cu localnicii și entități locale. Ulterior, sunt elaborate prototipuri dezvoltate mai apoi cu societatea civilă pentru identificarea soluțiilor specifice care vor fi digitalizate, mai ales ca aplicații mobile sau servicii digitale web. Exemplele de servicii dezvoltate până acum includ o piață online cu sistem voluntar de livrare și un portal de știri locale.

Leccióni cheie:

- În implementarea cu succes a unui proiect de digitalizare, este necesară crearea unei infrastructuri de inovare, ceea ce implică echipe interdisciplinare, cât și localnici din zonele în cauză.
- Creativitatea și ideile bune sunt esențiale. Analizarea inițiativelor și proiectelor existente poate fi o sursă de inspirație.
- Colaborarea pe prototipuri timpurii care răspund nevoilor specifice ale localnicilor, conduce la rezultate pozitive.
- Implicarea influencerilor locali, cât și elaborarea de modele flexibile de participare pentru localnici – reprezintă tot un aspect esențial.

O altă serie de state care au făcut apel în ceea ce privește digitalizarea satelor pentru a ameliora diferența dintre zonele urbane și cele rurale la accesibilitatea tehnologiei sunt: Franța, Germania

Descriere inițiativei:

Proiectul Interreg Europe ERUDITE a organizat o serie de ateliere multi-părți interesate pentru co-identificare, codificare și lansarea de noi servicii digitale în sat și orașe de piață. Pentru a face acest lucru, s-a bazat pe o inovație deschisă proceselor îmbunătățite de rentabilitatea socială a investiției metodologie.

În cadrul acestor ateliere, IMM-urile, sprijinul pentru afaceri, agenții guvernamentale, furnizori de servicii publice, locale autoritățile și consumatorii din fiecare sat identifică, acordă prioritate și proiectează noi servicii digitale, urmând extinderea rețelei de bandă largă de mare viteză.

Nièvre Numérique susținută de Consiliul Județean dorește să arate cum este co-crearea unui nou serviciu digital ce poate dovedi viabilitatea noilor modele economice sustenabile pentru investitorii publici și operatorii de telecomunicații. Proiectul urmărește impactul prin evaluarea socială și randamentele economice ale investițiilor pe termen scurt și lung.

Ca și în cazul tuturor acțiunilor întreprinse în contextul unui proiect Interreg Europe, scopul este de a îmbunătăți furnizarea instrumentului de politică selectat de parteneri.

Proiectul vizează, de asemenea, identificarea lecțiilor cheie pentru viitor și perfecționarea metodologiei în vederea unei desfășurări mai largi în zonele rurale din Nièvre și în întreaga regiune Burgundia-Franche-Comté în general.

În timpul unei sesiuni de consultare, ca parte a unui proiect-pilot inițial în orașul de piață Lormes, părțile interesate locale au identificat șase servicii cheie și domenii ale proiectului pentru a aborda:

1. Un oraș inteligent de lucru care s-a bazat pe centrul de formare digitală și de afaceri existent al orașului;
2. Un centru e-medical
3. Un centru public multi-funcțional, video și cinematografic;
4. O bibliotecă media și un spațiu de studiu;
5. Un centru de distribuție și colectare pentru consumatorii locali, fermierii și procesatorii de alimente;
6. Un hub de e-turism.

În general, sănătatea și bunăstarea seniorilor a fost cea mai prioritară zonă de servicii; Aceasta a înregistrat o serie de rezultate: Până în prezent, inițiativa a permis județelor și satelor individuale să co-dezvolte o metodologie și un plan de acțiune pentru a furniza servicii și servicii electronice individuale.

Metodologia ar trebui să optimizeze rentabilitatea socială, economică și de mediu investiții pentru toate părțile interesate care contribuie. De exemplu, referitor la sănătatea și bunăstarea persoanelor în vârstă, procesul pilot a identificat o serie de servicii oferite în prezent în structura fizică a centrelor rezidențiale și de zi. Se examinează modul în care coordonarea îmbunătățită și serviciile furnizate la distanță pot fi furnizate într-un mod care să permită „independența” maximă pe termen lung a seniorilor și contribuția lor activă continuă la viața socială, economică și culturală a comunității lor. Pentru a folosi o analogie de la gătit, aceasta este o rețetă „deconstruită” care analizează modul în care părțile constitutive ale unui serviciu complex pot fi reconceptuate și puse la loc pentru a servi mai bine nevoile grupului țintă și ale comunității mai largi.

Acest proiect a fost finanțat din cadrul Fondului European.

La strategia de combatere a depopulației a luat inițiativă și Austria.
Descrierea inițiativei:

Depopularea rurală este o problemă în creștere în Austria și unele regiuni își simt din ce în ce mai mult efectele negative. Sunt necesare măsuri concrete pentru a contracara această dezvoltare socială și pentru a se asigura că zonele rurale rămân atractive pentru generațiile viitoare. Crearea, dezvoltarea și extinderea serviciilor de interes general, furnizarea de infrastructură și promovarea soluțiilor de mobilitate ecologice, precum și dezvoltarea infrastructurii în bandă largă și a rețelelor rutiere de nivel scăzut

sunt destinate să contribuie la o îmbunătățire pe termen lung în calitatea vieții în zonele rurale.0

În PDR austriac, 764 milioane EUR sunt alocate Măsurii 7 care are ca scop sprijinirea serviciilor de bază și reînnoirea satelor în zonele rurale. Pentru punerea în aplicare a sub-măsurilor sale, Ministerul Agriculturii cooperează cu alte ministere, în special cu Ministerul Transporturilor, Inovării și Tehnologiei, Ministerul Afacerilor Sociale, Ministerul Sănătății și Ministerul

Economie.

În ceea ce privește conceptul de sate inteligente, următoarele sub-măsuri ar putea fi de un interes deosebit:

➤ Planuri de reînnoire a satelor (M7.1): Proiectul oferă sprijin pentru pregătirea și actualizarea planurilor și cerințelor în legătură cu serviciile de bază. De asemenea, oferă asistență pentru instrumentul „CommunalAudit”, un instrument care oferă municipalităților posibilitatea de a-și compara finanțele, gestionarea și infrastructura. CommunalAudit constă dintr-un modul de bază pentru a analiza statusul și pentru a compara eforturile cu cele ale altor municipalități. Modulul său opțional ajută, de asemenea, municipalitățile să adapteze noi strategii.

➤ Investiții în infrastructura de bandă largă (M7.3): Această finanțare va contribui la reducerea decalajului digital dintre zonele urbane și cele rurale.

➤ Investiții în servicii sociale (M7.4): Prin extinderea serviciilor sociale, cum ar fi îngrijirea copiilor, asistența medicală și promovarea sănătății, facilitățile de sănătate publică pot fi accesibile mai multor persoane care trăiesc în zonele rurale.

➤ Implementarea proiectelor climatice și energetice la nivel local (M7.2.): Așa-numita inițiativă „regiunile modelului climatului și energiei” demonstrează fezabilitatea și impactul utilizării energiei regenerabile pentru publicul larg. O regiune model climatică și energetică cuprinde cel mult 60.000 de locuitori și este formată din mai multe municipalități. PDR sprijină proiecte în cadrul regiunilor climatice și energetice, ajutând la finanțarea infrastructurii mici care produce energie regenerabilă sau economisește energie.

➤ Soluții de mobilitate ecologice (M7.4.): Accentul este pus pe promovarea investițiilor în soluții de mobilitate ecologică în zonele rurale pentru a promova ciclismul, gestionarea mobilității ecologice și conversia sistemelor de transport și a flotelor la motoare și combustibili alternativi, cu un accent deosebit privind mobilitatea electrică.

➤ Implementarea planurilor de reînnoire a satelor și dezvoltarea comunității (M7.6): Acestea includ măsuri pentru revitalizarea centrelor orașelor și crearea sau dezvoltarea facilităților de agrement, culturale sau

educaționale. Strategii integrate: În 2017, ministrul federal austriac pentru agricultură, silvicultură, mediu și managementul apei a stabilit un Master Plan pentru zonele rurale bazat pe un proces participativ. Include zone de concentrare și măsuri pentru a face zonele rurale potrivite pentru viitor. Acestea se referă la conceptul de sate inteligente pe următoarele domenii de concentrare și măsuri: digitalizare/ tehnologii moderne, îngrijirea sănătății, aprovizionarea persoanelor în vârstă, extinderea e-sănătății și a telemedicinii.

Exemple de proiecte:

Inovație socială (Leader / CLLD) 3:

- „Nachbarschaftshilfe PLUS - ajutor de vecinătate PLUS”: În municipalitățile din Burgenland, ca parte a unei comunități, proiectul de cooperare numit „Nachbarschaftshilfe PLUS” -sunt oferite servicii sociale (servicii de călătorie și livrare, servicii de vizitare, servicii de mers pe jos, îngrijire temporară a copiilor, un birou de informare pe probleme sociale). Biroul este coordonat de lucrători de birou cu jumătate de normă și administrat de voluntari. Aceste servicii sunt în esență gratis.

- „Engagiert sein - A fi angajat”: angajamentul civic este fundamental pentru comunitățile sătești. A fi acolo unul pentru celălalt este elementul care ține aceste societăți unite. Angajamentul civic voluntar (sau voluntariatul) poate fi folosit pentru a mobiliza solidaritatea socială.

Pentru aceasta, sunt necesari „coordonatori de voluntari” pentru a-i induce și instrui pe alți voluntari. Ca parte a proiectului „Fiți angajați”, cinci comunități au dat un exemplu clar de angajament civic și au folosit coordonatorii pentru a-și mobiliza angajamentul.

Peste trei ani, coordonatorii de voluntari vor fi introduși, instruiți și mobilizați în sate, primind voluntari. Aceste persoane vor urma un program de seminar pentru a le pregăti pentru sarcina lor.

Proiectul a fost finanțat de către FEADR.

Pe lângă cele 4 exemple de bune practici se mai adauga si ”Magazinul comunitar” abordat de către Irlanda

Descrierea planului:

Proiectul a luat naștere din conferința „Contrarevoluție”. Conferința s-a axat pe tema promovării „magazinelor comunitare” și a fost condusă de cinci grupuri de acțiune locală (GAL) din sud-estul Irlandei.

Magazinele comunitare au apărut ca răspuns la închiderea continuă a magazinelor vechi din zonele rurale ale Irlandei.

Scopul proiectului este de a umple golul social lăsat de pierderea lor. Magazinele rurale oferă mai mult decât servicii de vânzare cu amănuntul. Ele oferă adesea punctul social în jurul căruia comunitățile se adună și se identifică.

Counter Revolution a fost finanțat atât din LEADER, cât și din fonduri naționale. La conferință au participat aproximativ 200 de activiști ai comunității și reprezentanți ai agențiilor.

După succesul său, partenerii Grupului de acțiune locală (GAL) și-au propus să dezvolte și să susțină magazine conduse de comunitate și au decis că cooperarea și partajarea experiența și resursele într-o rețea a fost cea mai bună opțiune. Deoarece niciun GAL nu a avut cele 12 magazine comunitare despre care se crede că sunt necesare pentru a susține costurile grupului, delegații conferinței au fondat o entitate regională pentru a construi o masă critică mai mare.

Succesul proiectului depinde de dezvoltarea mai multor centre comunitare de vânzare cu amănuntul în cele cinci regiuni GAL.

Rezultatele au fost concretizate:

- Conferința a promovat conceptul de magazin comunitar și potențialul său rol socio-economic critic în comunitățile rurale

- Rețeaua va oferi un cadru care să susțină în mod durabil dezvoltarea magazinelor individuale și împărțirea sarcinii costurilor și responsabilităților

Aceast proiect a fost finanțat de către UE și fondurile naționale.

Cu privire la aceste magazine comunitare și Finlanda s-a integrat cu succes.

Descrierea planului:

În Finlanda, magazinul satului este un magazin rural, cu un etaj de vânzare mai mic de 400 de metri pătrați. Magazinul vital al satului ajută la păstrarea serviciilor importante în zonele slab populate. Acesta adaugă vitalitate și atracție unei comunități. Magazinul satului poate funcționa ca un canal către o rețea largă de servicii.

Obiectivul principal al proiectului a fost reformarea modelului operațional al magazinului din sat, astfel încât locuitorii locali și alți clienți (de exemplu, locuitorii de vară) să poată beneficia de „pachete de servicii” versatile private și publice.

Au fost vizate în total 12 magazine din satele și municipalitățile separate. Împreună, au reprezentat patru lanțuri de supermarketuri finlandeze diferite.

În multe sate, magazinele ofereau deja servicii suplimentare, cum ar fi servicii poștale, cafenele, bilete de loterie, benzină stații și reparații auto, sau farmacii și cabinete medicale. Cu toate acestea, niciunul nu s-a extins în oferirea de servicii publice (cu excepția unui punct de reciclare). Proiectul a implementat inovații prin cooperarea dintre instituțiile private și publice.

Magazinele din proiect au început să ofere servicii precum livrarea de cumpărături, servicii de catering și livrarea de către clienți a alimentelor municipale. Au furnizat puncte de acces la internet la serviciile municipale și publice, panouri electronice de informații despre știrile municipale și comerciale, farmacie și cabinete medicale, puncte de colectare pentru e-farmacii, servicii poștale și de colete și mașini de distracție.

Pentru a ghida aceste evoluții, a fost cerută mai întâi comercianților din sat asociațiile și municipalitatea ce înseamnă magazinul satului, ce

servicii private și/ sau publice sunt dorite și ce beneficii pot fi valorificate prin concentrarea serviciilor sub același acoperiș sau prin ruperea silozurilor administrative. În funcție de rezultate, negocierile au continuat cu furnizorii de servicii relevanți.

Unele servicii introduse de proiect au rămas în funcțiune chiar și după încheierea proiectului. Cele mai populare au inclus plăci de informații electrice la 5 magazine, servicii poștale, servicii de călătorie și colete, puncte de acces la internet și dulapuri cu medicamente.

Ca rezultat, proiectul a arătat modul de evaluare a nevoilor locale de servicii și de traducere a acestor nevoi în soluții fezabile din punct de vedere economic. Experiența poate fi împărțită în opt pași:

1. Identificarea localnicilor care sunt dispuși să-și dezvolte propriile servicii locale;
 2. Alegerea municipalităților pilot care au capacitatea și dorința de a vedea proiectul;
 3. Estimarea nevoilor de servicii de către municipalitate și localnici;
 4. Prezentarea serviciilor oferite de consumabilele locale;
 5. Încheierea acordului cu municipalitatea;
 6. Acceptarea cererilor de finanțare a proiectelor de la furnizori locali care nu ajung la acorduri de piață pentru a-și îndeplini serviciile cu municipalitatea;
 7. Se ajunge la un acord între municipalități și furnizorii locali;
 8. Implementarea proiectului;
- Proiectul a fost susținut financiar de către FEADR.

Pentru a veni în ajutorul populației din mediul rural Finlanda s-a ancorat și în dezvoltarea ”muncii flexibile- regândirea muncii, timpului, locului cât și a vieții”

Proiectul a avut ca inițiativă regândirea muncii, a spațiului și a timpului ca o soluție de spațiu de lucru care are ca scop reducerea nevoii de a face naveta. Inițiativa promovează o gestionare mai eficientă a timpului, permite o mai bună concentrare asupra muncii și facilitează condițiile de lucru și de viață. Acesta aduce locul de muncă oamenilor, mai aproape de casă, pentru un timp periodic sau pentru utilizare permanentă.

În general, soluțiile flexibile ale spațiului de lucru pot fi amplasate într-un complex de birouri, o clădire comercială, o proprietate slab utilizată sau într-o zonă rezidențială cu conexiuni bune de transport. Un mediu de lucru inteligent bine echipat poate fi combinat cu alte facilități pentru a spori bunăstarea la locul de muncă și pentru a susține activitățile recreative.

Spațiul de lucru FLEX a combinat munca și bunăstarea și a ajutat la revitalizarea regiunilor rurale. În modelul de sat de țară, spațiul de birouri este

împachetat cu cazare și bunăstare la locul de muncă și activități recreative oferite de furnizorii locali de servicii.

Săptămâna de lucru flexibilă ar trebui să fie petrecută în condițiile proprii ale tuturor. Tăcerea și liniștea, de asemenea, în afara muncii pot fi importante pentru mulți oameni.

Lucrătorii solicitau adesea contactul cu localnicii și antreprenorii locali. Dintre serviciile oferite, excursiile cu barca în jurul arhipelagului s-au dovedit deosebit de populare.

Majoritatea lucrătorilor căutau o ambianță diferită de ceea ce obișnuiau acasă. Pentru mulți, arhipelagul a oferit o nouă experiență.

Munca flexibilă are ca scop reducerea întreruperilor în ziua obișnuită de lucru. În experimentul Flex, s-au efectuat lucrări de la birourile arhipelagului timp de o săptămână.

Când au existat mai puține întreruperi, lucrătorii au reușit să se concentreze mai bine pe sarcini care necesită creativitate și inovație.

Sarcinile de lucru implicau crearea de noi produse și idei. Lucrătorii au beneficiat de câștiguri în bunăstarea la locul de muncă și o productivitate mai mare.

Scopul proiectului a fost să-i ispitească pe mai mulți rezidenți recreativi, lucrători, angajați, angajatori, antreprenori și companii să viziteze insulele Finish în afara sezonului lor pentru a lucra la distanță de acolo și, astfel, să-și stimuleze inovația și să-i invite să interacționeze cu comunitatea locală.

Un alt scop a fost de a afla modul în care aranjamentele de lucru flexibile sporesc utilizarea serviciilor locale, modul în care acestea încurajează dezvoltarea de noi concepte de servicii, modul în care îi încurajează pe lucrători să se mute permanent în municipalitățile rurale, să promoveze creșterea corporativă și să contracareze dezechilibrele în ocuparea forței de muncă.

Proiectul a găsit locații adecvate lângă sate pentru a-și desfășura „Flexperimentele”. În aceste zone, cazarea și locurile de muncă, precum și accesul la alimente și alte servicii erau, de asemenea, disponibile în afara sezonul vacanțelor. Douăsprezece dintre aceste locații au fost utilizate.

FLEXPERIMENTERI:

- 54 de companii/ organizații interesate, în principal microîntreprinderi și IMM-uri

- 52 flexperimentatori de la 25 de companii/ organizații vizitate în arhipelag

- Linii de activitate: panificație, mass-media, social și sănătate, bunăstare, medical, design grafic, amenajarea teritoriului, fitness, coaching, traducere, publicare, iluminat, publicitate, cercetare, arhitectură

- În principal din Finlanda de Sud + Mariehamn (Ål), Laulasmaa (Est)

- Informațiile au venit de la Federația întreprinderilor finlandeze (infoletter, web), ziare, media, social media, rețele personale
- Raport final disponibil de la Sami Tantarimäki (UTU Brahea)

Conceptul de ”Sate inteligente” are ca scop asigurarea unei vieți echitabile pentru toți locuitorii unui stat, astfel încurajând mediul rural să-și depășească condițiile și să egaleze nivelul de trai față de cel al locuitorilor din mediul urban. Pe lângă crearea de locuri de muncă, asigurarea unor servicii de calitate, sănătate și învățământ, scopul acestui concept este de a scoate în lumina și TURISMUL alături de CULTURA societății, ceea ce-i apropie pe localnici de natura locului în care își duc viața de zi cu zi cât și atragerea a numeroși turiști.

Acestei provocări i se alătură o serie lungă de state printre care și Spania:

Proiectul de cooperare Leader „Collaborate4landscape” își propune să evidențieze valoarea și să actualizeze patrimoniul rural legat de arhitectura din piatră uscată, ca element de identitate al peisajelor rurale din Catalonia și alte zone mediteraneene, prin implicarea societății civile.

Au fost începute mai multe activități ca recuperarea și formalizarea profesiei de artizan „din piatră uscată”, dar una dintre cele mai reușite acțiuni este platforma „Wikipedra” (Wikistone în engleză), care a fost legată de o aplicație mobilă. Instrumentul permite oricărui cetățean interesat de subiectul arhitecturii din piatră uscată să contribuie la localizarea și conservarea acestuia utilizând o aplicație mobilă. Odată ce elementul a fost etichetat și descris, acesta poate fi vizualizat și găsit pe o hartă a Cataloniei și a 85 de municipalități din Franța.

Acest instrument și metodologia de colaborare au ajutat la îmbunătățirea înțelegerii despre conservarea patrimoniului rural ca serviciu indirect pentru comunitățile rurale.

Principalele rezultate:

- 16 000 de elemente catalogate în catalană și franceză;
- Aproximativ 1 000 de utilizatori de la lansarea aplicației;
- Aplicație descărcată de 715 ori;

Proiectul a fost finanțat de către FEADR.

Polonia este o altă țară care încearcă să-și potențeze partea culturală:

Scopul Muzeului cărților de bucate este de a crește vânzările de produse alimentare locale de înaltă calitate de la GAL Dolina Raby. Acțiunile de inovare socială includ:

1) Înființarea organizației sociale „Dolina Raby” pentru a vinde produse alimentare locale prin intermediul unui „Club de vânzare”.

2) Înființarea Muzeului cărților de bucate pentru promovarea patrimoniului culinar; organizarea de ateliere culinare deservite de o cooperativă socială.

3) Crearea de clustere alimentare **REZULTATE PRINCIPALE;**

Aproximativ 20 de producători locali de alimente implicați și au fost organizate ateliere care atrag mai mult de 100 de participanți.

Proiectul a fost finanțat de către: FEADR + Fondul de cooperare elvețian-polonez, surse regionale și locale.

Principalele trăsături specifice satelor inteligente

- Satele inteligente au ca punct de plecare resursa umană – locuitori din mediul rural care au inițiativa de a găsi soluții practice pentru transformarea localității lor;

- Tehnologiile digitale sunt adaptate pentru a servi mai bine comunitatea locală;

- Oportunitățile sunt analizate dincolo de limitele actuale, sunt valorificate peisajele rurale, tradițiile locale și legăturile cu orașele din vecinătate;

- Reprezintă o nouă formă de cooperare – între actori locali, fermieri, municipalități, sectorul privat și societatea civilă;

- Se bazează pe cele mai valoroase resurse existente și pe expertiza locuitorilor pentru a aduce o schimbare.

Cateva dintre motivele pentru care oamenii sunt atrași să locuiască în satele inteligente

- toate gospodăriile au acces la utilități;

- chiar și drumurile agricole sunt asfaltate;

- există piste de biciclete;

- în zonele publice, este disponibil internet wireless gratuit;

- iluminatul public este asigurat cu ajutorul unei eoliene sau cu panouri solare;

- școala este și ea digitalizată;

- plata taxelor și a impozitelor locale se face online și există stații de încărcare pentru autovehiculele electrice.

Din dorința de a crea o comunitate înfloritoare în care locuitorii să-și ducă nivelul de trai la nivelul celorlalte comunități ale UE, câțiva lideri locali au îndrăznit să depună proiecte pentru a-și crea propriul ”sat inteligent”, printre acestea se enumeră: Comuna Dolhești, Comuna Ciugud, Comuna Pădureni, Comuna Hilișeu-Horia.

Conceptul de *sat inteligent* înseamnă:

Dezvoltarea potențialului local, uman, de mediu și economic:

- dezvoltarea antreprenoriatului, crearea și menținerea locurilor de muncă;

- infrastructura educațională;

- sprijinirea lanțului scurt dintre producători și consumatori;
- acțiuni privind includerea energiei regenerabile;
- reducerea diferențelor economice dintre mediul rural și urban.

Revitalizarea și îmbunătățirea serviciilor publice de bază:

- includerea serviciilor digitale în eficientizarea administrației locale;
- asigurarea serviciilor de transport;
- îmbunătățirea condițiilor de viață ;
- dezvoltarea și/sau îmbunătățirea serviciilor medicale și de îngrijire

la domiciliu;

- crearea de centre multi-service/multi-funcționale pentru comunitățile locale.

Satul inteligent este deosebit de alte așezări rurale atât prin componenta sa structurală, cât și prin organizare. Din punct de vedere fizic este o localitate rurală compusă din locuințe moderne, cu magazine, unități de prestări servicii, spații de recreere și o fermă agricolă mixtă, vegetală și zootehnică, care oferă o gamă largă de produse. Tuturor celor enumerate înainte li se adaugă un sistem de management în ceea ce privește mentenanța și serviciile publice.

Dar diferența cea mai mare față de alte așezări rurale va consta în modul de organizare a acestui sat inteligent. Sistemul de management este astfel gândit încât să îi ajute pe locuitori să ducă o viață sănătoasă împreună prin asigurarea tuturor elementelor pe care le presupune un astfel de deziderat: hrană bio, asistență medicală personalizată clasică și alternativă, antrenamente sportive individualizate, condiții optime de recreere și, nu în ultimul rând, o viață socială. Toate aceste servicii sunt oferite de companii conduse, deservite și chiar deținute de către locuitorii satului. În acest mod sunt create premisele ca serviciile oferite să fie de calitate, adaptate nevoilor locale.

Scopul unui sat inteligent este de a consolida sentimentul de apartenență în cadrul comunității locale, permițând noi forme de participare voluntară, îmbunătățind aprovizionarea locală cu bunuri și servicii și de a-i face pe oameni să realizeze că trăiesc într-un mediu mult mai sigur.

CAPITOLUL XII – CALITATEA VIETII LA NIVEL NAȚIONAL ȘI EUROPEAN

Satisfacția generală a vieții

Figura 12.1: Satisfacția generală a vieții

Procentele afișate în cercul exterior arată ponderea persoanelor din România care și-au evaluat satisfacția pe o scară de la 0 (cel mai mic) la 10 (cel mai mare). Rezultatele sunt grupate ca mici (0-5), medii (6-8) sau mari (9-10).

Valoarea afișată în cercul interior arată nivelul mediu de satisfacție, adică satisfacția medie a tuturor persoanelor din România. Această medie se calculează prin însumarea tuturor evaluărilor oferite de oameni la nivelul lor de satisfacție subiectivă, care variază între 0 și 10 puncte, iar ulterior această sumă este împărțită la numărul total de respondenți pentru a obține media.

România are aceeași medie cu cea a UE, respectiv 7.3, Finlanda și Irlanda împărțind primul loc cu o medie de 8.1/10 iar la capătul opus se află Bulgaria cu doar 5.4/10 privind satisfacția generală a vieții.

Condiții de viață materiale

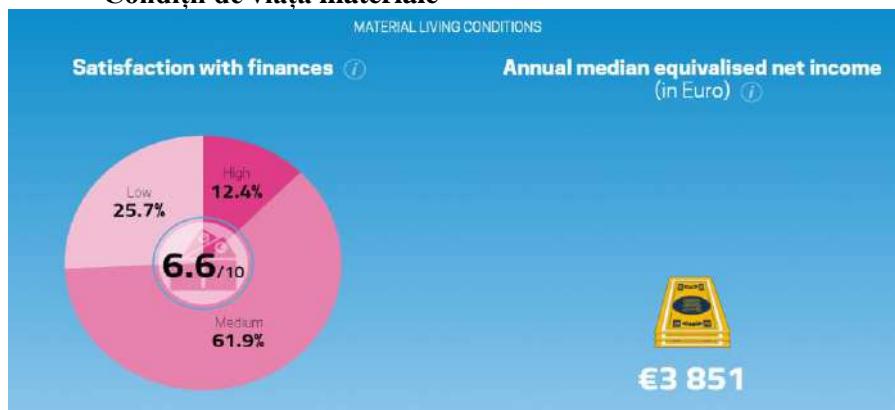

Figura 12.2: Satisfacția finanțelor și venitul mediu anual

Procentele afișate în cercul exterior arată ponderea persoanelor din România care și-au evaluat satisfacția pe o scară de la 0 (cel mai mic) la 10 (cel mai mare). Rezultatele sunt grupate ca mici (0-5), medii (6-8) sau mari (9-10).

Valoarea afișată în cercul interior arată nivelul mediu de satisfacție, adică satisfacția medie a tuturor persoanelor din România. Această medie se calculează prin însumarea tuturor evaluărilor oferite de oameni la nivelul lor de satisfacție subiectivă, care variază între 0 și 10 puncte, iar ulterior această sumă este împărțită la numărul total de respondenți pentru a obține media.

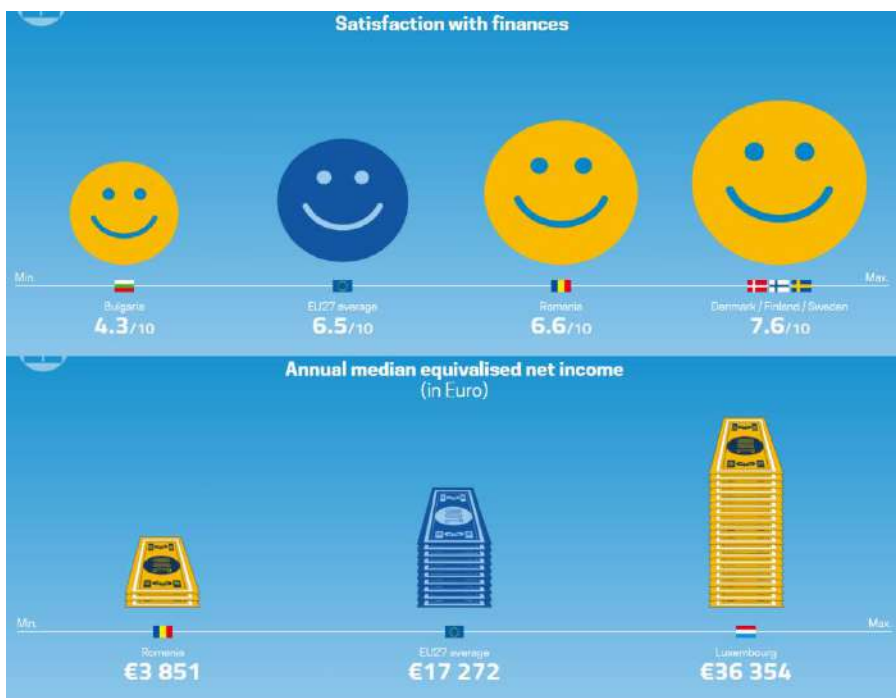

Figura 12.3: Satisfacția finanțelor și venitul mediu anual

Venitul net mediu anual echivalent în euro este venitul anual total al unei gospodării (adică toate veniturile monetare primite din orice sursă de către fiecare membru al unei gospodării), după impozitare și alte deduceri, care sunt disponibile pentru cheltuieli sau economii, împărțite la numărul de membri ai gospodăriei.

Pentru a reflecta diferențele în ceea ce privește dimensiunea și compoziția unei gospodării, venitul total (net) al gospodăriei este împărțit la numărul de “adulți echivalenți”, utilizând o scală standard (echivalența): scala OECD modificată; această scală dă o greutate tuturor membrilor gospodăriei (și apoi le adaugă pentru a ajunge la dimensiunea echivalentă a gospodăriei):

- 1.0 la primul adult;
- 0.5 la a doua și fiecare persoană ulterioară de 14 ani și peste;
- 0.3 pentru fiecare copil cu vârsta sub 14 ani.

În cele din urmă, cifra rezultată se numește venit disponibil echivalent și este atribuită în mod egal fiecărui membru al gospodăriei.

România se situează deasupra mediei Uniunii Europene cu 6.6/10 privind satisfacția materială, țările nordice precum Danemarca, Finlanda și Suedia au cea mai mare rată de satisfacție monetară fiind de 7.6/10, Bulgaria are o satisfacție monetară scăzută comparativ cu UE fiind de 4.3/10.

Condițiile de locuință

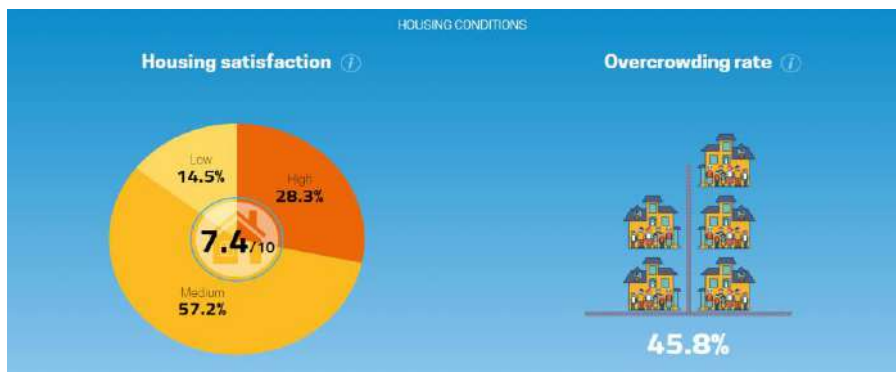

Figura 12.4: Satisfația privind condițiile de locuință și coeficientul de supraaglomerare

Procentele afișate în cercul exterior arată ponderea persoanelor din România care și-au evaluat satisfacția pe o scară de la 0 (cel mai mic) la 10 (cel mai mare). Rezultatele sunt grupate ca mici (0-5), medii (6-8) sau mari (9-10).

Valoarea afișată în cercul interior arată nivelul mediu de satisfacție, adică satisfacția medie a tuturor persoanelor din România. Această medie se calculează prin însumarea tuturor evaluărilor oferite de oameni la nivelul lor de satisfacție subiectivă, care variază între 0 și 10 puncte, iar ulterior această sumă este împărțită la numărul total de respondenți pentru a obține media.

Rata supraaglomerării este definită ca procentul populației care trăiește într-o gospodărie supraaglomerată.

O persoană este considerată ca trăind într-o gospodărie supraaglomerată dacă gospodăria nu are la dispoziție un număr minim de camere egal cu:

- O cameră pentru gospodărie;
- O cameră pentru fiecare cuplu în gospodărie ;

- O cameră pentru fiecare persoană cu vârsta de 18 ani sau mai mult;
- O cameră pentru o pereche de persoane singure de același sex cu vârsta cuprinsă între 12 și 17 ani;
- O cameră pentru fiecare persoană cu vârsta cuprinsă între 12 și 17 ani și care nu este inclusă în categoria anterioară;
- O cameră pentru fiecare pereche de copii cu vârsta sub 12 ani.

Figura 12.5: Satisfacția privind condițiile de locuință și coeficientul de supraaglomerare

România se situează la aceeași satisfacție a locuinței cu Uniunea Europeană având media de 7.4/10. Precum și în datele analizate anterior țările nordice au cel mai ridicat nivel de satisfacție fiind de 8.4/10 pentru Danemarca și Finlanda iar Bulgaria cu cea mai mică medie europeană de 6.0/10.

Din păcate la capitolul supraaglomerare România se situează pe ultimul loc cu un procent de 45.8%, cu 28,7% mai mult față de media UE. Cipru o duce cel mai bine la acest capitol cu o valoare de 2.2%.

Ocuparea forței de muncă

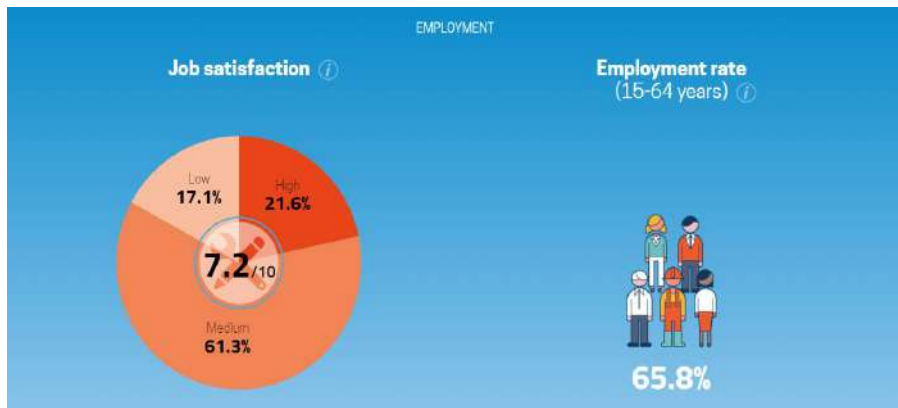

Figura 12.6: Satisfația privind locul de muncă și rata angajării

Procentele afișate în cercul exterior arată ponderea persoanelor din România care și-au evaluat satisfacția pe o scară de la 0 (cel mai mic) la 10 (cel mai mare). Rezultatele sunt grupate ca mici (0-5), medii (6-8) sau mari (9-10).

Valoarea afișată în cercul interior arată nivelul mediu de satisfacție, adică satisfacția medie a tuturor persoanelor din România. Această medie se calculează prin însumarea tuturor evaluărilor oferite de oameni la nivelul lor de satisfacție subiectivă, care variază între 0 și 10 puncte, iar ulterior această sumă este împărțită la numărul total de respondenți pentru a obține media.

Rata de ocupare a forței de muncă este procentul de salariați cu vârste cuprinse între 15 și 64 de ani în raport cu populația totală comparabilă de vârstă activă.

Vorbind de satisfacția la locul de muncă România se încadrează în media Uniunii Europene de 7.2/10, dar are o rată de angajare de 65.8% fiind sub media UE de 68.4%. Grecia este pe ultimul loc cu o satisfacție medie de 6.2/10 și o rată de angajare de 56.5%. Pe primul loc se află Finlanda pentru satisfacția la locul de muncă cu o medie de 8.1/10 iar cea mai mare rată de angajare o deține Olanda fiind de 78.2%. (figura 12.7)

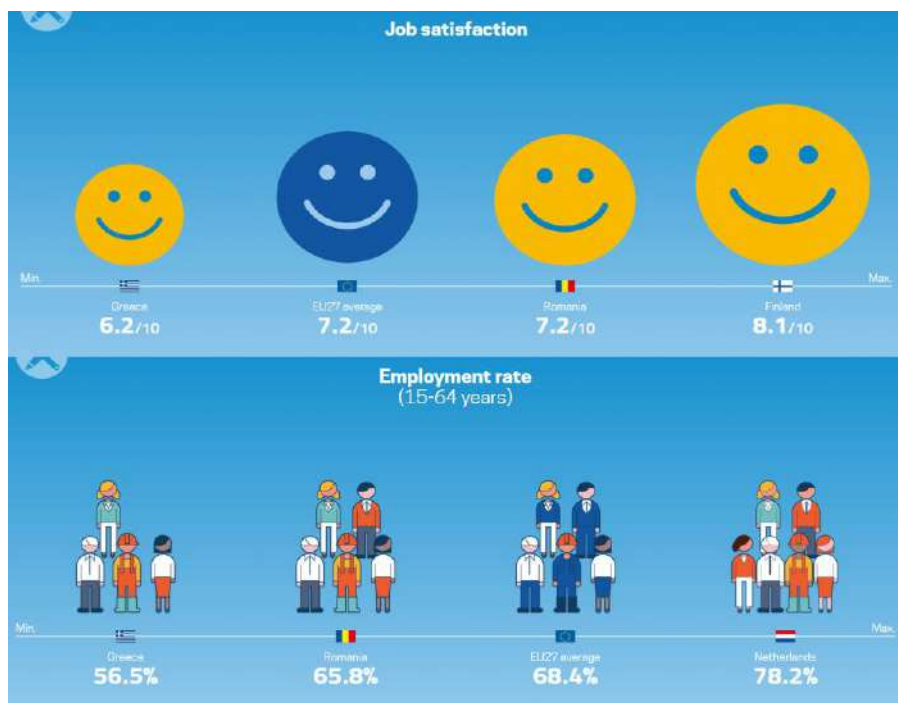

Figura 12.7: Satisfacția privind locul de muncă și rata angajării

Utilizarea timpului

Procentele afișate în cercul exterior arată ponderea persoanelor din România care și-au evaluat satisfacția pe o scară de la 0 (cel mai mic) la 10 (cel mai mare). Rezultatele sunt grupate ca mici (0-5), medii (6-8) sau mari (9-10). Valoarea afișată în cercul interior arată nivelul mediu de satisfacție, adică satisfacția medie a tuturor persoanelor din România. Această medie se calculează prin însumarea tuturor evaluărilor oferite de oameni la nivelul lor de satisfacție subiectivă, care variază între 0 și 10 puncte, iar ulterior această sumă este împărțită la numărul total de respondenți pentru a obține media. (figura 12.8)

Numărul mediu de ore corespunde numărului de ore în care lucrează în mod normal o persoană. Aceasta acoperă toate orele, inclusiv orele suplimentare, fie plătite, fie neplătite, pe care persoana le lucrează în mod normal. Aceasta exclude timpul de călătorie între domiciliu și locul de muncă, precum și pauzele principale de masă (în mod normal, luate la prânz).

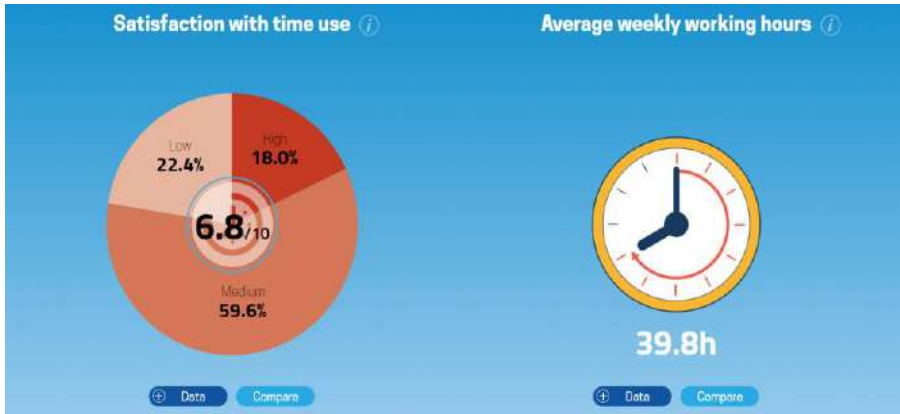

Figura 12.8: Satisfacția timpului utilizat și media orelor de lucru săptămânale

Pentru satisfacția folosirii timpului, România se situează cu o medie de 6.8/10, peste cea a Uniunii Europene, iar numărul mediu de ore de lucru pe săptămână este de 39.8h, cu 2.7h mai mult decât media UE. Danemarca are cea mai ridicată medie a satisfacției timpului utilizat fiind de 7.8/10, și privind în polul opus Bulgaria înregistrează o satisfacție medie de doar 5.7/10. Olanda lucrează mai inteligent nu mai greu cu o medie de doar 30.4h pe săptămână, iar Grecia are cea mai ridicată medie de ore de lucru pe săptămână atingând 41.7h.

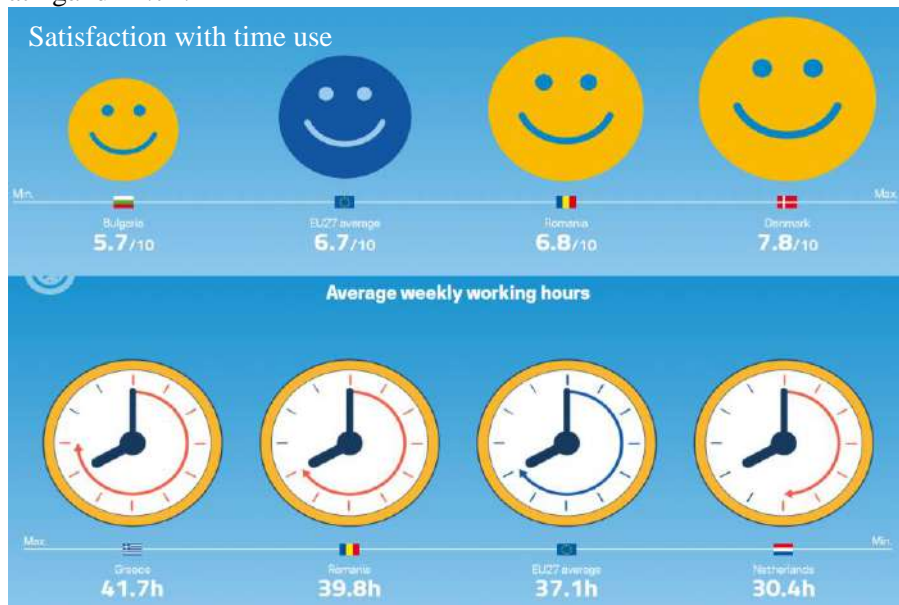

Figura 12.9: Satisfacția timpului utilizat și media orelor de lucru săptămânale

Educație

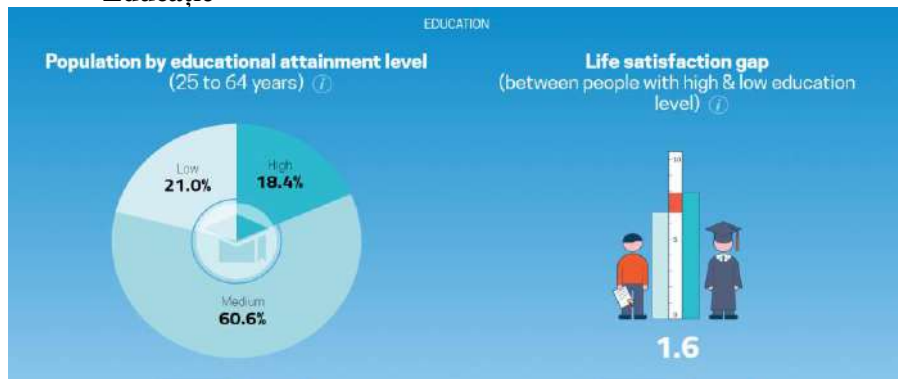

Figura 12.10: Nivelul de educație și diferența satisfacției generale

Procentele afișate arată ponderea populației în funcție de nivelul de educație atins, este “scăzut” (primar și secundar inferior, ISCED 0-2), “mediu” (secundar superior și postliceal non-terțiar, ISCED 3-4) și “ridicat” (terțiar, ISCED 5-8). Cotele se calculează prin împărțirea numărului de persoane care au atins acest nivel de realizare (numărător) la populația totală (numitor).

Decalajul de satisfacție în viață dintre persoanele cu un nivel ridicat și scăzut de educație arată diferența de satisfacție medie a vieții între persoanele cu un nivel scăzut de educație și cele cu un nivel ridicat de educație. Persoanele cu studii reduse se referă la cele care au atins un nivel de educație echivalent cu nivelul ISCED 0-2 (primar și secundar inferior) și învățământul superior la cei cu nivel ISCED 5-8 (terțiar).

Decalajul de satisfacție în viață se obține prin scăderea satisfacției medii de viață a celor cu educație scăzută din satisfacția medie de viață a celor cu studii superioare.

Din păcate România se situează pe ultimul loc în ceea ce privește educația terțiară având un procent de 18.4% persoane cu studii superioare, media UE este de 31.6%, iar Irlanda ocupă primul loc cu o valoare a persoanelor cu studii superioare de 47.3%.

Decalajul satisfacției vieții între nivelul de studii este de 1.6 în România, cu 0.6 mai mare decât media UE. Bulgaria are cel mai mare decalaj fiind de 2.1 iar Danemarca are un decalaj al satisfacției vieții doar de 0.1, rezultând faptul că, în Danemarca persoanele nu au la fel de multe limitări prin faptul că nu au studii terțiare comparativ cu restul Uniunii Europene. (figura 12.11)

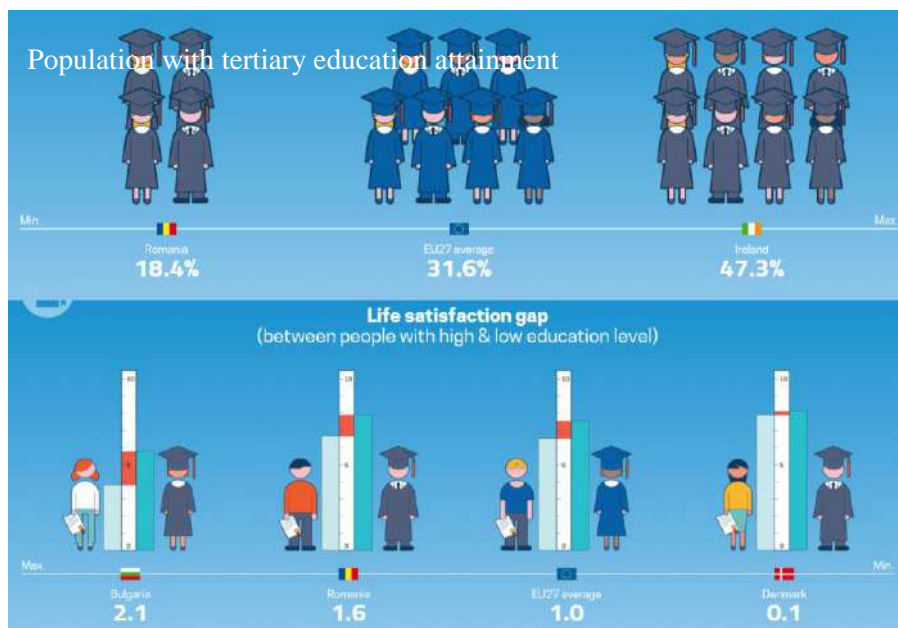

Figura 12.11: Nivelul de educație și diferența satisfacției generale

Sănătate

Procentele afișate arată ponderea populației autoevaluându-și sănătatea lor ca fiind fie “Foarte bun/Bun”, “Echitabil” sau “Rău/Foarte rău”. Sănătatea auto-percepută exprimă aprecierea subiectivă de către respondent a stării sale de sănătate. (figura 12.12)

Figura 12.12: Autoevaluarea sănătății și speranța de viață

Speranța de viață la naștere arată numărul mediu de ani în care un nou-născut se poate aștepta să trăiască dacă este supus de-a lungul vieții sale la condițiile actuale de mortalitate.

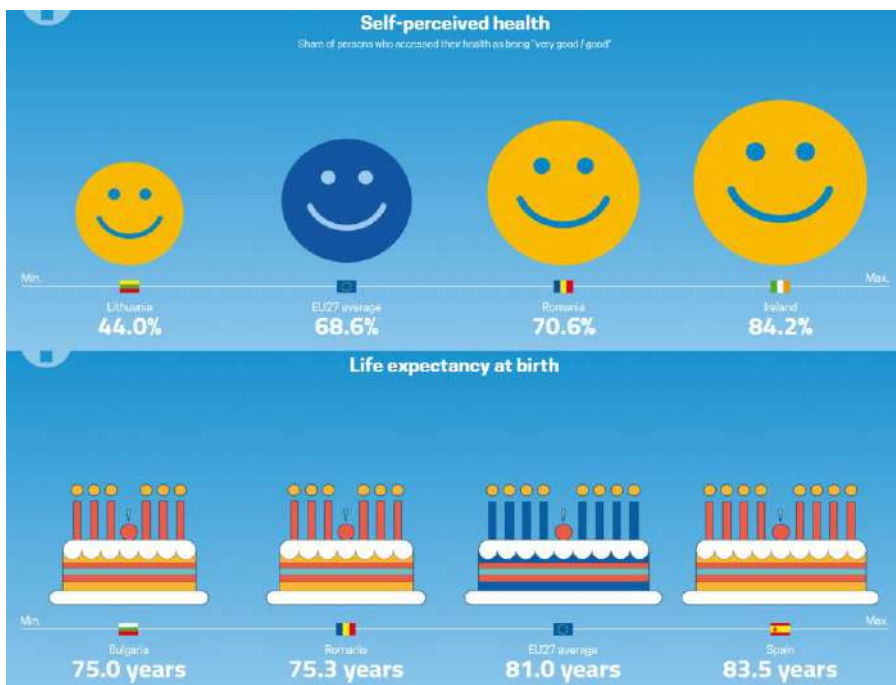

Figura 12.13: Autoevaluarea sănătății și speranța de viață

În ceea ce privește autoevaluarea sănătății în România 70.6% din persoane au declarat că își consideră sănătatea ca fiind “Foarte bună/ Bună” depășind media UE de 68.6%, în schimb România se situează spre coada clasamentului privind speranța de viață, având-o de 75.3 ani, cu aproximativ 6 ani mai mică decât media Uniunii Europene.

În Lituania doar 44% dintre persoane își consideră sănătatea ca fiind “Foarte bună/Bună”, iar Irlanda ajunge la o valoare aproape dublă comparativ cu Lituania, de 84.2%.

Cea mai redusă speranță de viață dintre țările UE este în Bulgaria de 75 ani, nivelul cel mai ridicat fiind atins de Spania cu numărul de 83.5 ani.

Relații sociale

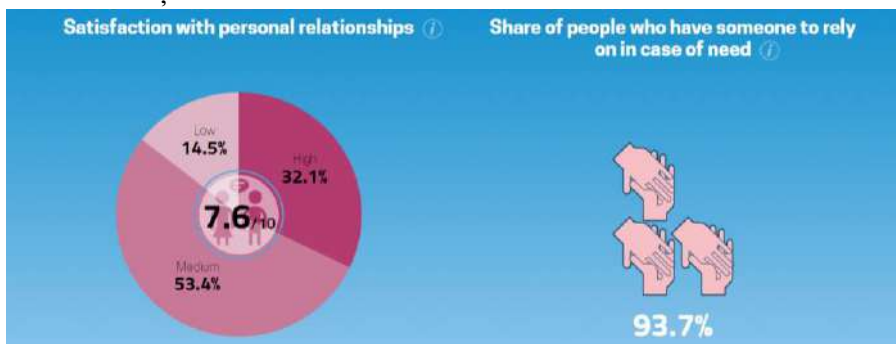

Figura 12.14: Satisfacția relațiilor personale

Procentele afișate în cercul exterior arată ponderea persoanelor din România care și-au evaluat satisfacția pe o scară de la 0 (cel mai mic) la 10 (cel mai mare). Rezultatele sunt grupate ca mici (0-5), medii (6-8) sau mari (9-10). Valoarea afișată în cercul interior arată nivelul mediu de satisfacție, adică satisfacția medie a tuturor persoanelor din România. Această medie se calculează prin însumarea tuturor evaluărilor oferite de oameni la nivelul lor de satisfacție subiectivă, care variază între 0 și 10 puncte, iar ulterior această sumă este împărțită la numărul total de respondenți pentru a obține media. Valoarea afișată în partea din dreapta reprezintă cota de oameni care au spus că au pe cineva să se bazeze în cazul în care au nevoie de ajutor.

Figura 12.15: Satisfacția relațiilor personale

Satisfacția față de relațiile personale în România este de 7.6/10, cu 0.3 mai mică comparativ cu media UE, iar 93.7% din persoanele din România au spus că au pe cineva pe care să se bazeze la nevoie, depășind media UE cu 0.5%.

Bulgaria precum și în indicatorii anteriori legați de nivelul de satisfacție se situează pe ultimul loc cu o medie de 6.6/10, în timp ce Austria, Irlanda, Malta și Slovenia se luptă pentru primul loc, cu o medie de 8.6/10 în ceea ce privește satisfacția față de relațiile personale.

Doar 84.7% dintre persoanele din Luxemburg au pe cine se baza la nevoie în timp ce în Slovacia 98.6% dintre persoane au în cine să își pună baza la nevoie.

Siguranță

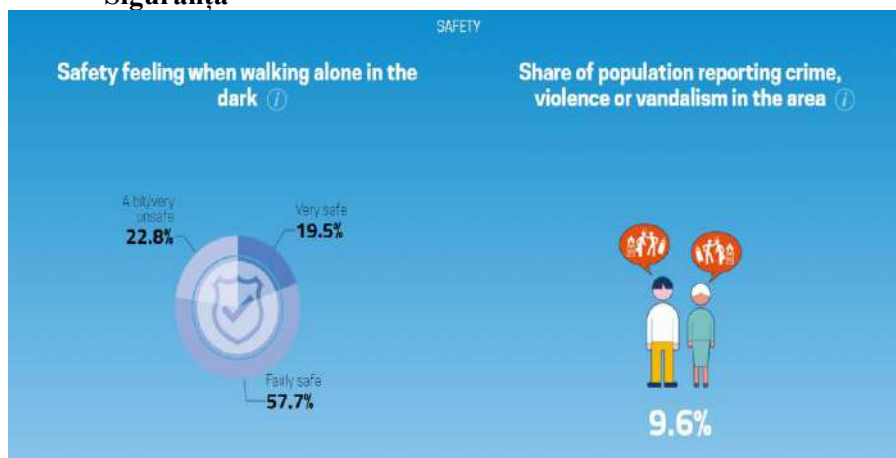

Figura 12.16: Nivelul de siguranță

Procentele afișate arată ponderea persoanelor care au răspuns că se simt “foarte în siguranță”, “destul de sigur” sau “un pic/ foarte nesigure” atunci când merg pe jos în întuneric în cartierul lor.

Procentul afișat arată ponderea populației care a raportat că se confruntă cu problema criminalității, violenței sau vandalismului în zona lor locală. Aceasta descrie situația în care respondentul consideră că criminalitatea, vandalismul sau violența din zonă reprezintă o problemă pentru gospodărie (nu neapărat faptul de a fi afectat personal de problemă).

Figura 12.17: Nivelul de siguranță

În România doar 19.5% din populație se simte “foarte în siguranță” când merge pe jos în întuneric în cartier, fiind sub media UE de 27.2%. Populația care raportează acte de violență și vandalism în România reprezintă un procent de 9.6%, cu aproximativ 2% mai puțin decât media Uniunii Europene.

Lituania este pe ultimul loc privind siguranța, doar 9.8% din populație se simte “foarte în siguranță”, în timp ce în Malta 66.4% din populație se simte “foarte în siguranță”.

În Bulgaria 20.2% din populație raportează criminalități, acte de violență și vandalism, un factor ce poate duce scăderea nivelurilor de satisfacție analizate, în timp ce Croația are doar 2.7% din populație care raportează acte de violență și vandalism.

Guvernare

Valoarea afișată în cerc arată nivelul mediu de încredere în sistemul juridic. Această medie se calculează prin însumarea tuturor evaluărilor acordate de persoane la nivelul lor subiectiv de încredere în sistemul juridic, care variază între 0 și 10 puncte, iar ulterior această sumă este împărțită la numărul total de respondenți pentru a obține media. (figura 12.18)

Indicatorul măsoară încrederea cetățenilor UE în Parlamentul European. Acesta este exprimat ca ponderea opiniilor pozitive (oameni care declară că au tendința de a avea încredere) despre instituție. Cetățenii sunt rugați să își exprime nivelul de încredere alegând următoarele alternative: “tind să aibă încredere”, “tind să nu aibă încredere” și “nu știu” sau “nu răspunde”.

Indicatorul se bazează pe Eurobarometru, un sondaj realizat de două ori pe an din 1973 pentru a monitoriza evoluția opiniei publice în statele membre.

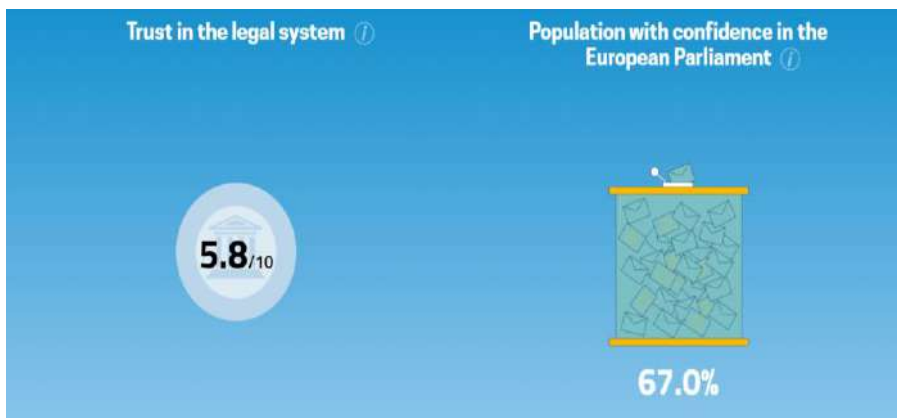

Figura 12.18: Încrederea în sistemul juridic

Figura 12.19: Încrederea în sistemul juridic

Încrederea în sistemul juridic în România reprezintă o medie de 5.8/10, fiind peste media UE de 4.5/10. Încrederea cetățenilor din România în Parlamentul European este 67% ceea ce reprezintă că același procent din populație are opinii pozitive despre Parlamentul European, iar media UE este de 54%.

Slovenia are cea mai scăzută medie a încrederii în sistemul juridic de doar 2.7/10, în timp ce Danemarca atinge o medie de 7.5/10.

Franța are o încredere scăzută în Parlamentul European fiind de 39%, Suedia și Danemarca au de aproximativ două ori mai multă încredere în Parlamentul European fiind de 72%.

Mediu

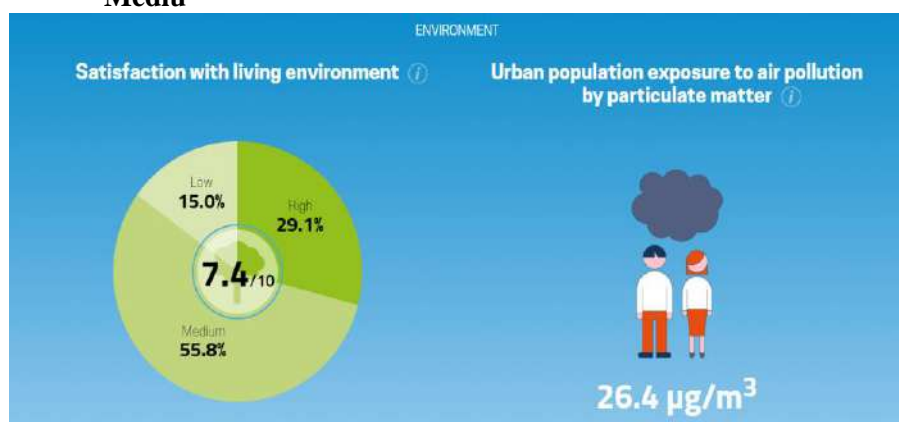

Figura 12.20: Satisfacția cu mediul înconjurător și nivelul de poluare

Procentele afișate în cercul exterior arată ponderea persoanelor din România care și-au evaluat satisfacția pe o scară de la 0 (cel mai mic) la 10 (cel mai mare). Rezultatele sunt grupate ca mici (0-5), medii (6-8) sau mari (9-10).

Valoarea afișată în cercul interior arată nivelul mediu de satisfacție, adică satisfacția medie a tuturor persoanelor din România. Această medie se calculează prin însumarea tuturor evaluărilor oferite de oameni la nivelul lor de satisfacție subiectivă, care variază între 0 și 10 puncte, iar ulterior această sumă este împărțită la numărul total de respondenți pentru a obține media.

Indicatorul indică concentrația medie anuală ponderată în funcție de populație a PM10 la care populația urbană este potențial expusă.

Particulele fine (PM10), adică particulele al căror diametru este mai mic de 10 micrometri, pot fi transportate adânc în plămâni, unde pot provoca inflamații și o agravare a stării persoanelor cu boli cardiace și pulmonare. Principala sursă de particule în zonele urbane este cea a vehiculelor rutiere cu

motor diesel, deși, de asemenea arderile industriale, publice, comerciale și rezidențiale contribuie la această problemă.

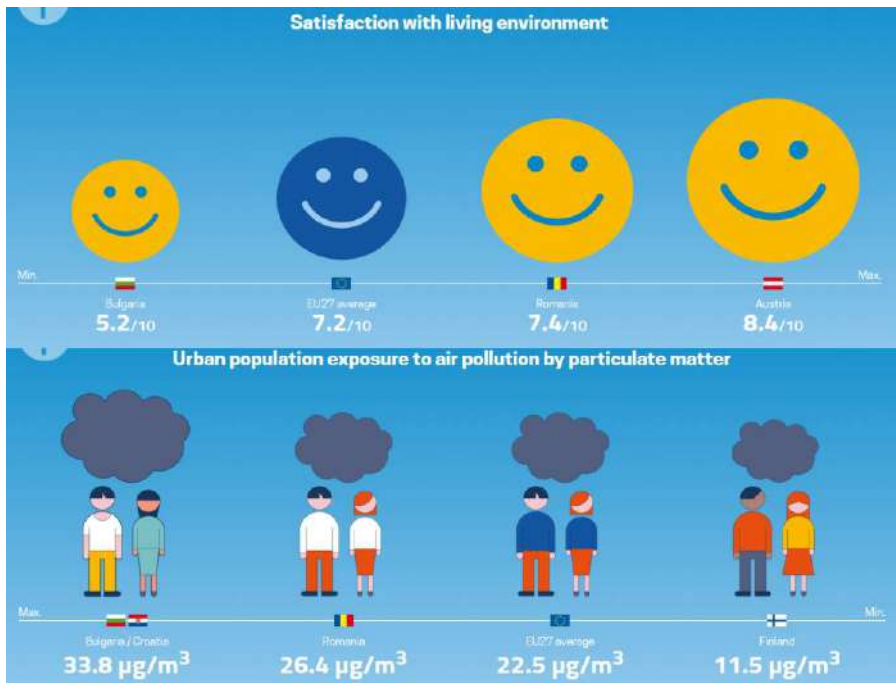

Figura 12.21: Satisfacția cu mediul înconjurător și nivelul de poluare

Media în România în legătură cu satisfacția cu mediul înconjurător este de 7.4/10, cu 0.2 mai mare decât media UE. În România populația urbană este expusă la 26.4µg/m³, în timp ce media Uniunii Europene este de 22.5µg/m³ (micrograme per metru cub).

Austria are cea mai ridicată medie a satisfacției cu mediul înconjurător atingând 8.4/10, în timp ce Bulgaria se situează pe ultimul loc cu o medie de 5.2/10.

Cea mai “eco” țară europeană este Finlanda având o valoare de 11.5µg/m³, Bulgaria și Croația se luptă pentru cel mai ridicat nivel de poluare, fiecare țară având valoarea de 33.8µg/m³.

CAPITOLUL XIII – CADRUL PARTENERIAL PENTRU ELABORAREA SDL COMUNA MĂLINI – ORIZONT 2027

Elaborarea SDL Comuna Mălini este un proiect al MĂLINENILOR pentru MĂLINENI. Dezvoltarea este o funcție de utilizare eficientă a tuturor resurselor existente într-un anumit areal. Principala resursă de care dispune comuna Mălini este reprezentată de resursa umană.

Calitatea factorului uman din comuna Mălini constituie premisa dezvoltării, totalitatea eforturilor fiind concentrate în acest sens. Elaborarea SDL a vizat crearea unui cadru optim de colaborare între toți actorii interesați de dezvoltarea comunei Mălini. Echipa de elaborare a SDL se caracterizează prin interdisciplinaritate, urmărindu-se acoperirea tuturor domeniilor strategice atinse în cadrul strategiei.

Elaborarea strategiei a reprezentat un efort comun al următorilor actori economici:

Cetățeni ai comunei Mălini

Peste 7.000 de locuitori

Reprezentanți ai mediului de afaceri și ai societății civile din zonă

Din domenii precum: servicii, agricultură, industrie

Mălineni de pretutindeni

Din țară și din străinătate

Reprezentanți ai administrației locale

Primăria Mălini

Reprezentanți ai instituțiilor publice

Din domenii precum: educație, sănătate, protecția mediului etc.

Dezvoltarea strategiei a vizat consultarea cetățenilor comunei Mălini pentru a evidenția percepția populației privind dezvoltarea comunei Mălini.

S-au întocmit două chestionare, ce au fost trimise către primăria Mălini să fie distribuite către locuitori și au fost distribuite pe pagina de facebook a comunei pentru dezvoltarea strategiei, au fost înregistrate 101 de persoane ce au răspuns la chestionare.

Metodologie

Public țintă

Populația comunei Mălini

Eșantion

101 persoane

Din care: 64 femei, 13 bărbați, 24 de persoane nu au bifat un răspuns la întrebarea referitoare la sex

Activități

Concepere chestionar;

Distribuire către primărie și online;
Monitorizare răspunsuri;
Elaborare concluzii pe baza situației întocmite.

Structura eșantionului pe sexe

Din cei 101 respondenți, 77 au bifat un răspuns la întrebarea referitoare la sex, această întrebare fiind opțională. Astfel structura pe genuri a respondenților poate fi prezentată:

- 83,1% - feminin;
- 16,9% - masculin;

Restul persoanelor au preferat să nu ofere un răspuns la această întrebare.

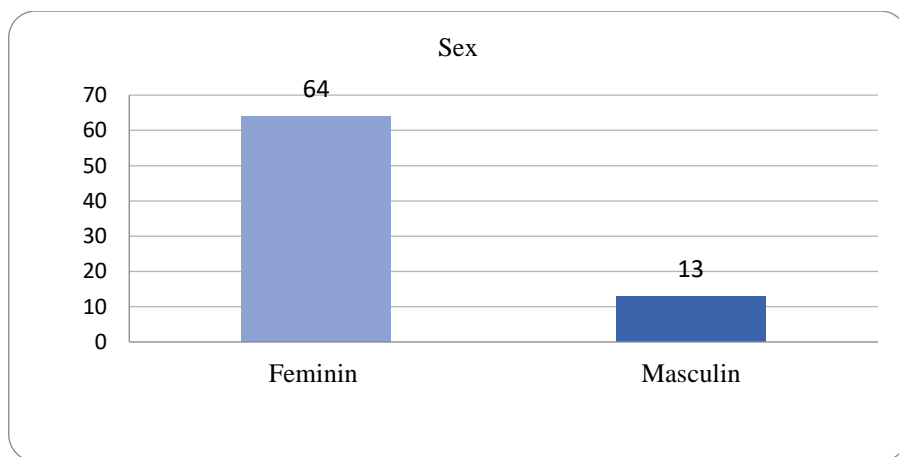

Figura 13.1: Structura respondenților pe genuri

Structura eșantionului pe grupe de vârstă

În ceea ce privește structura eșantionului pe grupe de vârstă, cea mai mare pondere este deținută de categoria 30 – 49 ani, reprezentând 57,1% din cei 77 de respondenți care au dorit să răspundă la această întrebare. O pondere ridicată este deținută de și de categoria 18 – 29 ani, respectiv 32,5%. Astfel se constată că populația tânără este interesată de dezvoltarea comunei Mălini, existând dorința de implicare la nivelul acestui segment de vârstă.

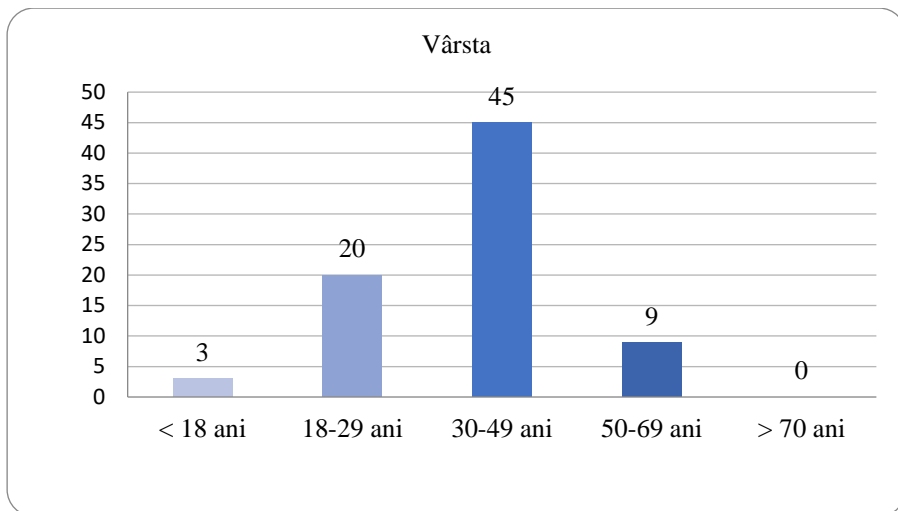

Figura 13.2: Structura respondenților pe grupe de vârstă

Structura eșantionului după ultimele studii absolvite

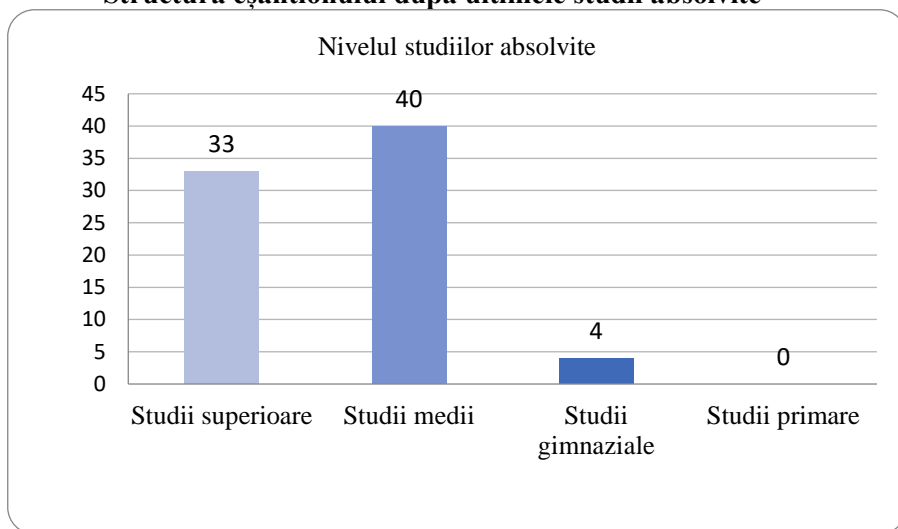

Figura 13.3: Structura respondenților în funcție de ultimele studii absolvite

La întrebarea referitoare la ultimele studii absolvite din cei 101 respondenți au răspuns 98%. Se constată faptul că 50,5% au finalizat studii de nivel mediu, iar 42,4% au absolvit studii de nivel terțiar. La nivelul României 60,6% au nivel mediu de studii, urmând 21% din populație să aibă doar un nivel scăzut.

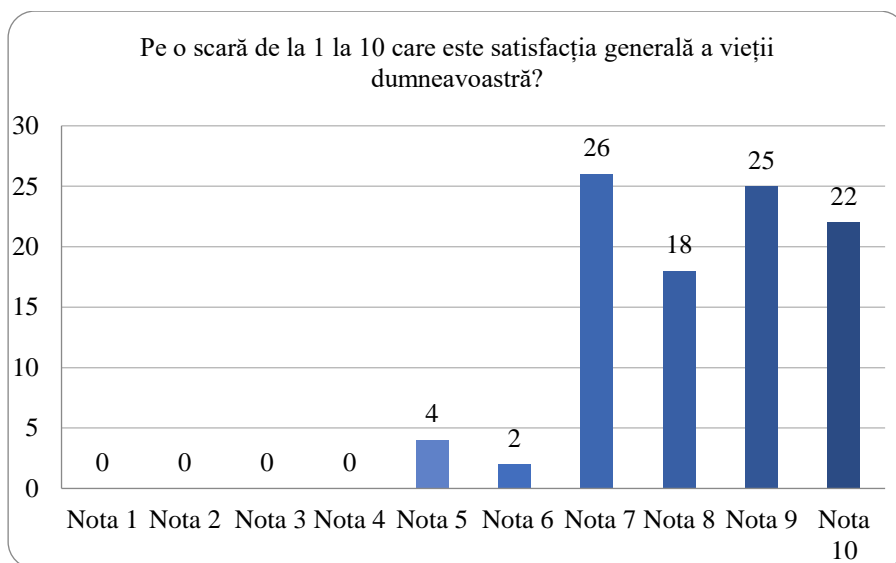

Figura 13.4: Satisfacția generală a vieții respondenților

Din cei 101 respondenți, 96 persoane au bifat un răspuns la această întrebare. Astfel se constată faptul că 27,1% au o satisfacție de nota 7 din 10, iar 26% din respondenți au o satisfacție generală de 9/10. Cu o medie totală de satisfacție generală de 8,3/10, media României este 7,3/10.

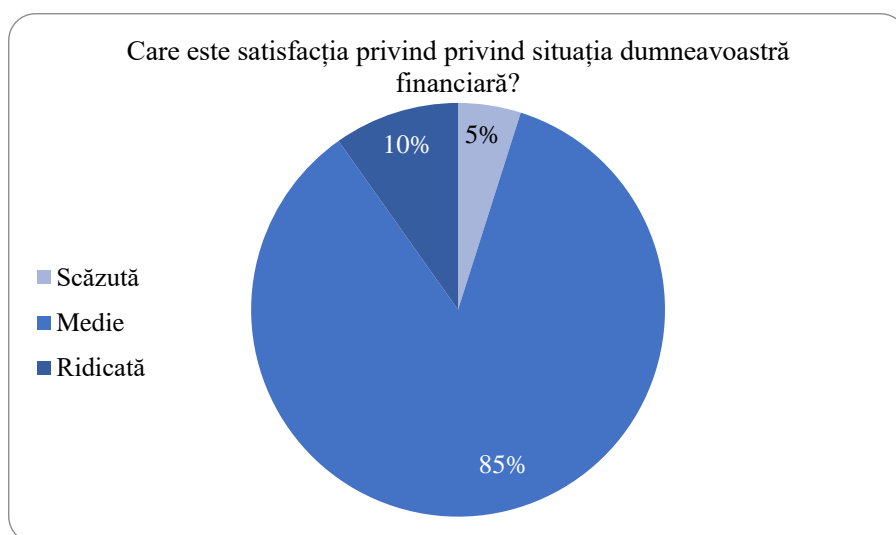

Figura 13.5: Satisfacție financiară a respondenților

Din numărul total de răspunsuri, 85,1% au o satisfacție medie în privința situației financiare, cei cu o satisfacție ridicată sunt în pondere de 9,9%, cei cu o satisfacție scăzută reprezintă 5%, o valoare mult mai mică față de situația la nivelul României fiind un procent de 25,7% cu satisfacția financiară scăzută.

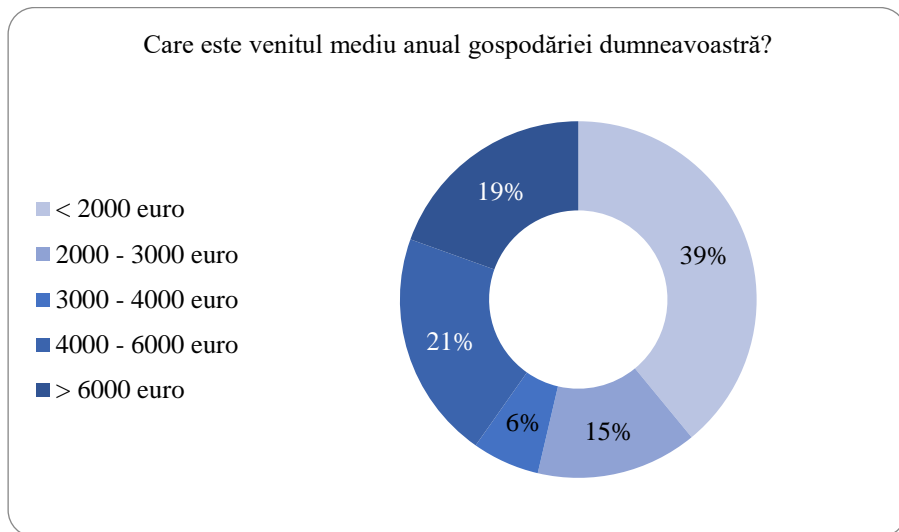

Figura 13.6: Venitul mediu anual al gospodăriilor respondenților

Din numărul total de 101 respondenți, doar 81 de persoane au vrut să răspundă la această întrebare. Venitul mediu anual majoritar pe gospodărie este sub 2.000 euro fiind reprezentat de 38,3%, persoanele cu venituri medii anuale între 4.000 – 6.000 euro sunt în proporție de 21%, iar persoanele cu peste 6.000 euro venit anual sunt reprezentate de un procent 19,8%. Media venitului mediu anual pe gospodărie rezultat din urma acestor răspunsuri este de 3.586 euro, sub media României de 3.851 euro venit anual.

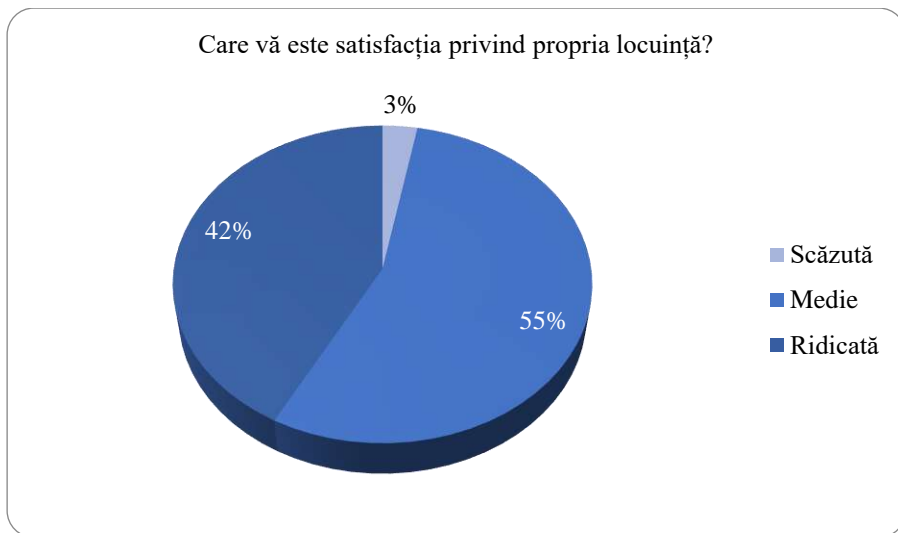

Figura 13.7: Satisfacția față de propria locuință a respondenților

Nivelul majoritar al satisfacției privind propria locuință este ridicat (54,5%), urmat de o satisfacție medie în proporție de 42,6% iar doar 2,9% din respondenți au o satisfacție scăzută. Nivelul comunei de satisfacție ridicată este mult mai mare comparativ cu cel al României fiind de 28,3%, iar 14,5% au satisfacția scăzută în privința propriei locuințe.

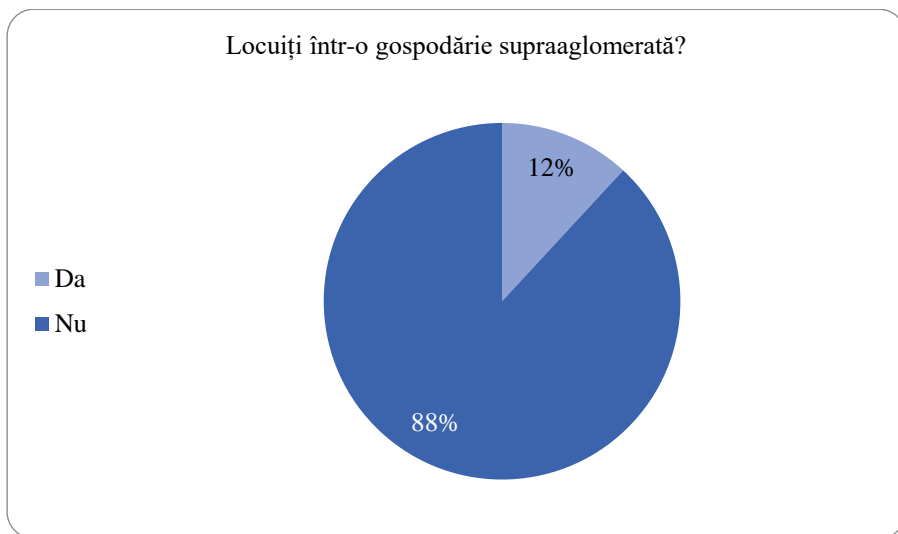

Figura 13.8: Nivelul de supraaglomerare a gospodăriilor

Din cei 101 de respondenți, o singură persoană nu a dorit să răspundă la această întrebare. Supraaglomerarea gospodăriilor este în proporție de 11%, restul de 89% din locuitorii comunei Mălini susțin că nu locuiesc într-o gospodărie supraaglomerată. Rata de supraaglomerare la nivelul României este de 45,8%.

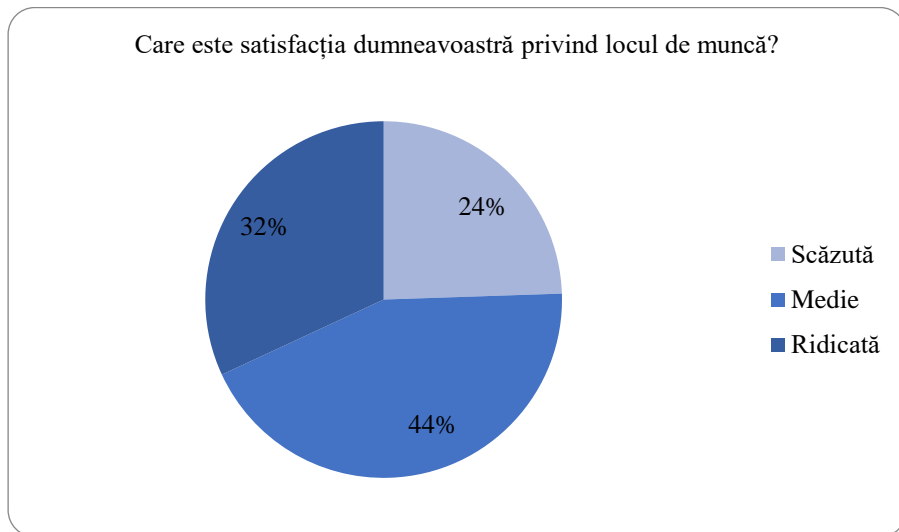

Figura 13.9: Satisfacția privind locul de muncă

La această întrebare au răspuns 92% din respondenți. Satisfacția privind locul de muncă este majoritar pozitivă, 43% din persoane au o satisfacție medie, urmând satisfacția ridicată în valoare de 32,3%. Procentul satisfacției scăzute este mai mic la nivelul României (17,1%) comparativ cu comuna Mălini (24,7%), predominând aceeași satisfacție medie și la nivelul României.

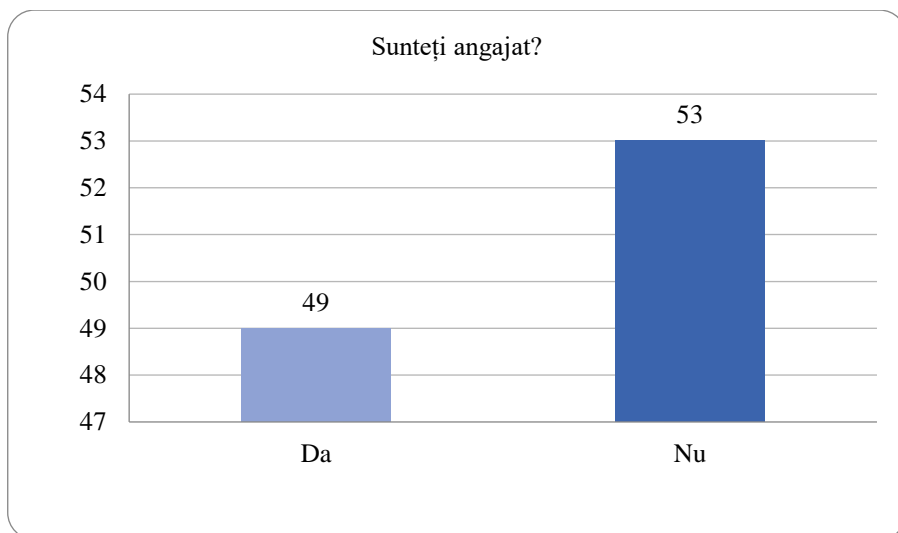

Figura 13.10: Situația angajaților

Din urma răspunsurilor colectate, doar 51,5% sunt angajați, aceste procente pot fi cauzate de numărul redus al locurilor de muncă, persoanele care lucrează cu plata la zi, și deținătorilor de întreprinderi ce nu primesc salariu, luându-și dividende din profitul obținut. Rata de angajare la nivelul României este de 65,8% (15 – 64 ani).

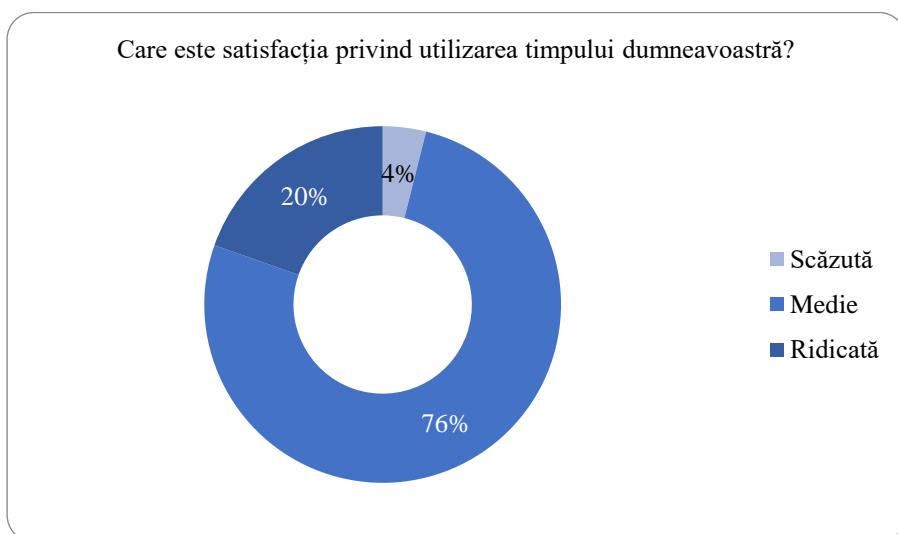

Figura 13.11: Satisfacția respondenților privind utilizarea timpului

Majoritatea respondenților (76,2%) din comuna Mălini au o satisfacție medie în privința utilizării timpului personal, doar 4% dintre locuitori nu sunt mulțumiți de cum își utilizează timpul. La nivel național 22,4% din populație nu este satisfăcută de utilizarea timpului personal și doar 18% au o satisfacție ridicată.

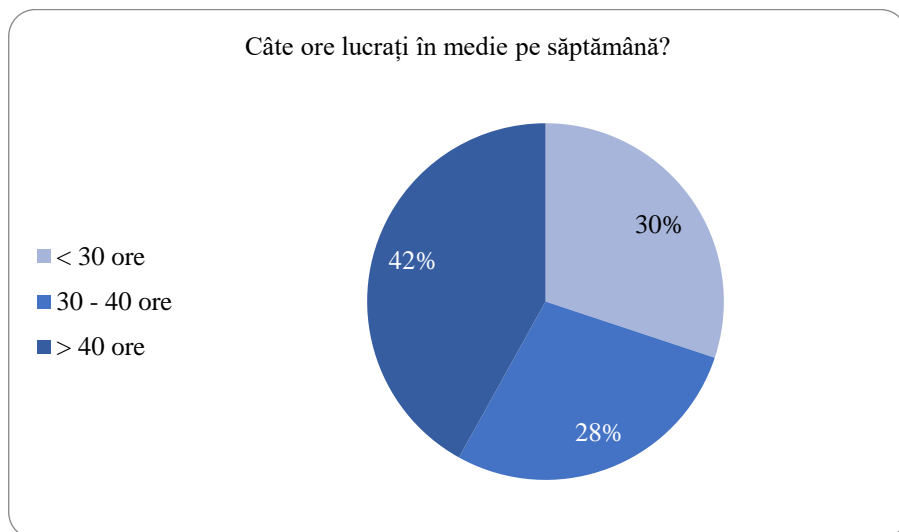

Figura 13.12: Situația media aorelor lucrate pe săptămână

La această întrebare au răspuns 92 de persoane din 101 respondenți. Analizând graficul se poate observa că 42,4% din populația comunei Mălini lucrează în medie peste 40 de ore pe săptămână, 29,3% lucrează în medie sub 30 ore pe săptămână, iar 28,3% între 30 – 40 ore. Media comunei pentru orele lucrate în medie pe săptămână este de 35,6 ore, mai mică comparativ cu cea la nivel național fiind de 39,8 ore.

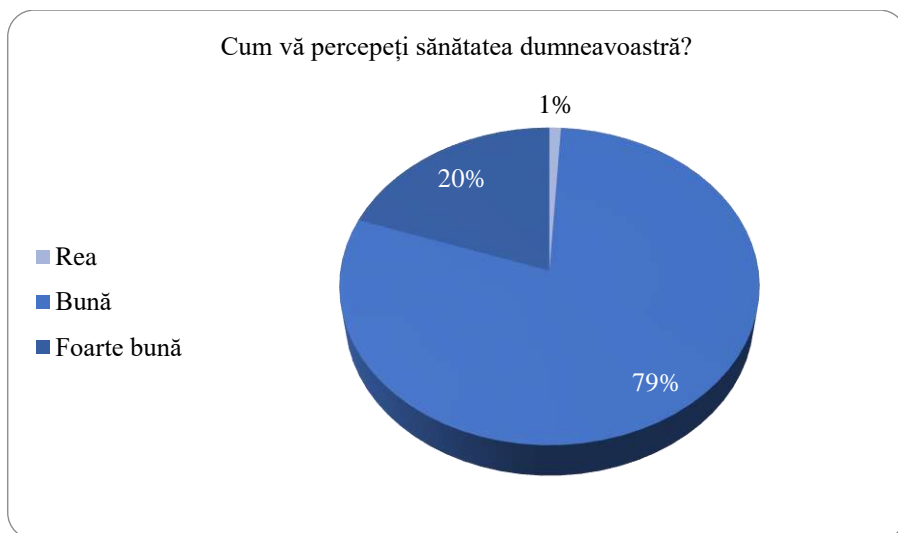

Figura 13.13: Perceperea propriei sănăți de către respondenți

Majoritatea și-au perceput sănătatea ca fiind “bună” (79,2%), 19,8% percepând-o ca fiind “foarte bună”, o singură persoană a avut percepția asupra propriei sănătăți ca și “rea”. La nivel național 70,6% consideră că au o sănătate “bună” și “foarte bună”, 7,1% au perceput-o ca fiind “rea” și “foarte rea”, în timp ce restul (22,3%) consideră că au o sănătate echitabilă.

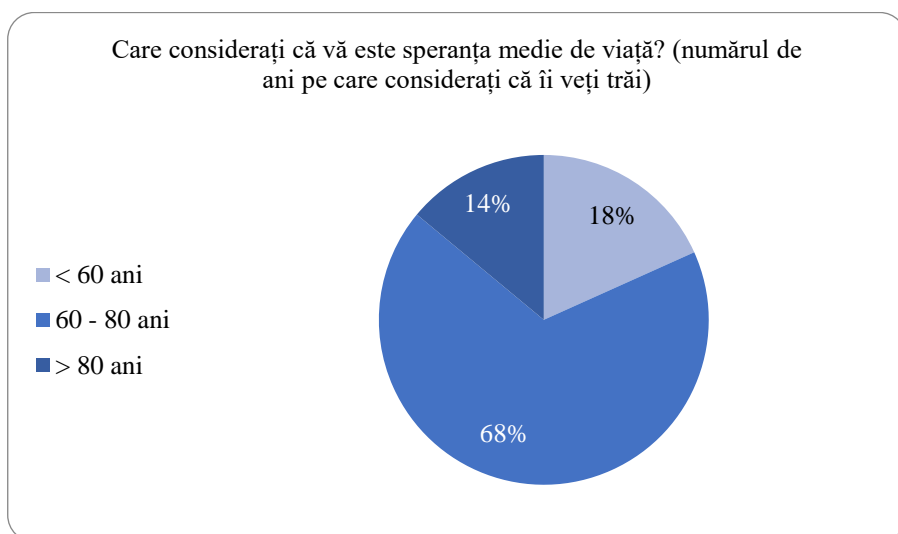

Figura 13.14: Speranța medie de viață prevăzută de respondenți

Au răspuns 92 de persoane din numărul total de 101 la această întrebare. Răspunsul majoritar este categoria de speranță 60 -80 ani (68,5%), 14,1% au considerat speranța medie de viață ca fiind peste 80 de ani, iar 17,4% sub 60 de ani, pe baza acestor răspunsuri am putea calcula o medie a speranței de viață a comunei de 69,7 ani. În România speranța medie de viață este de 75,3 ani.

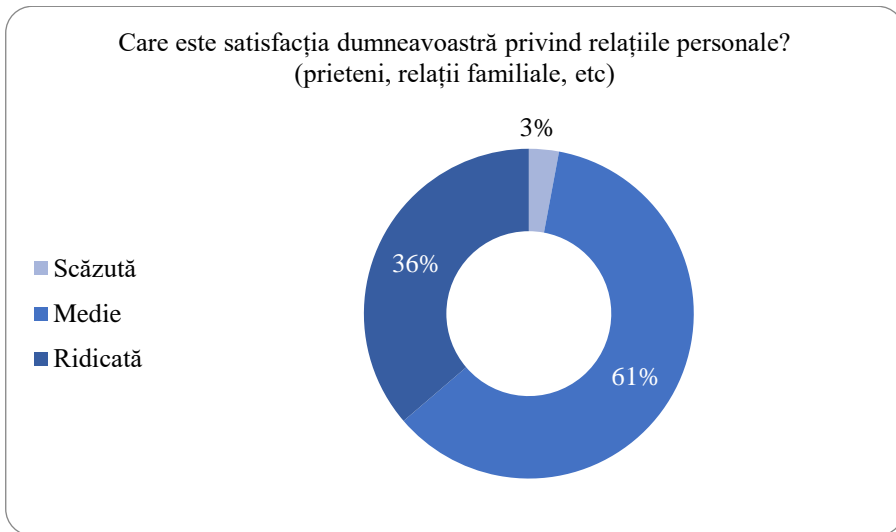

Figura 13.15: Satisfacția respondenților privind relațiile personale

Satisfacția privind relațiile personale este pozitivă, 60,4% categorizând-o ca fiind “medie”, 36,6% ca fiind “ridicăță”, iar 3% ca fiind “scăzută”. În România 14,5% au o satisfacție scăzută în privința relațiilor personale, 53,4% și 32,1% au un nivel de satisfacție mediu, respectiv ridicat.

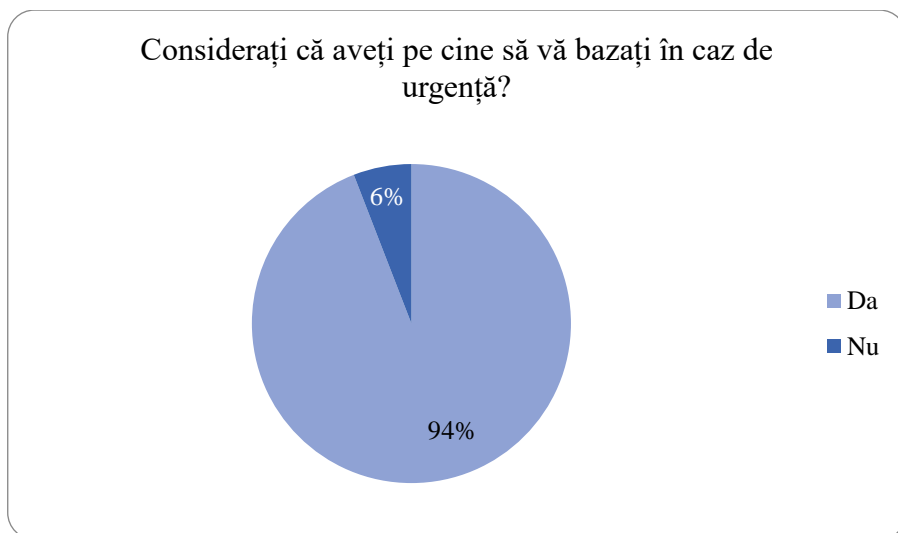

Figura 13.16: Bazarea pe o persoană apropiată în caz de urgență

Respondenții au oferit răspunsul majoritar “Da” (94,1%) în privința faptului că au pe cine se baza în caz de urgență, rezultând o legătură puternică a relațiilor interpersonale. La nivel național 93,7% din populație are pe cine se baza la nevoie.

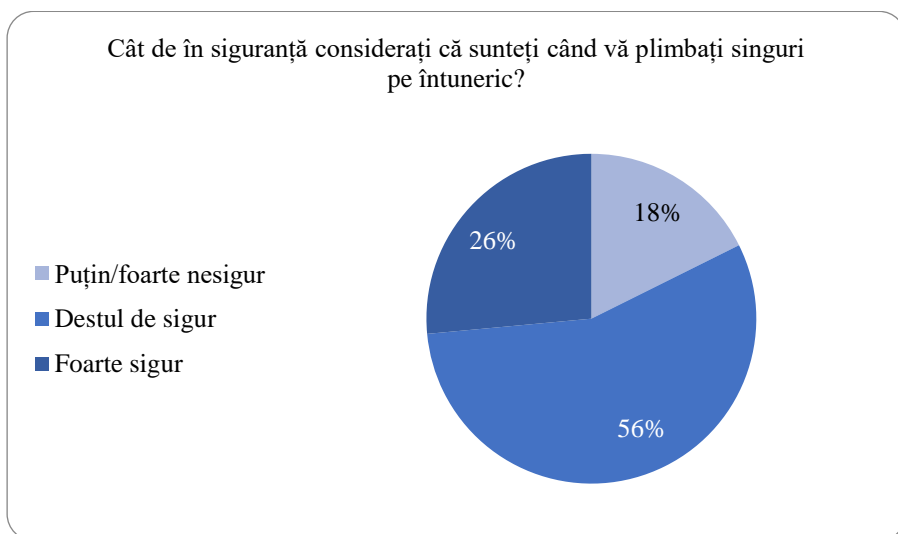

Figura 13.17: Siguranța respondenților plimbându-se pe timp de noapte

Analizând datele din grafic, 55,4% din respondenți se simt siguri când se plimbă noaptea singuri pe drum, urmând ca 26,7% să afirme că se

sunt foarte siguri noaptea, iar 17,8% sunt nesiguri în ceea ce privește plimbatul în timpul nopții de unul singur, ceea ce denotă că Mălini este o comună sigură, cu un grad scăzut de violență, vandalism și criminalitate. La nivel național 22,8% din populație se simt nesiguri plimbându-se singuri pe întuneric, în timp de 57,7% se simt în siguranță, iar 19,5% foarte în siguranță.

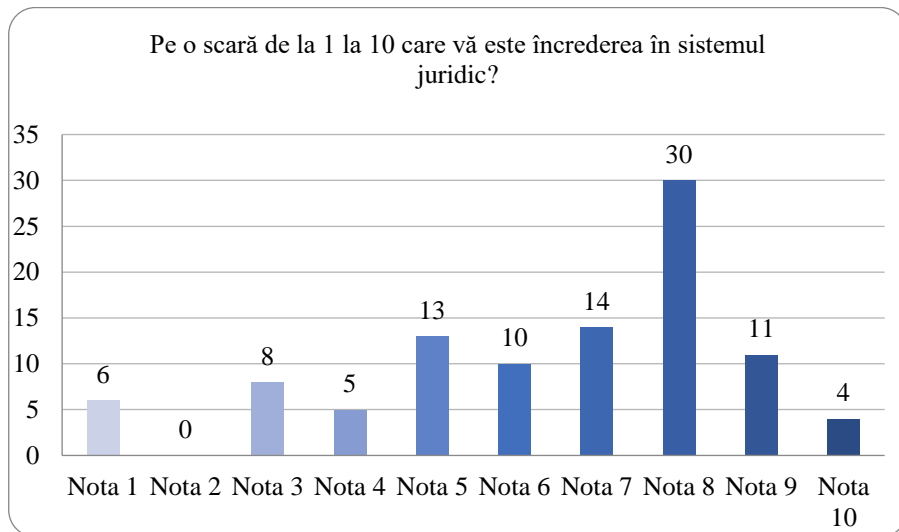

Figura 13.18: Încrederea în sistemul juridic

La această întrebare o persoană s-a abținut din a oferi un răspuns. În ceea ce privește încrederea în sistemul juridic, majoritatea au dat nota 8/10, urmată de notele 7/10 și 5/10. Media comunei Mălini este de 6,4/10 pentru încrederea în sistemul juridic, în timp ce media la nivel național este de 5,8/10.

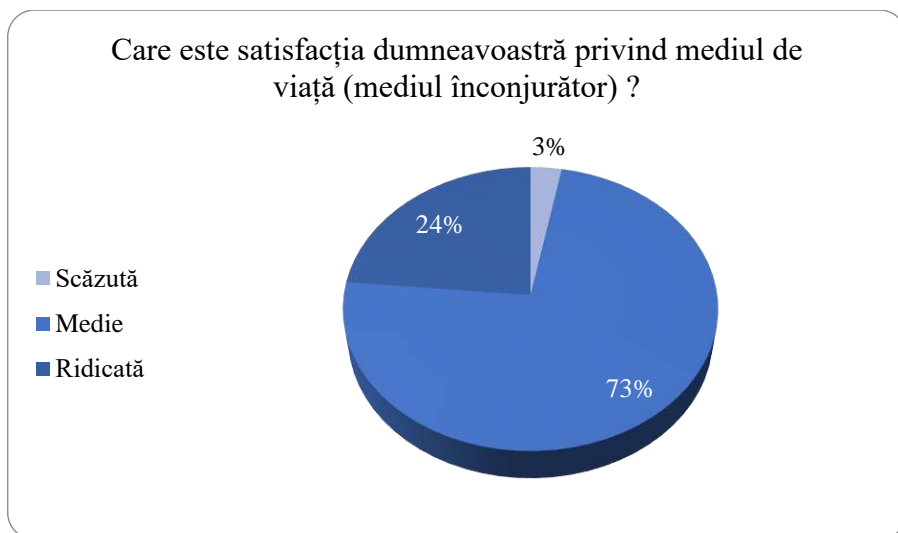

Figura 13.19: Satisfacția respondenților privind mediul de viață

Majoritatea (74,3%) și-au exprimat nivelul satisfacției privind mediul înconjurător ca fiind mediu la nivelul comunei Mălini, 22,8% au o satisfacție “ridicăță”, iar 3% dintre persoane au o satisfacție privind mediul de viață “scăzută”. Per total persoanele sunt satisfăcute de mediul înconjurător fiind o zonă montană, cu aer curat și poluare minimă. În România 55,8% din populație prezintă o satisfacție “medie”, 29,1% “ridicăță” și 15% au o satisfacție “scăzută” privind mediul înconjurător.

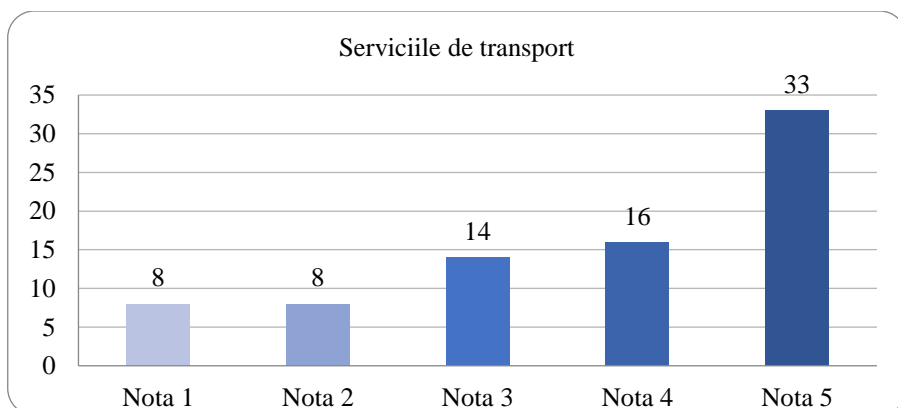

Figura 13.20: Nivelul de satisfacție privind serviciile de transport

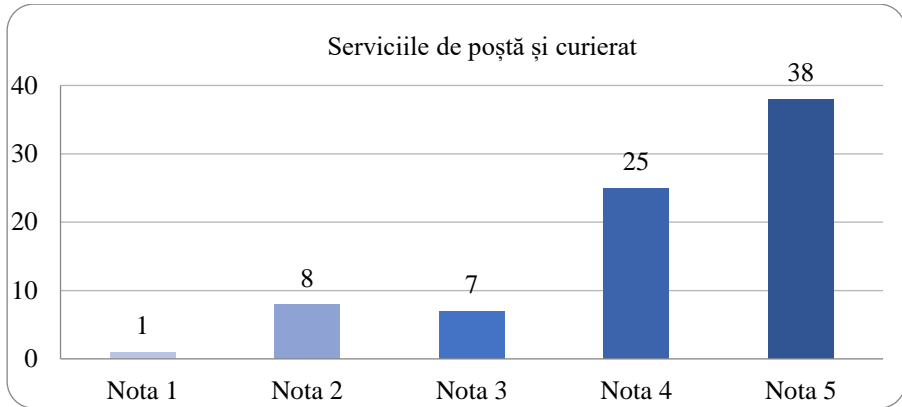

Figura 13.21: Nivelul de satisfacție privind serviciile de poștă și curierat

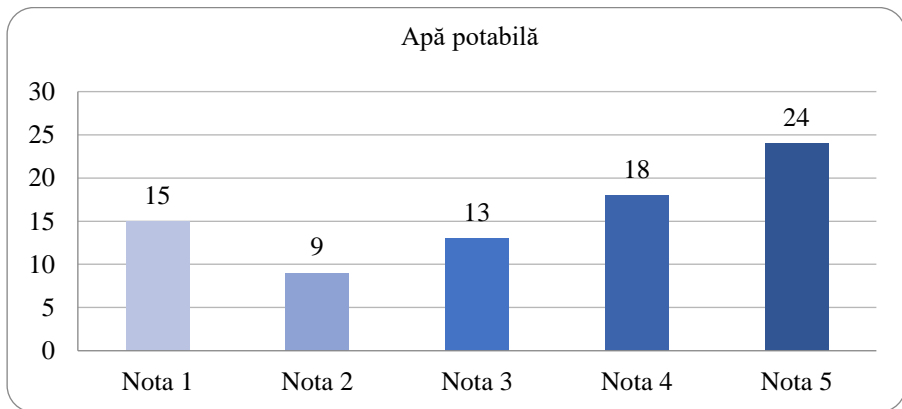

Figura 13.22: Nivelul de satisfacție privind rețeaua de apă potabilă

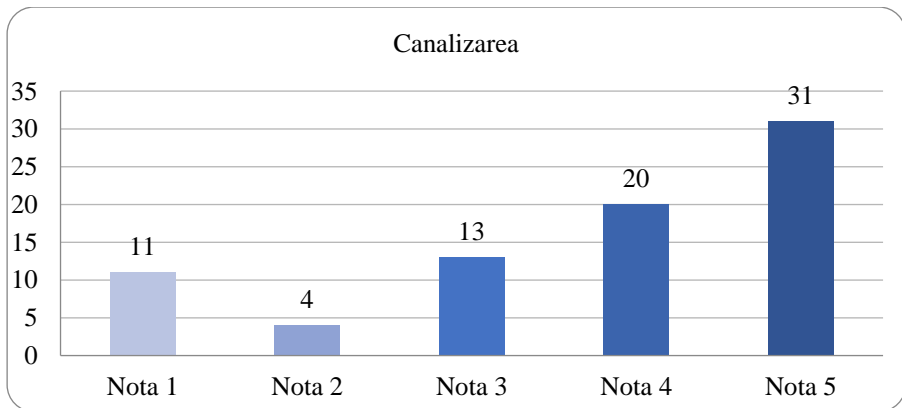

Figura 13.23: Nivelul de satisfacție privind rețeaua de canalizare

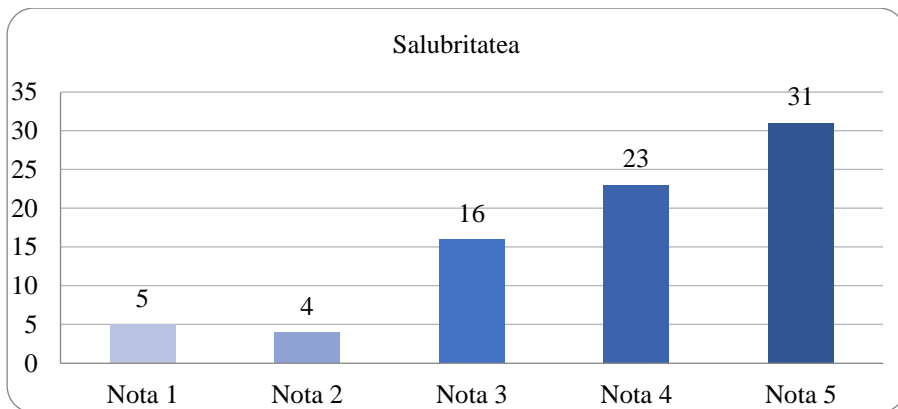

Figura 13.24: Nivelul de satisfacție privind serviciile de salubritate

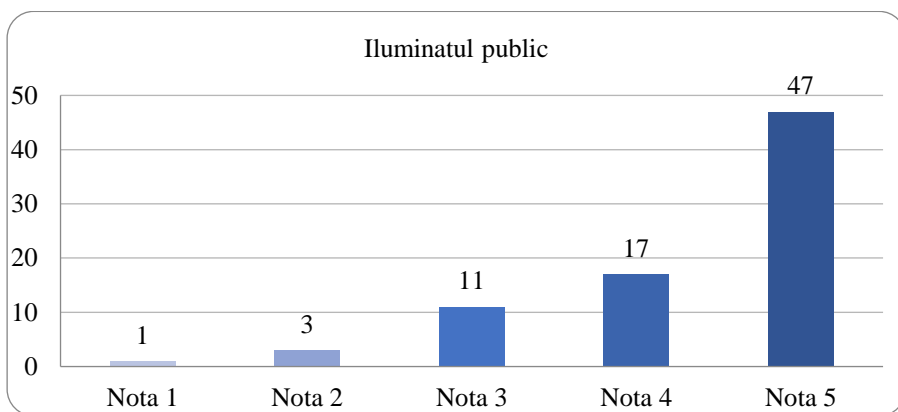

Figura 13.25: Nivelul de satisfacție privind iluminatul public

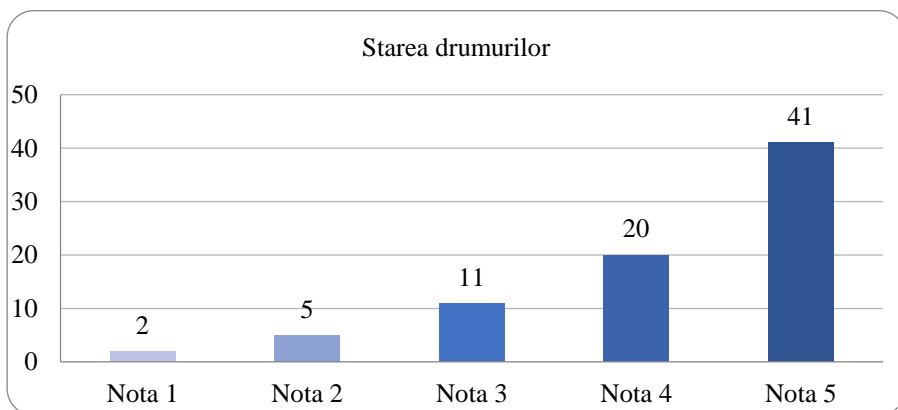

Figura 13.26: Nivelul de satisfacție privind starea drumurilor

În graficele privind de infrastructură utilităților disponibile la nivelul comunei Mălini, respondenții au acordat nota 5 în majoritate. Pentru “Apa potabilă” nota medie este 3,3/5 din cauza notei 1 fiind în proporție ridicată, ceea ce denotă a infrastructură slab dezvoltată pentru aprovizionarea cu apă potabilă pentru întreaga comună. “Serviciile de poștă și curierat” au nota medie de 4,1/5 rezultând o satisfacție ridicată a acestor servicii. “Serviciile de transport” au media de 3,7/5. “Canalizarea” are o medie de 3,7/5, deși satisfacția totală ar fi medie, nota 1 reprezintă 15% rezultând faptul că anumite zone din comuna Mălini nu au canalizare. “Salubritatea” are media 3,9/5. “Iluminatul public” are o medie de 4,3/5, fiind cea mai ridicată medie dintre aspectele analizate. Starea drumurilor este reprezentată de media 4,1/5, rezultând o satisfacție ridicată, rămânând porțiuni de drum din comună sub standardele dorite.

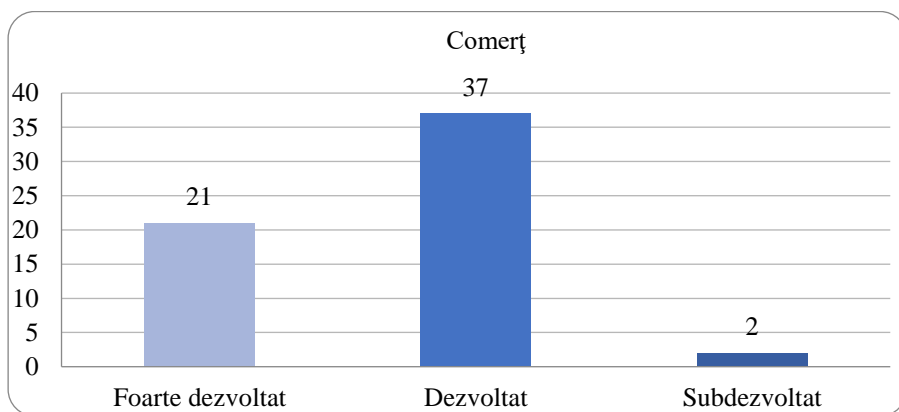

Figura 13.27: Opinia față de nivelul de dezvoltare a sectorului comerț

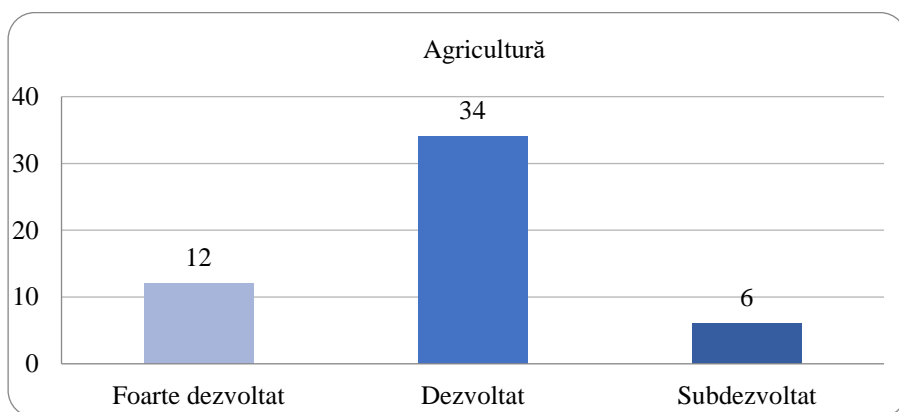

Figura 13.28: Opinia față de nivelul de dezvoltare a sectorului agricol

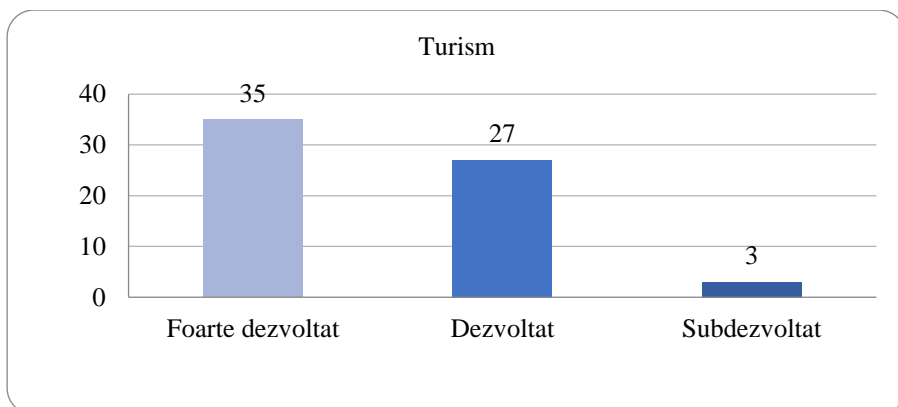

Figura 13.29: Opinia față de nivelul de dezvoltare a sectorului turism

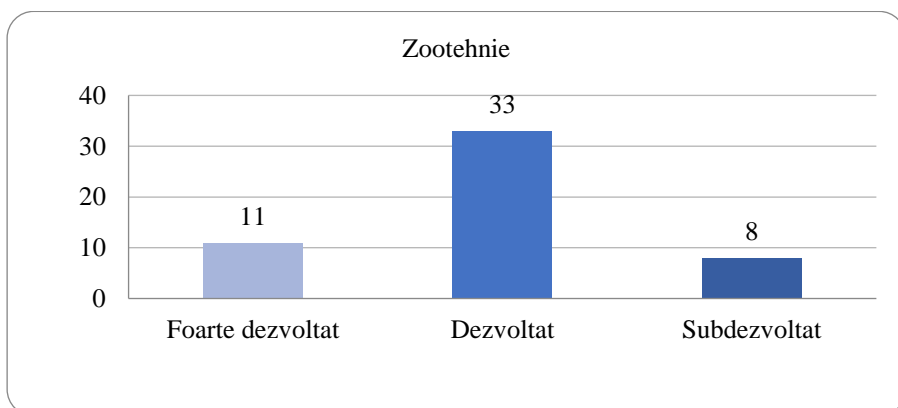

Figura 13.30: Opinia față de nivelul de dezvoltare a sectorului zootehnic

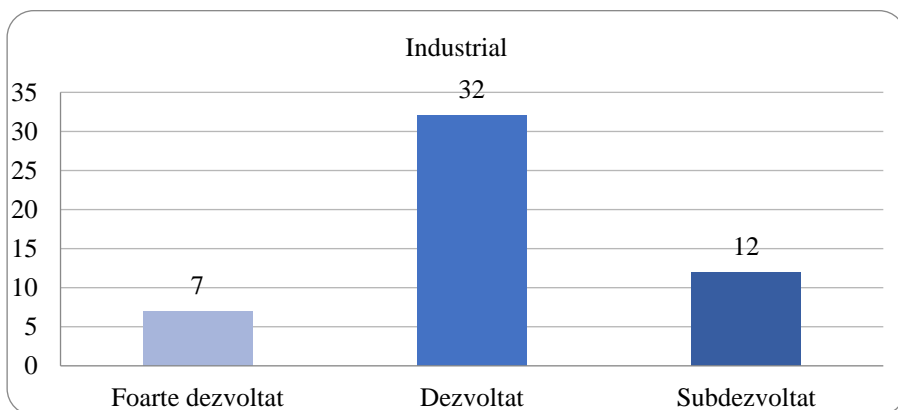

Figura 13.31: Opinia față de nivelul de dezvoltare a sectorului industrial

După cum se poate observa răspunsul “Dezvoltat” este preponderent pentru toate sectoarele reprezentate în figurile anterioare, mai puțin sectorul turismului. Turismul conform răspunsurilor este cel mai dezvoltat în comuna Mălini, având o creștere a numărului de turiști în anul 2019 de 5.526% comparativ cu anul 2011.

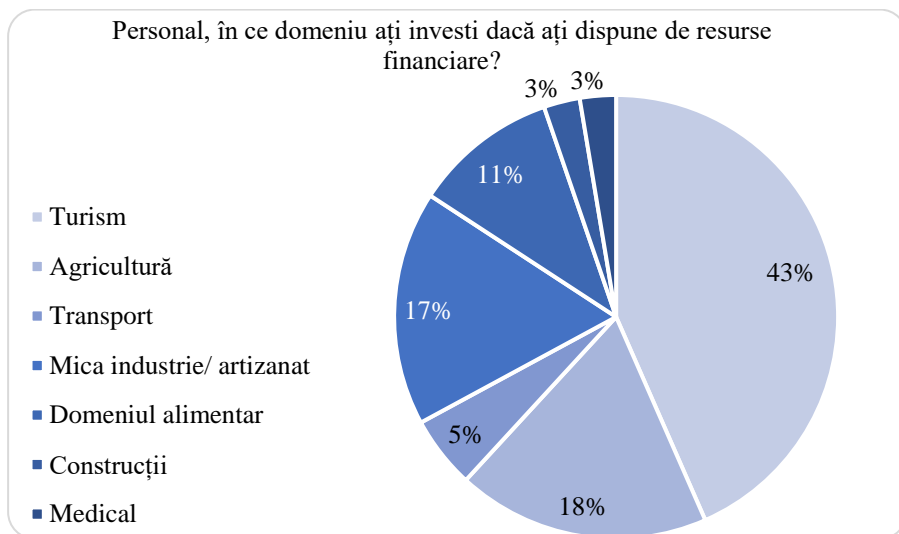

Figura 13.32: Oportunitatea de investiție

Din acest grafic reiese faptul că majoritatea (43%) ar dori să investească în turism fiind cel mai important sector al comunei Mălini. Pe locul doi se situează sectorul agricol (18%), urmat de aproape de către mica industrie/artizanat (17%), și 11% ar dori să investească în domeniul alimentar.

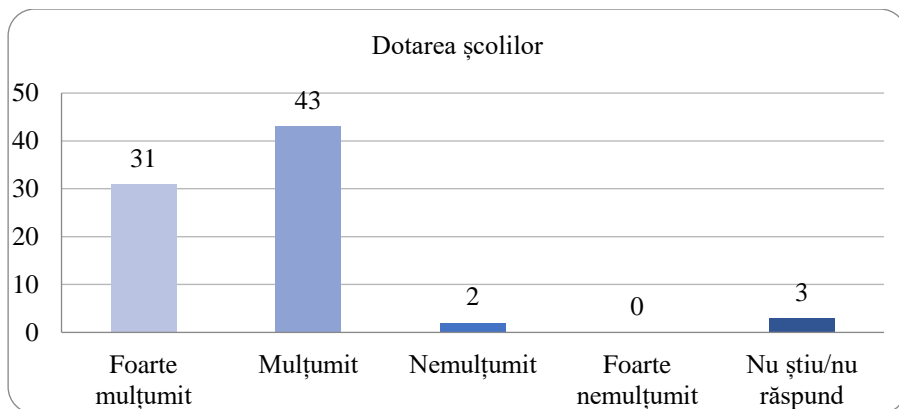

Figura 13.33: Satisfacția față de dotarea școlilor

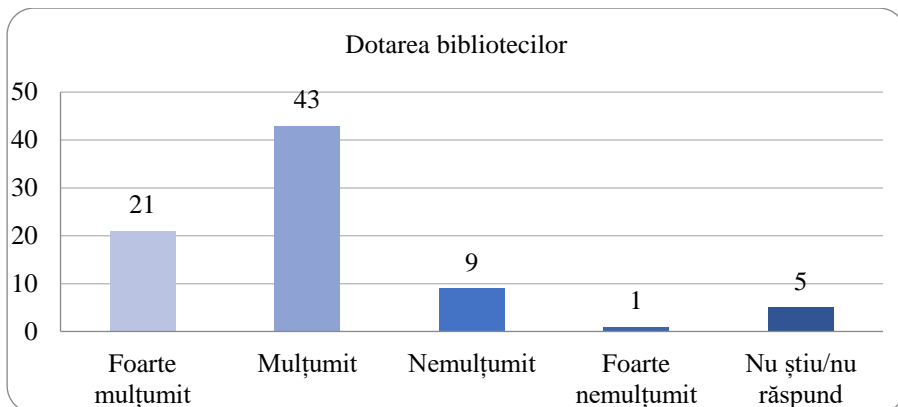

Figura 13.34: Satisfacția față de dotarea bibliotecilor

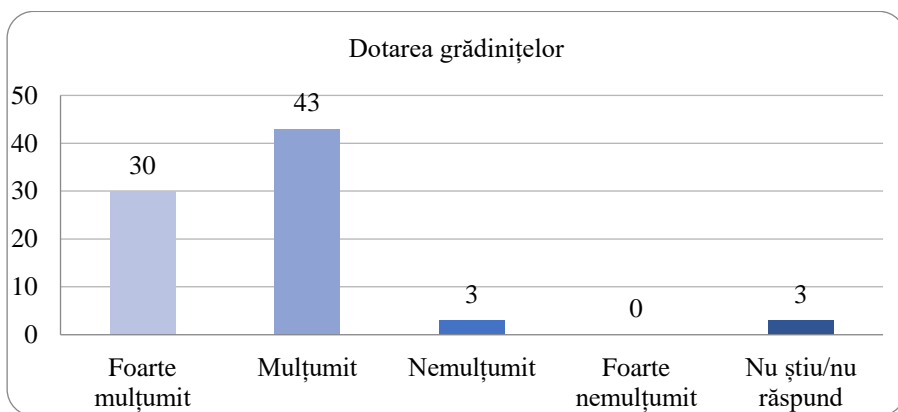

Figura 13.35: Satisfacția față de dotarea grădinițelor

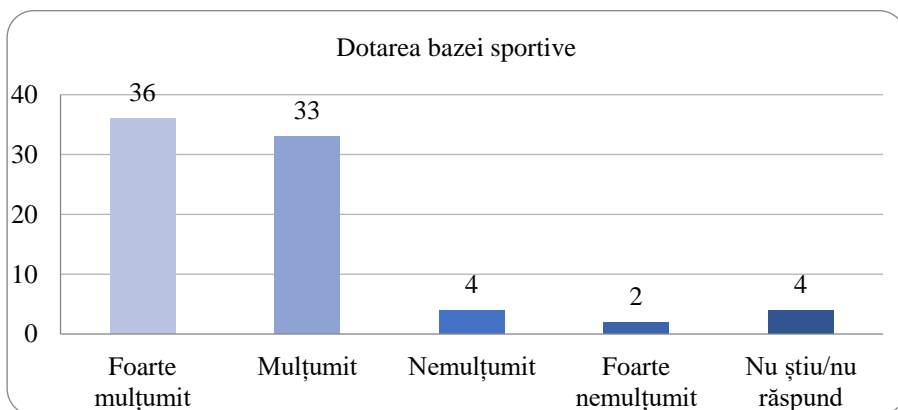

Figura 13.36: Satisfacția față de dotarea bazei sportive

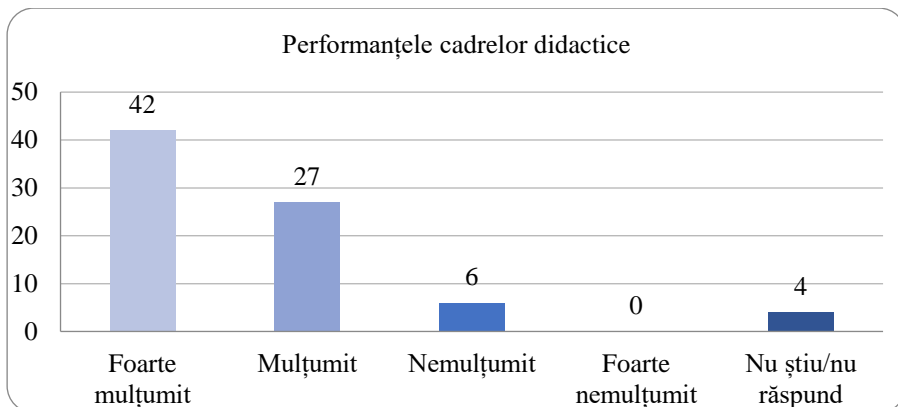

Figura 13.37: Satisfacția față de performanțele cadrelor didactice

Nivelul de satisfacție în legătură cu aspectele educației este dat de răspunsul majoritar “Mulțumit”, ceea ce lasă loc de mai bine, prin reabilitarea/ modernizarea clădirilor unde se desfășoară activitățile educaționale, creșterea diversității a volumelor disponibile în biblioteci, digitalizarea acestora, îmbunătățirea bazei sportive, îmbunătățirea echipamentului școlar. Cadrele didactice au obținut răspunsul majoritar “Foarte mulțumit”, rezultând resursa umană de o calitate ridicată.

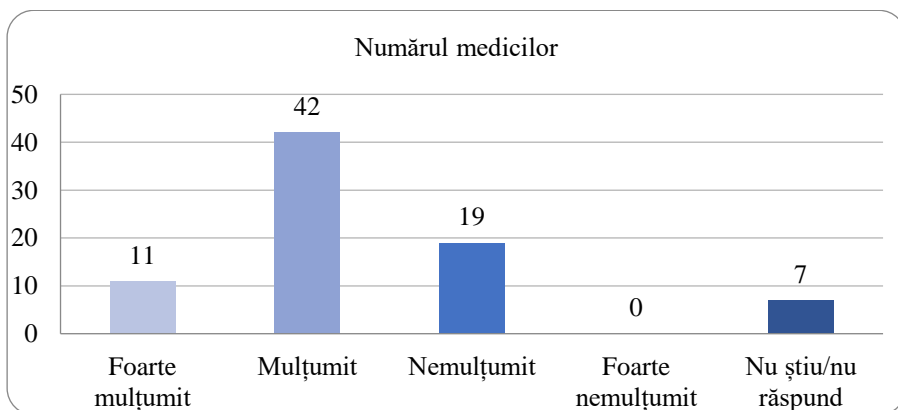

Figura 13.38: Satisfacția privind numărul medicilor

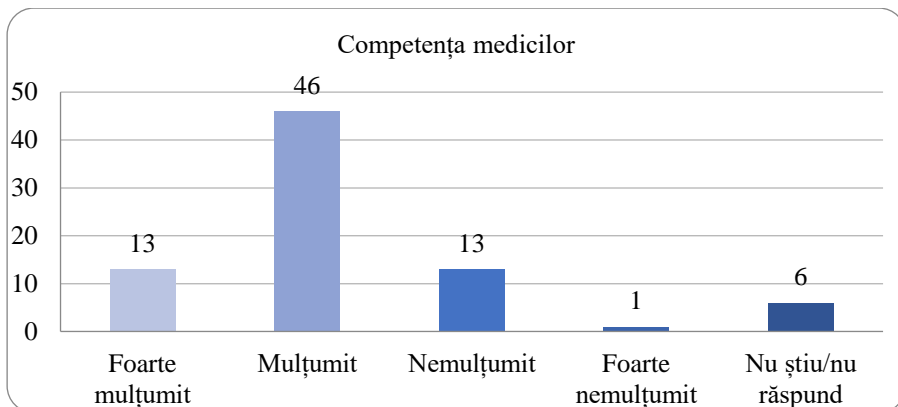

Figura 13.39: Satisfația privind competența medicilor

Majoritatea respondenților (aproximativ 70%) prezintă un grad de satisfacție pozitiv față de numărul și competența medicilor. Pentru a continua îmbunătățirea gradului de satisfacție se recomandă modalități de atragere a medicilor în comuna Mălini și urmarea de cursuri de dezvoltare profesională de către aceștia.

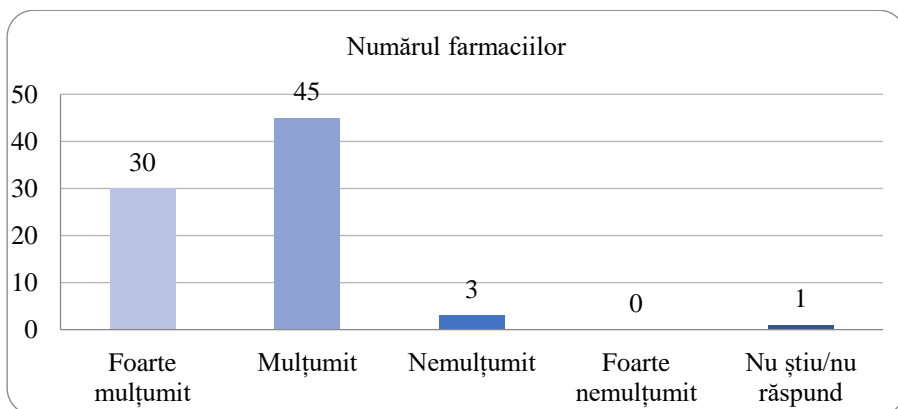

Figura 13.40: Satisfația privind numărul farmaciilor

După cum se poate observa în figura 13.40, 95% dintre respondenți prezintă un grad ridicat de satisfacție privind numărul farmaciilor.

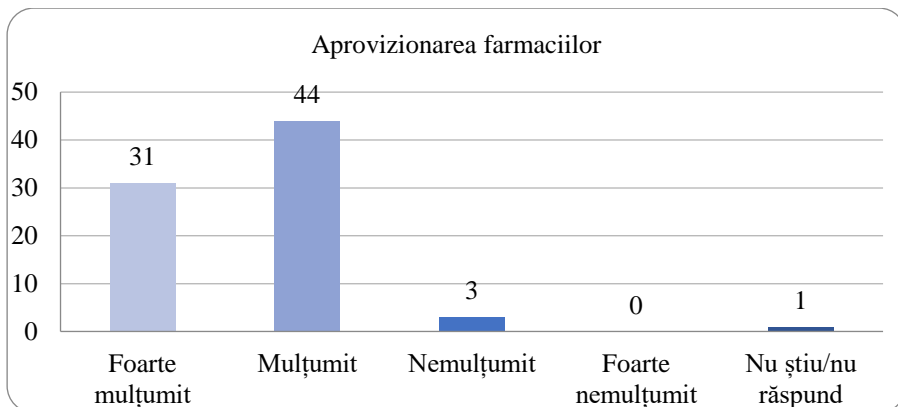

Figura 13.41: Satisfacția privind aprovizionarea farmaciilor

Asemănător situației privind numărul farmaciilor, 95% dintre respondenți prezintă un grad ridicat de satisfacție privind aprovizionarea farmaciilor.

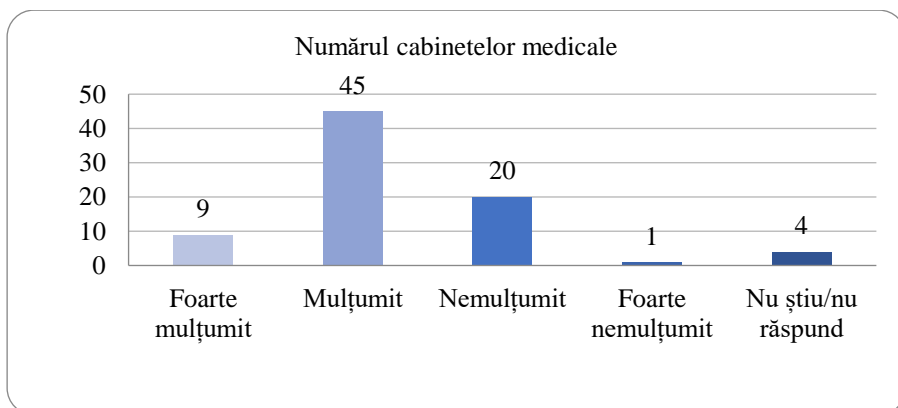

Figura 13.42: Satisfacția privind numărul cabinetelor medicale

Privind numărul cabinetelor medicale, 26,6% dintre respondenți se consideră nemulțumiți, fiind necesare investiții pentru creșterea numărului acestora pentru ușurarea accesului la servicii medicale a locuitorilor comunei Mălini.

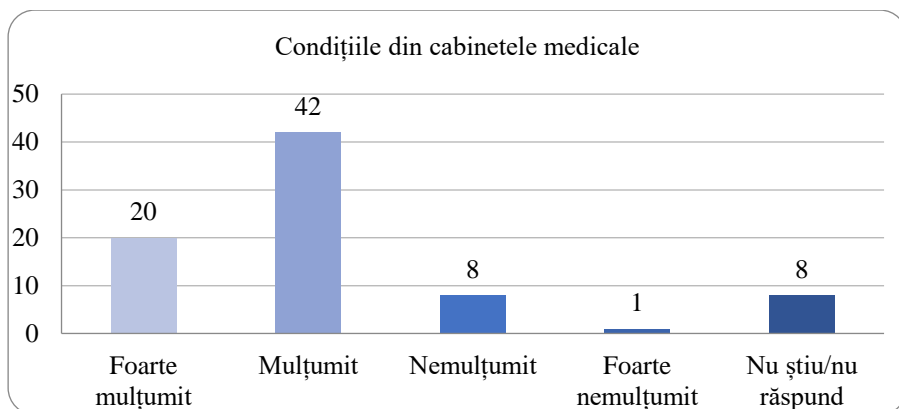

Figura 13.43: Satisfacția privind condițiile cabinetelor medicale

Condițiile cabinetelor medicale prezintă un grad mai ridicat de satisfacție comparativ cu numărul acestora, pentru îmbunătățirea condițiilor se recomandă investiții în achiziția de noi echipamente medicale, digitalizarea cabinetelor medicale.

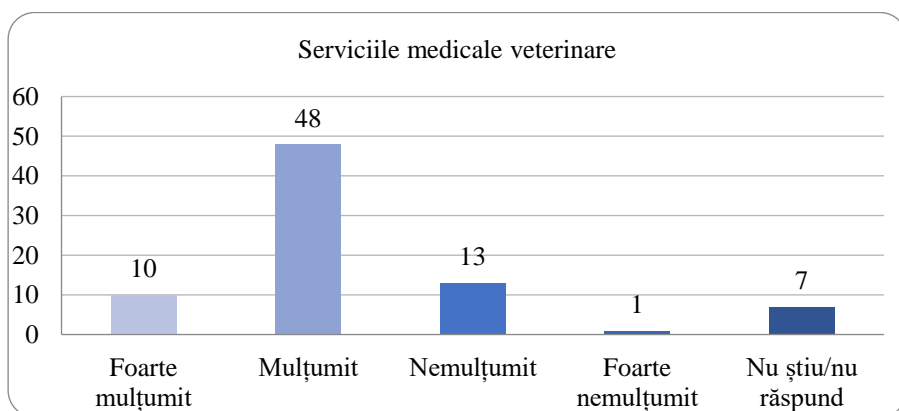

Figura 13.44: Satisfacția privind serviciile medicale veterinare

Privind satisfacția legată de serviciile medicale veterinare, 73% dintre respondenți prezintă un grad de mulțumire.

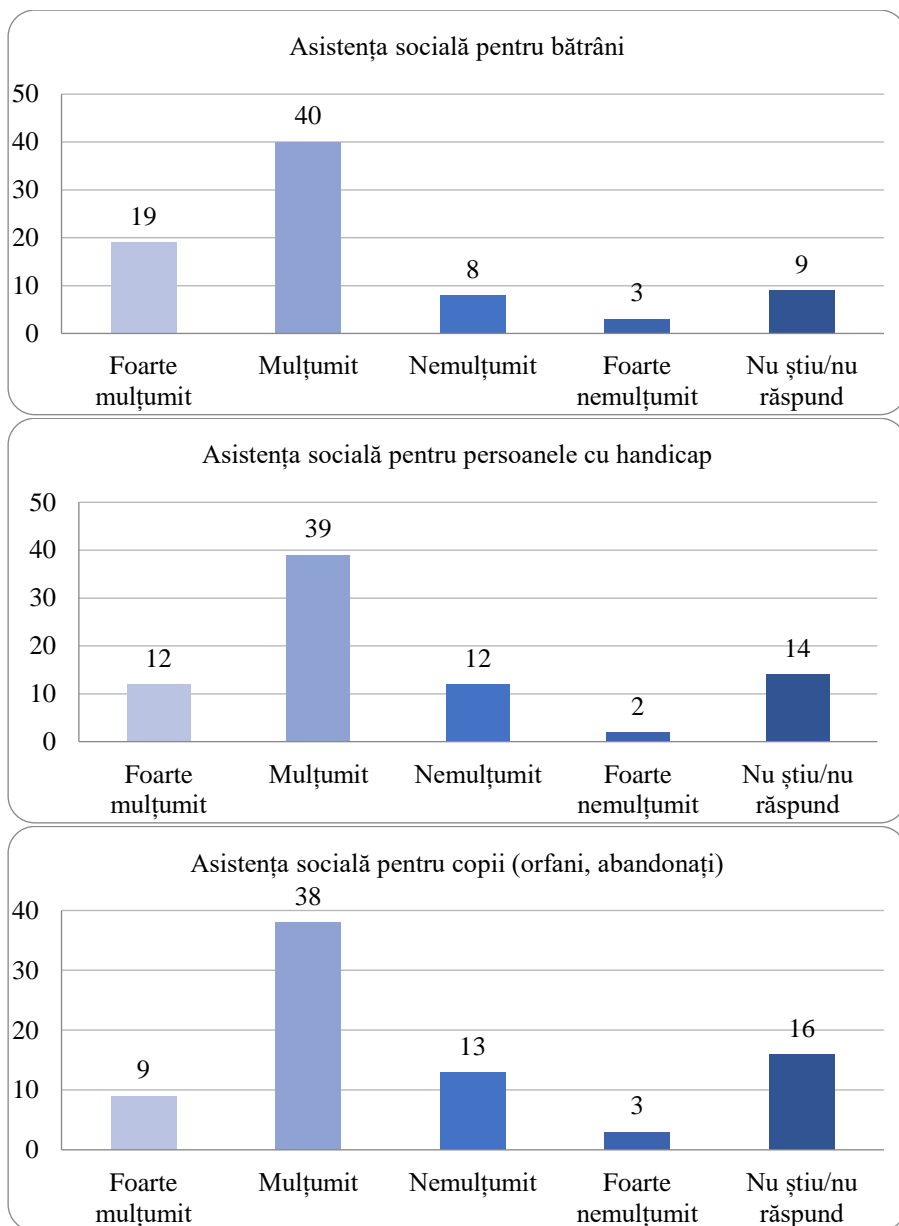

Figura 13.45: Satisfacția privind serviciile de asistență socială

Prvind satisfacția în legătură cu serviciile de asistență socială, răspunsul majoritar este de “Mulțumit” în timp ce aproximativ 12,5% dintre respondenți se consideră nemulțumiți de serviciile oferite. Se recomandă dezvoltarea/ dotarea centrelor de asistență socială, angajarea de personal calificat, oferirea de servicii de asistență la domiciliu.

Principalele probleme ale comunei Mălini

Centralizând datele primite de la respondenți, obținem următoarea ierarhizare:

- Lipsa locurilor de muncă – 59,7 %
- Lipsa rețelelor tehnico-edilitare (apă, canalizare, iluminat public) – 42,9 %
- Activitatea economică – 28,6 %

Întrebarea referitoare la identificarea problemelor comunei Mălini a fost o întrebare cu răspuns multiplu, urmărindu-se evidențierea celor mai mari probleme existente la nivelul comunei Mălini. Cele mai importante probleme fiind lipsa locurilor de muncă, lipsa rețelelor tehnico-edilitare și activitatea economică redusă.

Principalele acțiuni propuse pentru comuna Mălini

Centralizând propunerile oferite de respondenți, obținem următoarea ierarhizare:

- Accesarea fondurilor europene – 57,1 %
- Atragerea și stimularea investițiilor – 48,1 %
- Înființarea/modernizarea/extinderea rețelei de alimentare cu apă, canalizare, iluminat public – 40,3 %

Întrebarea referitoare la acțiunile propuse pentru comuna Mălini a fost o întrebare cu răspuns multiplu, urmărindu-se evidențierea celor mai importante propuneri oferite de respondenți la nivelul comunei Mălini. Atragerea de fonduri europene și investiții sunt cele mai importante acțiuni pentru locuitorii comunei, a treia acțiune dorită este de înființare/ modernizare sau extindere a rețelelor tehnico-edilitare.

Principalele fenomene sociale negative ale comunei Mălini

Centralizând datele primite de către respondenți, obținem următoarea ierarhizare:

- Migrarea forței de muncă – 76,6 %
- Scăderea natalității – 42,9 %
- Șomajul – 27,3 %

Întrebarea referitoare la fenomenele sociale negative ale comunei Mălini a fost o întrebare cu răspuns multiplu, urmărindu-se evidențierea celor mai mari fenomene sociale negative la nivelul comunei Mălini. Migrarea forței de muncă reprezintă o îngrijorare majoră a persoanelor din comuna Mălini. Scăderea natalității este următorul fenomen social negativ luat în considerare de respondenți, deși în capitolul XIII al acestei strategii, de pe urma analizei natalității, numărul de nou născuți nu s-a modificat foarte mult în ultimii 10 ani și prezintă un trend ușor crescător. Șomajul reprezintă al treilea fenomen social negativ, dar în anul 2019 comparativ cu anul 2010, numărul șomerilor a scăzut cu aproximativ 40% după cum se poate observa în analiza efectuată la capitolul V.

Respondenții au fost întrebați care este cea mai mare sărbătoare religioasă din comuna Mălini, principalele răspunsuri fiind, 35% au răspuns “Crăciunul”, 21% au răspuns “Paștele” iar 10% au răspuns “Hramul”.

Pentru întrebarea care este cel mai important eveniment anual, 52% dintre aceștia au răspuns “Anul Nou”.

Fiind întrebați ce tradiții și obiceiuri nu s-au pierdut, răspunsul predominant a fost despre obiceiurile de iarnă și de anul nou. Iar răspunsurile predominante pentru obiceiurile care s-au pierdut au fost:

- Tradițiile de nuntă;
- Portul popular;
- Meșteșugurile populare.

CAPITOLUL XIV – ANALIZA TOWS A DOMENIILOR STRATEGICE PENTRU DEZVOLTAREA COMUNEI MĂLINI

În vederea elaborării portofoliului de proiecte pe care Comuna Mălini le va derula în perioada următoare, a fost elaborată analiza TOWS pe domenii strategice.

		Puncte tari – S	Slăbiciuni - W
PROFIL SOCIO – ECONOMIC		<ol style="list-style-type: none"> 1. 10,6% din firmele active au C.A. peste 1 milion de lei 2. Ponderea ridicată a suprafeței ocupată cu pădure, hidrografia cât și terenul arabil 3. Firma cu cea mai mare cifră de afaceri activează în domeniul Tăierea și rindeluirea lemnului 4. Scaderea ponderii somerilor 5. Activitățile economice desfășurate în această comună poartă amprenta tradiției 6. Existența Asociației Crescătorilor de Animale 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Număr insuficient de locuri de muncă 2. Număr ridicat de asistați sociali 3. Întreprinderile au un număr scăzut de angajați 4. Valorificarea slabă a pădurii
		Strategii SO	Strategii WO
Oportunități - O	<ol style="list-style-type: none"> 1. Comuna Malini dispune de un cadru natural deosebit de bogat și variat 2. Numeroase peisaje/ monumente/ locații turistice 	<p>S7/2-O1: Creșterea numărului de afaceri în domeniul zootehniei</p>	<p>W1-O3: Folosirea forței de muncă suplimentare pentru a dezvolta noi capacități de producție</p>

	3. Înființarea unor ateliere de sculptat 4. Extinderea și promovarea conceptelor de agroturism și ecoturism în rândul populației	S2/6-O2: Dezvoltarea turismului local S3/6-O3: Dezvoltarea unor centre de manufactura cu tenta local tradițional	W4-O1: Creșterea randamentului de valorificare a producției de fructe/ ciuperci/ plante terapeutice W3-O4: Crearea de asociații pentru atragerea de fonduri
		Strategii ST	Strategii WT
Amenințări - T	1. Starea precară a drumurilor secundare de pe raza comunei 2. Existența unor zone cu factori naturali de risc (ex: alunecări de teren)	S1-T1: Strangerea de fonduri proprii pentru menținerea zonei S7-T2: Crearea unor fundații/ asociații pentru protejarea zonei cu factori naturali de risc	W4-T2: Crearea de acțiuni voluntare de împădurire W1-T1: Soluția este în a crea firme ce se ocupă cu reabilitarea infrastructurii
PROFIL SOCIO – DEMOGRAFIC		Puncte tari – S	Slăbiciuni - W
		1. Omogenitate etnică și confesională 2. În ceea ce privește populația pe grupe de vârstă cea mai mare pondere este deținută de populația cu vârsta cuprinsă între 20 – 29 ani; 3. Sporul natural este pozitiv 4. Manifestări culturale pentru valorificarea creației ei 5. Existența unor personalități de seamă	1. Creșterea numărului de divorțuri 2. Inegalitatea dintre sexe pe grupe de vârstă 3. Scăderea numărului de născuți vii
		Strategii SO	Strategii WO
Oportunități - O	1. Potențialul cultural/ tezaurul istoric și tradiția	S2/1-O2: Crearea unor condiții prielnice de	W3-O1: Promovarea familiei/

	<p>bogată în domeniul silviculturii/zootehniei</p> <p>2. Atragerea de resurse umane de calitate</p>	<p>integrare a tinerilor în manifestări de antreprenoriat și cultură</p> <p>S4/2/5-O1: Integrarea tinerilor în activități de promovare a tradițiilor prin valorificarea competențelor/creativității</p>	<p>promovarea adoptării copiilor</p> <p>W1-O1: Promovarea familiei unite și a înțelegerii/cooperării membrilor</p>
		Strategii ST	Strategii WT
Amenințări - T	<p>1 Scăderea populației școlare de-a lungul anilor 2013-2019</p> <p>2. Fluctuații semnificative a populației</p>	<p>S4-T1: Crearea unor activități de atracție în rândul elevilor</p> <p>S3-T2: Promovarea creșterii numărului de copii în rândul familiilor</p>	<p>W3-T1: Crearea unor condiții de trai favorabile dezvoltării/ creșterii copiilor</p> <p>W1-T1: Inițiative de educare a tinerelor familii/ crearea de asociații parentale.</p>
		Puncte tari – S	Slăbiciuni – W
	CONTEXT ISTORIC ȘI CULTURAL	<p>1. Existența unei personalități de seamă cunoscută la nivel național</p> <p>2. Turismul cultural identificat prin lăcașele de cult, una în stil maramureșean, o casă memorială (Casa lui Nicolae Labiș) și alte obiective de acest gen (Crucea Talienilor), festivaluri de obiceiuri și datini locale</p> <p>3. Numar turiștilor mereu în creștere</p>	<p>1. Lipsa informației și a cartografiei turistice;</p> <p>2. Traseele forestiere și eventual cele pentru drumeție și cicloturism nu sunt marcate</p> <p>3. Lipsesc resursele umane specializate</p>
		Strategii SO	Strategii WO
Oportunități - O	<p>1. Întocmirea unei oferte de cazare și gastronomie prin</p>	<p>S1-O1: Implicarea în promovarea</p>	<p>W1/2-O3: Implementarea unor</p>

	<p>cooptarea și calificarea unor ofertanți particulari, dar care să respecte specificitatea tradițională locală</p> <p>2. Posibilitatea întocmirii unor oferte turistice care vizează grupuri țintă specifice, de exemplu clasa vârstnică, numeroasă, cu pretenții minime în privința activităților sportive, preferând în schimb recreere, liniște și bună dispoziție</p> <p>3. Potențial natural și antropic variat</p>	<p>locatiilor și ofertelor pentru client</p> <p>S3-O2: Sporirea activității în sezoanele de vacante</p> <p>S1-O3: Identificarea mai multor perioade de comemorare a evenimentelor/ mediului</p>	<p>acțiuni de proiectare a drumețiilor</p> <p>W3-O1/2: Promovarea personalului calificat/ promovarea personalului tanar cu studii</p>
		Strategii ST	Strategii WT
Amenințări - T	<p>1. Mentalitatea de indiferență față de patrimoniul cultural</p> <p>2. Interes scăzut pentru promovare</p>	<p>S2-T1: Educarea localnicilor privind bogatia culturala</p>	<p>W1/2-T2: Inițierea acțiunilor de interes fata de zonele montane</p> <p>W3-T1: Inițierea educatiei privind bogatia locala înca din scoala primara / generala .</p>

CAPITOLUL XV – PLANUL DE ACȚIUNE – ORIZONT 2027

Prin acest plan de acțiune se doresc:

- Dezvoltarea infrastructurii de sprijin pentru afaceri;
- Promovarea și susținerea industriilor creative;
- Susținerea și promovarea antreprenorului local pe piețele naționale și internaționale;
- Rehabilitarea infrastructurii culturale;
- Promovarea valorilor culturale locale pe plan național și internațional;
- Valorizarea evenimentelor educaționale;
- Valorizarea infrastructurilor educaționale;
- Proiecte de dezvoltare personală;
- Proiecte de rehabilitare, restaurare și modernizare a infrastructurii de sănătate;
- Proiecte de rehabilitare, restaurare și modernizare a infrastructurii sociale;
- Creșterea vizibilității comunei Mălini în context național și internațional;
- Proiecte de rehabilitare și extindere a infrastructurii rutiere;
- Proiecte de rehabilitare și extindere a infrastructurii de apă uzată;
- Proiecte de rehabilitare și extindere a infrastructurii de energie electrică și gaz;
- Reconvertirea sit-urilor aflate în degradare prin crearea de parcuri tehnologice, spații verzi, zone de agrement;
- Proiecte de rehabilitare și extindere spații verzi;
- Conștientizarea importanței mediului încojurător.

Lista de proiecte – orizont 2027

1. Modernizare drumuri comunale

Scopul proiectului: Pe lângă drumurile comunale modernizate deja, în perioada următoare vor intra în lucru următoarele: strada Poienii, strada Dispensarului, strada Morii, strada Biserici Pâraie, strada La Alexa, strada Anișeni, strada Găișeni, strada Imaș, strada La Buzdugan, strada Butnărenilor, strada La Boboc, strada Răchitiș, strada Căminului, strada Runcului, strada La Dâmbu, strada Frasinului.

Rezultat așteptat: Îmbunătățirea calității drumurilor comunale.

Sursă de finanțare: Fonduri nerambursabile + fonduri proprii.

2. Înființare parcări la Pietroasa și Stânișoara

Scopul proiectului: În comuna Mălini există deja amenajate șase parcări, se preconizează că următoarele vor fi înființate la Pietroasa și Stânișoara.

Rezultat așteptat: Creșterea numărului de locuri de parcare cu minim 30%.

Sursă de finanțare: Fonduri nerambursabile + fonduri proprii.

3. Înființare parc industrial

Scopul proiectului: Spațiul pentru parcul industrial va fi amenajat la intrarea în comună, imediat după podul de lângă ocolul silvic. Vor fi asigurate, de primărie, toate utilitățile necesare. Înființarea parcului industrial va conduce la dezvoltarea economică a zonei, va falicita crearea unor noi locuri de muncă.

Rezultat așteptat: Îmbunătățirea mediului de afaceri, crearea de locuri de muncă.

Sursă de finanțare: Programe Regionale (POR) 2021-2027.

Axa prioritară 1. O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice

4. Modernizarea și extinderea unității de Asistență Medico-Socială

Scopul proiectului: Unitatea de Asistență Medico-Socială este una din instituțiile foarte apreciate de locuitorii comunei. Deși ea corespunde, în bună măsură, necesităților locale, administrația comunei consideră că se impune modernizarea și extinderea acesteia.

Rezultat așteptat: Dotarea cu noi echipamente, extinderea spațiului de activitate.

Sursă de finanțare: Programul Operațional Sănătate (POS) 2021-2027.

Axa prioritară 2. Servicii de asistență medicală primară, comunitară și servicii oferite în regim ambulatoriu.

5. Amenajarea parcului și a Monumentului Eroilor din centrul comunei

Scopul proiectului: Deși sunt întreținute în condiții foarte bune, primăria Mălini și-a propus să facă ceva, să împrăpăteze spațiul ocupat de monument, precum și parcul din preajmă.

Rezultat așteptat: Reabilitarea parcului și a monumetului.

Sursă de finanțare: Fonduri nerambursabile + fonduri proprii.

6. Comuna Mălini – stațiune turistică de interes local

Scopul proiectului: Cunoscută ca fiind “noul pol al turismului sucevean”, comuna Mălini îndeplinește toate condițiile pentru a fi declarată “stațiune turistică de intere local”.

Rezultat așteptat: Creșterea popularității comunei, flux ridicat de turiști.

Sursă de finanțare: Programul Operațional pentru Combaterea Sărăciei (POCS) 2021-2027 – Multifond: FSE+, FEDR

Axa prioritară 2. Dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității – OP5

Programe Regionale (POR) 2021-2027. Axa prioritară 7. O regiune atractivă.

7. Construirea unei săli de festivități în satul Pâraie

Scopul proiectului: În comuna Mălini există trei clădiri care pot găzdui evenimente, căminul cultural de la Mălini și sălile de festivități de la Suha și Poiana Mărului. Cea de a patra sală de acest gen urmează a fi realizată în satul Pâraie.

Rezultat așteptat: Creșterea numărului de evenimente realizate în comună.

Sursă de finanțare: Fonduri nerambursabile + fonduri proprii.

8. Reabilitarea școlilor gimnaziale Pâraie și Suha

Scopul proiectului: Clădirile în care își desfășoară activitatea școlile gimnaziale din satele Pâraie și Suha sunt construite prin anii '60, cu materiale din acea vreme și în concepțiile acelor vremuri. Chiar dacă ulterior s-au efectuat lucrări, uneori substanțiale, de reparare și întreținere, s-a asigurat apă curentă în interiorul clădirilor, s-au amenajat toalete, a sosit timpul unei reabilitări substanțiale. În acest fel se vor asigura cele mai bune condiții pentru desfășurarea activităților la un nivel civilizat.

Rezultat așteptat: Îmbunătățirea infrastructurii educaționale

Sursă de finanțare: Programe Regionale (POR) 2021-2027.

Axa prioritară 6. O regiune educată.

9. Piață agroalimentară în centrul comunei

Scopul proiectului: Este nevoie de o asemenea piață. Ea va fi realizată în spațiul în care acum se află dispensarul veterinar. Se vor construi spații de comercializare, va fi asigurată alimentarea cu apă curentă și energie electrică.

Rezultat așteptat: Punerea în evidență a produselor locale.

Sursă de finanțare: Fonduri nerambursabile + fonduri proprii.

10. Construire și dotare grădiniță cu trei grupe

Scopul proiectului: Aceasta se va realiza în satul Suha pe locul clădirii vechi a școlii. După grădinița de la Poiana Mărului, aceasta urmează a fi cea de a doua grădiniță din comună construită și dotată la cel mai înalt nivel.

Rezultat așteptat: Îmbunătățirea infrastructurii educaționale.

Sursă de finanțare: Programe Regionale (POR) 2021-2027. Axa prioritară 6. O regiune educată.

11. Construire pod Malaiu

Scopul proiectului: Este vorba de podul de peste râul Suha Mare care leagă drumul județean 209B de zona numită Malaiu. Podul existent, făcut și refăcut de primăria Mălini nu satisface în întregime necesitățile locuitorilor din zonă.

Rezultat așteptat: Îmbunătățirea modalității de access către zona Malaiu.

Sursă de finanțare: Fonduri nerambursabile + fonduri proprii.

12. Reabilitarea podului de la Pietroasa

Scopul proiectului: Actualul pod de peste Suha Mare de la Pietroasa are o vechime apreciabilă, structura acestuia fiind afectată în perioadele când nivelul apei râului a crescut în exces în urma ploilor abundente.

Rezultat așteptat: Reabilitarea podului cu durabilitate ridicată împotriva nivelului ridicat al apei.

Sursă de finanțare: Fonduri nerambursabile + fonduri proprii.

13. Înființarea muzeului etnografic în satul Văleni-Stânișoara

Scopul proiectului: Muzeul etnografic al zonei Mălini se va înființa în clădirea școlii de la Primataru. Aici se vor asigura și condiții pentru funcționarea “școlii de vară” unde copiii vor pătrunde tainele meșteșugurilor locale.

Rezultat așteptat: Facilitarea activităților locale din domeniul tradițiilor și meșteșugurilor locale.

Sursă de finanțare: Fonduri nerambursabile + fonduri proprii.

14. Înființarea sistemului de colectare a apelor pluviale

Scopul proiectului: În urma ploilor abundente, apele invadează căile de acces, intră și produc pagube în curțile, grădinile și livezile oamenilor. Înființarea acestui sistem va face ca toate aceste neplăceri să fie îndepărtate.

Rezultat așteptat: Scăderea numărului de gospodării afectate de ploii.

Sursă de finanțare: Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD) 2021-2027.

Axa prioritară 4. Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor.

15. Finalizarea implementării programului “cadastru gratuit” în toată comuna

Scopul proiectului: Această operațiune va conduce la o normalizare, la o limpezire a situației în evidențele tuturor bunurilor imobiliare din comună – pământ, ape, poduri, construcții.

Rezultat așteptat: Ușurarea procesului de cadastrare.

Sursă de finanțare: Fonduri nerambursabile + fonduri proprii.

16. Reconstruirea Crucii Talienilor

Scopul proiectului: “Crucea Talienilor” a constituit un reper spiritual important al locuitorilor din satele așezate în apropierea culmei Stânișoarei. Construită de italienii care au lucrat la realizarea șoselei pe care o numim drumul județean 209-B, crucea a fost distrusă în timpul luptelor din 23-24 august 1944. Reconstruirea “Crucii Talienilor”, reproducerea ei într-o formă cât mai apropiată de cea originală ar constitui o reparație mult așteptată, un reper turistic original remarcabil.

Rezultat așteptat: Creșterea atractivității comunei Mălini.

Sursă de finanțare: Programe Regionale (POR) 2021-2027.

Axa prioritară 7. O regiune atractivă.

17. Amenajare trasee montane

Scopul proiectului: Traseele montane sunt căutate, folosite și apreciate de către turiști. Primăria Mălini își propune să amenajeze și să marcheze astfel de trasee în zonele Pojorâta-Primataru și Dohotaru.

Rezultat așteptat: Creșterea numărului de turiști pasionați de drumeții.

Sursă de finanțare: Programe Regionale (POR) 2021-2027. Axa prioritară 7. O regiune atractivă.

18. Achiziționare aparatură informatizată pentru compartimentele primăriei

Scopul proiectului: Vremurile trec, tehnologia se perfecționează în mare viteză, iar fenomenul schimbă raporturile dintre oameni, dintre oameni și instituții, dintre o instituție și alta. Pentru o funcționare optimă a sistemului

este necesară întrebuințarea celor mai noi tehnologii și proceduri. În viitorul apropiat primăria Mălini va achiziționa aparatura necesară digitalizării activităților tuturor compartimentelor.

Rezultat așteptat: Creșterea nivelului de digitalizare.

Sursă de finanțare: Fonduri nerambursabile + fonduri proprii.

19. Construire centru SPA

Scopul proiectului: SPA este prescurtarea unei expresii care vine din limba latină “sanitas per aquam” – sănătate prin apă. În timp, expresia și-a îmbogățit conținutul, iar astăzi când spunem SPA ne referim la piscine, la saune, la proceduri de masaj, la jacuzzi etc. Un centru unde se vor amenaja spații pentru SPA va fi construit în comuna Mălini, în zona denumită Dohotaru. Acesta va fi alcătuit din mai multe pavilioane unde se vor practica diverse proceduri SPA.

Rezultat așteptat: Îmbunătățirea calității vieții a localnicilor, punct de interes turistic.

Sursă de finanțare: Fonduri nerambursabile + fonduri proprii.

20. Înființare sistem de alimentare cu apă în satele Poiana Mărului, Văleni-Stânișoara și Iesle

Scopul proiectului: Cum investiția “Înființare sistem de alimentare cu apă și extindere sistem de canalizare existent în comuna Mălini” se apropie de sfârșit, primăria Mălini a hotărât să realizeze un sistem de aprovizionare cu apă potabilă și pentru satele Poiana Mărului, Văleni-Stânișoara și Iesle.

Rezultat așteptat: Îmbunătățirea infrastructurii de apă.

Sursă de finanțare: Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD) 2021-2027.

Axa prioritară 2. Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară.

21. Amenajarea unui parc și a unui spațiu de joacă pentru copii în zona “Troitei unirii prin credință”

Scopul proiectului: În zona “Troitei unirii prin credință” va fi amenajat un parc și un spațiu de joacă pentru copii. Acestea vor constitui motive de atracție pentru localnici și turiști mai ales că priveliștile din aceste locuri sunt cu totul deosebite.

Rezultat așteptat: Reabilitarea și extinderea spațiilor verzi, creșterea nivelului de socializare a localnicilor

Sursă de finanțare: Fonduri nerambursabile + fonduri proprii.

22. Dezvoltare rețea inteligentă de distribuție a gazelor naturale

Durata estimată: 2021-2023

Sursa de finanțare potențială: POIM (Programul Operațional Infrastructură Mare)

Axa prioritară 8 – Sisteme inteligente și sustenabile de transport al energiei și gazelor naturale

Acțiuni: Dezvoltarea/modernizarea Sistemului Național de Transport Gaze Naturale (construcția unor noi conducte), și îmbunătățirea și a parametrilor de funcționare a interconectărilor cu sistemele de transport ale statelor vecine.

23. Înființarea unei cantine în vederea asigurării nevoii de hrană pentru programul Masă Caldă pentru copii și a hranei necesare copiilor înscriși în cadrul grădiniței cu program prelungit

Durata estimată: 2021-2027

Sursa de finanțare potențială: POCS (Programul Operațional pentru Combaterea Sărăciei)

Axa prioritară 8 – Ajutorarea persoanelor defavorizate

Acțiuni: Reducerea deprivării materiale prin furnizarea de alimente și/sau asistență materială de bază persoanelor cele mai defavorizate, inclusiv prin măsuri de acompaniere.

- suport material (alimente, produse igienă, obiecte puericultura)
- pachet sprijin școlar (rechizite, îmbrăcăminte și încălțăminte sezon

rece)

- masă caldă (masă pe roți, cantine sociale)

- măsuri acompaniament

24. Reabilitarea și modernizarea sediului primăriei în vederea creșterii gradului de eficiență energetică

Durata estimată: 2021-2027

Sursa potențială de finanțare: POR (Program Operațional Regional)

Axa prioritară 3 – O regiune cu orașe prietenoase cu mediul

Acțiuni: Investiții în clădirile publice în vederea asigurării/îmbunătățirii eficienței energetice, inclusiv activități de consolidare în funcție de riscurile identificate și măsuri pentru utilizarea unor surse alternative de energie.

25. Construirea de alei pietonale, trotuare și piste de bicicletă

Durata estimată: 2021-2027

Sursa potențială de finanțare: POR (Program Operațional Regional)

Acțiuni: Dotarea cu elemente constructive de tipul alei, foisoare, pergole, grilaje, grupuri sanitare, spatii pentru intretinere/vestiare, scene, piste pentru biciclisti, trotuare;

26. Construirea unui centru de reciclare și revalorificare a materialelor provenite din demolări, deșeuri menajere etc.

Durata estimată: 2021-2027

Sursa potențială de finanțare: PODD (Programul Operațional Dezvoltare Durabilă)

Axa prioritară 2 – Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară.

Obiectiv specific FEDR/FC (vi) Promovarea tranziției către o economie circulară.

Acțiuni: Extinderea schemelor de gestionare a deșeurilor la nivel de județ, inclusiv îmbunătățirea sistemelor integrate existente de gestionare a deșeurilor, pentru a crește reutilizarea și reciclarea, pentru a preveni generarea deșeurilor și devierea de la depozitele de deșeuri, în conformitate cu nevoile identificate în PNGD și PJGD-uri, respectiv:

- extinderea sistemului de colectare separată a deșeurilor reciclabile
- extinderea capacităților de sortare și reciclare
- extinderea sistemului de colectare separată a biodeșeurilor
- realizarea de capacități de compostare pentru deșeurile verzi
- realizarea de instalații de digestie anaerobă
- instalații TMB cu bioscare

Investiții individuale suplimentare pentru închiderea depozitelor de deșeuri.

Întărirea capacității de pregătire pentru implementarea economiei circulare la nivelul autorităților publice (MMAP, ANPM, UAT).

27. Crearea unui microcircuit turistic și de agrement la nivel local prin amenajarea de piste și alei tematice pentru facilitarea accesului cu mijloace de deplasare ecologice (biciclete, hipo, pietonal)

Durata estimată: 2021-2027

Sursa potențială de finanțare: POCS (Programul Operațional pentru Combaterea Sărăciei)

Axa prioritară 1 - Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității (intervenții adresate grupurilor de acțiune locală) – OP 4

Axa prioritară 2 - Dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității – OP 5

POR (Program Operațional Regional)

Axa prioritară 7 – O regiune atractivă

Acțiuni: Finanțarea strategiilor de dezvoltare locală plasate sub responsabilitatea comunității.

În funcție de nevoile comunității, GAL – urile vor putea finanța (din FSE+) dezvoltarea de servicii sociale, educaționale, de sănătate, de ocupare, sa favorizeze incluziunea sociala a grupurilor dezavantajate si (din FEDR) infrastructura sociala sau sportiva, educațională, de agrement sau turistica.

Finanțarea infrastructurii de turism, mapare obiective turistice si patrimoniu cultural din cadrul strategiilor DLRC.

Îmbunătățirea infrastructurii de turism, în special în zone care dispun de un potențial turistic valoros.

28. Achiziția de panouri fotovoltaice pentru asigurarea necesarului de energie electrică la instituțiile publice

Durata estimată: 2021-2027

Sursa potențială de finanțare: POR (Program Operațional Regional)
Axa prioritară 3 – O regiune cu orașe prietenoase cu mediul

Acțiuni: Investiții în clădirile publice în vederea asigurării/îmbunătățirii eficienței energetice, inclusiv activități de consolidare în funcție de riscurile identificate și măsuri pentru utilizarea unor surse alternative de energie.

29. Construirea unei stâne turistice

Durata estimată: 2021-2027

Sursa potențială de finanțare: fonduri nerambursabile

30. Achiziția de terenuri neproductive în vederea punerii în valoare a acestora

Durata estimată: 2021-2027

Sursa potențială de finanțare: Fonduri nerambursabile + fonduri proprii.

31. Achiziția de echipamente și logistică necesară în vederea valorificării energetice a deșeurilor de natură vegetală provenite din toaletarea arborilor, a pomilor fructiferi și a altor tipuri de lucrări similare

Durata estimată: 2021-2027

Sursa potențială de finanțare: Fonduri nerambursabile + fonduri proprii.

32. Construirea unei secții de producție a conservelor și dulceațelor provenite din colectarea fructelor și a altor produse legumicole de la producătorii locali

Durata estimată: 2021-2027

Sursa potențială de finanțare: Fonduri nerambursabile + fonduri proprii.

Acțiuni: Adaptarea producției și a produselor producătorilor care sunt membri ai acestor grupuri la cerințele pieței;

Introducerea în comun a produselor pe piață, inclusiv pregătirea pentru vânzare, centralizarea vânzărilor și aprovizionarea cumpărătorilor en gros;

Stabilirea unor norme comune privind informarea asupra producției, acordând o atenție deosebită recoltării și disponibilității;

Crearea și promovarea lanțurilor scurte;

Realizarea unor activități care pot fi desfășurate de către grupurile de producători, cum ar fi dezvoltarea competențelor în materie de exploatare și de comercializare, precum și organizarea și facilitarea proceselor de inovare și pentru protejarea mediului.

33. Înființarea unui centru de sănătate

Durata estimată: 2021-2027

Sursa potențială de finanțare: Fonduri nerambursabile + fonduri proprii.

34. Construirea și dotarea unui cabinet de medicină veterinară

Durata estimată: 2021-2027

Sursa potențială de finanțare: Fonduri nerambursabile + fonduri proprii.

35. Construirea unui atelier de confecție a costumelor și articolelor de îmbrăcăminte tradiționale

Durata estimată: 2021-2027

Sursa potențială de finanțare: Fonduri nerambursabile + fonduri proprii.

36. Construirea a trei stații de încărcare pentru mașinile electrice

Durata estimată: 2021-2027

Sursa potențială de finanțare: MEEMA (Ministerul Economiei, Energiei și Mediului de Afaceri) - Electric Up

Acțiuni: Obiectivele proiectului sunt creșterea gradului de utilizare a surselor regenerabile de energie, precum și a eficienței energetice, îmbunătățirea calității aerului și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, prin utilizarea sistemelor de panouri fotovoltaice pentru producerea de energie electrică necesară consumului propriu și, opțional, livrarea surplusului de energie electrică în rețeaua națională de energie electrică, precum și dezvoltarea infrastructurii de alimentare a autovehiculelor cu energie electrică în domeniul HORECA, stimularea utilizării autovehiculelor electrice și electrice hibrid plug-in, dezvoltarea transportului ecologic.

ALTE PROIECTE DE SUCCES CARE POT FI IMPLEMENTATE LA NIVELUL COMUNEI MĂLINI ÎN FUNCȚIE DE DIRECȚIILE VIITORE DE DEZVOLTARE:

1. Tradiție și dezvoltare (Belgia, Scoția, România)

Priorități: transfer de cunoștințe și inovare

Obiective

- Creșterea participării unor grupuri formale și informale în organizarea inițiativelor de dezvoltare rurală;
- Dezvoltarea cooperării regionale și interregionale – construirea de parteneriate între actorii din mediul rural;
- Informarea participanților cu privire la politica de dezvoltare rurală și sprijinul financiar pe care îl poate oferi;
- Demonstrarea faptului că produsele locale și tradiționale (meșteșuguri, alimente) reprezintă o oportunitate de dezvoltare economică în zonele rurale;
- Conservarea și promovarea culturii, gastronomiei și a tradiției în zonele rurale;
- Promovarea incluziunii sociale, în special pentru femei, și reducerea sărăciei în zonele rurale.

Rezultate

Cunoștințe sporite ale participanților cu privire la dezvoltarea rurală durabilă; privind crearea unor lanțuri scurte de aprovizionare și mici unități de prelucrare; precum și privind managementul proiectelor în dezvoltarea rurală.

Creșterea cunoștințelor locuitorilor din mediul rural cu privire la politica de dezvoltare rurală și la sprijinul financiar pe care îl poate oferi.

Creșterea ponderii locuitorilor din zonele rurale, în grupuri formale și informale, care se implică în inițiative de dezvoltare rurală. De asemenea, a ajutat la stabilirea de noi contacte regionale și supraregionale între participanți.

Participanții familiarizați cu o gamă variată de activități (aria culinară, artizanală, muzică).

Buget: 71.295 euro

-fonduri europene 60.645 euro

-alte fonduri 10.650 euro

[sursa: europa.eu](http://europa.eu)

2. Sprijinirea biomasei forestiere în industria agricolă (Porto, Portugalia)

Priotăți: Eficiența resurselor și clima

Obiective:

Elaborarea de modele eficiente de colectare, planificare și transport a biomasei forestiere;

- Identificarea și testarea soluțiilor adaptate și automatizate care reduc costurile, sporesc siguranța și reduc efortul fizic necesar în timpul colectării biomasei și a prelucrării prealabile;

- Furnizarea de soluții pentru echipamentele de încălzire cu efect de seră care folosesc așchii de lemn pentru a obține o eficiență sporită și costuri mai mici cu energia.

Rezultate

Se așteaptă să se aplice software-ul de gestionare a biomasei companiile devenind cu 40% mai eficiente în ceea ce privește costurile operaționale și logistice comparate cu sistemele anterioare de gestionare a biomasei.

Pentru industria agroalimentară, se estimează că, costul cumpărării biomasei (așchii de lemn) este cu 82% mai mic decât achiziționarea de gaze naturale. Utilizarea biomasei forestiere reduce riscul de incendiu, deoarece scade încărcătura de combustibil în păduri.

Proiectul contribuie la atenuarea schimbărilor climatice prin înlocuirea combustibililor fosili cu un combustibil regenerabil care este neutru în CO₂.

Buget: 316.375 euro

-fonduri FEADR 213.553 euro

-fonduri regionale/naționale 23.728 euro

-fonduri private 79.094 euro

Sursa: [GOTECFOR – Supporting the use of Forest Biomass in the agro-industry | The European Network for Rural Development \(ENRD\) \(europa.eu\)](http://europa.eu)

3. Construirea unei facilități comunale (Franța)

Priorități: Incluziune socială și dezvoltare locală

Obiective

Rurality Center este un proiect emblematic care decurge din planul local Agenda 21. Obiectivul general este îmbunătățirea gamei de servicii disponibile în zonă pentru a stimula economia locală.

Rezultate

Un centru de sat complet reorganizat, care oferă mai multe servicii și presupune noi investiții de eficiență energetică în clădiri.

Clădirea are un design contemporan și creează un nou reper arhitectural pentru primirea vizitatorilor în oraș.

Buget: 1.359.478 euro

FEADR 435.033 euro

Fonduri naționale/regionale 652.550 euro

Alte fonduri 271.895 euro

[Sursa: europa.eu](http://europa.eu)

4. Spațiu digital pentru persoane vârstnice (Finlanda)

Priorități: incluziune socială și dezvoltare locală

Obiective:

Îmbunătățirea competențelor informatice de utilizare a computerului și a altor dispozitive digitale de către rezidenții Suodenniemi, în special persoanele în vârstă;

Contribuirea la dezvoltarea și adoptarea de noi servicii digitale într-o comunitate care a suferit de pe urma depopulării și multe servicii publice și private sunt închise;

Îmbunătățirea serviciilor de bibliotecă și utilizarea multiplă a spațiul public.

Rezultate:

Profesionistul IT a putut ajuta aproximativ trei persoane pe zi.

Multe companii private, bănci, farmacii și furnizori de software, care au închis punctele lor de servicii fizice în Suodenniemi și-au luat angajamentul de a juca un rol în proiect, prin intermediul serviciilor lor electronice.

Buget: 27.100 euro

FEADR 7.481 euro

Fonduri nationale/regionale 10.331 euro

Fonduri private 9.287 euro

[PowerPoint Presentation \(europa.eu\)](http://europa.eu)

5. Regândirea managementului deșeurilor organice (Spania)

Priorități: Eficiența resurselor și climă

Obiective:

Acest proiect își propune să dezvolte un model inovator de gestionare a deșeurilor biologice, la scară locală cu luarea în considerare a implicațiilor sociale potențiale.

Rezultate:

A fost creat un sistem de colectare și transport pentru deșeuri biologice în Lumbier și alte zone din apropiere.

Crearea unei instalații de tratare biologică a deșeurilor biologice din Lumbier.

Cercetări privind metodele de optimizare a procesului de tratament și asigurarea utilizării compostului obținut.

Proiectarea unui curs de formare; introducerea acestui model de management la nivel local.

Buget: 197.962 euro

FEADR 115.808 euro

Fonduri naționale/regionale 62.358 euro

Fonduri private 19.796 euro

[Sursă: europa.eu](http://europa.eu)

6. Instalarea de apă curentă, canalizare și alte infrastructuri în România rurală

Priorități: Incluziune socială și dezvoltare locală

Locuitorii dintr-o comună din România rurală nu erau conectați la alimentările municipale cu apă sau la lucrările de tratare a apelor uzate. Drumurile și alte infrastructuri cheie se aflau, de asemenea, într-o stare săracă, descurajând turiștii să viziteze și menținând investițiile străine necesare în afara zonei.

Administrația locală a folosit sprijinul FEADR de aproape 3 milioane de euro pentru a construi infrastructura pentru alimentarea cu apă și lucrările de canalizare pentru satele Romuli și Dealu Ștefăneți, precum și alte lucrări de construcție, cum ar fi drumuri și o nouă grădiniță.

Rezultate:

Peste 80% dintre locuitori erau conectați la un sistem automat de alimentare cu apă și la canalizare.

Centrul cultural Romuli a fost renovat.

A fost construită o nouă grădiniță.

Drumul local din satul Romuli a fost renovat.

Au fost create 5 locuri de muncă pentru personalul tehnic responsabil cu supravegherea funcționării noilor instalații.

Buget FEADR 2.97 mil. Euro

Sursă: [Installing water, sewage and other infrastructure in rural Romania | The European Network for Rural Development \(ENRD\) \(europa.eu\)](#)

7. Configurarea unui centru de aventură (Grecia)

Obiective:

Proiectul a urmărit să ajute zona Imathia să devină populară, destinație turistică pe tot parcursul anului. A planificat să ofere o gamă largă de activități pentru vizitatori care utilizează bunurile naturale în timp ce oferă facilități moderne. Obiectivul său principal a fost crearea companiei, care oferă servicii sportive și de agrement (inclusiv un restaurant) inclusiv o componentă de educație de mediu de bază.

Rezultate:

Proiectul a creat un centru de sport și aventură, completat de facilități de educație pentru mediu și servicii de catering pentru sportivi și vizitatori. Se așteaptă ca centrul să crească numărul de vizitatori în regiune și să se îmbunătățească înțelegerea și respectarea valorii naturale a zonei montane. Creșterea valorii zonei ca destinație turistică va aduce beneficii altor operatori din regiune și va îmbunătăți economia locală în ansamblu.

Budget: 286.445 euro

FEADR 107.417 euro

Fonduri naționale 35.806 euro

Fonduri private 143.222 euro

Sursă: [europa.eu](#)

8. Destinația “Sat de olărit” (Polonia)

Obiectivul principal al proiectului a fost vocațional formarea și integrarea socială a șomerilor din zonele rurale și orașele mici.

Rezultate:

În fiecare an există aproximativ 12.000 de vizitatori, inclusiv turiști și grupuri de studiu din Polonia și străinătate.

Din 108 persoane care au participat la instruirea organizată în cadrul proiectului, 76 au găsit de lucru.

Buget: 530.000 euro

FEADR 24.000 euro

Fonduri naționale/regionale 6.000 euro

Alte fonduri 500.000 euro

Sursă: [europa.eu](#)

9. Ateliere de combatere a excluderii digitale în zonele rurale (Polonia)

Priorități: Incluziune socială și dezvoltare locală

Obiective:

Proiectul a avut ca scop sprijinirea persoanelor excluse digital (peste 50 de ani) în zonele rurale pentru a obține aptitudini de bază pentru utilizarea computerului.

Atelierele au avut loc în nouă municipalități partenere, și au urmărit să sensibilizeze comunitățile locale privind necesitatea de a oferi instruire digitală copiilor și tinerilor precum și persoanelor cu vârsta de peste 50 de ani. Se speră că atelierele oferă un exemplu de succes al modului în care o astfel de instruire ar putea fi organizată.

Rezultate:

Nouăzeci de persoane de peste 50 de ani și-au dobândit sau și-au îmbunătățit abilitățile de utilizare a unui computer.

Participanții au învățat cum să desfășoare activități de zi cu zi, cum ar fi găsirea de informații

pe web, căutând oferte de locuri de muncă, efectuând plăți electronice și cumpărături online sau trimiterea de e-mailuri.

Noile competențe digitale au contribuit la îmbunătățirea calității vieții și a participanților a contribuit la construirea capitalului social în zona GAL.

Proiectul este un exemplu de bune practici la care alte entități pot privi pentru organizarea de inițiative similare pentru educația digitală, indiferent de grupul de vârstă țintă.

Buget: 10.394 euro

FEADR 6.614 euro

Fonduri nationale/regionale 3.780 euro

Sursă: europa.eu

10. Susținerea unui stil de viață sănătos pentru toate generațiile (Slovenia)

Priorități: Incluziune socială și dezvoltare locală

Obiective:

Obiectivele generale ale acestui proiect au fost îmbunătățirea sănătății fizice și mentale a populației din Meža Valley, creșterea gradului de conștientizare și responsabilitate în rândul populației pentru propria sănătate și dobândirea unui stil de viață sănătos. Obiectivele specifice au inclus accesul îmbunătățit la infrastructură recreativă în aer liber; modernizarea și îmbunătățirea locurilor de joacă pentru copii; și motivarea populației locale să se angajeze în activitate fizică în aer liber.

Rezultate:

În patru municipalități, au fost stabilite 29 de locații pentru recreere în aer liber. Peste 45 de evenimente, ateliere și prezentări au fost direcționate

către grupurile țintă, inclusiv copii, părinți, bunici, vârstnici și persoane cu dizabilități. Echipamentul este utilizat în mod regulat de tot mai mulți utilizatori, fie cei implicați în recreere organizată sau cei care preferă să facă mișcare singuri, gratuit. Se observă încet o schimbare de atitudine, în special în rândul persoanelor în vârstă a populației.

Buget: 243.340 euro

FEADR 117.545 euro

Fonduri regionale/nationale 29.386 euro

Fonduri private 96.409 euro

[Sursă: europa.eu](http://europa.eu)

11. Casa medicală „Cella Santé” la Pont-à-Celles (Belgia)

Priorități: Incluziune socială și dezvoltare locală

Obiective:

Finanțarea publică a vizat să contribuie la creșterea calității serviciilor oferite de centrul medical din Pont-à-Celles prin îmbunătățirea organizării spațiilor și echipamente cu o eficiență ridicată.

Rezultate:

În perioada septembrie 2016 - martie 2018, centrul medical a înregistrat o creștere a mediei zilnice a numărului pacienților de la 10 la 14 și numărul de rezidenți aproape s-a dublat. Activitățile de asistență medicală adună între 5 și 10 persoane pe sesiune.

[Sursă: europa.eu](http://europa.eu)

12. Școala subsidiară - o forță motrică pentru dezvoltare locală (Slovenia)

Obiective:

Crearea de oportunități de implicare a copiilor în diverse activități de timp liber;

Dezvoltarea capitalului social al celor mai tinere generații;

Creșterea gradului de conștientizare cu privire la problemele de mediu;

Stimularea creativității copiilor;

Consolidarea cooperării intergeneraționale;

Susținerea școlii subsidiare pentru a deveni centrul vieții sociale din sat.

Rezultate:

1 049 de copii au fost implicați în activitățile proiectului; de la 60 în anul 2009 la 300 în 2014;

67 de cadre didactice și 22 de cadre tehnice au lucrat voluntar în proiect;

La activități au participat 106 actori locali și 16 asociații;

Au fost implementate 209 de ateliere ecologice, 35 de evenimente promoționale, 13 vizite organizate între școlile subsidiare, 3 prezentări în capitală, 6 evenimente anuale, 6 jocuri fără granițe etc.

Buget: 160.048 euro

FEADR 84.667 euro

Fonduri regionale/nationale 21.167 euro

Fonduri private 54.214 euro

[Sursă: europa.eu](http://europa.eu)

13. Sprijinirea locală a antreprenorilor într-o zonă rurală îndepărtată

Priorități: Incluziune socială și dezvoltare locală

Obiective:

„Atelierul Arborele Luminii” este o afacere socială, proiect, al cărui obiectiv principal a fost crearea de locuri de muncă și creșterea oportunităților pentru comunitatea locală, inclusiv pentru tineri, persoanele cu vârstă medie și vârsta pre-pensionare. Obiectivul specific al proiectului a fost de a utiliza experiența creată în cadrul asociației, pentru a înființa un studio de proiectare specializat pentru prelucrare sticlă și lemn și fabricarea articolelor de decor interior.

Rezultate:

Acest proiect a ajutat la stabilirea activității de antreprenariat social în sat.

Suveniruri/ cadouri personalizate pot fi produse și comercializate.

9 localnici folosesc acest atelier pentru a genera venituri suplimentare și pentru a-și dezvolta aptitudini. Șase dintre ei sunt tineri cu vârsta sub 30 de ani, astfel proiectul va permite ca ei să rămână în sat.

Atunci când atelierul este pe deplin operațional, se așteaptă să crească veniturile cu 30% în primul an.

Proiectul a ajutat asociația să-și diversifice activitățile oferind noi aptitudini, cu utilizarea de noi instrumente de lucru, precum și obținerea unei surse constante de venituri pentru finanțarea altor activități.

Buget: 49.792 euro

FEADR 23.701 euro

Fonduri nationale/regionale 11.153 euro

Fonduri private 7.438 euro

Alte fonduri 7.500 euro

[Sursă: europa.eu](http://europa.eu)

14. Îmbunătățirea durabilității pădurilor (Slovacia)

Axa 2 – îmbunătățirea mediului și a zonei rurale

Obiective:

Proiectul a urmărit să protejeze viabilitatea pe termen lung a pădurii prin consolidarea biodiversității și a producției sale potențiale. În același timp, proiectul și-a propus să îmbunătățească funcțiile ecologice, cum ar fi resursele de sol, îmbunătățirea capacității de absorbție și gestionarea apei. Schema de asemenea, a căutat să dezvolte un drum asfaltat de 1,4 km pentru a permite vehiculelor de întreținere efectuarea lucrărilor de întreținere, asigurarea accesului echipajelor de intervenție, precum și îmbunătățirea accesibilității pentru turiști.

Rezultate:

Noi răsaduri de fag și arțar asigură pădurea mai sănătoasă și rezistentă la daunele provocate de vânt și dăunători.

Risc mai mic de eroziune a solului și o retenție mai mare de apă.

Noul drum permite echipamentelor grele să acceseze pădurea pentru recoltarea lemnului sau

combaterea incendiilor.

Drumul este, de asemenea, un impuls pentru organizațiile de turism și sport.

Buget: 460.383 euro

FEADR 368.307 euro

Fonduri nationale/regionale 92.077 euro

[Sursă: europa.eu](http://europa.eu)

15. Înființarea unei clădiri de afaceri într-o zonă care suferă de șomaj ridicat

Priorități: Incluziune socială și dezvoltare locală

Obiective:

Scopul proiectului a fost de a construi o clădire de afaceri care oferă clienților spații și servicii de sprijin adecvate.

Rezultate:

73% din clădire este închiriată. Clădirea deservește astăzi 16 firme mici, cu capacitatea de a găzdui alte cinci companii.

Clădirea a devenit un loc de întâlnire pentru antreprenorii din regiune și nu doar cei care au un loc în sediul său.

Diferite evenimente sunt organizate în incinta incubatorului comun - o expoziție de fotografii de către un autor local în timpul zilei "ușa deschisă".

Buget: 1.905.980 euro

FEADR 643.268 euro

Fonduri nationale/regionale 214.423 euro

Fonduri private 1.048.289 euro

[Sursă: europa.eu](http://europa.eu)

16. Organizarea zilei fermei deschise (Estonia)

Obiective:

Obiectivul acestei inițiative este de a sensibiliza publicul care trăiește în centre urbane cu privire la ceea ce este cu adevărat viața rurală. Un astfel de eveniment are ca scop să contribuie la îmbunătățirea înțelegerii de către oameni a modului în care este produsă hrana lor și să ridice aprecierea pentru alimentele locale sănătoase, agricultura și viața în zonele rurale.

Rezultate:

Numărul mediu de vizitatori pe fermă este de 400 de persoane.

Numărul participanților a crescut de-a lungul anilor:

- 2015: 148 de ferme au participat și au găzduit peste 45.000 de vizitatori.
- 2016: 234 de ferme au participat și au găzduit peste 83.000 de vizitatori.
- 2017: 280 de ferme au participat și au găzduit peste 121.000 de vizitatori.
- 2018: 296 de ferme au participat și au găzduit peste 163.000 de vizitatori

Buget: PDR 56.200 euro

[Sursă: europa.eu](http://europa.eu)

17. Înființarea plantațiilor de plopi pentru uz industrial (Ungaria)

Priorități: Eficiența resurselor și climă

Obiective:

- aprovizionarea industriei prelucrătoare cu materii prime care acoperă cel puțin o treime din consumul său total;
- producerea materiilor prime care nu sunt disponibile în Ungaria;
- contribuția la extinderea gamei de produse cu produse semifinite;
- echilibrarea fluctuațiilor pieței și a producțiilor dependente de condiții meteorologice .

Rezultate:

Populus Hungary Ltd. a înființat plantații industriale de plopi pe o suprafață de 109,18 hectare de teren. Două plantații au fost înființate în Somogyudvarhely, de 25,41 ha și 27,68 ha de teren. Două plantații au fost înființate în Berzence, de 26,14 ha și 29,95 ha de teren. 70% din producție este vândută către Derula Ltd., în timp ce 10% este vândută Italiei și restul de 20% este vândută centralelor electrice de biomasă din Ungaria.

Buget: 483.882 euro

PDR 241.941 euro

FEADR 205.650 euro

Fonduri regionale/nationale 36.291 euro

[Sursă: europa.eu](http://europa.eu)

18. Înființarea unui centru de sănătate (Lituania)

Priorități: Incluziune socială și dezvoltare locală

Obiective:

Proiectul a avut ca scop apropierea serviciilor medicale de cetățeni, să îmbunătățească accesibilității precum și să crearea de noi locuri de muncă în zonele rurale.

Rezultate:

În prezent, există nouă membri ai personalului în clinică/ centru, de asemenea, se acordă îngrijire la domiciliu rezidenților vârstnici din Švėkšna.

În conformitate cu acordul cu instituția lituaniană de servicii medicale, unele servicii medicale, cum ar fi consultațiile medicilor de familie, serviciile de asistență medicală și examinările sunt oferite gratuit.

Serviciile de îngrijire ulterioară sunt plătite de către pacienți.

Buget: 30.690 euro

FEADR 21.220 euro

Fonduri nationale/regionale 3.745 euro

Fonduri private 2.500 euro

Alte fonduri 3.225 euro

[Sursă: europa.eu](http://europa.eu)

19. Restaurarea și conservarea Biserica Sf. Nicolae din Telesti, județul Gorj

Priorități: Incluziune socială și dezvoltare locală

Obiective:

O serie de lucrări de restaurare de bază au fost necesare pentru a păstra clădirea și de a îmbunătăți funcționalitățile sale.

Rezultate:

Investiția a făcut biserica mai accesibilă enoriașilor și turiștilor internaționali.

Localnicii au fost angajați să facă lucrările proiectului. Printre acestea se numără 20 de persoane cu muncă necalificată/ slab calificată; 15 persoane care sunt instruite în diferite meserii, precum zidărie, sculptori de piatră, dulgheri, picturi vechi și restauratori de icoane.

Un număr nespecificat de ghizi cu normă întreagă vor fi angajați în urma finalizării lucrărilor.

Buget: 462.226 euro

FEADR 264.769 euro

Fonduri nationale/regionale 46.724 euro

Alte fonduri 150.733 euro

[Sursă: europa.eu](http://europa.eu)

20. Reporteri locali care servesc zonele rurale (Suedia)

Priorități: Incluziune socială și dezvoltare locală

Obiective:

Obiectivul proiectului a fost de a oferi știri fiabile pentru acapararea și vizibilitatea zonei sale prin implicarea localnicilor care au dorit să acționeze ca corespondenți pentru comunitățile lor. Ideea de a angaja localnicii să scrie despre propria lor comunitate se bazează pe faptul că acestea tind să fie mult mai bine informați cu privire la știrile locale de zi cu zi decât ar putea fi un corespondent extern sau de arie largă.

Rezultate:

Până în prezent, 430 de articole publicate au fost scrise de reporterii locali.

Ziarul are 109 000 de cititori unici în fiecare zi. Ca un exemplu cu privire la modul cât de populare sunt, articolele scrise de reporterii locali au fost vizualizate 49 450 ori în perioada 2018-11-01 până în 2018-12-07.

Abilitățile nou dobândite în scris și fotografie au inspirat unii dintre participanți să își dezvolte propriile afaceri.

Proiectul a sporit vizibilitatea și conștientizarea zonelor rurale.

De asemenea, a fost creată o platformă pentru știrile rurale și perspectivele rurale. Reporterii încă mai scriu despre comunitățile lor - cu îndrumare de la ziar - voluntari, chiar dacă proiectul s-a încheiat.

Buget: 106.555 euro

FEADR 53.277 euro

Fonduri naționale/regionale 18.115

Fonduri locale 35.163

Sursă: europa.eu

21. Magazinele pop-up pentru a revitaliza centrul orașului (Austria)

Priorități: Incluziune socială și dezvoltare locală

Obiective:

- revitalizează mediul neprimitor al incintelor de cumpărături semi-abandonate prin introducerea ferestrelor pop-up;
- creșterea numărului de vizitatori oferind frecvent o schimbare a gamei de servicii și produse;
- creșterea numărului de clienți pentru toți localnicii afaceriști;
- previne delocalizarea în continuare a afacerilor;
- promovarea înființării de noi afaceri;
- încurajarea locațiilor pe termen lung.

Rezultate:

9 magazine pop-up deschise pe termen lung.

S-au înființat 5 afaceri noi, care nu mai funcționează în cadrul proiectului.

Acum există mai puține spații comerciale libere în centrul orașului. Traficul clienților a crescut cu 43% pe promenada „Linzer Straße”. Nu există alte închideri / plecări ale întreprinderilor locale până acum. Proiectul a sporit profilul orașului Enns.

Creșterea activităților de marketing și activități promoționale.

Proprietarii sunt din ce în ce mai dispuși să investească.

Atât proprietarii de afaceri, cât și clienții arată o satisfacție mai mare.

Creșterea numărului de micro-evenimente în incinta cumpărăturilor.

Buget: 126.176 euro

PDR 50.470 euro

Fonduri private 75.706 euro

[PowerPoint Presentation \(europa.eu\)](#)

22. Investiții pentru creșterea competitivității unei afaceri de panificație (Slovacia)

Priorități: Lanț alimentar și managementul riscului

Obiective:

Obiectivul principal al proiectului a fost creșterea competitivității Bakery Hrinova prin aplicarea noilor tehnologii și inovații în panificație, precum și modernizarea și inovația echipamentului companiei.

Rezultate:

Cinci produse noi au fost adăugate la gama de produse de panificație.

Au fost create trei noi locuri de muncă și se planifică crearea a încă patru.

Cifra de afaceri a crescut 10%.

Consum redus de energie.

Buget: 1.992.841 euro

FEADR 822.047

Fonduri nationale/regionale 274.016 euro

Fonduri private 896.779 euro

[Sursă: europa.eu](#)

23. Dezvoltarea unei mici ferme apicole în Ungaria

Priorități: Competitivitate

Obiective:

- Dezvoltarea activității apicole;
- Asigurarea poziției pe piață a fermei;
- Creșterea profitabilității fermei.

Rezultate:

Cele 38 de familii originale au crescut la 63, care vor fi crescute în continuare la 80 de a lungul anului.

35 dintre vechii stupi au fost schimbați și s-au înființat noi colonii.

Un sublimator de acid oxalic a fost achiziționat pentru a dezinfecta albinele într-un mod ecologic, care este mai bun decât medicamentele care au fost utilizate anterior.

Calculule arată că producția de miere și veniturile preconizate se vor dubla.

Buget: PDR 15.000 euro

[PowerPoint Presentation \(europa.eu\)](#)

24. Modernizarea unei ferme de porci în Croația

Priorități: Viabilitatea fermei și competitivitatea

Obiective:

- modernizarea procesului de producție;
- reducerea costurilor de producție;
- creșterea eficienței în utilizarea energiei;
- creșterea calității solului;
- creșterea veniturilor fermei.

Rezultate:

Datorită investiției, ferma a realizat propria producție de hrană pentru animale, precum și transportul mai ușor, mai sigur și mai rapid al porcilor îngrășiți către clienți cu vehiculul. Emisiile de dioxid de carbon în atmosferă au fost reduse datorită consumului redus de combustibil. A fost creat un nou loc de muncă.

Buget: 297.378 euro

FEADR 160.559 euro

Fonduri naționale/regionale 28.334 euro

Fonduri private 108.485 euro

[Sursă: europa.eu](#)

25. Transformarea caselor parohiale abandonate în cazare turistică (Austria)

Priorități: Incluziune socială și dezvoltare economică

Obiective:

- adaptarea caselor parohiale pentru a fi utilizate pentru turism;
- dezvoltarea de programe în jurul acestor case parohiale pentru a informa turiștii de moștenirea culturală materială și imaterială a mediului rural;
- adăugarea de valoare zonelor preponderent slabe din punct de vedere structural;
- crearea de noi locuri de muncă și să stimularea activității economice.

Rezultate:

O listă scurtă de case parohiale a fost elaborată din fiecare zonă participantă;

Dezvoltarea și implementarea platformei de rezervare;
Partenerii au organizat patru excursii la alte GAL-uri;
A fost realizat un mare eveniment de rețea.

Buget: 187.000 euro

PDR 147.600 euro

Fonduri private 39.400 euro

[Sursă: europa.eu](http://europa.eu)

26. Diversificarea unei ferme în turism și producția de căldură folosind biomasă din lemn (Slovenia)

Axa 3 – calitatea vieții în mediul rural și diversificarea economiei rurale

Obiective:

Obiectivul proiectului a fost înlocuirea vechiului sistem de încălzire cu unul care ar folosi biomasă lemnoasă și ar asigura încălzire clădirilor învecinate.

Rezultate:

Șapte clădiri sunt acum conectate la sistemul de termoficare cu biomasă.

Grupurile școlare vizitează ferma pentru a afla despre energiile regenerabile și modul în care sistemul de încălzire funcționează.

Familia a investit acum în producția de energie solară folosind propriile fonduri.

Noile apartamente disponibile la fermă au o rată de creștere constantă a vizitelor pentru ultimii 3 ani.

Veniturile din activitățile din afara fermei au crescut încet și au depășit veniturile generate din agricultură.

Buget: 472.787 euro

FEADR 196.091 euro

Fonduri nationale/regionale 65.364 euro

Fonduri private 211.332 euro

[Sursă: europa.eu](http://europa.eu)

27. Ridicarea unei cofetării și atelier de patiserie în România rurală

Obiective:

Obiectivul general al proiectului a fost adaptarea întreprinderii conform standardelor UE privind prelucrarea și distribuirea produselor de cofetărie. Obiectivele proiectului au fost:

- construirea unui atelier modern de patiserie cu un spațiu expozițional;
- creșterea capacității și competitivitatea afacerilor;
- să devină un model de unitate de afaceri la nivel local;

- să ofere un loc unde clienții și turiștii locali pot petrece timp de calitate și se pot bucura de produsele lor.

Rezultate:

În 2015, cifra de afaceri a cofetăriei a ajuns la un milion de lei (aproximativ 250.000 de euro).

Cifra de afaceri a atelierului a fost de 828 000 lei în 2014. Aceasta a fost cu 32% mai mare decât în 2013 și cu 127% mai mare decât în primul an de activitate, respectiv anul 2012.

Cofetaria are în prezent 9 angajați cu normă întreagă.

În prezent, pe piața locală nu există niciun concurent pentru produsele companiei.

Buget: 1.289.384 euro

FEADR 207.775 euro

Fonduri nationale/regionale 51.944 euro

Fonduri private 1.029.775 euro

[Sursă: europa.eu](http://europa.eu)

28. Conexiune cu fibră de bandă largă (Suedia)

Axa 3 – calitatea vieții în mediul rural și diversificarea economiei rurale

Obiective:

Obiectivul acestui proiect a fost furnizarea de bandă largă pentru acces la internet pentru locuitorii din mediul rural din municipiul Bräcke, cu toate avantajele pe care le prevede.

Rezultate:

Proiectul a condus la 272 de conexiuni la rețeaua de bandă largă.

În 2012, doar 0,033% din municipalitate avea acces la rețeaua de bandă largă. În 2017,

90% din gospodării erau conectate.

Aproximativ 500 de voluntari au fost angajați în grupul satului.

Buget: 985.898 euro

FEADR 394.359 euro

Fonduri nationale/regionale 98.590 euro

Fonduri private 492.949 euro

[Sursă: europa.eu](http://europa.eu)

29. Utilizarea indicatoarelor rutiere pentru a promova cultura locală (Estonia)

Obiective:

Scopul proiectului a fost să faciliteze călătoria turiștilor pe traseul Seto Külävüü, atunci când nu au un ghid local care să le arate împrejurimile. Mai întâi s-a făcut un acord asupra abordării, adică ceea ce trebuie să fie prezent în peisaj pentru a facilita turismul. S-a făcut un acord privind

necesarul: indicatoare (indicatoare spre sat, spre principalele atracții), semnalizări mari, hărți (hartă Seto Külävüü și hartă regională cu toate datele), locuri de picnic și standuri de informare.

S-a împărțit lucrarea în trei faze pentru a realiza sarcina de lucru gestionabilă. Proiectul se află în faza de creare a indicatoarelor rutiere.

Rezultate:

Au fost instalate 130 de indicatoare rutiere pe ruta Seto Külävüü și 3 indicatoare în trei sate (Värska, Obinitsa, Tsiistre).

Au fost instalate 12 hărți rutiere regionale și Seto Külävüü, precum și 17 standuri informative și 7 locuri de picnic în locații diferite.

Vizitatorii pot găsi repere interesante mai ușor și pot afla despre cultura locală.

Traseul către punctul de control al frontierei cu Rusia este acum clar indicat.

Buget: 12.061 euro

FEADR 7.237 euro

Fonduri private 3.015 euro

[Sursă: europa.eu](http://europa.eu)

30. Un serviciu de autobuze locale la cerere în Țara Galilor rurală
Priorități: Incluziune socială și dezvoltare locală

Obiective:

Bwcabus a căutat să pună în aplicare un sistem accesibil și o soluție durabilă pentru asigurarea comunităților rurale din vestul Țării Galilor, cu o rețea de transport locală eficientă. S-a urmărit astfel să se ofere acces îmbunătățit la locuri de muncă și servicii pentru localnici, beneficiarii direcți fiind cei mai expuși riscului.

Rezultate:

Bwcabus le permite oamenilor să călătorească între orașe și sate sau să se conecteze la linii principale de autobuz sau tren. Serviciul îi ajută pe cei fără mașini să acceseze servicii cheie, inclusiv sănătate și servicii de educație, precum și oportunități de angajare. Proiectul aduce o deosebită contribuție la viața persoanelor cu mobilitate redusă. Serviciul a crescut frecvența utilizării transportului public și a încurajat reducerea utilizării mașinii. Bwcabus a oferit un impuls companiilor locale și economiei locale.

Buget: ~ 619.000 euro

FEADR ~ 292.000 euro

Fonduri publice ~ 399.000 euro

31. Oportunități inovatoare de afaceri din lapte de măgăriță (Italia)

Obiective:

Scopul principal al proiectului a fost dezvoltarea de alimente inovatoare produse din lapte de măgăriță și combinându-l cu lapte de capră. Acest lucru ar fi rezolvat problema deșeurilor alimentare care decurg din dificultatea de a vinde întreaga producție de lapte de măgăriță ca produs proaspăt. Mai mult, implementarea proiectului a fost așteptată să genereze noi surse de venit pentru cooperative, altele decât creșterea interesului turiștilor de a vizita zona.

Rezultate:

Brânza produsă din combinația de lapte de capră și de măgăriță a avut un discret succes pe piață. Se vinde în magazine locale, restaurante și pensiuni agroturistice și reprezintă pentru cooperativă o sursă importantă de venit. În ceea ce privește iaurtul, au fost evidențiate unele probleme în producția sa. De fapt, potrivit rezultatele fazei de testare a produselor, un tip de iaurt produs a fost foarte mult apreciat de clienți, dar producția sa a fost prea costisitoare și, în consecință de asemenea, prețul său de piață ar fi fost prea scump.

În ansamblu, implementarea proiectului a avut efecte pozitive pentru cooperativă.

Producția de brânzeturi a asigurat o sursă suplimentară de venit și numărul de vizitatori a crescut, de asemenea, ca urmare a activităților de diseminare legate de proiect.

Buget: 73.736 euro

FEADR 25.703 euro

Fonduri naționale/regionale 32.713 euro

Fonduri private 15.288 euro

[Sursă: europa.eu](http://europe.eu)

32. Fermă de lactate cu producție de biogaz în România

Obiective:

Scopul general al companiei a fost extinderea producției sale prin crearea unei unități moderne de procesare a produselor lactate. De asemenea s-a urmărit să se beneficieze de energie regenerabilă prin utilizarea de produse secundare pentru a produce electricitate și căldură pentru a exploata ferma și unitatea de procesare a laptelui. În plus, prin intermediul utilizării eficiente a produselor secundare, s-ar reduce emisiile de amoniac.

Rezultate:

Soluțiile tehnologice avansate aplicate au contribuit la reducerea consumului de energie și apă uzată. Bunăstarea animalelor a crescut datorită îmbunătățirii ventilației și reducerea insectelor. Prelucrarea gunoiului de grajd pentru producerea de biogaz a redus emisiile de gaze aproape la zero.

Investiția a contribuit, de asemenea, la crearea de noi locuri de muncă fără discriminare de gen, unitățile au vestiare de schimb separate.

Mulțumită sprijinului FEADR se produc lapte și produse lactate de înaltă calitate, satisfacându-se cererea ridicată de pe piață. În același timp, reducerea costurilor de producție și o eficiență mai mare au crescut rentabilitatea și competitivitatea fermei.

Buget: 5.1 mil euro

FEADR 0.9 mil euro

Fonduri nationale/regionale 0.05 mil euro

Fonduri private 3.7 mil euro

Alte fonduri 0.4 mil euro

[Sursă: europa.eu](http://europa.eu)

33. Stații de încărcare a vehiculelor electrice (Bulgaria)

Rezultate:

Cinci stații de încărcare au fost construite în perioada martie - septembrie 2015 în orașele Varna, Plovdiv, Shumen, Burgas și Belogradchik.

Au fost create trei noi locuri de muncă (doi mecanici și un administrator).

Aproximativ 500 de membri ai comunității au participat la șase zile de demonstrație.

60 de membri au participat la un exercițiu de asamblare a mini-modele de mașini electrice.

Rezultatele au fost diseminate către peste 1000 de locuitori ai municipiului Ispirih, fiind promovată mobilitatea electrică ca soluție modernă pentru protecția sănătății și a mediului precum și a modului de a crea o imagine contemporană și atractivă a regiunii.

Buget: 38.800 euro

FEADR 21.760 euro

Fonduri nationale/regionale 5.440 euro

Fonduri private 11.600 euro

[Sursă: europa.eu](http://europa.eu)

34. Diversificarea în călărie terapeutică (Slovenia)

Priorități: Incluziune socială și dezvoltare locală

Obiective:

Obiectivul acestui proiect a fost de a sprijini dezvoltarea turismului și serviciilor noi la fermă cu adăugarea unei activități de echitație, în același timp cu promovarea și conectarea întreprinderilor locale.

Rezultate:

Proiectul a extins gama de produse și servicii turistice în zona Prlekija, iar acest lucru are beneficii atât economice, cât și sociale.

A fost înregistrată o creștere cu 15% a vizitelor la fermă.

Un nou loc de muncă pentru un instructor terapeutic de echitație a fost creat la fermă.

Buget: 23.806 euro

FEADR 13.670 euro

Fonduri naționale/regionale 3.418 euro

Fonduri private 6.718 euro

[Sursă: europa.eu](http://europa.eu)

Cadrul de implementare SDL

Implementarea SDL se va realiza la nivelul Primăriei Comunei Mălini prin personalul propriu. Alegerea personalului de implementare a proiectelor prevăzute în SDL se va realiza după următoarele criterii:

- Experiența anterioară relevantă;
- Competențe deținute.

În alegerea membrilor echipei de implementare a SDL se va asigura egalitatea de șanse, în acest sens: în cadrul echipei vor avea acces toți membrii din cadrul Primăriei Comunei Mălini care au trebuit la elaborarea strategiei și care dețin competențele necesare implementării acestora.

Pentru a asigura o monitorizare eficientă a implementării SDL, echipa de implementare va urmări:

- Elaborarea unui set de indicatori de performanță a implementării proiectelor;
- Respectarea termenelor propuse pentru realizarea proiectelor;
- Corespondența obiectivelor propuse cu obiectivele realizate – dacă apar modificări se vor justifica necesitatea survenirii acestora.

Pentru fiecare proiect se vor stabili echipe de proiect care vor fi subordonate unui coordonator. Pentru fiecare proiect se vor contracta prestatori de servicii externi – firme de consultanță cu care membrii echipei de proiect vor colabora direct.

ANEXE

Fonduri europene pentru perioada 2021 – 2027

Conform Comisiei Europene, granturile pot fi eficient completate de instrumentele financiare, care au efect potențator și sunt mai apropiate de piață. În mod voluntar, statele membre vor putea să transfere o parte din resursele politicii lor de coeziune către noul fond InvestEU gestionat la nivel central, ca să acceseze garanția furnizată de bugetul UE. Va fi mai ușor să se combine granturile și instrumentele financiare. Noul cadru include și dispoziții speciale pentru a atrage mai mult capital privat.

NOUL CADRU FINANCIAR MULTIANUAL 2021-2027

UN BUGET PENTRU O UNIUNE CARE PROTEJEAZĂ, CAPACITEAZĂ ȘI APĂRĂ

În miliarde EUR – prețuri curente

Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD) 2021-2027

Axa Prioritară 1. Tranziție energetică bazată pe eficiență energetică, emisii reduse, sisteme inteligente de energie, rețele și soluții de stocare.

Axa Prioritară 2 - Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară.

Axa Prioritară 3 - Protecția mediului prin conservarea biodiversității, asigurarea calității aerului și decontaminare a siturilor poluate.

Axa Prioritară 4 - Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor.

Axa Prioritară 1. Tranziție energetică bazată pe eficiență energetică, emisii reduse, sisteme inteligente de energie, rețele și soluții de stocare.

<p><i>Obiectiv Specific FEDR/FC</i></p> <p><i>(i) Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră</i></p>
<p>Operațiuni</p> <p>-Proiecte demonstrative și de eficiență energetică în IMM-uri și măsuri de sprijin adiacente.</p> <p>-Proiecte de eficiență energetică în întreprinderile mari și măsuri de sprijin adiacente.</p>
<p><i>Obiectiv specific FEDR/FC (iii) Dezvoltarea de sisteme inteligente de energie, rețele și stocare în afara TEN-E.</i></p>
<p>Operațiuni</p> <p>-Echipamente și sisteme inteligente pentru asigurarea calității energiei electrice</p> <p>-Implementarea de soluții digitale pentru izolarea defectelor și realimentarea cu energie în mediul rural și urban</p> <p>-Digitalizarea stațiilor de transformare și soluții privind controlul rețelei de la distanță - integrare stații în SCADA-</p> <p>-Măsuri de creștere a adecvanței rețelei naționale de energie electrică</p> <p>-Creșterea capacității disponibile pentru comerțul transfrontalier</p> <p>-Implementarea de soluții privind stocarea energiei.</p>

Axa Prioritară 2 - Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară.

<p><i>Obiectiv specific FEDR/FC (v) Promovarea managementului durabil al apei</i></p>
<p>Operațiuni</p> <p>Continuarea acțiunilor integrate de dezvoltare a sistemelor de apă, respectiv: reabilitarea și construcția de stații de tratare, transport și distribuire a apei destinate consumului uman și apă uzată, respectiv: construirea și reabilitarea rețelelor de canalizare și construirea/reabilitarea/ modernizare (treaptă terțiară) a stațiilor de epurare a apelor uzate care asigură colectarea și epurarea încărcării organice biodegradabile în aglomerări mai mari de 2.000 l.e., acordându-se prioritate aglomerărilor cu peste 10.000 l.e.), inclusiv prin consolidarea suplimentară și extinderea operatorilor regionali. Investițiile vor viza în proporție preponderent mai mare sectorul privind apa uzată.</p> <p>Totodată, se vor continua investițiile în managementul nămolului rezultat în cadrul procesului de epurare a apelor uzate/tratare a apei potabile.</p> <p>Pe lângă continuarea investițiilor integrate regionale PODD va finanța:</p>

- proiecte noi investiții – cu dimensiuni mai mici, și care adresează în proporție mai mare apa uzată
- proiecte de investiții de mici dimensiuni /, care susțin consolidarea regionalizării în contextul extinderii/fuziunii OR (ex. SCADA integrat)
- sisteme individuale – începând cu 2025-2027, ulterior implementării noului cadru metodologic pregătit de MMAP

De asemenea, se are în vedere finanțarea acțiunilor de consolidare a capacității de reglementare economică a sectorului de apă și apă uzată, astfel încât să se eficientizeze procesul de realizare a planurilor de investiții pentru conformare.

Obiectiv specific FEDR/FC (vi) Promovarea tranziției către o economie circulară.

- Extinderea schemelor de gestionare a deșeurilor la nivel de județ, inclusiv îmbunătățirea sistemelor integrate existente de gestionare a deșeurilor, pentru a crește reutilizarea și reciclarea, pentru a preveni generarea deșeurilor și devierea de la depozitele de deșuri, în conformitate cu nevoile identificate în PNGD și PJGD-uri, respectiv:
 - extinderea sistemului de colectare separată a deșeurilor reciclabile
 - extinderea capacităților de sortare și reciclare
 - extinderea sistemului de colectare separată a biodeșeurilor
 - realizarea de capacități de compostare pentru deșeurile verzi
 - realizarea de instalații de digestie anaerobă
 - instalații TMB cu bioscare
- Investiții individuale suplimentare pentru închiderea depozitelor de deșuri.
- Întărirea capacității de pregătire pentru implementarea economiei circulare la nivelul autorităților publice (MMAP, ANPM, UAT)

Axa Prioritară 3 - Protecția mediului prin conservarea biodiversității, asigurarea calității aerului și decontaminare a siturilor poluate.

Obiectiv Specific FEDR/FC (vii) Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării

Operațiuni

Biodiversitate

Prin PODD se vor realiza investiții în rețeaua Natura 2000, respectiv: elaborarea, revizuirea și implementarea Planurilor de management a siturilor Natura 2000/ Planuri de acțiune pentru specii; măsuri de menținere și de refacere a siturilor Natura 2000 pentru specii și habitate, precum și a ecosistemelor degradate și a serviciilor furnizate în afara ariilor naturale protejate.

Totodată, se au în vedere acțiuni de completare a nivelului de cunoaștere a biodiversității și a ecosistemelor și realizarea de studii științifice, precum și măsuri și investiții în infrastructura verde și investiții în consolidarea capacității administrative a autorităților și entităților cu rol în managementul rețelei Natura 2000 și a altor arii naturale protejate.

Calitatea aerului

- dotarea RNMCA cu echipamente noi, prin înlocuirea echipamentelor existente de măsurare a poluanților uzate din punct de vedere moral și tehnic, astfel încât să se continue conformarea cu cerințele de asigurare și controlul calității datelor și de raportare a RO la CE.
- achiziția de echipamente pentru măsurarea poluanților în aerului ambiant cu respectarea prevederilor directivelor europene.

Decontaminarea siturilor -

decontaminarea și ecologizarea siturilor contaminate și potențial contaminate, inclusiv refacerea ecosistemelor naturale și asigurarea calității factorilor de mediu, în vederea protejării sănătății umane.

Axa Prioritară 4 - Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor.

Obiectiv specific FEDR/FC (iv) Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor și a rezilienței în urma dezastrelor

Operațiuni

- Managementul inundațiilor și reducerea impactului acestora și ale celorlalte fenomene naturale asociate principalelor riscuri accentuate de schimbările climatice asupra populației, proprietății și mediului

- Dezvoltarea infrastructurii de monitorizare și avertizare a fenomenelor hidro-meteorologice severe
- Reducerea impactului manifestării secetei și furtunilor asupra populației, proprietății și mediului
- Măsuri de limitare a efectelor negative ale eroziunii costiere
- Măsuri pentru sistemul de gestionare a riscurilor, inclusiv creșterea rezilienței la nivel național și adaptarea continuă la realitatea operațională.

Programul Operațional TRANSPORT (POT) 2021-2027

Axe prioritare

Axa Prioritară 1.	Îmbunătățirea conectivității prin dezvoltarea rețelei TEN-T de transport rutier
Axa Prioritară 2.	Îmbunătățirea conectivității prin dezvoltarea infrastructurii rutiere pentru accesibilitate teritorială
Axa prioritară 3.	Îmbunătățirea conectivității prin dezvoltarea rețelei TEN-T de transport pe calea ferată
Axa prioritară 4.	Îmbunătățirea mobilității naționale, durabilă și rezilientă în fața schimbărilor climatice prin creșterea calității serviciilor de transport pe calea ferată
Axa prioritară 5.	Îmbunătățirea conectivității prin creșterea gradului de utilizare a transportului cu metroul în regiunea București-Ilfov
Axa prioritară 6.	Îmbunătățirea conectivității și mobilității urbane, durabilă și rezilientă în fața schimbărilor climatice prin creșterea calității serviciilor de transport pe calea ferată
Axa prioritară 7.	Dezvoltarea unui sistem de transport multimodal
Axa prioritară 8.	Creșterea gradului de utilizare a căilor navigabile și a porturilor
Axa prioritară 9.	Creșterea gradului de siguranță și securitate pe rețeaua rutieră de transport
Axa prioritară 10.	Asistență Tehnică

Axa Prioritară 1. Îmbunătățirea conectivității prin dezvoltarea rețelei TEN-T de transport rutier

Obiectiv Specific FEDR/FC - *Dezvoltarea unei rețele TEN-T sustenabile, adaptată la schimbările climatice, sigură și intermodală;*

Operațiuni (orientativ)
Construcția/modernizarea rețelei rutiere TEN-T

Axa Prioritară 2. Îmbunătățirea conectivității prin dezvoltarea infrastructurii rutiere pentru accesibilitate teritorială

Obiectiv Specific FEDR/FC - *Dezvoltarea și consolidarea mobilității naționale, regionale și locale durabile, flexibile și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la rețeaua TEN-T și mobilitatea transfrontalieră;*

Operațiuni (orientativ)
Construcția de variante ocolitoare, drumuri de racordare a municipiilor cu sector autostradă, drumuri naționale cu impact regional

Axa prioritară 3. Îmbunătățirea conectivității prin dezvoltarea rețelei TEN-T de transport pe calea ferată

Obiectiv Specific FEDR/FC - *Dezvoltarea unei rețele TEN-T sustenabile, adaptată la schimbările climatice, sigură și intermodală;*

Operațiuni (orientativ)
Construcția infrastructurii feroviare aflate pe rețeaua TEN-T
Modernizarea infrastructurii feroviare aflate pe rețeaua TEN-T
Achiziția de trenuri de lucru și echipamente conexe
Modernizarea gărilor și trecerilor la nivel

Axa prioritară 4. Îmbunătățirea mobilității naționale, durabilă și rezilientă în fața schimbărilor climatice prin creșterea calității serviciilor de transport pe calea ferată

Obiectiv Specific FEDR/FC - *Promovarea mobilității urbane multimodale durabile;*

Operațiuni (orientativ)
Achiziția materialului rulant necesar operării pe rețeaua feroviară

Axa prioritară 5. Îmbunătățirea conectivității prin creșterea gradului de utilizare a transportului cu metroul în regiunea București-Ilfov

Obiectiv Specific FEDR/FC - *Promovarea mobilității urbane multimodale durabile;*

Operațiuni (orientativ)
Investiții în infrastructura de metrou (noi tronsoane, stații aferente)
Investiții în mijloace de transport, modernizare instalații,
Investiții în echipamente conexe, inclusiv sisteme de siguranță

Axa prioritară 6. – Îmbunătățirea conectivității și mobilității urbane, durabilă și rezilientă în fața schimbărilor climatice prin creșterea calității serviciilor de transport pe calea ferată

Obiectiv Specific FEDR/FC - *Promovarea mobilității urbane multimodale durabile;*

Operațiuni (orientativ)
Investiții bazate pe planurile de mobilitate urbană – Investiții trenuri metropolitane

Axa prioritară 7. - Dezvoltarea unui sistem de transport multimodal

Obiectiv Specific FEDR/FC - *Dezvoltarea unei rețele TEN-T sustenabile, adaptată la schimbările climatice, sigură și intermodală*

Operațiuni (orientativ)
Investiții în modernizarea terminalelor intermodale
Dezvoltarea de terminale intermodale
Investiții în instalații și echipamente de transfer intermodal

Axa prioritară 8. - Creșterea gradului de utilizare a căilor navigabile și a porturilor

Obiectiv Specific FEDR/FC - *Dezvoltarea unei rețele TEN-T sustenabile, adaptată la schimbările climatice, sigură și intermodală*

Operațiuni (orientativ)
Investiții în scopul îmbunătățirii condițiilor de navigație pe Dunăre, inclusiv canale navigabile
Investiții în suprastructură portuară
Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii portuare

Axă prioritară 9. - Creșterea gradului de siguranța și securitate pe rețeaua rutieră de transport

Obiectiv Specific FEDR/FC - *Dezvoltarea unei rețele TEN-T sustenabile, adaptată la schimbările climatice, sigură și intermodală*

Operațiuni (orientativ)
Măsuri hard și soft care contribuie la îmbunătățirea siguranței traficului și securității pe rețeaua rutieră
Eliminarea punctelor negre

Axă prioritară 10. - Asistență Tehnică

Obiectiv Specific FEDR/FC

Operațiuni (orientativ)
Dezvoltarea capacității administrative și asigurarea instrumentelor necesare pentru coordonarea și managementul POT
Măsuri de informare și publicitate POT
Evaluarea POT

Programul Operațional

CREȘTERE INTELIGENȚĂ ȘI DIGITALIZARE (POCID) 2021-2027

Axe prioritare

- Axa Prioritară 1.** Creșterea competitivității economice prin cercetare și inovare
- Axa Prioritară 2.** Dezvoltarea unei rețele de mari infrastructuri de CDI
- Axa prioritară 3.** Creșterea competitivității economice prin digitalizare
- Axa prioritară 4.** Dezvoltarea infrastructurii Broadband
- Axa prioritară 5.** Instrumente financiare
- Axa prioritară 6.** Creșterea capacității administrative

Axa Prioritară 1. Creșterea competitivității economice prin cercetare și inovare

Obiectiv Specific FEDR (i) *Dezvoltarea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate*

Operațiuni (orientativ)
Sinergii cu programe europene

Suport pentru participarea în proiectele europene ERA
Programe de cooperare bilaterală și transnațională
Infrastructuri de inovare (platforme tehnologice, open data, science park, Innovation hubs)
Proiecte realizate de Consorții CDI pe teme majore - rezolvarea unor teme majore CDI definite de industrie (IMM, intrep. mari) și organizații CDI, inclusiv pe teme de specializare inteligentă
Suștinere servicii CDI de tip experiment desfășurate de către o organizație de CDI/întreprinderi
“Business Driven Innovation” - Suștinerea activității de CDI în întreprinderi, pe toate fazele de la idee la piață, asociat domeniilor de specializare inteligentă naționale,
Soluții la provocările mediului de afaceri oferite de organizațiile de cercetare (parteneriate organizații CDI și întreprinderi)

Axa Prioritară 2. Dezvoltarea unei rețele de mari infrastructuri de CDI

Obiectiv Specific FEDR (i) *Dezvoltarea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate*

Operațiuni (orientativ)
Mari infrastructuri CDI prioritizate prin Roadmap-ul infrastructurilor publice CDI din RO actualizat, inclusiv proiecte strategice: finanțare construcția/modernizarea/extinderea marilor infrastructuri CDI, inclusiv dotarea acestora cu echipamente și instrumente de cercetare;

Axa Prioritară 3. Creșterea competitivității economice prin digitalizare

Obiectiv Specific FEDR (ii) *Impulsionarea creșterii și competitivității IMM-urilor*

Operațiuni (orientativ)
Finanțarea Infrastructurilor critice necesare asigurării unor servicii publice esențiale (fiscalitate, pensii)
Evenimente de viață cuprinse în SNADR care nu au fost finanțate în 2014-2020 (ex, Pensionarea, Obținerea cărții de identitate, Înscrierea la școală primară/liceu/universitate, etc)
Proiecte de digitalizare a serviciilor publice neincluse în evenimentele de viață identificate în SNADR 2020
Securitate cibernetică, interoperabilitate la nivelul serviciilor publice digitale

Proiecte care vizează procesul guvernamental de luare a deciziilor prin sisteme și soluții complexe (ex: Big Data, Inteligență artificială, soluții bazate pe cloud, Supercomputer, Blockchain, Quantum Computing etc.)
Proiecte care vizează dezvoltarea de platforme informatice alimentate cu datele generate de administrația publică (cf. Directiva 2019/1024, PSI) în vederea punerii lor la dispoziția publicului și a reutilizării lor (ex.: în economie)
Digitizare și interoperabilitate pentru educație, cultură și ocupare (echipamente și infrastructură, baze de date, soft, platforme digitale – proiecte strategice)
Achiziționarea de sisteme de tip RFID (Radio-Frequency Identification) pentru gestiunea activității de producție sau livrare servicii
Crearea de website-uri adaptate activității de e-comerț și cu un grad ridicat de interactivitate
Finanțarea introducerii conexiunilor în bandă largă de mare viteză în interiorul firmei
Finanțarea sistemelor de localizare specializate pentru activitatea firmelor (information tracking systems)
Aplicațiile cu rol în managementul birourilor
Finanțarea de inițiative, proiecte și infrastructuri pentru consolidarea siguranței cibernetice și creșterea încrederii în mediul online și conținut digital
Noi tehnologii (IoT, automatizare, robotică, inteligență artificială)
Design industrial
Customizare de masă (imprimare 3D, manufacturare digitală directă)

Axa Prioritară 4. Dezvoltarea infrastructurii de comunicații în bandă largă

Obiectiv Specific FEDR *OP3 (i) îmbunătățirea conectivității digitale*

Operațiuni (orientativ)
Sprijinirea zonelor albe
Îmbunătățirea capacității autorităților și a beneficiarilor programului.
Sprijin pentru noile servicii și noile tehnologii

Axa Prioritară 5. Instrumente financiare

Obiectiv Specific FEDR (i) Dezvoltarea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate și (iii) Impulsionarea creșterii și competitivității IMM-urilor

Operațiuni (orientativ)
Instrumente financiare

Axa Prioritară 6. Creșterea capacității administrative

Obiectiv Specific FEDR (iv) Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat

Operațiuni (orientativ)
Capacitate administrativă a actorilor implicați în Mecanismul de descoperire antreprenorială la nivel național
Capacitate administrativă beneficiari

Programul Operațional SĂNĂTATE (POS) 2021-2027

Axe prioritare

- Axa Prioritară 1.** Continuarea investițiilor în spitale regionale
- Axa Prioritară 2.** Servicii de asistență medicală primară, comunitară și servicii oferite în regim ambulatoriu
- Axa prioritară 3.** Servicii de recuperare, paliative și îngrijiri pe termen lung adaptate fenomenului demografic de îmbătrânire a populației și profilului epidemiologic al morbidității
Creșterea eficacității sectorului medical prin investiții în infrastructură și servicii
Investiții prioritare în infrastructură
- Axa prioritară 4.** Investiții în structurile relevante în domeniul supravegherii bolilor transmisibile și de gestionare a alertelor naționale și internaționale la nivel central și local din domeniul sănătății publice
Modernizarea sistemului național de transfuzii, inclusiv a infrastructurii de testare a sângelui și/sau procesare a plasmei

Axa prioritară 5. Abordări inovative în cercetarea din domeniul medical

Axa prioritară 6. Informatizarea sistemului medical

Axa prioritară 7. Măsuri FSE care susțin cercetarea, informatizarea în sănătate și utilizare metode moderne de investigare, intervenție, tratament

Axa Prioritară 1. Continuarea investițiilor în spitalele regionale

Obiectiv de Politică 4 - *Europă mai socială, prin implementarea Pilonului european al drepturilor sociale*

Obiectiv Specific FEDR (iv) *Asigurarea accesului egal la asistență medicală prin dezvoltarea infrastructurii, inclusiv la asistență medicală primară*

Operațiuni (orientativ)

Construcția și dotarea spitalelor regionale de urgență – Etapa II (inclusiv contractarea de servicii de supervizare, asistență tehnică, servicii auxiliare (financiar, audit))

Obiectiv Specific FSE (ix) *Creșterea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, sustenabile și cu prețuri accesibile; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecție socială; îmbunătățirea accesibilității, a eficacității și a rezilienței sistemelor de sănătate și a serviciilor de îngrijire pe termen lung*

Operațiuni (orientativ)

Elaborarea și implementarea planului de formare a personalului

Finanțarea elaborării și implementării planului de tranziție (de exemplu)

- Modelul de finanțare al spitalelor regionale (care trebuie să fie reflectat în Contractul-cadru de servicii de sănătate și normele de aplicare corespunzătoare), inclusiv, fără a se limita la tarifele și standardele de costuri pentru serviciile spitalicești, de zi și ambulatorii
- Politică de admitere și fluxurile de pacienți, reclassificarea spitalelor în funcție de nivelurile de îngrijire (printr-un ordin al ministrului)
- Sprijin în elaborarea actelor normative necesare în implementarea și asigurarea funcționării la parametri optimi a spitalelor regionale (Hotărâri ale Guvernului pentru stabilirea spitalelor regionale (ex. buget, resurse, transferuri de personal), Hotărârea Guvernului pentru implementarea planului de restructurare, Modificări ale cadrului legal (de exemplu, protocoale de admitere, modificări organizatorice etc.), Ordinul ministrului pentru crearea Comitetului director pentru spitalele regionale; Ordinul privind măsurile de punere în aplicare a transferurilor de personal și de recrutare a personalului suplimentar)

<ul style="list-style-type: none"> • Operaționalizare incluzând, dar fără a se limita la: inventarul echipamentelor noi și tehnologiei și echipamentelor transferate din spitalul vechi, planul de transfer (Resurse umane, Echipamente și mobilier, Activități), Planul de gestionare a spitalului, planul de gestionare a facilităților, strategia IT la nivelul spitalelor regionale, proceduri interne pentru spitale regionale
<ul style="list-style-type: none"> • Sprijin acordat echipei de implementare în vederea îndeplinirii sarcinilor care trebuie întreprinse la nivel local, ca parte a planului de proiect și a căii critice pentru tranziție)
Sprijin pentru echipa de implementare a proiectului
Alte măsuri necesare

Axa Prioritară 2. Servicii de asistență medicală primară, comunitară și servicii oferite în regim ambulatoriu

Obiectiv de Politică 4 - *Europă mai socială, prin implementarea Pilonului european al drepturilor sociale*

Obiectiv Specific FEDR (iv) *Asigurarea accesului egal la asistență medicală prin dezvoltarea infrastructurii, inclusiv la asistență medicală primară*

Operațiuni (orientativ)
Dotarea și/sau modernizarea infrastructurii:
<ul style="list-style-type: none"> • cabinetelor medicilor de familie
<ul style="list-style-type: none"> • centrelor unde se desfășoară activitate de asistență medicală comunitară, inclusiv centre de permanență
<ul style="list-style-type: none"> • pentru medicina școlară (inclusiv asistența stomatologică școlară) - Infrastructură de calitate pentru asigurarea accesului copiilor și tinerilor la servicii de sănătate în unitățile de învățământ
<ul style="list-style-type: none"> • dezvoltarea unei infrastructuri de calitate în școli, cu prioritate pentru mediul rural și pentru școlile cu infrastructură precară
DOTAREA/REABILITAREA/CONSOLIDAREA/EXTINDEREA/CONSTRIUREA/MODERNIZAREA clădirilor/ infrastructurii:
<ul style="list-style-type: none"> • unităților sanitare/ altor structuri care desfășoară activități medicale de tip ambulatoriu

Obiectiv Specific FSE (ix) *Creșterea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, sustenabile și cu prețuri accesibile; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecție socială; îmbunătățirea accesibilității, a eficacității și a rezilienței sistemelor de sănătate și a serviciilor de îngrijire pe termen lung*

Operațiuni (orientativ)
Asigurarea continuității îngrijirilor din asistența medicală primară și integrarea cu serviciile de asistență medicală comunitară
<ul style="list-style-type: none"> ● remodelarea pachetului de servicii de asistență medicală primară, cu creșterea ponderii serviciilor de prevenție primară, secundară și terțiară pentru adulți și copii – inclusiv pentru cei din comunități/grupuri vulnerabile - diagnosticul, monitorizarea și tratamentul precoce al pacientului cronic (ex. HTA, diabet) în comunitate
<ul style="list-style-type: none"> ● redefinirea pachetului de asistență medicală primară și introducerea mecanismelor de plată bazată pe criterii de performanță
<ul style="list-style-type: none"> ● dezvoltarea de metodologii/standarde și a procedurile de „parcurs terapeutic” pentru cele mai frecvente patologii cu care se confruntă MF
<ul style="list-style-type: none"> ● dezvoltarea serviciilor de asistență medicală comunitară, concomitent cu dezvoltarea competențelor și a paletei de servicii oferite, prin introducerea specializării de asistent medical comunitar
Asigurarea distribuției teritoriale echitabile a serviciilor de asistență primară inclusiv prin identificarea și implementarea de intervenții sustenabile de atragere și reținere a medicilor în special în mediul rural, cu participarea financiară a autorităților locale
Dezvoltarea serviciilor medicale (în special cele preventive) furnizate în comunitate
<ul style="list-style-type: none"> ● Dezvoltarea de standarde de calitate și cost, proceduri și protocoale de lucru în sistem integrat pentru asistența medicală comunitară cu medicina de familie în localitățile rurale și urbane slab dezvoltate cu populație aparținând grupurilor vulnerabile din punct de vedere medical, social și economic
Asigurarea continuității serviciilor oferite în regim ambulatoriu: remodelarea costurilor serviciilor medicale oferite în ambulatoriu o dezvoltarea serviciilor oferite în ambulatoriu
Dezvoltarea rețelei de medicină școlară, inclusiv a celei stomatologice, ca parte a asistenței medicale primare adresate copiilor și tinerilor, atât din mediul urban, cât și din mediul rural
<ul style="list-style-type: none"> ● Definirea cadrului strategic și de reglementare pentru asigurarea asistenței medicale în unitățile de învățământ, care include: definirea viziunii pe termen lung privind asigurarea sănătății copiilor și tinerilor în unitățile de învățământ; Evaluarea și completarea cadrului de reglementare (inventarul legislației actuale, asanarea, revizuirea, completarea acestora, dezvoltarea de norme actualizate privind condițiile de mediu din unitățile de învățământ, dezvoltarea unui pachet minimal de servicii pentru unitățile de învățământ în funcție de numărul de copii, costificarea pachetului de servicii); Dezvoltarea instrumentelor de practică pentru a asigura sănătatea copiilor și tinerilor în unitățile de învățământ (dezvoltarea de curbe de creștere naționale, baremuri și instrumente de examinare).

<ul style="list-style-type: none"> ● Infrastructură de calitate pentru asigurarea accesului copiilor și tinerilor la servicii de sănătate în unitățile de învățământ ● inventarierea situației actuale în școlile cu și fără personalitate juridică din urban și din rural ● asigurarea accesului la servicii de sănătate preventive (inclusiv de stomatologie) pentru copii și tineri în centrele comunitare – pentru mediul rural – localități în care școlile au număr redus de elevi
<p>Asigurarea de personal suficient din punct de vedere numeric și al pregătirii, pentru furnizarea echitabilă a serviciilor de sănătate în unități de învățământ, cu accent pe grupuri vulnerabile și pe mediul rural.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● definirea categoriilor profesionale implicate în furnizarea asistenței medicale în unitățile de învățământ, definirea responsabilității și a complementarității cu pachetul de servicii de bază pentru copii, furnizat de medicul de familie ● definirea modalităților de furnizare și a modalităților de plată ● evaluarea necesarului de servicii medicale pentru unitățile de învățământ ● pregătirea personalului și asigurarea graduală a nevoii de servicii
<p>Dezvoltarea continuă a competențelor și a cunoștințelor și abilităților furnizorilor din asistența medicală primară și asistența medicală comunitară în funcție de evoluția practicii medicale și a noilor tehnologii, în acord cu măsurile de transformare de la nivelul serviciilor din sistemul de sănătate</p>

Axa Prioritară 3. Servicii de recuperare, paliative și îngrijiri pe termen lung adaptate fenomenului demografic de îmbătrânire a populației și a profilului epidemiologic al morbidității

Obiectiv de Politică 4 - *Europă mai socială, prin implementarea Pilonului european al drepturilor sociale*

Obiectiv Specific FEDR (iv) *Asigurarea accesului egal la asistență medicală prin dezvoltarea infrastructurii, inclusiv la asistență medicală primară*

Operațiuni (orientativ)
DOTAREA/ EXTINDEREA/ MODERNIZAREA clădirilor/ infrastructurii:
<ul style="list-style-type: none"> ● unități sanitare care furnizează servicii de recuperare, inclusiv rețeaua balneară pe profile de patologie de recuperare (inclusiv centre de recuperare medicală, recuperare neurologică și post-traumatică), paliative și îngrijiri pe termen lung ● unități sanitare acute în vederea transformării acestora în unități sanitare care furnizează servicii de recuperare, paliative și îngrijiri pe termen

Obiectiv Specific FSE (ix) *Creșterea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, sustenabile și cu prețuri accesibile; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecție socială; îmbunătățirea accesibilității, a eficacității și a rezilienței sistemelor de sănătate și a serviciilor de îngrijire pe termen lung*

Operațiuni (orientativ)
Elaborare de politici publice ca și cadru normativ privind organizarea, funcționarea și finanțarea unităților sanitare care acordă asistență medicală de recuperare, paliativă și îngrijiri pe termen lung
Măsuri FSE de consolidare a capacității, inclusiv pregătire specifică a personalului
Dezvoltarea și implementarea de standarde de organizare și funcționare, metodologii, ghiduri de practică și proceduri de „parcurs terapeutic”, etc

Axa Prioritară 4. Creșterea eficacității sectorului medical prin investiții în infrastructură și servicii

Obiectiv de Politică 4 - Europă mai socială, prin implementarea Pilonului european al drepturilor sociale

Obiectiv Specific FEDR (iv) *Asigurarea accesului egal la asistență medicală prin dezvoltarea infrastructurii, inclusiv la asistență medicală primară*

Operațiuni (orientativ)
A. Investiții prioritare în infrastructură
DOTAREA/ EXTINDEREA/ CONSTRUIREA/ MODERNIZAREA clădirilor/ infrastructurii:
a. UNITĂȚILOR SANITARE:
<ul style="list-style-type: none"> ● traseul pacientului critic (ex. unități pentru tratarea accidentelor vasculare cerebrale, unități pentru tratarea pacientului cardiac în stare critică), blocuri operatorii, ATI (inclusiv stațiile de oxigen care deservește aceste structuri mari arși, neonatologie prematuri;" ● structuri de imagistică medicală (ex. CT, angiografie etc.). ● laboratoare de analize medicale ● rețeaua de genetică medicală, oncologie, tratament personalizat al cancerului, boli rare, screening prenatal etc)
b. altor structuri publice implicate în controlul, diagnosticul și supravegherea bolilor transmisibile, inclusiv a infecțiilor asociate actului medical;
c. altor entități sau actori relevanți din domeniul sănătății
d. laboratoarelor de anatomie patologică, toxicologie, antropologie; genetică medico-legală etc.

Obiectiv Specific FSE (ix) *Creșterea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, sustenabile și cu prețuri accesibile; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecție socială; îmbunătățirea accesibilității, a eficacității și a rezilienței sistemelor de sănătate și a serviciilor de îngrijire pe termen lung*

Operațiuni (orientativ)
A. Investiții prioritare în infrastructură
Dezvoltarea și implementarea de programe de screening populațional pe termen mediu și lung (ex: afecțiuni cardiovasculare, cancer, boli transmisibile, netransmisibile, etc.)
Implementarea de programe de schimbare a stilului de viață și aplicarea de politici de încurajare a unei vieți sănătoase , inclusiv implementarea de măsuri de prevenție (inclusiv sănătate orală în zone defavorizate sau greu accesibile și mintală);
Asigurarea accesului universal la diagnostic și tratament de calitate , inclusiv la transplant de țesuturi și celule, conform standardelor internaționale
Diagnostic pre/postnatal al bolilor genetice, de consiliere genetică; instituționalizarea la nivel național a screening-urilor pentru boli cu potențial de depistare neonatală
Remodelarea circuitelor funcționale ale unităților sanitare pentru respectarea normelor privind reducerea riscului de transmitere a infecțiilor (AT+măsuri FSE de consolidare a capacității)
Remodelarea circuitelor de depozitare și transport a deșeurilor medicale în unitățile medicale
Actualizarea ghidurilor, definițiilor de caz și/sau procedurilor/ protocoalelor (conform necesităților și standardelor internaționale/ europene)
Măsuri de întărire a capacității, inclusiv prin asigurarea de personal medical competent și compensarea deficitului numeric de personal

Obiectiv Specific FEDR (iv) *Asigurarea accesului egal la asistență medicală prin dezvoltarea infrastructurii, inclusiv la asistență medicală primară*

Operațiuni (orientativ)
B. Investiții în structurile relevante în domeniul supravegherii bolilor transmisibile și de gestionare a alertelor naționale și internaționale la nivel central și local din domeniul sănătății publice B
DOTAREA/MODERNIZAREA infrastructurii:
laboratoarelor de microbiologie din cadrul spitalelor evidențiate ca potențiali beneficiari în cadrul documentelor programatice naționale sau ale altor instituții

DOTAREA/REABILITAREA/CONSOLIDAREA/EXTINDEREA/CONST RUIREA/MODERNIZAREA clădirilor/ infrastructurii:
<ul style="list-style-type: none"> • laborator de referință/ laboratoare de lucru regionale
<ul style="list-style-type: none"> • altor laboratoare / dotări specifice ex. tehnologii inovative de eliminare a infecțiilor nosocomiale

Obiectiv Specific FSE (ix) *Creșterea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, sustenabile și cu prețuri accesibile; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecție socială; îmbunătățirea accesibilității, a eficacității și a rezilienței sistemelor de sănătate și a serviciilor de îngrijire pe termen lung*

Operațiuni (orientativ)
B. Investiții în structurile relevante în domeniul supravegherii bolilor transmisibile și de gestionare a alertelor naționale și internaționale la nivel central și local din domeniul sănătății publice B
Actualizarea ghidurilor, definițiilor de caz și/sau procedurilor/ protocoalelor (conform necesităților și standardelor internaționale/europene)
Asigurarea competențelor necesare personalului medical și alt personal care va exista cu infrastructura reabilitată
Efectuarea de studii/ analize pentru îmbunătățirea supravegherii și controlului infecțiilor nosocomiale, a bolilor transmisibile, etc.

Obiectiv Specific FEDR (iv) *Asigurarea accesului egal la asistență lexibl prin dezvoltarea infrastructurii, lexible la asistență lexibl primară*

Operațiuni (orientativ)
C. Modernizarea sistemului național de transfuzii, inclusiv a infrastructurii de testare a sângelui și/sau procesare a plasmei
DOTAREA/REABILITAREA/CONSOLIDAREA/EXTINDEREA/CONST RUIREA/MODERNIZAREA clădirilor/ infrastructurii:
<ul style="list-style-type: none"> • Sistemului național de transfuzii, inclusiv a infrastructurii de testare a sângelui și/sau procesare a plasmei
<ul style="list-style-type: none"> • centre de transfuzie sanguină (ex Institutul Național de Hematologie și centrele de transfuzii care să permită controlul sângelui, inclusiv al bolilor rare
<ul style="list-style-type: none"> • infrastructură de prelevare, testare a sângelui și/sau procesare a plasme

Obiectiv Specific FSE (ix) *Creșterea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, sustenabile și cu prețuri accesibile; modernizarea sistemelor de protecție lexib, lexible promovarea accesului la protecție lexib; îmbunătățirea accesibilității, a eficacității și a rezilienței sistemelor de sănătate și a serviciilor de îngrijire pe termen lung*

Operațiuni (orientativ)
C. Modernizarea sistemului național de transfuzii, inclusiv a infrastructurii de testare a sângelui și/sau procesare a plasmei
Îmbunătățirea cadrului legislativ/ normativ în concordanță cu cerințele directivelor europene în domeniu și a procedurilor de operare/ asistență tehnică pentru definirea cadrului strategic de reorganizare și optimizare a sistemului național de transfuzii;
Definirea instrumentelor de lucru (norme, proceduri),
Inițierea procesului de autorizare a instituțiilor din sistemul transfuzional conform cerințelor comunitare
Creșterea capacității tehnice a resursei umane prin asigurarea competențelor necesare personalului medical și nemedical care va lucra cu infrastructură reabilitată, precum și prin dezvoltarea de instrumente și metodologii adecvate de pregătire

Axa Prioritară 5. Abordări inovative în cercetarea din domeniul medical

Obiectiv de politică 1 – *O Europă mai inteligentă, prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente*

Obiectiv Specific FEDR (i) *dezvoltarea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate*

Operațiuni (orientativ)
Cercetare medicală, inovare și digitalizare a sectorului medical prin implementarea de soluții SMART în domeniului medical
Programe dedicate cercetării și/sau utilizării clinice: ex. Producție de plasmă sau derivate, producția de vaccinuri (modernizarea, reluarea producției de vaccin și dezvoltarea de noi produse farmaceutice în Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare Medico-Militară „Cantacuzino”)
Cercetare în domeniul bolilor transmisibile/ netransmisibile
Infrastructură de cercetare în domeniul genomicii (Ex: Institutul Național de Genomică)

Axa Prioritară 6. Informatizarea sistemului medical

Obiectiv de politică 1 – *O Europă mai inteligentă, prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente*

Obiectiv Specific FEDR (ii) *Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor*

Operațiuni (orientativ)
Refacere și modernizare sistem informatic (CNAS)
Observatorul național pentru date în sănătate
Soluții digitale în infrastructura din sănătate (digitizare internă și externă a instituțiilor medicale)
Uniformizarea fluxurilor informaționale

Axa Prioritară 7. Măsuri FSE care susțin cercetarea, informatizarea și utilizarea de metode de investigare, intervenție, tratament

Obiectiv de politică 1 – *O Europă mai inteligentă, prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente*

Obiectiv Specific FSE *Promovarea învățării pe tot parcursul vieții, în special a oportunităților lexibile de perfecționare și reconversie profesională pentru toți, ținând seama de competențele digitale, anticipând mai bine schimbările și noile cerințe în materie de competențe pe baza nevoilor pieței muncii, facilitând tranzițiile profesionale și încurajând mobilitatea profesională*

Operațiuni (orientativ)
Măsuri de tip FSE pentru implementarea operațiunilor în domeniul cercetării medicale la toate nivelurile, inclusiv medicina personalizată a cancerului (inclusiv pilotarea rezultatelor cercetării)
Măsuri de tip FSE pentru implementarea operațiunilor care vizează Informatizarea sistemului medical
Măsuri de formare/ specializare - utilizare echipamente medicale
Utilizare metode moderne de investigare, intervenție, tratament

Programul Operațional CAPITAL UMAN (POCU) 2021-2027

Axe prioritare

- Axa Prioritară 1.** Valorificarea potențialului tinerilor pe piața muncii
- Axa Prioritară 2.** Prevenirea părăsirii timpurii a școlii și creșterea accesului și a participării grupurilor dezavantajate la educație și formare profesională
- Axa prioritară 3.** Creșterea calității și asigurarea echității în sistemul de educație și formare profesională
- Axa prioritară 4.** Adaptarea ofertei de educație și formare profesională la dinamica pieței muncii și la provocările inovării și progresului tehnologic
- Axa prioritară 5.** Creșterea accesibilității, atractivității și calității învățământului profesional și tehnic
- Axa prioritară 6.** Creșterea accesului pe piața muncii pentru toți
- Axa prioritară 7.** Antreprenariat și economie socială
- Axa prioritară 8.** Susținerea reformelor pe piața muncii în acord cu dinamica pieței muncii
- Axa prioritară 9.** Consolidarea participării populației în procesul de învățare pe tot parcursul vieții pentru facilitarea tranzițiilor și a mobilității (prioritate comună Educație/Ocupare)

Axa Prioritară 1. Valorificarea potențialului tinerilor pe piața muncii

Obiectiv Specific FSE+ (i) *Îmbunătățirea accesului pe piața muncii pentru toate persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă, în special pentru tineri, șomeri de lungă durată și grupurile dezavantajate pe piața muncii, persoanele inactive, prin promovarea angajării pe cont propriu și a economiei sociale;*

Operațiuni (orientativ)
Realizarea de către centrele /cluburile de tineret publice sau private sau alți actori interesați a unor rețele de lucrători de tineret, identificați/activați și selectați din rândul NEET și instruiți pentru furnizarea de servicii de outreach și activare a tinerilor, inclusiv NEET, și înregistrarea la furnizorii de servicii de ocupare publici sau privați, în vederea oferirii de servicii de ocupare
Înființarea/dezvoltarea de centre/cluburi de tineret care oferă activități specifice adaptate tinerilor (consiliere deschisă și individuală pentru tineri, ateliere de lucru, de creativitate, dezvoltarea competențelor antreprenoriale, sociale, civice, mici

stimulente pentru participare la instruire în ocupații diverse etc.), inclusiv activități de promovare a acestora
Promovarea și furnizarea unor pachete integrate de măsuri de activare a tinerilor, inclusiv NEET (consiliere, inclusiv antreprenorială, mediere, prime de ocupare, subvenții angajatori, formare profesională/uceniciei/stagii, evaluare de competențe, programe de a doua șansă, prime de instruire destinate acoperirii cheltuielilor asociate instruirii - transport, masă etc., subvenționarea costurilor aferente școlii de șoferi , stimularea tinerilor pre-ocupare prin stagii scurte la diferiți angajatori pentru a lua contact cu domeniul respectiv de activitate, stimulare angajatori post ucenicie)
Stimularea angajatorilor pentru utilizarea unor forme de muncă flexibile și pentru finanțarea investițiilor care să permită utilizarea acestor forme
Programul “ Voluntar Sâmbătă ” (acordare de granturi): <ul style="list-style-type: none"> ● familiarizarea tinerilor cu rigorile solicitate la un loc de muncă, cu aspectele ce țin de practicarea unei meserii; ● dezvoltarea competențelor transversale: munca în echipă, respectarea termenelor, punctualitatea, încrederea în sine etc. ● obținerea experienței în muncă

Axa Prioritară 2. Prevenirea părăsirii timpurii a școlii și creșterea accesului și a participării grupurilor dezavantajate la educație și formare profesională

Obiectiv Specific FSE+ (v) *Promovarea accesului egal la educație și formare de calitate și favorabile incluziunii, precum și completarea studiilor, precum și a absolvirii acestora, în special pentru grupurile defavorizate, începând de la educația și îngrijirea copiilor preșcolari, continuând cu educația și formarea generală și profesională și până la învățământul terțiar, precum și educația și învățarea în rândul adulților, inclusiv prin facilitarea mobilității în scop educațional pentru toți*

Operațiuni (orientativ)
Operațiuni transversale (pentru toate nivelurile de educație)
v.3.1. Generalizarea la nivel de sistem a implementării mecanismului de monitorizare și avertizare pentru combaterea abandonului școlar și a părăsirii timpurii a școlii adresat copiilor și tinerilor, care fie sunt în situație de risc de abandon școlar, fie sunt în afara sistemului educațional prin acțiuni precum: <p>a) informarea și formarea resurselor umane de la nivelul școlii și din comunitate pentru implementarea mecanismului operațional de detectare și identificare a riscului și de prevenire, intervenție și compensare a abandonului școlar;</p> <p>b) dezvoltarea rețelei de mediatori școlari;</p> <p>c) implementarea planurilor de intervenție specifice stabilite la nivelul unităților de învățământ, prin intermediul unei scheme de granturi pentru unitățile care au</p>

<p>copii / elevi / tineri în situație de risc de abandon școlar sau de părăsire timpurie a școlii.</p> <p>d) campanii de conștientizare la nivel local/ județean/ național.</p>
<p>v.2.1.a Generalizarea implementării la nivel de sistem a mecanismului de monitorizare, prevenire și combatere a fenomenelor de segregare școlară, prin:</p> <p>a) informarea și formarea resurselor umane de la nivelul unității de învățământ și din comunitate pentru implementarea mecanismului de monitorizare, prevenire și combatere a fenomenelor de segregare școlară;</p> <p>b) dezvoltarea rețelei de mediatori școlari;</p> <p>c) campanii de conștientizare la nivel local/ județean/ național;</p> <p>d) dezvoltarea, implementarea și actualizarea instrumentelor de lucru și a bazelor de date, astfel încât să fie asigurată colectarea consecventă și profesionistă a datelor, precum și adecvarea mecanismului la condițiile specifice ale școlii/ comunității/ etc</p>
<p>v.2.1. Îmbunătățirea accesului și a participării la educație a copiilor cu dizabilități și/sau CES, prin măsuri precum:</p> <p>a) diversificarea și accesibilizarea oportunităților de dezvoltare profesională (formare inițială și continuă, peer learning, rețele profesionale, mentorat etc) care să faciliteze individualizarea învățării, adaptarea tehnicilor de predare-învățare-evaluare la nevoile specifice și interesele elevilor/copiilor/tinerilor, pentru:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Cadrele didactice care asigură educația copiilor cu dizabilități/CES; ● Personalul suport care asigură educația copiilor cu dizabilități/CES; <p>b) formarea personalului implicat în managementului instituțiilor de învățământ, în domeniul educației incluzive de calitate;</p> <p>c) dezvoltarea/achiziția de materiale suport pentru predare-învățare-evaluare care să sprijine centrarea pe elev și abordarea incluzivă a demersului didactic;</p> <p>d) achiziția de soft-uri, echipamente și produse asistive pentru copiii/ elevii/tinerii cu dizabilități/CES;</p> <p>e) accesibilizarea clădirilor/spațiilor în care se asigură educația copiilor/elevilor/tinerilor cu dizabilități/ CES (rampe de acces, indicatoare, grupuri sanitare, mobilier etc);</p> <p>f) campanii de informare și conștientizare pentru formarea unor atitudini favorabile incluziunii.</p>
<p>Educație timpurie</p>

v.1.3. ÎMBUNĂTĂȚIREA ACCESULUI LA ÎNGRIJIREA ȘI EDUCAȚIA TIMPURIE A COPILULUI (ÎETC) prin **diversificarea și flexibilizarea SERVICIILOR DE SUPORT SOCIO-EDUCAȚIONAL** (educație antepreșcolară și învățământ preșcolar), cu prioritate pentru copiii care provin din familii defavorizate:

- Elaborarea de **strategii locale** pentru educație timpurie, în parteneriat cu actorii de la nivel local implicați în educația și îngrijirea timpurie a copiilor, precum și pilotarea și/sau extinderea unor **servicii complementare** (centre de joacă, ludoteci etc.) pentru copiii de la naștere la 6 ani, în coordonarea metodologică a serviciilor standard (creșă și grădiniță);
- **Asigurarea materialelor educaționale** (ex.: produse de papetărie, jocuri educative, cărți de colorat, caiete de lucru, plastilină, acuarele etc.) pentru încurajarea participării la educație timpurie a copiilor de 5 ani care, conform noilor prevederi legale în vigoare, fac parte din învățământul obligatoriu;
- **Granturi pentru ISJ/ISMB și CCD pentru pilotarea și implementarea unor metode și tehnici de predare, inovatoare și eficiente, în clustere;**
- **Elaborarea și editarea de ghiduri cu bune practici** pentru cele două niveluri: antepreșcolar și preșcolar pentru sprijinirea implementării noului curriculum pentru educație timpurie, **precum și pentru implementarea unor metode și tehnici inovatoare;**
- Oferirea de **sprijin suplimentar** de tipul: vouchere, îmbrăcăminte, încălțăminte, rechizite, acoperirea/ decontarea cheltuielilor de masă etc. pentru susținerea copiilor antepreșcolari și preșcolari care aparțin grupurilor vulnerabile
- Realizarea unei analize cost-beneficiu și a unei baze de date online cu informații standard pentru APL-uri și ISJ-uri, în vederea sprijinirii deciziei acestora cu privire la înființarea/extinderea serviciilor complementare pentru copiii de la naștere la 6 ani **MĂSURA SISTEMICĂ - MEC**

v.1.7. Dezvoltarea de **programe de informare, consiliere și educație parentală pentru familiile copiilor antepreșcolari și preșcolari**, cu focalizare pe familiile copiilor proveniți din grupuri vulnerabile (în special pentru persoane care au în grijă copii cu dizabilități sau ai căror părinți sunt plecați la muncă în străinătate).

v.2.1. ÎMBUNĂTĂȚIREA ACCESULUI LA ÎNGRIJIREA ȘI EDUCAȚIA TIMPURIE A COPILULUI (ÎETC), CU ACCENT PE GRUPURILE VULNERABILE prin **dezvoltarea sistemului de formare continuă a cadrelor didactice din ÎETC**, inclusiv dezvoltarea mentoratului didactic, cu focalizare pe teme de interes, cum ar fi: *lucrurile cu copiii cu CES/dizabilitați, tratarea diferențiată, prevenirea și combaterea segregării, echitatea în educație, drepturile copilului, comunități care educă/învață* etc. pentru susținerea procesului de promovare a principiilor educației incluzive.

- Granturi pentru instituțiile IETC pentru **DEZVOLTAREA DE RUTE/ TRASEE FLEXIBILE DE FORMARE**, de dezvoltare profesională la nivel de unitate (inclusiv activități de Peer Learning, activități de formare profesională continuă la nivel de unitate, microcercetare educațională etc.) pentru

<p>îmbunătățirea competențelor personalului care oferă servicii de educație și îngrijire timpurie</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Granturi județene pentru programe de mentorat didactic în comunitățile vulnerabile; ● Elaborarea și editarea unor materiale suport, inclusiv realizarea de resurse deschise pentru predare-învățare-evaluare, pentru promovarea principiilor educației incluzive (v.2.2.); ● Realizarea și implementarea unui sistem de MONITORIZARE A FORMĂRII CONTINUE și a efectelor acesteia, prin raportare la rezultatele copiilor antepreșcolari și preșcolari, îndeosebi la rezultatele copiilor din grupurile vulnerabile (cu dizabilități, de etnie romă, din mediul rural etc.) (v.2.4.) MĂSURĂ SISTEMICĂ – MEC
<p>Învățământ primar și gimnazial</p>
<p>v.1.2. DEZVOLTAREA ȘI EXTINDEREA PROGRAMULUI „ȘCOALĂ DUPĂ ȘCOALĂ”, complementar cu programul “Masă caldă” care să includă educație remedială pentru asigurarea dezvoltării competențelor cheie și a succesului școlar, suport educațional (inclusiv dezvoltare personală, dezvoltarea competențelor socio-emoționale, coaching etc.), consiliere și activități recreative și de socializare, în special pentru elevii proveniți din grupuri sau zone dezavantajate, inclusiv prin organizarea și finanțarea de scheme de granturi, care să sprijine școli cu nevoi de ameliorare a rezultatelor școlare și de creștere a ratei de absolvire și a ratei de tranziție către nivelul următor de învățământ</p>
<p>v.1.4. MĂSURI DE SPRIJIN pentru revenirea în sistemul de învățământ, pentru finalizarea învățământului obligatoriu, precum și pentru continuarea studiilor profesionale și liceale, cu accent pentru elevii aparținând grupurilor vulnerabile, precum:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● servicii de consiliere și orientare școlară și profesională etc. ● asigurarea costurilor cu internatul, transport, burse, rechizite școlare etc. ● dezvoltarea, implementarea și monitorizarea unui program național de accesibilizare a unităților de învățământ ● asigurarea mentenanței mijloacelor de transport precum și a resursei umane care asigură transportul elevilor din mediul rural către școli.
<p>v.1.7. Dezvoltarea de programe de informare, consiliere și educație parentală pentru părinții elevilor din învățământul preuniversitar, cu focalizare pe părinții copiilor provenind din grupuri vulnerabile (inclusiv pentru persoane care au în grijă copii ai căror părinți sunt plecați la muncă în străinătate).</p>

v.3.2 Facilitarea finalizării nivelului de învățământ primar, respectiv secundar obligatoriu de către persoanele care au părăsit timpuriu școala, prin dezvoltarea și extinderea **PROGRAMULUI A DOUA ȘANSĂ**, cu acțiuni precum:

- informarea, consilierea și orientarea potențialilor beneficiari ai acestor măsuri, astfel încât să conștientizeze beneficiile și să opteze informat pentru participarea la Program;
- înscrierea și participarea la programe A doua șansă flexibile, inclusiv la modulele de pregătire profesională;
- furnizarea serviciilor suport în funcție de nevoile specifice ale fiecărui cursant, astfel încât să fie diminuat riscul de părăsire a programului înainte de finalizarea acestuia (de exemplu: servicii de transport/ decontarea transportului, asigurarea hranei, servicii de îngrijire pentru persoanele dependente aflate în grija cursanților, dispozitive tehnico-medicale etc.);
- informarea, consilierea și orientarea școlară și profesională a cursanților, astfel încât să fie identificate în mod realist alternativele de acțiune la finalizarea programului ADS, iar beneficiarul să valorifice rezultatele obținute (prin continuarea studiilor în învățământul secundar superior, prin continuarea pregătirii în sistemul de formare profesională a adulților, prin ocuparea unui loc de muncă etc.)

Învățământ secundar superior

v.1.4. Măsuri de **sprijin pentru finalizarea învățământului obligatoriu, precum și pentru continuarea studiilor profesionale și liceale**, cu accent pe elevii aparținând grupurilor vulnerabile, precum:

- dezvoltarea competențelor cheie și asigurarea succesului școlar, în special pentru elevii proveniți din grupuri sau zone dezavantajate, prin organizarea și finanțarea orelor/programelor remediale și a măsurilor de suport (inclusiv dezvoltare personală, dezvoltarea competențelor socio-emoționale, coaching etc.), inclusiv prin organizarea și finanțarea de scheme de granturi, care să sprijine, prin măsuri integrate, școli cu nevoi de ameliorare a rezultatelor școlare și de creștere a ratei de absolvire și a ratei de tranziție către nivelul următor de învățământ;
- asigurarea accesului elevilor la o varietate de activități și servicii de consiliere și orientare profesională, pentru dezvoltarea personală a elevilor și înzestrarea cu competențe necesare pentru un management eficient al propriei persoane/propriului parcurs educațional/propriei cariere;
- organizarea și finanțarea de programe de sprijin individualizat, ca măsuri de asigurare a oportunităților egale pentru copiii expuși riscului de abandon școlar, inclusiv prin aplicarea datelor provenite din cercetare și generalizarea bunelor practici rezultate din diferite proiecte;
- finanțarea măsurilor de sprijin financiar pentru asigurarea participării la educație a elevilor proveniți din grupuri dezavantajate sau zone izolate (costuri cu internatul, transport, burse etc.);
- asigurarea resursei umane și a finanțării mentenanței mijloacelor de transport care asigură transportul elevilor din mediul rural izolat către școli/licee;

v.1.7. Dezvoltarea de **programe de informare și conștientizare pentru întreaga comunitate, de sprijin, consiliere și educație parentală pentru părinții elevilor din învățământul preuniversitar**, cu focalizare pe părinții copiilor provenind din grupuri vulnerabile (în particular pentru persoane care au în grijă copii ai căror părinți sunt plecați la muncă în străinătate).

- prevenirea și combaterea abandonului școlar și a părăsirii timpurii a școlii, prin acțiuni de conștientizare a tuturor actorilor educaționali cu privire la necesitatea deschiderii sistemului către grupurile vulnerabile, și extinderii/generalizării intervențiilor complementare de sprijin a elevilor din grupuri vulnerabile;
- prevenirea și combaterea abandonului școlar și a părăsirii timpurii a școlii, prin acțiuni de conștientizare a întregii societăți cu privire la importanța educației, a rolului acesteia în dezvoltarea personală și profesională a individului și în dezvoltarea socială și economică.

v.2.1. Crearea condițiilor pentru asigurarea unui sistem incluziv de educație, prin organizarea unor oportunități variate de dezvoltare profesională: formare (inițială și continuă), peer learning, rețele profesionale și mentorat pentru cadrele didactice, inclusiv prin furnizarea unor materiale suport pentru predare-învățare-evaluare

- dezvoltarea unor programe de formare profesională pentru cunoașterea și implementarea metodelor și instrumentelor adecvate pentru individualizarea învățării, adaptarea tehnicilor de predare-învățare-evaluare la nevoile specifice și interesele elevilor, revizuirea/ adaptarea sistemului de evaluare etc.;
- formarea cadrelor didactice de diferite specialități în vederea proiectării și implementării de activități specifice din domeniul consilierii și orientării etc.;
- formarea cadrelor didactice de diferite specialități în vederea proiectării și implementării de activități specifice din domeniul consilierii și orientării etc.;
- formarea personalului implicat în managementului instituțiilor de învățământ, în domeniul educației incluzive de calitate;
- dezvoltarea de materiale suport pentru predare-învățare-evaluare care să sprijine centrarea pe elev și abordarea incluzivă a demersului didactic.

Învățământ terțiar

v.1.6. Creșterea participării în învățământul superior a studenților din grupurile dezavantajate/ subreprezentate, prin **PREVENIREA ȘI COMBATerea ABANDONULUI UNIVERSITAR** și implementarea de activități specifice:

- **GRANTURI PENTRU INSTITUȚII DE ÎNVĂȚĂMÂNT SUPERIOR**, în vederea operaționalizării unor mecanisme instituționale de monitorizare a nevoilor studenților prin centrele consiliere și orientare profesională
- **GRANTURI PENTRU DEZVOLTAREA CAPACITĂȚII INSTITUȚIONALE A UNIVERSITĂȚILOR** pentru a oferi servicii de consiliere relevante, mentorat, pentru dezvoltarea și aplicarea unor chestionare specifice, survey-uri online etc

SPRIJIN PENTRU STUDENȚII CU RISC DE ABANDON ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL SUPERIOR (burse, alte tipuri de măsuri de sprijin)

Axa prioritară 3. Creșterea calității și asigurarea echității în sistemul de educație și formare profesională

Obiectiv Specific FSE+ iv. Îmbunătățirea calității, eficacității și a relevanței sistemului de educație și formare pentru piața muncii, pentru a sprijini dobândirea de competențe cheie, inclusiv a competențelor digitale

Operațiuni (orientativ)
Învățământ primar și gimnazial
iv.1.4.2 Dezvoltare de resurse educaționale deschise și alte resurse moderne de învățare pentru elevi, profesori și echipele manageriale cu ajutorul noilor tehnologii în special pentru elevii din grupuri vulnerabile (elevi cu dizabilități/ CES, elevi care provin din medii dezavantajate socio-economic, elevi romi)
iv.1.1.2. Întărirea capacității de monitorizare și evaluare a calității sistemului de educație , prin adaptarea și interconectarea bazelor de date și dezvoltarea competențelor resursei umane cu responsabilități în domeniu
iv.3.1. Dezvoltarea unei oferte educaționale de calitate prin sprijinirea formării profesionale inițiale și continue a personalului didactic (inclusiv prin organizarea și finanțarea de programe de conversie profesională) în domenii unde există un deficit curent și estimat de cadre didactice , cu accent pe RU din școlile din medii dezavantajate socio-economic
Învățământ secundar superior
iv.1. MASURA SISTEMICA: Asigurarea unui acces echitabil la o educație de calitate pentru toți elevii , prin: <ul style="list-style-type: none"> ● elaborarea/revizuirea standardelor de calitate în educație și formare, pentru creșterea calității și o mai bună adaptare la evoluțiile înregistrate pe piața muncii; ● creșterea relevanței, dezvoltarea și adaptarea permanentă a curriculumului național la nevoia de competențe a pieței muncii și la provocările progresului tehnologic; MĂSURI COMPETITIVE: <ul style="list-style-type: none"> ● dezvoltarea de materiale suport și asigurarea accesului tuturor elevilor la resurse educaționale de învățare relevante, care sprijină dezvoltarea competențelor; ● organizarea și finanțarea de programe de sprijin, inclusiv individualizat, ca măsuri de asigurare a oportunităților egale pentru toți copiii, inclusiv prin aplicarea datelor provenite din cercetare și generalizarea bunelor practici rezultate din diferite proiecte;

- dezvoltarea și implementarea de **programe integrate de pregătire suplimentară**, care să includă suport educațional, consiliere și activități recreative și de socializare etc.;
- **sprijinirea formării/ dezvoltării competențelor, inclusiv a celor transversale**, și asigurarea succesului școlar, prin organizarea și finanțarea măsurilor de suport (inclusiv dezvoltare personală, dezvoltarea competențelor socio-emoționale, coaching etc.);
- asigurarea accesului la o varietate de **activități și servicii de consiliere și orientare profesională**, pentru cunoașterea resurselor personale ale elevilor, dezvoltarea personală a acestora și înzestrarea cu competențe necesare pentru un management eficient al propriei persoane/propriului parcurs educațional/propriei cariere;
- **revizuirea și aplicarea sistematică a mecanismului de monitorizare și evaluare a calității educației la nivelul sistemului și al fiecărei unități de învățământ**, inclusiv prin creșterea relevanței autoevaluării, a evaluării externe, prin implicarea în procesul de monitorizare și evaluare a factorilor interesați și colectarea feedback-ului acestora (elevi, părinți, cadre didactice, reprezentanți ai comunității etc.);
- organizarea și finanțarea de rețele, parteneriate, proiecte și programe care să sprijine elevii în cunoașterea oportunităților de continuare a educației la niveluri superioare sau de acces pe piața muncii.

iv.1.1.2. **Adaptarea și interconectarea bazelor de date în vederea monitorizării și evaluării sistemului de învățământ** precum și în vederea îmbunătățirii serviciilor publice din domeniu

iv.1.4.2 **Echipare, resurse educaționale deschise, și softuri educaționale**, pentru elevi, studenți și cadre didactice, inclusiv pentru persoane cu dizabilități

iv.3.1. **Asigurarea accesului elevilor la un proces educativ realizat în condiții de înaltă calitate de cadre didactice calificate**, prin sprijinirea dezvoltării profesionale a personalului didactic, prin:

- dezvoltarea unor **programe de formare profesională pentru cunoașterea și implementarea metodelor și instrumentelor adecvate pentru individualizarea învățării**, adaptarea tehnicilor de predare-învățare-evaluare la nevoile specifice și interesele elevilor, revizuirea/ adaptarea sistemului de evaluare etc.;
- organizarea de **trasee flexibile de formare a cadrelor didactice** pentru aprofundarea sau extinderea competențelor profesionale (inclusiv prin organizarea și finanțarea de programe de conversie profesională)
- dezvoltarea unor **programe de formare profesională dedicate adaptării tehnicilor de predare-învățare-evaluare la nevoile specifice și interesele elevilor cu CES/dizabilități**;
- **formarea cadrelor didactice de diferite specialități** în vederea proiectării și implementării de activități specifice din domeniul consilierii și orientării etc.;
- **dezvoltarea de materiale suport pentru predare-învățare-evaluare** care să sprijine centrarea pe elev, evaluarea formativă și abordarea incluzivă a demersului didactic;

iv.3.2. **Sprijinirea mobilității internaționale Erasmus+ pentru învățământul preuniversitar** (educație generală) prin asigurarea unui sprijin financiar suplimentar față de grantul Erasmus+ pentru instituțiile cu acreditare, cu scopul satisfacerii cererii de mobilitate internațională.

Notă explicativă: În viitorului program Erasmus+, accesul la mobilitățile internaționale pentru elevi și personalul didactic va fi condiționat de obținerea prealabilă de către instituțiile de origine a unei acreditări (Carte Erasmus+) pentru sectorul educație școlară.

La o analiză a rezultatelor celui mai recent proces de selecție Erasmus+ încheiat pentru anul 2019 și în condițiile previzionării unui buget similar alocat în prima parte a următoarei perioade programatice, Erasmus+ nu va putea acoperi întreaga cerere de finanțare a instituțiilor care vor avea acreditare. De aceea, propunem suplimentarea din buget FSE+ a mobilităților internaționale de învățare și preluare de bune practici care, din constrângeri bugetare, nu pot fi acoperite din buget Erasmus+.

Mecanismul este unul necompetitiv, evaluarea în scopul obținerii acreditării făcându-se de către ANPCDEFDP după regulile Erasmus+, apoi, fiecare instituție acreditată va putea solicita finanțare FSE+ având ca document justificativ decizia prin care i s-a acordat finanțarea Erasmus+

Obiectiv Specific FSE+ (v) *Promovarea accesului egal la educație și formare de calitate și favorabile incluziunii, precum și completarea studiilor, precum și a absolvirii acestora, în special pentru grupurile defavorizate, începând de la educația și îngrijirea copiilor preșcolari, continuând cu educația și formarea generală și profesională și până la învățământul terțiar, precum și educația și învățarea în rândul adulților, inclusiv prin facilitarea mobilității în scop educațional pentru toți*

Operațiuni (orientativ)
Învățământ primar și gimnazial
v.1.2. Creșterea calității componente educaționale a programului „Școală după școală”: <ul style="list-style-type: none">● peer learning și peer mentoring;● dezvoltarea consorțiilor școlare;● măsuri de dezvoltare a competențelor cadrelor didactice în contexte nonformale și informale;● elaborarea de materiale de învățare;● promovarea unor instrumente de monitorizare și evaluare, precum și elaborarea unor studii și analize care să identifice noi măsuri ameliorative pentru programele SDS; diseminare exemple de bune practici SDS
Învățământ terțiar

v.1.8. Măsuri de sprijin în vederea creșterii accesului la studiile universitare:

- **DEZVOLTAREA PARTENERIATELOR** între unități de învățământ de nivel secundar superior și instituții de învățământ superior pentru oferirea unor servicii educaționale adaptate categoriilor de elevi în risc (inclusiv în aria consilierii și orientării școlare și profesionale a elevilor);

Implementarea unui sistem de stimulare a instituțiilor de învățământ superior care implementează acțiuni specifice pentru **atragera elevilor din grupuri defavorizate** (caravane, cursuri demonstrative în școlile din mediul rural, materiale de informare cu privire la facilitățile sociale pentru studenți etc.)

Axa prioritară 4. Adaptarea ofertei de educație și formare profesională la dinamica pieței muncii și la provocările inovării și progresului tehnologic

Obiectiv Specific FSE+ (iv) Îmbunătățirea calității, eficacității și a relevanței sistemului de educație și formare pentru piața muncii, pentru a sprijini dobândirea de competențe cheie, inclusiv a competențelor digitale

Operațiuni (orientativ)

Învățământ primar și gimnazial

iv.1.n. Flexibilizarea și diversificarea oportunităților de **formare și dezvoltare a competențelor cheie ale elevilor**, prin:

- **dezvoltarea/ revizuirea/ diversificarea curriculum la decizia școlii** (inclusiv a materialelor suport pentru implementarea acestuia și pentru evaluarea rezultatelor învățării);
- **formarea cadrelor didactice din învățământul primar și gimnazial în vederea facilitării dobândirii competențelor cheie, cu accent asupra competențelor digitale și a celor antreprenoriale;**
- dezvoltarea **parteneriatelor între unități de învățământ și agenți economici/ organizații publice și private relevante**

iv.1.4.1 **Crearea și/sau furnizarea suportului necesar** (materiale educaționale, cursuri, softuri educaționale, echipamente etc.) **pentru dezvoltarea și evaluarea competențelor cheie ale elevilor**, în mod particular a competențelor digitale și antreprenoriale, astfel încât să fie asigurate premisele formării profesionale în acord cu cerințele și tendințele manifestate în societatea contemporană.

iv.2.1. Facilitarea **accesului informat și a participării active la programe de educație și formare, în acord cu interesele elevilor, cât și cu nevoile pieței muncii**, prin intervenții precum:

- dezvoltarea și extinderea serviciilor de consiliere și orientare profesională oferite de CJRAE/ CMBRAE (inclusiv prin formarea personalului propriu, suplimentarea și diversificarea resurselor umane etc.);
- cooptarea angajatorilor, a partenerilor sociali, a organizațiilor nonguvernamentale în furnizarea serviciilor de consiliere și orientare profesională;

<ul style="list-style-type: none"> ● asigurarea dotărilor/ echipamentelor, bateriilor de teste, softurilor platformelor digitale (platformă națională de orientare și consiliere profesională) și a altor materiale necesare pentru un proces eficient de consiliere; ● dezvoltarea și furnizarea serviciilor de informare, consiliere și îndrumare pentru elevii din ÎPG și familiile acestora (părinți, tutori), astfel încât să fie în mod realist identificate interesele și ariile de performanță ale elevilor, cât și opțiunile de continuare a studiilor în vederea asigurării relevanței pregătirii pentru viitorul lor socio-profesional
Învățământ secundar superior
iv.1.1.3. Dezvoltarea/ modernizarea/ implementarea unui sistem unitar de monitorizare a inserției socio-profesionale a absolvenților sistemului de învățământ preuniversitar
iv.1.2. Adaptarea serviciilor educaționale adresate elevilor și cadrelor didactice, pentru fiecare nivel educațional (liceal, profesional-inclusiv dual, postliceal etc.), în corelație cu dinamica pieței muncii (schimbări tehnologice și structurale, digitalizare etc.), inclusiv pentru persoanele cu dizabilități sau pentru cele provenind din grupuri vulnerabile, inclusiv prin: <ul style="list-style-type: none"> ● dezvoltarea/ revizuirea/ adaptarea programelor școlare; ● programe de formare a personalului didactic, cu accent pe didactica specialității, a personalului didactic auxiliar și a tutorilor din companii; ● formarea personalului implicat în managementul instituțiilor de învățământ; ● pilotarea și implementarea unor metode și tehnici de predare-evaluare inovatoare și eficiente; ● dezvoltarea de parteneriate între unități de învățământ și agenți economici, organizații publice și private;
iv.1.3. Adaptarea programelor de studiu și a abordărilor didactice din învățământul secundar, la nevoile societale actuale , astfel încât competențele absolvenților să fie în concordanță cu cele cerute pe piața muncii. Implementarea unui mecanism de monitorizare a evoluțiilor probabile de studenți, a absolvenților de învățământ terțiar și a nevoilor pieței forței de muncă, în vederea furnizării informațiilor necesare adaptării ofertei educaționale, la nivelul întregului sistem de învățământ universitar
iv.1.4.1 Asigurarea suportului necesar (materiale educaționale, cursuri, softuri educaționale, echipamente etc.) pentru dezvoltarea și evaluarea competențelor digitale, ale elevilor, studenților și cadrelor didactice pentru formarea profesională în acord cu tendințele manifestate în societatea contemporană.
iv.1.5. Modernizarea sistemului de predare-evaluare, în vederea formării competențelor cheie , precum și a celor profesionale și transferabile, pentru adaptarea sistemelor de educație și formare la nevoile pieței muncii, inclusiv prin recunoașterea competențelor dobândite în contexte non-formale și informale,

<p>pentru o mai bună integrare pe piața muncii. Pilotarea unui mecanism eficient de recunoaștere a învățării în contexte non-formale și informale</p>
<p>iv.1.10 Sprijinirea dezvoltării și furnizării de resurse educaționale deschise (open educational resources) precum și susținerea dezvoltării de cursuri deschise online (MOOC- Massive Open Online Courses) în limba română pentru competențe cerute de către piața forței de muncă.</p>
<p>iv.2.1. Dezvoltarea și extinderea serviciilor de consiliere (CJRAE/CMBRAE inclusiv formarea personalului din centrele de consiliere), în vederea îmbunătățirii accesului informat la programe de educație și formare, în acord atât cu interesele elevilor și studenților, cât și cu nevoile pieței muncii – implicarea angajatorilor și/sau a organizațiilor neguvernamentale în furnizarea serviciilor de consiliere și orientare profesională, a serviciilor de dezvoltare personală etc.</p>
<p>iv.2.2. Asigurarea dotărilor/ echipamentelor, bateriilor de teste, softurilor platformelor digitale (platformă națională de orientare și consiliere profesională) și a altor material necesare activitatilor CJRAE/CMBRAE;</p>
<p>iv.3.2 Formarea și dezvoltarea competențelor elevilor conform nevoilor identificate de piața muncii, prin formarea cadrelor didactice în vederea dezvoltării abilităților digitale și antreprenoriale</p>
<p>iv.3.3 Sprijinirea accesului tuturor elevilor la o educație incluzivă și de calitate, la formarea și dezvoltarea competențelor cheie, prin formarea cadrelor didactice în vederea implementării unui curriculum bazat pe competențe, a adaptării acestuia la nevoile și abilitățile elevilor, luând în considerare nevoile specifice ale copiilor din grupuri și medii dezavantajate</p>
<p>iv.1.1.a Asigurarea dotărilor/ echipamentelor necesare – laboratoare tehnice, transport, cloud educational (specializare inteligentă);</p>
<p>Învățământ terțiar</p>
<p>iv.1.3. ADAPTAREA PROGRAMELOR DE STUDIU și a abordărilor didactice din învățământul terțiar, la nevoile societale actuale, pentru adaptarea competențelor studenților și a absolvenților la dinamica pieței muncii.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Implementarea mecanismelor de monitorizare a: evoluțiilor numărului studenților, a absolvenților de învățământ terțiar, a nevoilor pieței forței de muncă și a inserției absolvenților pe piața muncii, în vederea furnizării informațiilor necesare adaptării ofertei educaționale, la nivelul întregului sistem de învățământ universitar și la nivelul instituțiilor de învățământ superior. Mecanismul va include analiza și evaluarea măsurilor și acțiunilor întreprinse în perioada anterioară de finanțare și continuarea procesului de adaptarea și inter-operaționalizarea bazelor de date din sistemul de învățământ superior necesare monitorizării inserției absolvenților de învățământ universitar pe piața muncii (dezvoltarea mecanismului de monitorizare a inserției absolvenților dezvoltat în proiectul comun MEC-MMPS). (MĂSURĂ SISTEMICĂ-CONDIȚIE FAVORIZANTĂ). <p>Susținerea universităților în vederea:</p>

- realizării de rapoarte instituționale cu privire la angajabilitatea absolvenților, ținând cont de particularitățile fiecărui program de studiu.
- adaptării programelor de studii la nevoia de competențe cerută de piața muncii (studii, analize, modificări de conținut ale procesului didactic etc.);
- dezvoltării unor mecanisme suplimentare pentru previzionarea nevoii de forță calificată de muncă la nivel local și regional;
- facilitării interacțiunii între angajatori și/sau a organizațiilor neguvernamentale și studenți, prin intermediul unor parteneriate între instituții de învățământ superior și aceste entități (mese rotunde, workshop-uri, târguri de joburi etc.)
- Dezvoltarea unui mecanism care să încurajeze dialogul dinamic și continuu între instituțiile de învățământ superior și mediul economic/parteneri sociali **(MĂSURĂ SISTEMICĂ)**
- **ASIGURAREA INSTRUMENTELOR PENTRU MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA SISTEMULUI DE ÎNVĂȚĂMÂNT SUPERIOR**
- inventarierea tuturor măsurilor și acțiunilor întreprinse, precum și adaptarea și inter-operaționalizarea bazelor de date existente în perioada anterioară de finanțare;
- implementarea/dezvoltarea la nivelul instituțiilor de învățământ superior a unor baze de date, servicii publice oferite comunității, comunicarea/schimb de date cu MEC, formarea personalului didactic auxiliar implicat în managementul școlarității

iv.1.8. **DEZVOLTAREA ȘI IMPLEMENTAREA UNOR PROGRAME UNIVERSITARE ÎN INSTITUȚIILE DE ÎNVĂȚĂMÂNT SUPERIOR DIN ROMÂNIA, LA SOLICITAREA AGENȚILOR ECONOMICI**, pentru adaptarea ofertei universităților la solicitările pieței muncii.

Sprejinierea instituțiilor de învățământ superior:

- în procesul de dezvoltare a programelor de masterat aplicate/masterat didactic, doctorate profesionale, inclusiv în domeniile de specializare inteligentă.
- pentru desfășurarea de programe de formare în parteneriat cu agenți economici locali sau regionali, în baza unor nevoi identificate în piața muncii;
- pentru atragerea de studenți/doctoranzi în domeniile relevante pentru piața forței de muncă prin diverse mecanisme: Burse, susținere mobilități etc.
- pentru susținerea excelenței, prin oferirea de burse doctorale în domeniile de specializare inteligentă;

dezvoltarea de cursuri deschise online în limba română pentru competențe cerute de către piața forței de muncă

iv.1.7. Sprejinierea mobilității internaționale ERASMUS+ pentru învățământul terțiar prin **asigurarea unui sprijin financiar suplimentar tuturor studenților pentru granturile de mobilitate, din fonduri suplimentare FSE+, pentru dobândirea unor experiențe noi de învățare.**

În scopul asigurării viitoarei sinergii Erasmus+/FSE+, mecanismul propus este unul necompetitiv; fiecare universitate care posedă Carta Erasmus+ în urma

procesului de selecție derulat în Erasmus+, va putea solicita finanțare suplimentară din FSE+ având ca document justificativ decizia de finanțare Erasmus+

iv.1.9 Implementarea unui program pentru **INTERNAȚIONALIZAREA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI SUPERIOR** în vederea creșterii calității, eficienței și relevanței acestuia prin:

- sprijinirea atragerii de studenți din străinătate, în special în domeniile în care România are lipsă de specialiști
- Granturi pentru instituțiile de învățământ superior membre ale rețelelor de universități europene/universități care doresc să accedă la astfel de rețele (mobilități studenți, proiecte colaborative privind dezvoltarea relațiilor cu mediul economic, proiecte „twinning”, etc)
- Dezvoltarea de programe de formare profesională pentru competențe lingvistice/digitale pentru cadrele didactice

iv.2.1. **DEZVOLTAREA ȘI EXTINDEREA SERVICIILOR DE CONSILIERE ȘI ORIENTARE PROFESIONALĂ (INCLUSIV FORMAREA PERSONALULUI DIN CENTRELE DE CONSILIERE)**, în vederea îmbunătățirii accesului informat la programe de educație și formare, în acord atât cu interesele studenților, cât și cu nevoile pieței muncii:

- realizare de studii, analize;
- creșterea accesibilizării serviciilor de consiliere profesională a studenților din anii terminali (servicii online, teste și evaluări online etc.);
- creșterea calității serviciilor oferite de centrele de consiliere, materializat concret prin: dotarea cu resurse materiale, resurse software, formarea personalului din centrele de consiliere;
- implicarea angajatorilor și/sau a organizațiilor non-guvernamentale în furnizarea serviciilor de consiliere și orientare profesională, a serviciilor de dezvoltare personală etc.
- atragerea angajatorilor și/sau a organizațiilor non-guvernamentale în furnizarea serviciilor de consiliere și orientare profesională.

iv.3.2. **Promovarea dezvoltării programelor de studii de înaltă calitate, flexibile și corelate cu cerințele pieței muncii**, prin formarea și dezvoltarea competențelor studenților conform nevoilor identificate de piața muncii:

- **Formarea cadrelor didactice** în vederea:
- îmbunătățirii competențelor specifice și transversale, inclusiv a dezvoltării competențelor profesionale specifice domeniului IT, prin participare la: programe de schimb de bune practici, peer learning, cursuri, etc.
- dezvoltării abilităților digitale și antreprenoriale;
- **Programe de dezvoltare a competențelor antreprenoriale** (întreprinderi simulate, târguri IS, programe antreprenoriale în acord cu cerințele pieței și cu cele ale studenților, etc); Granturi pentru finanțarea unor scheme de antreprenoriat (de tipul startup students);
- **Încheierea unor parteneriate sustenabile cu sectorul privat pentru facilitarea tranziției de la educație la un loc de muncă prin instituirea**

unui sistem funcțional de stagii de practică la potențiali angajatori, programe de internship/programe de învățare la locul de muncă etc., adresate studenților și cursanților colegiilor organizate la nivelul instituțiilor de învățământ superior (ISCED 4-7), inclusiv prin încurajarea implicării angajatorilor în programe de învățare la locul de muncă

- **Asigurarea unor resurse educaționale deschise, și softuri educaționale, pentru elevi, studenți și cadre didactice**, inclusiv pentru persoane cu dizabilități (max 10%): echipamente, softuri, dezvoltări și integrării în procesul didactic

Axa prioritară 5. Creșterea accesibilității, atractivității și calității învățământului profesional și tehnic

Obiectiv Specific FSE+ (v) *Promovarea accesului egal la educație și formare de calitate și favorabile incluziunii, precum și completarea studiilor, precum și a absolvirii acestora, în special pentru grupurile defavorizate, începând de la educația și îngrijirea copiilor preșcolari, continuând cu educația și formarea generală și profesională și până la învățământul terțiar, precum și educația și învățarea în rândul adulților, inclusiv prin facilitarea mobilității în scop educațional pentru toți*

Operațiuni (orientativ)

v.1.1 Creșterea participării și facilitarea accesului la programele de formare profesională prin acordarea de sprijin financiar pentru nevoile de cazare, masă și transport ale elevilor înscriși în învățământul profesional inclusiv dual (ÎP), din mediul rural și din medii defavorizate, populația romă, inclusiv pentru persoanele cu dizabilități sau deficiențe

v.1.5.a Identificarea nevoilor educaționale specifice elevilor din grupurile vulnerabile și centrarea pe elev a demersului educațional, pentru prevenirea și combaterea abandonului școlar și a părăsirii timpurii a școlii, prin **formarea personalului didactic pentru individualizarea învățării și utilizarea de tehnici didactice inovative și adaptate la nevoile grupurilor dezavantajate/ cu dizabilități**, precum și extinderea/ generalizarea **intervențiilor complementare de sprijin a elevilor din grupuri vulnerabile**, prin programe de sprijin individualizat

V.1.7. Dezvoltarea de programe de informare și conștientizare pentru întreaga comunitate, de sprijin, consiliere și educație parentală pentru părinții elevilor din învățământul preuniversitar, cu focalizare pe părinții copiilor provenind din grupuri vulnerabile (în particular pentru persoane care au în grijă copii ai căror părinți sunt plecați la muncă în străinătate).

- prevenirea și combaterea abandonului școlar și a părăsirii timpurii a școlii, prin acțiuni de conștientizare a tuturor actorilor educaționali cu privire la necesitatea deschiderii sistemului către grupurile vulnerabile, și extinderii/ generalizării intervențiilor complementare de sprijin a elevilor din grupuri vulnerabile;

<ul style="list-style-type: none"> ● prevenirea și combaterea abandonului școlar și a părăsirii timpurii a școlii, prin acțiuni de conștientizare a întregii societăți cu privire la importanța educației, a rolului acesteia în dezvoltarea personală și profesională a individului și în dezvoltarea socială și economică.
<p>v.1.2. Sprijin acordat elevilor din clasa a IX-a, învățământ profesional și tehnic pentru creșterea nivelului de competență în citit, matematică și științe prin programe remediale inclusiv prin:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dezvoltarea de RED pentru elevii cu competențe scăzute în citit, matematică și științe - asigurarea condițiilor derulării programelor remediale: masă caldă, transport pentru elevi, materiale didactice, etc.
<p>vi.1. Flexibilizarea traseelor de formare profesională a elevilor din IPT și facilitarea accesului pe piața muncii prin dezvoltarea și implementarea unui mecanism de recunoaștere a rezultatelor învățării din învățământul secundar în învățământul terțiar nonuniversitar</p>
<p>iv.1.1.1. IPT Generalizarea implementării mecanismului de evaluare și monitorizare a politicilor publice privind formarea profesională la nivel de sistem, inclusiv prin formarea actorilor relevanți de la nivel regional/ județean/ local care contribuie la implementarea mecanismului și prin colectarea periodică și consecventă a datelor</p>
<ul style="list-style-type: none"> ● asigurarea calității programelor de pregătire practică ale elevilor prin dezvoltarea și implementarea unui mecanism de asigurare și monitorizare a calității învățării la locul de muncă (WBL) în IPT, inclusiv prin formarea monitorilor de calitate și prin dezvoltarea și operaționalizarea instrumentelor specifice inclusiv prin: ● formarea personalului didactic din IPT, al ISJ și al operatorilor economici pentru Asigurarea calității învățării la locul de muncă ● vizite de monitorizare a calității învățării la locul de muncă la operatorii economici parteneri ai unităților de învățământ care furnizează componenta de învățare la locul de muncă ● elaborarea unui Ghid pentru personalul implicat în asigurarea monitorizării calității învățării la locul de muncă în companiile parteneri ● dezvoltarea și implementarea unei metodologii de acreditare a operatorilor economici implicați în pregătirea practică a elevilor din învățământul dual
<ul style="list-style-type: none"> ● fundamentarea deciziilor de actualizări / modificări legislative/metodologice și a unor măsuri de îmbunătățire a relațiilor parteneriale, prin dezvoltarea și gestionarea bazei de date electronice a contractelor de parteneriat în ÎPT/ contractelor individuale de pregătire practică a elevilor la operatorii economici
<ul style="list-style-type: none"> ● creșterea relevanței certificării calificărilor profesionale a elevilor pentru piața muncii prin dezvoltarea și implementarea unui mecanism de certificare a rezultatelor învățării din formarea profesională inițială, relevant pentru

<p>piața muncii, prin implicarea activă și sustenabilă a mediului de afaceri inclusiv prin:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● formarea personalului didactic, al SJ, al operatorilor economici pentru Asigurarea calității evaluării rezultatelor învățării ● elaborarea unui Ghid pentru evaluarea rezultatelor învățării în vederea certificării calificării profesionale ● asigurarea resurselor materiale necesare certificării calificărilor profesionale
<p>- creșterea atractivității IPT pentru elevi prin dezvoltarea și implementarea unui mecanism de recunoaștere a excelenței în furnizarea de programe de formare profesională inițială</p>
<p>- creșterea calității și a validității proceselor de predare-învățare-evaluare prin stagii de formare pentru dezvoltarea caracterului practic-aplicativ al disciplinelor/modulelor și extinderea sistemului de colaborare a personalului didactic în cadrul rețelelor parteneriale între școlile din IPT</p>
<p>iv.1.4.3. Sprijinirea mobilității internaționale Erasmus+ pentru învățământul profesional și tehnic prin asigurarea unui sprijin financiar suplimentar față de grantul Erasmus+ pentru instituțiile cu acreditare, cu scopul satisfacerii cererii de mobilitate internațională.</p> <p>Notă explicativă: În viitorul program Erasmus+, accesul la mobilitățile internaționale pentru elevi și personalul didactic va fi condiționat de obținerea prealabilă de către instituțiile de origine a unei acreditări (Carte Erasmus+) pentru sectorul învățământ profesional și tehnic (VET). La o analiză a rezultatelor celui mai recent proces de selecție Erasmus+ încheiat pentru anul 2019 și în condițiile previzionării unui buget similar alocat în prima parte a următoarei perioade programatice, Erasmus+ nu va putea acoperi întreaga cerere de finanțare a instituțiilor care vor avea acreditare. De aceea, propunem suplimentarea din buget FSE+ a mobilităților internaționale de învățare și preluare de bune practici care, din constrângeri bugetare, nu pot fi acoperite din buget Erasmus+.</p> <p>Mecanismul este unul necompetitiv, evaluarea în scopul obținerii acreditării făcându-se de către ANPCDEFP după regulile Erasmus+, apoi, fiecare instituție acreditată va putea solicita finanțare FSE+ având ca document justificativ decizia prin care i s-a acordat finanțarea Erasmus+</p>
<p>iv.1.2. Adaptarea serviciilor educaționale adresate elevilor și personalului didactic pentru fiecare nivel educațional (liceal, profesional-inclusiv dual, postliceal etc.), în corelație cu dinamica pieței muncii (schimbări tehnologice și structurale, digitalizare etc.), inclusiv pentru persoanele cu dizabilități sau pentru cele provenind din grupuri vulnerabile, inclusiv prin:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● dezvoltarea/ revizuirea de calificări, cu accent pe calificări noi pentru specializări din domenii de înaltă tehnologie și competitivitate (de ex. IT&C, inteligență artificială, robotica, 3d printing, etc.) și care susțin dezvoltarea sustenabilă și economia verde, solicitate de piața muncii
<ul style="list-style-type: none"> ● formarea cadrelor didactice pentru actualizarea competențelor profesionale în raport cu realitățile tehnologice de la operatorii economici și a tutorilor de la

operatorii economici pentru dezvoltarea competențelor pedagogice, didactice și metodice în lucru cu elevi
<ul style="list-style-type: none"> ● formarea personalului didactic asociat (specialiști de la operatorii economici, formați pe teme de metodica și didactica specialității)
<ul style="list-style-type: none"> ● formarea managementului din unitățile de învățământ profesional și tehnic pe probleme specifice (relaționare cu piața muncii, marketingul ÎPT, management financiar și atragere de resurse)
<ul style="list-style-type: none"> ● sprijinirea dezvoltării competențelor profesionale ale elevilor prin finanțarea stagiilor de practică;
<ul style="list-style-type: none"> ● dezvoltarea competențelor transversale ale elevilor, cu accent pe cele de tip antreprenorial și digital, în vederea asigurării integrării socio-profesionale a acestora, inclusiv prin <ul style="list-style-type: none"> - formarea personalului didactic din ÎPT în domeniul dezvoltării integrate a competențelor transversale, cu accent pe cele antreprenoriale, digitale -dezvoltarea/implementarea programelor de dezvoltare a competențelor antreprenoriale la elevii din ÎPT
<ul style="list-style-type: none"> ● asigurarea egalității de șanse la formare profesională de calitate prin elaborarea standardelor de dotare a unităților de învățământ în raport cu standardele aferente calificării
<ul style="list-style-type: none"> ● facilitarea dobândirii de către elevi a competențelor solicitate de piața muncii prin îmbunătățirea infrastructurii formării profesionale inițiale și prin dotarea, prin program național, a atelierelor școală cu mijloace didactice și echipamente în concordanță cu standarde de dotare pentru calificările din formarea profesională inițială
iv.1.4.1. facilitarea dobândirii de către elevi a competențelor solicitate de piața muncii prin dezvoltarea de manuale și auxiliare curriculare în format digital, softuri educaționale, resurse educaționale deschise împreună cu mediul economic și partenerii sociali
iv.2.1. Dezvoltarea și extinderea serviciilor de consiliere (CJRAE/CMBRAE inclusiv formarea personalului din centrele de consiliere, diriginți), în vederea îmbunătățirii accesului informat la programe de educație și formare profesională, în acord atât cu interesele elevilor cât și cu nevoile pieței muncii, cu implicarea angajatorilor și/sau a organizațiilor neguvernamentale în furnizarea serviciilor de consiliere și orientare profesională, a serviciilor de dezvoltare personală etc.

Axa prioritară 6. Creșterea accesului pe piața muncii pentru toți

Obiectiv Specific FSE+ (i) Îmbunătățirea accesului pe piața muncii pentru toate persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă, în special pentru tineri, șomeri de lungă durată și grupurile dezavantajate pe piața muncii, persoanele inactive, prin promovarea angajării pe cont propriu și a economiei sociale;

Operațiuni (orientativ)

1.1 Servicii de Identificare, îndrumare, sprijin și management de caz pentru persoanele din grupurile dezavantajate în vederea facilitării accesului pe piața muncii (inclusiv prin echipe mobile locale de experți formate din 1 consilier/agent de ocupare +1 asistent social + 1 mediator școlar +1 mediator sanitar), în complementaritate cu serviciile de management de caz acordate pentru comunitățile marginalizate finanțate în cadrul OS iv prin Programul Operațional Combaterea Sărăciei

1.2. Pachete de măsuri personalizate și adecvate nevoilor individuale, în vederea integrării socio-profesionale a persoanelor din grupuri dezavantajate pe piața muncii, urmare a rezultatului profilării, prin

- servicii personalizate de informare, consiliere și orientare (management de caz),
- servicii de sprijin în găsirea unui loc de muncă/ mediere/plasare pe piața muncii , activare;
- programe de formare profesională/ucenicie la locul de muncă/stagii/alte programe de pregătire (a doua șansă, alfabetizare etc.) în vederea îmbunătățirii nivelului de competențe
- servicii de evaluare și certificare, după caz, a competențelor obținute în contexte informale sau nonformale;
- servicii de acompaniere socio-profesională, alături de cele de ocupare, pentru categorii de persoane dezavantajate în piața muncii;
- pachete de măsuri pentru stimularea mobilității forței de muncă, inclusiv stimulente financiare pentru relocare

3.1 Finanțarea de intervenții integrate, în zone cu deficit de forță de muncă calificată și migrație sezonieră, care să cuprindă cel puțin următoarele acțiuni:

- identificarea dimensiunii fenomenului de deficit de forță de muncă și migrație sezonieră prin inițierea de studii;
- identificarea persoanelor care se supun migrației sezoniere, motivarea acestora prin acțiuni specifice;
- proiectarea serviciilor suport pentru reducerea deficitelor în parteneriat cu comunitatea locală, cu partenerii sociali și cu alte părți interesate (angajatori, etc);
- furnizarea de pachete de măsuri adaptate conform intervențiilor 1.2, inclusiv stimulente financiare pentru relocare

7.2 Sprijin acordat angajatorilor pentru amenajarea unor spații destinate supravegherii și îngrijirii copiilor cu vârstă antepreșcolară, în vederea asigurării echilibrului dintre viața profesională și cea de familie a femeilor

angajate, (complementar cu intervențiile 1.5.3 de la Educație legate de serviciile educaționale din nivelul antepreșcolar și preșcolar)

7.3 Stimularea angajatorilor în **acceptarea unor scheme de program flexibil pentru a asigura accesul la ocupare și echilibrul dintre viața profesională și cea privată a angajaților**

Axa prioritară 7: Antreprenariat și economie socială

Obiectiv Specific FSE+ (i) *Îmbunătățirea accesului pe piața muncii pentru toate persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă, în special pentru tineri, șomeri de lungă durată și grupurile dezavantajate pe piața muncii, persoanele inactive, prin promovarea angajării pe cont propriu și a economiei sociale;*

Operațiuni (orientativ)
4.1 “Săptămâna antreprenoriatului” - organizare de conferințe, forumuri sau reuniuni cu privire la oportunitățile de afaceri locale sau în sectoare de activitate.
4.2 Programe de sprijin antreprenorial (formare în competențe antreprenoriale, tutorat/ mentorat, asistență/ consiliere, role models etc), inclusiv prin activarea potențialului antreprenorial al unor persoane aparținând grupurilor dezavantajate
4.3 Acordarea de granturi pentru inițierea de noi afaceri (scheme de tip start-up Student, Diaspora, Rural, Restart, etc).
4.4 Asistență și consultanță în afaceri post înființare , inclusiv prin programe de pregătire a managerilor sau a unor măsuri de îmbunătățire a accesului IMM-urilor la diversele modalități de digitalizare a activității lor (ex.: SME Digital Start Pack)
4.5 Promovarea conceptelor de economie socială și antreprenariat social, inclusiv a evenimentului “luna economiei sociale” – târguri de produse și servicii, conferințe, workshopuri, mese rotunde
4.6 Acordarea de granturi pentru înființarea de întreprinderi sociale și întreprinderi sociale de inserție , inclusiv în domeniul oferirii de servicii sociale
4.7 Asistență și consultanță post înființare pentru întreprinderile sociale și întreprinderile sociale de inserție, pentru o perioadă de 6 luni de la inițierea afacerii, inclusiv programe de pregătire a managerilor și punerea la dispoziție a unor spații și servicii de tip co-working

Axa prioritară 8: Susținerea reformelor pe piața muncii în acord cu dinamica pieței muncii

Obiectiv Specific FSE+ (ii) *Modernizarea instituțiilor și a serviciilor pieței muncii pentru a evalua și anticipa necesarul de competențe și a asigura*

asistență personalizată și în timp real urmărind asigurarea medierii/plasării (matching), tranziției și a mobilității forței de munca

Operațiuni (orientativ)
<p>5.1 Îmbunătățirea mecanismelor de monitorizare a inserției absolvenților programelor de educație și formare profesională, de anticipare a nevoii de competențe, de evaluare și monitorizare a politicilor publice privind măsurile active și formarea profesională sau adăugarea de noi dezvoltări privind:</p> <ul style="list-style-type: none">● colectarea, prelucrarea, analiza datelor și diseminarea informațiilor relevante pentru piața muncii, în baza protocoalelor/parteneriatelor cu actorii relevanți● elaborarea prognozelor pe termen scurt, mediu și lung privind nevoia de competențe● adaptarea programelor de formare/educație la nevoia de competențe identificate● creșterea capacității instituțiilor relevante de a monitoriza și evalua politicile publice și de a utiliza sistemele informatice suport prin formarea de specialiști, seminarii, instruire, formare continuă● evaluarea politicilor și revizuirea în consecință
<p>6.1 Consolidarea parteneriatului pentru formarea profesională continuă prin dezvoltarea capacității administrative a Comitetelor Sectoriale, inclusiv prin formarea profesională a specialiștilor</p>
<p>6.2 Furnizarea de pachete integrate pentru partenerii sociali în scopul modernizării și îmbunătățirii funcționării dialogului social pentru piața muncii prin:</p> <ul style="list-style-type: none">● Sprijinirea partenerilor sociali pentru a colecta și analiza informații cu privire la tendințele manifestate la nivel de național, de sector sau regional, în legătură cu aspecte precum: evoluții economice, condiții de muncă, organizarea muncii, necesar de formare, negocieri colective, etc.● Sprijinirea partenerilor sociali în a încheia acorduri de cooperare bipartite la nivel de grup de unități, sectorial sau național, prin organizarea unor sesiuni de dezbateri / workshop-uri / conferințe, inclusiv în context European, pentru a identifica teme ce pot constitui baza revitalizării contractelor colective de muncă sectoriale.● Creșterea calității reprezentării de către partenerii sociali prin furnizarea de programe de formare sau crearea unor oportunități pentru schimb de informații la nivelul partenerilor sociali, atât la nivel național, dar și intersectorial sau regional.● Îmbunătățirea calității expertizei partenerilor sociali reprezentativi pentru a furniza servicii de calitate membrilor săi, precum și pentru a îmbunătăți implicarea efectivă a acestora în dialogul social, indiferent de nivel.● Consolidarea expertizei partenerilor sociali în acord cu tematicile europene și naționale cu care se operează în contextul Semestrului European și Pilonului European al Drepturilor Sociale, inclusiv prin derularea unor activități de cercetare relevante.

- Dezvoltarea și implementarea de acorduri transnaționale și preluarea unor bune practici în ceea ce privește dialogul social și piața muncii la nivel European.
- Acțiuni de creștere a capacității partenerilor sociali pentru a contribui eficient la dezvoltarea și implementarea politicilor de ocupare (instrumente de lucru / procedurarea și standardizarea activității, consolidare expertiză în acord cu tematicile europene, adaptare tematici europene în dialogul social național).

6.3. Sprijin acordat partenerilor sociali pentru **implementarea acordurilor europene cadru încheiate de partenerii de dialog social europeni** (*framework agreements*)

6.4. **Crearea și asigurarea transparenței unei baze de date naționale care să conțină informații privind rezultatele dialogului social** (structurile partenerilor sociali, organizațiile sindicale și patronale reprezentative, contractele colective de muncă încheiate la diferite niveluri, acordurile bipartite).

Obiectiv Specific FSE+ (iii bis) Promovarea adaptării la schimbare a lucrătorilor, întreprinderilor și antreprenorilor, a îmbătrânirii active și în condiții bune de sănătate, precum și a unui mediu de lucru sănătos și adaptat care să reducă riscurile la adresa sănătății

Operațiuni (orientativ)

8.1 **Stimularea angajatorilor** în general și în si în mod special a celor de tip IMM **pentru crearea unor condiții de muncă menite să le asigure lucrătorilor confortul fizic, psihic și social**

8.2 **Campanii de promovare pentru conștientizarea lucrătorilor cu privire la rolul activităților de SSM**, în contextul apariției noilor forme de muncă, fenomenului îmbătrânirii forței de muncă, riscurilor noi și emergente și prevenirii accidentelor de munca și a bolilor profesionale

8.3 **Finanțarea serviciilor de susținere a îmbătrânirii active prin implicarea lucrătorilor vârstnici de peste 60 de ani în programe de tip shadow/tutelă/tutoriat pentru formarea lucrătorilor noi**

8.4. **Stimularea / încurajarea inițiativelor de voluntariat în rândul vârstnicilor** (în școli, instituții de cultură etc.)

Axa prioritară 9 Consolidarea participării populației în procesul de învățare pe tot parcursul vieții pentru facilitarea tranzițiilor și a mobilității (*prioritate comună Educație/Ocupare*)

Obiectiv Specific FSE+ (iv) Îmbunătățirea calității, eficacității și a relevanței sistemului de educație și formare pentru piața muncii, pentru a sprijini dobândirea de competențe cheie, inclusiv a competențelor digitale

Operațiuni (orientativ)

iv.1.1.3. Dezvoltarea/modernizarea/ implementarea mecanismului de monitorizare a inserției socio-profesionale a absolvenților sistemelor de FPI și FPC
Dezvoltarea/modernizarea/implementarea mecanismului de anticipare a nevoii de competențe pe piața muncii
Adaptarea ofertelor educaționale postuniversitare (programe postuniversitare de formare și dezvoltare profesională continuă și programe postuniversitare de perfecționare) la solicitările pieței muncii, inclusiv în domeniile de specializare inteligentă
<p>9.1. Dezvoltarea sistemului de asigurare a calității în formarea profesională a adulților, atât la nivel de sistem, cât și la nivel de furnizor, prin:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● dezvoltarea și implementarea sistemelor interne de asigurare a calității de către furnizorii de formare profesională a adulților autorizați ● dezvoltarea/îmbunătățirea capacității de monitorizare și raportare a datelor privind formarea profesională a adulților ● formarea specialiștilor pentru asigurarea calității în formarea profesională a Adulților ● îmbunătățirea programelor de formare și a instrumentelor de evaluare; <p>9.2 Dezvoltarea capacității Comisiilor județene pentru autorizarea furnizorilor de formare profesională și a infrastructurii necesare monitorizării și raportării situației privind formarea profesională a adulților în România, inclusiv prin formarea Profesională a personalului, specialiștilor și evaluatorilor de furnizori și programe;</p> <p>9.3 Formarea continuă a formatorilor / Instructorilor /coordonatorilor de ucenicie din formarea profesională continuă pentru dezvoltarea și furnizarea de programe de formare de calitate și flexibile, prin:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● programe de actualizare/dezvoltare a competențelor profesionale ale formatorilor/instructorilor în domeniul de activitate în care lucrează, prin efectuarea de stagii la angajatori din domeniul respectiv ● programe de formare în domeniul pedagogiei, andragogiei, tehnicilor de formare pentru coordonatorii de ucenicie; <p>9.4 Actualizare/revizuire/dezvoltare de noi standarde ocupaționale /calificări profesionale conform noilor cerințe ale pieței muncii</p>

Obiectiv Specific FSE+ (v) *Promovarea accesului egal la educație și formare de calitate și favorabile incluziunii, precum și completarea studiilor, precum și a absolvirii acestora, în special pentru grupurile defavorizate, începând de la educația și îngrijirea copiilor preșcolari, continuând cu educația și formarea generală și profesională și până la învățământul terțiar, precum și educația și învățarea în rândul adulților, inclusiv prin facilitarea mobilității în scop educațional pentru toți*

Operațiuni (orientativ)

v.1.1. Creșterea **accesului și participării adulților la programe de formare pentru dezvoltarea/ creșterea nivelului competențelor cheie** care să le asigure dezvoltarea personală și îmbunătățirea calității vieții, inclusiv prin:

- finanțarea participării (acoperirea taxelor & costurilor de participare) la programe LLL, în special a celor de formare pentru creșterea nivelului competențelor digitale;
- finanțarea evaluării și recunoașterii rezultatelor învățării dobândite în contexte non-formale și informale.

v.3.2. **Facilitarea dobândirii unei calificări profesionale de către persoanele care au părăsit timpuriu școala**, prin acțiuni precum:

- informarea, consilierea și orientarea potențialilor beneficiari ai acestor măsuri, astfel încât să conștientizeze beneficiile și să opteze informat pentru participarea la programe A doua șansă;
- înscrierea și participarea la programe A doua șansă flexibile, inclusiv la modulele de pregătire profesională;
- furnizarea serviciilor suport în funcție de nevoile specifice ale fiecărui cursant, astfel încât să fie diminuat riscul de părăsire a programului înainte de finalizarea acestuia (de exemplu: servicii de transport/ decontarea transportului, asigurarea hranei, servicii de îngrijire pentru persoanele dependente aflate în grija cursanților, dispozitive tehnico-medicale etc.);
- informarea, consilierea și orientarea școlară și profesională a cursanților, astfel încât să fie identificate în mod realist alternativele de acțiune la finalizarea programului ADS, iar beneficiarul să valorifice rezultatele obținute (prin ocuparea unui loc de muncă, prin continuarea studiilor în învățământul secundar superior, prin continuarea pregătirii în sistemul de formare profesională a adulților etc.)

Programul Operațional pentru Combaterea Sărăciei (POCS) 2021-2027 – Multifond: FSE+, FEDR

Axe prioritare

Axa Prioritară 1. Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității (*intervenții adresate grupurilor de acțiune locală*) – OP 4

Axa Prioritară 2. Dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității – OP 5

- Axa prioritară 3. Comunități marginalizate
- Axa prioritară 4. Reducerea disparităților între copiii în risc de sărăcie și/sau excluziune socială și ceilalți copii
- Axa prioritară 5. Servicii pentru persoane vârstnice
- Axa prioritară 6. Sprijin pentru persoanele cu dizabilități
- Axa prioritară 7. Sprijin pentru grupuri vulnerabile
- Axa prioritară 8. Ajutorarea persoanelor defavorizate

Axa Prioritară 1. Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității (intervenții adresate grupurilor de acțiune locală) – OP 4

Obiectiv Specific FSE+ oricare obiectiv specific de la (i) la (x)

Obiectiv Specific FEDR (i) sporirea eficienței piețelor forței de muncă și facilitarea accesului la locuri de muncă de calitate prin dezvoltarea inovării și a infrastructurii sociale;

(ii) îmbunătățirea accesului la servicii de calitate și favorabile incluziunii în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii;

(iii) îmbunătățirea integrării socio-economice a comunităților marginalizate, a migranților și a grupurilor dezavantajate prin măsuri integrate care să includă asigurarea de locuințe și servicii sociale;

(iv) asigurarea accesului egal la asistență medicală prin dezvoltarea infrastructurii, inclusiv la asistență medicală primară;

Operațiuni (orientativ)
<p>Finanțarea strategiilor de dezvoltare locală plasate sub responsabilitatea comunității</p> <p>In funcție de nevoile comunității, GAL – urile vor putea finanța (din FSE+) dezvoltarea de servicii sociale, educaționale, de sănătate, de ocupare, sa favorizeze incluziunea socială a grupurilor dezavantajate si (din FEDR) infrastructura sociala sau sportiva, educațională, de agrement sau turistica</p>
<p>Sprijin pregătit pentru Beneficiarii DLRC (strategie GAL, animare etc)</p>

Axa prioritară 2. Dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității – OP 5

Obiectiv Specific FEDR (i) promovarea dezvoltării integrate în domeniul social-economic și al mediului, a patrimoniului cultural și a securității în zonele urban

Operațiuni (orientativ)
Finanțarea infrastructurii de turism, mapare obiective turistice și patrimoniu cultural din cadrul strategiilor DLRC

Axa prioritară 3. Comunități marginalizate – OP4

Obiectiv Specific FSE+ (viii) Promovarea integrării socio-economice a resortisanților țărilor terțe și a comunităților marginalizate, cum ar fi romii (ix) creșterea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, sustenabile și cu prețuri accesibile; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecție socială; îmbunătățirea accesibilității, a eficacității și a rezilienței sistemelor de sănătate și a serviciilor de îngrijire pe termen lung;

(x) promovarea integrării sociale a persoanelor expuse riscului de sărăcie sau de excluziune socială, inclusiv a persoanelor celor mai defavorizate și a copiilor;

(viii) Promovarea integrării socio-economice a resortisanților țărilor terțe și a comunităților marginalizate, cum ar fi romii

Obiectiv Specific FEDR (iii) îmbunătățirea integrării socio-economice a comunităților marginalizate, a migranților și a grupurilor dezavantajate prin măsuri integrate care să includă asigurarea de locuințe și servicii sociale;

Operațiuni (orientativ)
Integrarea socio-economica a 2000 de comunități marginalizate (nr.estimat) prin implementarea unor măsuri integrate:
-echipe comunitare compuse din: asistent social, asistent medical, îngrijitor de bătrâni, mediator școlar, consilier ocupare cu munca de teren, în funcție de nevoile comunității (populație școlară sau îmbătrânită, preexistentă sau nu a acestor specialiști in comunitate etc)
-decontare salarii, transport, formare profesională, truse suport tip FEDR prin asigurarea accesului la anumite utilități, renovări.
Sprrijin pentru realizarea diagnozei sociale si identificarea nevoilor pentru autoritățile locale din 2000 comunități marginalizate.
Sprrijin pentru 100 de autorități locale în vederea identificării și reglementării juridice/cadastrale a așezărilor informale
Sprrijin locuire pentru victime calamități
Pregătirea specialiștilor în domeniu.

Axa prioritară 4. Reducerea disparităților între copiii în risc de sărăcie și/sau excluziune socială și ceilalți copii - OP 4

Obiectiv Specific FEDR d (ii) îmbunătățirea accesului la servicii de calitate și favorabile incluziunii în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii;

Obiectiv Specific FSE+ (vii) favorizarea incluziunii active pentru a promova egalitatea de șanse și participarea activă și a îmbunătăți capacitatea de inserție profesională;

(iv) Îmbunătățirea calității, eficacității și a relevanței sistemului de educație și formare

(x) promovarea integrării sociale a persoanelor expuse riscului de sărăcie sau de excluziune socială, inclusiv a persoanelor celor mai defavorizate și a copiilor;

Operațiuni (orientativ)
<p>Sprijin tailor-made pentru familiile monoparentale sărace, în vederea îmbunătățirii angajabilității și autonomiei părintelui singur:</p> <ul style="list-style-type: none">- acordarea de vouchere before/after school- Acordarea de vouchere pentru activități de weekend ale copiilor (sport, creație, artă)- finanțarea cursurilor de recalificare pentru părintele singur cu venituri mici, care dorește schimbarea domeniului profesional
<ul style="list-style-type: none">- construire / reabilitare / modernizare / extindere / echipare cel puțin 5 centre de zi pentru copiii și adolescenții cu tulburări de comportament (violență)- servicii terapie pentru copiii și adolescenții cu tulburări de comportament (violență)
Organizarea de tabere pentru copiii proveniți din familii sărace, pentru a le da posibilitatea sa experimenteze învățarea prin activități culturale, sportive, recreative, sa fie autonomi și să socializeze
<p>Sprijinirea tinerilor care urmează să părăsească sistemul de protecție specială și a celor care au părăsit sistemul, prin furnizarea de servicii integrate:</p> <ul style="list-style-type: none">● consiliere● orientare în carieră● dezvoltare personală și dezvoltarea de abilități de viață independentă● monitorizare post intervenție în vederea asigurării sustenabilității măsurilor <p>asigurarea locuinței gratuite prin plata în totalitate a chiriei pentru 12 luni și continuarea tranziției prin perceperea încă 12 luni a unei chirii sub prețul pieței imobiliare</p>

Consolidarea serviciilor destinate prevenirii separării copilului de părinți (centre de zi unde copiii în pericol de separare de părinți sa poată petrece ziua, în afara școlii, iar părinții primesc consiliere și îndrumare).

Pregătirea specialiștilor ce lucrează cu tinerii și copiii.

Axa Prioritară 5 - Servicii pentru persoane vârstnice

Obiectiv Specific FSE+ (ix) Creșterea accesului egal la servicii de calitate și sustenabile; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecție socială; îmbunătățirea accesibilității, a eficacității și a adaptabilității sistemelor de sănătate, a serviciilor de îngrijire pe termen lung

Operațiuni (orientativ)

Încurajarea incluziunii active a persoanelor în vârstă prin măsuri privind asigurarea îmbătrânirii active

1. Dezvoltarea unor programe pentru încurajarea participării vârstnicilor la viața socială, prevenirea izolării, precum și pentru prevenirea instituționalizării (programe intergeneraționale, servicii terapie ocupațională etc)

2. Call center de urgență și dispozitive (brățări etc.) pentru asistarea persoanelor dependente (persoane în vârstă singure, persoane cu dizabilități) etc

Înființarea și dezvoltarea de noi servicii destinate vârstnicilor prin subvenționarea costurilor îngrijirii și al serviciilor conexe pentru batranii singuri, din mediul urban, în situații de dependență și cu un venit lunar inferior salariului minim pe economie.

Pregătirea specialiștilor/personalului ce lucrează cu persoanele în vârstă.

Axa prioritară 6. Sprijin pentru persoanele cu dizabilități

Obiectiv Specific FSE+ (vii) Favorizarea incluziunii active prin promovarea egalității de șanse și a participării active, precum și prin îmbunătățirea angajabilității

(ix) Creșterea accesului egal la servicii de calitate și sustenabile; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecție socială; îmbunătățirea accesibilității, a eficacității și a adaptabilității sistemelor de sănătate, a serviciilor de îngrijire pe termen lung.

Obiectiv Specific FEDR d (ii) îmbunătățirea accesului la servicii de calitate și favorabile incluziunii în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii;

Operațiuni (orientativ)
<p>Acordarea unui pachet integrat pentru sustinerea încadrării pe piața muncii SAU a creșterii angajabilitatii persoanelor cu dizabilități, asigurat printr-un mecanism competitiv, de către furnizori publici sau privați de servicii de ocupare:</p> <p>Campanie media</p> <p>Informare/diseminare</p> <p>Identificare angajatori și persoane cu dizabilitati</p> <p>Instrument de evaluare a abilităților profesionale și sociale, aplicat de către o echipa de specialisti (consilier vocational, psiholog etc)</p> <p>Burse locuri munca, alte evenimente</p> <p>Măsuri de acompaniament pre și post angajare, minim 6 luni</p>
<p>Măsuri pentru asigurarea asistenței juridice pentru persoanele fără capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercitiu restransa, cu sau fără tutore legal (incadrate în grad de handicap mintal care au sau nu stabilita măsura de ocrotire prin punere sub interdicție) prin :</p> <p>Finanțarea a 50 (cel puțin una pe județ) echipe formate din câte 2 persoane (un jurist și un terapeut sau un consilier vocational) care sa acorde asistenta, în urma unei evaluări persoanelor cu capacitate de exercitiu restransa (copii), precum si persoanelor adulte incadrate în grad de handicap mintal cu capacitate de exercitiu restransa sau care au sau nu stabilita măsura de ocrotire prin punere sub interdicție fără capacitate de exercițiu.</p>
<p>Dezvoltarea de servicii de îngrijire de zi destinate copilului cu dizabilități (fie în centre, fie mobile), în cadrul cărora să fie oferite servicii de abilitare/reabilitare, specializate pe tip de dizabilitate, în mod special a celor care provin din familii care nu dispun de resurse pentru a accesa aceste servicii</p> <p>Organizarea de cursuri destinate părinților copiilor cu dizabilități în vederea dezvoltării abilităților parentale specifice</p>
<p>Dezvoltarea serviciilor de îngrijire pe termen lung, în vederea prevenirii instituționalizării persoanelor cu dizabilități inclusiv prin:</p> <p>1. Intervenții integrate pentru persoanele cu dizabilitati prin finanțarea a 47 de echipe mobile (41 județe plus 6 sectoare din capitală), după modelul pilotat cu succes în județul DOLJ, unde sunt doua echipe, una pentru adulți cu dizabilități și una pentru copii cu dizabilitati, echipe care asigura la domiciliu serviciile specializate de abilitare-reabilitare :</p>

- echipa formată din 5 persoane dintre care un asistent social, un fizio-kinetoterapeut, un medic specialist, un psiholog și un șofer
- leasing pentru 47 autoturisme
- dotare medicală: instrumentar, dispozitive tehnice de prim ajutor, echipament minim pentru fiziokinetoterapie
Creșterea incluziunii sociale a persoanelor cu dizabilitati prin asistarea lor prin tehnologie asistiva: aparate mobilitate, softuri de citire pentru nevăzători etc
Calificarea resursei umane existente și disponibile la nivel local/ în familie prin finanțarea cursurilor pentru dobândirea calificarii de Asistent Personal Profesionist (360 ore per curs de calificare)
Dezvoltarea infrastructurii și serviciilor sociale pentru persoanele cu dizabilități (centre de zi, locuințe protejate etc)
Pregătirea specialiștilor în domeniu.

Axa prioritară 7. Sprijin pentru grupuri vulnerabile

Obiectiv Specific FEDR d (iii) îmbunătățirea integrării socio-economice a comunităților marginalizate, a migranților și a grupurilor dezavantajate prin măsuri integrate care să includă asigurarea de locuințe și servicii sociale;

(ii) îmbunătățirea accesului la servicii de calitate și favorabile incluziunii în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii;

d (iii) îmbunătățirea integrării socio-economice a comunităților marginalizate, a migranților și a grupurilor dezavantajate prin măsuri integrate care să includă asigurarea de locuințe și servicii sociale;

Obiectiv Specific FSE+ (ix) Creșterea accesului egal la servicii de calitate și sustenabile; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecție socială; îmbunătățirea accesibilității, a eficacității și a adaptabilității sistemelor de sănătate, a serviciilor de îngrijire pe termen lung

<i>Operațiuni (orientativ)</i>
Servicii integrate pentru incluziunea socio-profesională a migranților
1. pachet integrat „ADULT”
- facilitarea accesului la servicii medicale, de consiliere psihologică și de îndrumare
- organizare cursuri lb. română
- orientare și asistență pentru demersuri administrative

<ul style="list-style-type: none"> - profilare, consiliere și orientare în vederea accesului la servicii de ocupare - certificarea competențelor <p>2. Pachet integrat „ COPIL”</p> <ul style="list-style-type: none"> - facilitarea accesului la servicii medicale, de consiliere psihologică și de îndrumare - organizare cursuri lb. română - servicii educaționale
<p>1.Reabilitarea spațiilor disponibile pentru cazare temporară, aflate în administrarea Ministerului Afacerilor Interne (MAI) sau a structurilor coordonate MAI.</p> <p>2.Dezvoltarea infrastructurii centrelor de integrare din 12 orașe ale țării, reprezentative din punct de vedere al numărului de migranți, prin reabilitarea și modernizarea unor spații aflate în administrarea autorităților locale (există acte normative deja aprobate prin care autoritățile locale pot pune la dispoziția MAI clădiri neocupate, în scopul integrării imigrantilor.</p>
<p>Intervenții integrate pentru victimele traficului de persoane și victimele violenței domestice: cazare în centre atât pentru victime, cât și pentru minorii aflați în îngrijire, locuințe protejate/vouchere chirie, consiliere psihologică, consiliere profesională, consiliere juridică, suport material pentru asigurarea nevoilor de bază (îmbrăcăminte, hrană, materiale de uz sanitar, medicamente, transport)</p>
<p>Sprrijin în vederea reabilitării pentru persoanele dependente de alcool si droguri</p>
<p>Pachet de sprijin pentru persoanele proaspăt eliberate din sistemul penitenciar, în vederea incluziunii sociale și reducerii recidivei, precum consiliere ocupațională, subvenționare transport în comun etc</p>
<p>1. Intervenție personalizată destinată persoanelor fără adăpost (PFA) (Asistența medicală primară, medicamente, consiliere psihologică, hrană și produse pentru asigurarea unei minime igiene corporale, adapost noapte asistența socială în obținerea actelor de identitate, consiliere juridică situații civile/penale etc). Asistență va fi acordată având în vedere metoda managementului de caz, în funcție de nevoile și opțiunile fiecărei persoane în parte.</p> <p>2. Dezvoltarea rețelei de servicii sociale pentru PFA (adăposturi de noapte, de urgență, echipe mobile, cantine sociale sau masa pe roți), inclusiv înființarea de echipe mobile cu auto care asigura îngrijirea personală (ex. dusuri mobile)</p>
<p>Pregătirea suplimentară a specialiștilor ce lucrează cu victimele violenței, dependenții de alcool și droguri etc.</p>

Axa prioritară 8. Ajutorarea persoanelor defavorizate

Obiectiv Specific FSE+ (xi) Reducerea deprivării materiale prin furnizarea de alimente și/sau asistență materială de bază persoanelor cele mai defavorizate, inclusiv prin măsuri de acompaniere

Operațiuni (orientativ)
- suport material (alimente, produse igienă, obiecte puericultura)
- pachet sprijin școlar (rechizite, îmbrăcăminte și încălțăminte sezon rece)
- masă caldă (masă pe roți, cantine sociale)
- măsuri acompaniament

Programe Regionale (8 POR)2021-2027

Axe prioritare

- Axa Prioritară 1.** O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice
- Axa Prioritară 2.** O regiune cu orașe Smart
- Axa prioritară 3.** O regiune cu orașe prietenoase cu mediul
- Axa prioritară 4.** Dezvoltarea sistemelor de încălzire centralizate
- Axa prioritară 5.** O regiune accesibilă
- Axa prioritară 6.** O regiune educată
- Axa prioritară 7.** O regiune atractivă
- Axa prioritară 8.** Asistență tehnică

Axa Prioritară 1.

O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice

Obiectiv Specific FEDR: *Dezvoltarea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate;*

Operațiuni (orientativ)
Participarea IMM-urilor și organizațiilor CDI în structuri, parteneriate și programe de colaborare, intervenții aliniate la KIC-urile (Knowledge Innovation Community)

Aderarea, afilierea, apartenența la rețele de inovare europene pentru IMM sau alte organizații
Specializare inteligentă la nivel regional și inovare de produs, serviciu, de proces, organizațională și de model de afaceri în IMM-uri, inclusiv brevetare
Sprrijinirea transferului tehnologic prin crearea / dezvoltarea structurilor de transfer tehnologic și serviciilor, cooperare IMM-uri - organizații CDI
Investiții în infrastructurile proprii ale organizațiilor de CDI / IMM-uri
Sprrijinirea ecosistemului antreprenorial de inovare care favorizează crearea și maturizarea start-up / spin-off în domenii de specializare inteligentă, inclusiv clustere
Promovarea antreprenoriatului prin înființarea, dezvoltarea și operaționalizarea incubatoarelor și acceleratoarelor de afaceri, parcurilor tehnologice și științifice, inclusiv parcuri smart cu impact la nivel regional

Obiectiv Specific FEDR: *Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor;*

Operațiuni (orientativ)
Securitate cibernetică, interoperabilitate pentru proiectele de digitalizare ale serviciilor publice la nivel local, inclusiv sprrijin pentru inițierea de start-up-uri / spin-off-uri în domeniul securității cibernetice
Dezvoltarea universităților ca poli de digital skills, inclusiv prin dotare tehnică / laboratoare
Digitizarea în mediul universitar prin crearea și dezvoltarea unor platforme digitale, baze de date și biblioteci virtuale pentru studenți, live streaming, echipamente și infrastructură de projection and video mapping
Adoptarea tehnologiilor și a instrumentelor digitale care conduc la inovarea modelului de afaceri
Sprrijin pentru dezvoltarea Hub-urilor Innovative Digitale (DIH)

Obiectiv Specific FEDR: *Impulsionarea creșterii și competitivității IMM-urilor;*

Operațiuni (orientativ)
Facilitarea investițiilor tehnologice în IMM-uri, inclusiv tehnologii IT&C, IoT, automatizare, robotică, inteligență artificială, customizare de masă
Investiții pentru servicii și echipamente necesare pentru transformarea digitală a microîntreprinderilor și IMM-urilor
„Inovare bazată pe design” în vederea dezvoltării de noi produse, precum și transfer tehnologic în vederea generării noilor linii de producție pentru aceste produse

Suport pentru dezvoltarea și implementarea de noi modele de afaceri pentru IMM-uri, în special pentru internaționalizare
Investiții în active corporale și necorporale în microîntreprinderi și IMM-uri, inclusiv scale up

Obiectiv Specific FEDR: *Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat*

Operațiuni (orientativ)
Dezvoltarea competențelor la nivelul IMM-urilor / organizațiilor de CDI / entităților implicate în procesul de descoperire antreprenorială

Axa Prioritară 2.

O regiune cu orașe Smart

Obiectiv Specific FEDR: *Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor;*

Operațiuni (orientativ)
Sprrijin pentru intervenții de tip smart city (siguranța publică, servicii și utilități publice, monitorizare energie, mediu, rețele de trafic și transport public, iluminat public, sisteme GIS, etc.) aplicabile în zone funcționale urbane
Suținerea digitalizării serviciilor publice la nivel local

Axa Prioritară 3.

O regiune cu orașe prietenoase cu mediul

Obiectiv Specific FEDR: *Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră*

Operațiuni (orientativ)
Investiții în clădirile rezidențiale în vederea asigurării/îmbunătățirii eficienței energetice, inclusiv activități de consolidare în funcție de riscurile identificate și măsuri pentru utilizarea unor surse alternative de energie
Investiții în clădirile publice în vederea asigurării/îmbunătățirii eficienței energetice, inclusiv activități de consolidare în funcție de riscurile identificate și măsuri pentru utilizarea unor surse alternative de energie

Obiectiv Specific FEDR: *Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării*

Operațiuni (orientativ)
Regenerarea spațiilor urbane degradate, inclusiv prin promovarea investițiilor ce promovează infrastructură verde în zonele urbane.

Reconversia funcțională a terenurilor virane degradate/ neutilizate/ abandonate
Modernizarea/ extinderea spațiilor verzi existente
Achiziția de echipamente pentru măsurarea poluanților în aerului ambiental

Obiectiv Specific FEDR: *Promovarea mobilității urbane multimodale sustenabile*

Operațiuni (orientativ)
Dezvoltarea infrastructurii urbane curate (infrastructuri de transport, ciclism, material rulant, combustibili alternativi)
Modernizarea/ extinderea liniilor de tramvai
Achiziționare/ modernizare material rulant (tramvaie), Achiziționare troleibuze/autobuze
Dezvoltarea unor culoare de mobilitate
Infrastructuri pentru combustibili alternativi
Calitatea aerului și reducerea zgomotului

Axa Prioritară 4.

O regiune cu orașe prietenoase cu mediul

Obiectiv Specific FEDR: *Dezvoltarea sistemelor energetice inteligente, a rețelelor și a stocării la nivel local*

Operațiuni (orientativ)
Îmbunătățirea eficienței energetice în domeniul încălzirii centralizate

Axa Prioritară 5.

O regiune cu orașe prietenoase cu mediul

Obiectiv Specific FEDR: *Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de ser Dezvoltarea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere*

Operațiuni (orientativ)

Legături rutiere secundare reabilite și nou construite către rețeaua rutieră și nodurile TEN-T (drumuri județene, descărcări autostrada, conectivitatea la rețeaua de baza – CORE TEN-T)

Axa Prioritară 6.

O regiune educată

Obiectiv Specific FEDR: *Îmbunătățirea accesului la servicii de calitate și favorabile incluziunii în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii*

Operațiuni (orientativ)

Construire / reabilitare / modernizare / extindere / echipare infrastructură pt. nivel antepreșcolar și preșcolar, învățământ primar, secundar, terțiar

Construire / reabilitare / modernizare / dotare centre de educație și formare profesională / **învățământ dual**, inclusiv pentru accesibilitatea elevilor cu dizabilități (sistem de educație incluzivă)

Axa Prioritară 7.

O regiune atractivă

Obiectiv Specific FEDR: *favorizarea dezvoltării integrate sociale, economice și de mediu la nivel local și a patrimoniului cultural, turismului și securității în zonele urbane;*

Operațiuni (orientativ)

Îmbunătățirea mediului urban și conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural și servicii culturale

Îmbunătățirea infrastructurii de turism, în special în zone care dispun de un potențial turistic valoros;

Dezvoltarea turismului balnear și balneoclimateric

Investiții în infrastructura din domeniul cultural, în mediul urban

Creșterea securității spațiilor publice

Tabere de elevi și preșcolari

Îmbunătățirea mediului urban și conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural și servicii culturale

Obiectiv Specific FEDR: *favorizarea dezvoltării integrate sociale, economice și de mediu la nivel local și a patrimoniului cultural, turismului și securității în afara zonelor urbane;*

Operațiuni (orientativ)

Infrastructura de turism, în special în zone care dispun de un potențial turistic valoros

Conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului natural
Dezvoltarea infrastructurilor integrate cu rol în administrare, protejare, informare și exploatare turistică sustenabilă
Tabere de elevi și preșcolari

Axa Prioritară 8.

Asistență Tehnică

Obiectiv 1: *Creșterea capacității beneficiarilor*

Operațiuni (orientativ)
Dezvoltarea capacității administrative a actorilor implicați în elaborarea, implementarea, monitorizarea, evaluarea și revizuirea strategiilor de specializare inteligentă și a Mecanismului de Descoperire Antreprenorială (MDA)
Crearea unui one-stop-shop regional
Dezvoltarea capacității de internaționalizare a structurilor de cercetare inovare
Srijin pentru întărirea capacității administrative de a învăța soluții de „smart city”, de a elabora și monitoriza strategii investiționale pentru “smart city”, inclusiv de a elabora/dezvolta proiecte care utilizează tehnologii “smart”
Srijin pentru creșterea eficienței operatorilor locali de transport
Suport pentru consolidarea relațiilor dintre sistemele de învățământ și mediul economic și social mai larg

Obiectiv 2: *Asigurarea funcționării sistemului de management*

Operațiuni (orientativ)
Dezvoltarea capacității administrative și asigurarea instrumentelor necesare pentru coordonarea și managementul POR
Srijin pentru structurile de guvernare ITI

ELABORATOR: YXS AVALANA SRL

Echipa YXS Avalana oferă un pachet integrat de servicii de consultanță pentru afaceri și management, cercetare de piață, publicitate, proiectare și inginerie pentru beneficiari publici și privați.

Iași, str. Iancu Flondor, nr. 6 D

e-mail: finantare@avalana.ro

CUI: RO29173603

Nr. înregistrare: J22/1776/2011

Telefon: 0757 068 810

